Mindre vapnet

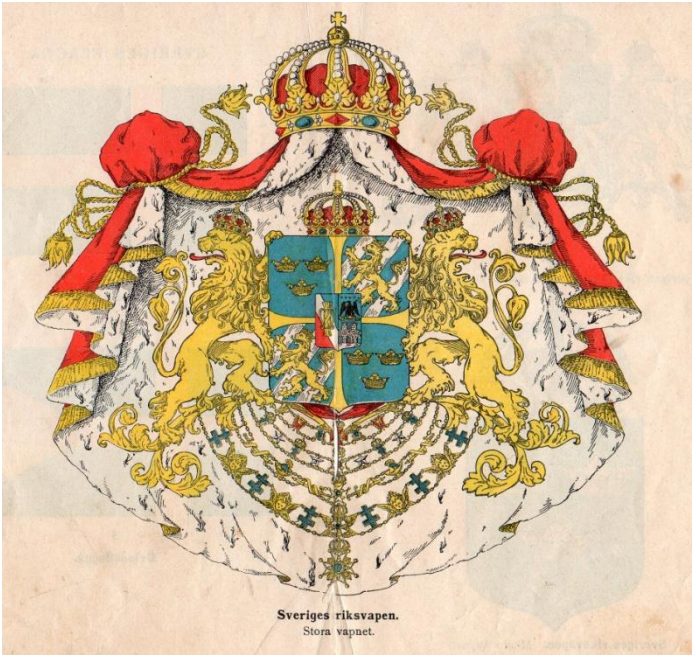

Sveriges riksvapen med mantel

Det Svenska riksvapnet.

Tre kronor användes som riksvapen fån 1360-talet.
Ungefär hundra år senare skapades det riksvapen, som alltjämt brukas, genom att de tre kronorna sammanställdes med Folkungaättens lejon.
Från Karl XIV Johans tronbestigning 1818 visar hjärtskölden hans dynastivapen, bildat av Vasaättens vapen och hans eget vapen som furste av Ponte Corvo.

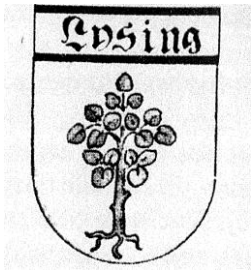

Lysings häradsvapen omkring vilket läses Lysings Herads Signet 1569

Östergötlands flagga. *En nordisk korsflagga med omvänd färgsättning mot svenska flaggan. Korset symboliserar Göta kanal och Kinda kanal. De gula fälten står för Östgötaslätten och de många bördiga sädesfälten***.**

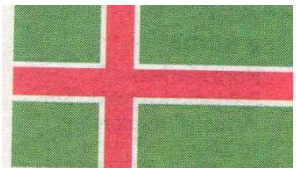

Smålands flagga *är en nordisk korsflagga. De gröna fälten skall påminna om småländska skogar och hagar. Det röda korset med vita kanter ska föra tanken till röda stugor med vita knutar och lingonröda tuvor på grönbevuxen villande mo.*

Ödeshögs vapen.

1971 sammanslogs två landskommuner till Ödeshögs kommun, ett område som i stort motsvarar Lysings härad med undantag av Kumla socken. Sköldmärket i det gamla häradsvapnet för Lysings härad består av ett lövträd. Se Ödeshög genom seklerna sid 17.
Den sydvästra landskommunen, Ödeshög, fick bidraga med den nya kommunens namn, medan den andra delen, Alvastra ställde sitt vapen från 1951 till förfogande.
Vapnet registrerades 1973-10-01"I rött fält en uppskjutande abbotsstav, åtföljd till höger av en uppgående måne och till vänster av en sexuddig stjärna, alla av guld."
Motivet anknyter till Cistercienserklostret i Alvastra och är hämtat från sigill för dess abbot från 1300-talets förra hälft.(Andersson Per)Alvastra kloster hade en enorm betydelse för vårt land och inte minst för vår bygd under 1100-1300 talen.
Abbotstaven var maktsymbolen. Biskoparna hade ingen insyn i cistersienserklostren, som styrdes direkt från Clairvaux i Frankrike. Alvastraabboten hade överhögheten över alla nordens cistercienserkloster. Den förste svenske ärkebiskopen med säte i Uppsala var Alvastramunken, engelsmannen Stefan, som efter väl förrättat värv begravdes i Alvastra.
Liggande halvmåne avbildas ofta med jungfru Maria liggande på månskäran. Jungfru Maria var det helgon för vilket huvudaltaret var invigt. Mariakulten var spridd i samtliga kringliggande socknar. Mariaskulpturer finns lite varstans i våra kyrkor t ex Rök och Mariaaltarskåpet i St Åby kyrka. Den heliga Birgitta tog upp kulten i sin klosterorden, se Vadstena klosterkyrka.
Sexuddig stjärna minner om mellaneuropa, ordens hemvist.
Stjärnan påminner också om närvaron av en gudom, överhöghet, det eviga, det som inte dör, hopp.
Himlakroppar minner om det bestående.

Litt: Cooper: Symboler, Helsingborg 1983, sid 183

Andersson Per: Heraldiska vapen i Sverige, Mjölby 1989, sid 95
Neubecker: Heraldik, 1982, sid 142
En personlig tolkning av vapnet Roland Hagberg.

Ödeshögs Hembygdsförening 75år.

Original

Det är Ödeshög strax invid Vetterns strand
Just där skog och slättbygd tar varann i hand
Vill du bli kvitt en dag
Sorger och obehag
Så res till Ödeshög.
En refräng från en Sven Åströmrevy i Ödeshög på 1920-talet.

Ödeshögs Hembygdsförening vill med Hembygdsgårdens hus och föremål söka visa något av den förändring, som samhället genomgått från 1800-talet till i dag och skapa förståelse för hur vi levde förr och nu i vår bygd på gårdarna, i arbetarhemmen, i ortens näringsliv och skolor. Föreningen vill söka utveckla samarbetet med skolan och turismen och göra de skatter, som finns förvarade, kända för den breda allmänheten. Föreningen vill också fortsätta med det goda samarbetet med Kommunstyrelsen i Ödeshög, Svenska kyrkan, Ödeshög, och frikyrkoförsamlingarna.
Hembygdsföreningen är navet i kulturlivet. Årliga fester, slåttergillen och marknader är traditioner i bygden. En bygds identitet blir starkare med en aktiv hembygdsförening, det är nog många överens om. Det ideella arbetet har också ett ekonomiskt, socialt och kulturellt värde. Av medlemmarna nedlagda arbetstimmar per år är en kulturkraft att räkna med.
Ödeshögs Hembygdsförening är medlem i **Sveriges Hembygdsförbund**, som under många år har arbetat med att bygga upp sin identitet och ta fram en ideologisk grundsyn för att hembygdsrörelsen skall kunna vara en del av samhället och påverka det. Förbundet vill arbeta opinionsbildande för att bevara vårt gamla men också framtida kulturarv. I Sverige är i dag en femtedel av befolkningen av ett annat ursprung än det etniskt svenska. Hembygdsföreningens verksamhet måste göras tillgänglig för nya grupper i samhället. Landsbygden avfolkas men för dem som stannar kvar blir det desto viktigare att ha gemensamma samlingspunkter och aktiviteter. Sveriges Hembygdsförbund omfattar drygt 1 900 hembygdsföreningar med mer än 450 000 medlemmar sammanlagt. I nästan varje svensk socken finns en hembygdsförening. **Östergötlands Hembygdsförbund** bildades den 4 maj 1941. I dag är 96 hembygdsföreningar med och mer än 22 000 medlemmar anslutna till länsförbundet.

Vi minns inte bara det förgångna, vi har även ett framåtblickande minne, som lagrar visioner om framtiden.

Folkdräkt.
I Ödeshögstrakten buro männen fordom ett slags folkdräkter. Fula bockskinnsbyxor med svarta kalvskinnskragar något nedanför knät (Även till vardags), och blanka mässingsknappar; ljus blaggarnsväst, mörkt kläde om halsen, mörk långrock (Nästan fotsid) med långa skört

(men till vardags bars pälsar av fårskinn med ullen inåt) vidare en hög och vid storm till helgdags (i vardagslag en mössa av skinn)
(August Johannson. V Djurledet, Alvastra, född 1854, Östgötska Folkminnen.)

Under 1700-talets slut och 1800-talets början steg antalet obesuttna kraftigt på landsbygden. De ägde ingen jord men byggde sina stugor på böndernas mark. Många av dessa var barn till bönder med gårdar, som var för små för att dela.
Möjligheterna att försörja sig bredvid jordbruket var liten genom strikta handels- och hantverksförordningar. Dessa torpare sysslade med småskalig produktion och genom att sälja sitt arbete.

1700-talet **Ödeshög är en liten by på ca 100 innevånare**. Gårdarna ligger tätt samlade längs en bygata nedanför kyrkkullen. Husen är omålade trähus med torvtak. Dock är Ödeshög västra Östergötlands näst största by efter HOV. Befolkningen lever nästan uteslutande av åkerbruk och boskapsskötsel. Genom byn går den gamla riksvägen mellan Stockholm och rikets sydliga provinser. Bondbyn är också en rastplats.
(*Wikdahl Magnus: Bebyggelsen i Ödeshög)*
Stor befolkningsökning sker i socknen genom uppodling och dikning av kärr och mossar i skogsbygden.

Skråtvånget avskaffas.
1846 års lagstiftning innebär att Oscar I ***avskaffar skråtvånget,*** *handelsförordning som* ***frigör handeln på landsbygden utom i områden närmast städerna, 3 mil.***
*Handelsbodar får upprättas. Livet på landet förändras***.**
Lanthandeln sprider ett spännande virrvarr av varor, en bedövande doftblandning av salt sill, fläsk, kryddor, tjära, kamfer, fotogen och den personliga servicen.
Människorna skulle fritt få utnyttja sin egen arbetskraft, medborgarens dyraste och ofta enda egendom*, skrev Oskar I i en skrift. Nya möjligheter öppnas för välfrejdade kvinnliga näringsidkare, som kunde syssla med bl.a. försäljning av nipper, kläder, sytillbehör, tvål och mindre handel. Änkor, frånskilda eller ogifta kvinnor tilläts alltså att arbeta inom hantverk och viss handel.*
Förutsättningen för handel var att självhushållet på gårdarna minskade.

Först genom 1864 års näringsfrihetsreform blev det möjligt att fritt bedriva handel och hantverk på landsbygden.
Tidigare var handeln begränsad till ett par årliga marknader, och i socknarna fanns bara de nödvändigaste hantverken representerade.

<u>Industrialiseringens genombrottsår 1850 - 1913</u>
1850-tal ***I och med den industriella revolutionen vid mitten av 1800-talet*** *lades grunden till en genomgripande omdaning av det svenska samhället****. Sverige liknade i mycket dagens u-länder. Landet hade råvaror, skog, vattenkraft och malm och gott om billig arbetskraft. De flesta kunde läsa och många kunde skriva. Det fanns inhemskt kapital och en växande hemmamarknad och handelshus men det fanns inga industrier. Tekniken och erfarenheten fanns redan i Europa.***
På 1850-talet grundades inte mindre än elva nya bomullsväverier i landet och folk kunde börja köpa billiga bomullstyger. Exportindustrin kom att bli ledande för andra områden i landet. ***Teknikens*** *nya landvinningar medförde uppkomsten av industriella anläggningar, fabriker. Den första tydliga förändringen skedde inom trävaruhanteringens område. I*

Västeuropa fanns ett stort behov av sågade trävaror. Sågverksdistrikten kring Sundsvall upplevde en stark högkonjunktur. Skogens värde ökade dramatiskt.
***Stadsnäringarnas** uppblomstring förorsakade en stor invandring till städerna.*
Emigrationen** till utlandet stegrades genom svåra missväxtår och därigenom **omdanades bondesamhället.
Järnvägarnas** tillkomst innebar något av en revolution på transportteknikens område. Kommunikationsnätet förbättrades genom utbyggnad av **post och telegraf. Det blev lättare att nå folk i vårt avlånga land. Landet knöts lättare ihop.
***Efterfrågan på jordbrukets produkter** ökade genom att folk fick pengar.*
Frihandeln** medförde en mångdubbling av den svenska handeln med utlandet på några få årtionden. Sverige hade skaffat sig **en handelsflotta.
***Det gamla sockenlivet raserades allt mer**. Socknens söndersprängning som religiös gemenskap gjorde allt flera andligen hemlösa.*
***I landet rådde en stor social misär, bostadsnöd och brist på arbete**. Det är nu som bönhus och missionshus byggs och de upplevs som en trygg punkt i tillvaron för de sökande människorna.*

1832 **Göta kanal är färdigbyggd och fartygstrafiken kan gå in i Vättern från både Västerhavet och Östersjön.**

<u>1840 Bystämmobeslut om laga skifte i Ödeshög.</u>
1840-tal **Laga skifte genomförs i Ödeshögs by** 1840 - 1852. Endast 7 av byns 19 gårdar fick rätt att ligga kvar i byn. De övriga skulle inom sex år flytta till de nya ägorna. Kostnaderna för flyttningen skulle fördelas på alla åbor, svarande mot gårdens storlek. Flyttningen tog mycket längre tid. Vissa större gårdar byggde nya hus medan andra var tvungna att arrendera ut jord för att klara flyttningen.
När bönderna beslutade om **skiftet** bestod kyrkbyns ursprungliga 12 gårdar av 19 gårdar med lika många åbor. Ca 200 personer bodde i byn. De flesta var på något sätt knutna till gårdarna men genom att byn var centrum för socknen fanns det även personer, som var knutna till en del administrativa funktioner t ex tingsplats. *Här fanns bostället för församlingspräst, sockenstuga med fattigstuga, magasin, gästgivargård och organistställe. Vid tingshuset fanns en arrestlokal och en öppen plats med spöpåle för offentliga bestraffningar*.
Gårdarna låg tätt samlade på bymarken söder och sydost om kyrkan. Trähusen låg tätt i byns kärna. Byns åkermark var uppdelad i ett nordligt och ett sydligt gärde, som i sin tur sönderdelats i långsmala tegar. Varje gård hade i sin tur uppdelats i långsmala tegar. Varje gård hade en mängd små tegar i de båda gärdena.
På bytomten låg gårdarna på mindre eller större gårdstomter, som i regel gränsade till någon fägata. Genom hemmansklyvning hade flera av de ursprungliga gårdarna delats upp i mindre enheter. Därför kunde man hitta både två och tre uppsättningar av mangårds- och ekonomibyggnader på tomterna.
Varje gård bestod av boningshus, stall, fähus, loge, lada och vagnsskjul. Mot gatan fanns i regel ett portlider.
Gästgivargården låg strax söder om kyrkan vid nuvarande Nygatan. I gästgivargården fanns det rum, både finare och enklare, för husrum till de resande. Dessutom fanns det extra stallbyggnader för skjutsböndernas hästar.
I anslutning till laga skiftet försvann gästgivargården från Ödeshögs kyrkby och i början av 1850–talet öppnades ett nytt gästgiveri i Backasand.
Flera av socknens gärningsmän eller hantverkare bodde också i anslutning till kyrkbyn.(*Wikdahl Magnus: Bebyggelsen i Ödeshög)*

Många av byns små torp, backstugor och soldatstugor flyttades också i samband med skiftet. Dessa små backstugor och torp hade byggts på byns allmänning eller i obrukbar terräng av bl a söner till bönderna, där gården var för liten för att delas. De levde på småslöjd eller hantverk till självförsörjning, vilket lagen medgav. De ställde upp som daglönearbetare på gårdarna vid behov. Dessa stugor låg dels öster om bytomten vid nuvarande Morlids– och Brodderydsvägarna och dels längs vägarna till Gränna, Vadstena och Mjölby.
Efter utflyttningen glesnades bytomten ut och man fick plats till en ny bebyggelse i själva bykärnan. En allt större andel obesuttna började befolka den övergivna bytomten.
Trots splittringen av byns gårdar har **byalaget för Ödeshög** levt kvar in i modern tid. Marknadplatsen låg i Backasand, där tennisbanan ligger idag. Byalaget sålde grus och sand från sandhålorna i Backasand och lera från lertaget där Vadstena buss har sina garage vid Industrigatan. Byalaget hade en inkomst från bindplatsen, förmodligen en plats vid torget vid Klubben, där hästarna bands vid böndernas besök i samhället. På 1960-talet sålde byalaget dessa områden till Ödeshögs kommun för 18 000 kr.
1840 Ödeshögs by innehåller 9 1/4 mantal.

1 mantal	Skrapegården	innehåller	20 stänger i Bymål
1/2 "	Gästgivargården		10 "
1/2 "	Prästgården		10 "
1 "	Södergården		28 "
1 "	Gatugården		20 "
1 "	Skattegården		30 "
1 "	Riddargården		30 "
1 "	Pilgården		20 "
1/2 "	Brännegården		10 "
1/4 "	Rangelrumpan		6 "
1/2 "	Lyckan		10 "
1 "	Klockaregården		30 "
9 1/4 "			224 stänger

Rangelrumpan benämns efter 1870 Jeanneberg
Gästgivargården benämns Lillgården.
Torpare och knektar skulle utföra dagsverken hos bönderna. När säden skulle av mejade man för hand och mejningen började vid 5-tiden på morgonen och slutade fram mot 9-tiden på kvällen. En gång sa en knekt: ”Dagsverkena är så långa, så när en kommer hem har ungarna växt så mycket så man inte känner igen dem”.

1863 ersattes sockenstämman med kommunalstämman och fler människor i befolkningen fick möjlighet att påverka den lokala politiken i Ödeshög.

1888 **Järnvägen invigs i Ödeshög.**
Ödeshögs kyrkby om 9 1/4 mantal hade en oansenlig bebyggelse och usla gator. Här fanns handelsbodar, postkontor och varje tisdag hölls torgdag.
Skolan hade sockenmagasin på andra våningen, där socknens fattiga gick och hämtade sin tilldelning. Intill låg Bergska huset, som var lärarbostad. Husen låg på kyrkans mark eftersom det var kyrkan, som ansvarade för skolans utveckling. Fattigstugan av sten var förlagd i sockenstugan, som i övervåningen inrymde småskola. Ny fattigstuga byggdes senare på skolområdet.
Postdiligensen passerade samhället.

ÖDESHÖGS KYRKBY ÅR 1840

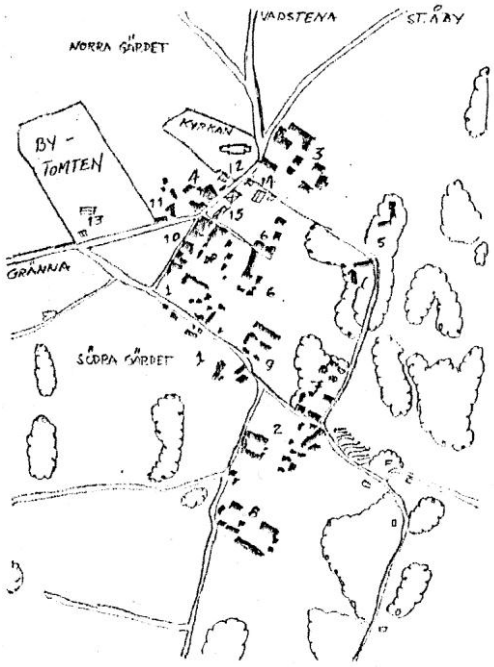

Riddargården (3 gårdar)
Skattegården (3 gårdar)
Klockargården
Gästgivargården
Komministerboställelt
Sk [illegible]gården (4 gårdar)
Brännegården
Södergården
Pilgården
Gatugården (3 gårdar)
Byggnader tillhörande utjorden Rangelrumpan
Sockenstugan
Sockenmagasin och organistboställe
Tingshus och arrest
Handelsbod och magasin

Ödeshögs samhälle tar form.

Under åren ca 1910 - 1920 utbygges **Ödeshögs samhälle** längs landsvägarna - Mjölbyvägen, Storgatan och Grännavägen. I järnvägens närhet anläggs mejeri, valskvarn och sedermera ett bryggeri.

På 1920–talet kommer den stora ekonomiska krisen, som drabbar Sverige. Byggnationen avstannar.

Turistföreningens resehandbok för Östergötland: Ödeshögs kyrkby ligger 16 km från Smålandsgränsen och 29 km norr om Gränna vid ett landsvägskors, där Linköpings- och Örebrolandsvägarna förena sig för att genomgå Holaveden, denna fordom väldiga skogstrakt, som börjar strax härom. Här finns hotell, rikstel, postkontor, läkare, apotek, tingsställe och skjutsstation. Denna var inrättad vid Storgatan, där Konsum senare byggde sin affär. Det röda huset med lejonet ovanför dörren flyttade ner på gården. Där står huset kvar, oanvänt, ännu år 2002, nedrivet och bortfört 2007.

"Och Ödeshögsbon? Ja, han har inte för inte vuxit upp i Per Brahes gamla, nationalitetskluvna grevskap. Han är officiellt "östgöte Gú skelóv” men också en smula smålänning "Gú hjälpét". "Västgöte vill du vét et, svarade de från andra sidan Vättern. Folkblandningen på gator och i butiker en torgdag är för främlingen något, som liknar en sensation. Aldrig ser han mera utpräglade kontraster än patron och moran på slätten och torpgubben och hans gumma från Holaveden - olika i habit, i uppträdande, i språk, i typer. Men de gå utmärkt ihop, de trivas ihop och tillsammans ha de skapat fram Ödeshög och Ödeshögsbon, som i allt är en förening av de båda raserna. En lycklig förening."

1900 **Befolkningen i Ödeshögs socken 2 570 personer**
St Åby socken 2 250 personer = 4 820 personer

1900-talet början. ***Industriell högkonjunktur präglar landet.***
Något helt nytt i folkets tillvaro. Ett tämligen fattigt och ålderdomligt jordbruksland i Europas periferi börjar förvandlas till ett industriland, som på några områden intog tätposition. Sverige förvandlas till ett av världens mest industrialiserade länder. I Norrköping t ex hade 60 % av de anställda inom stadens industrier försörjning inom textilindustrin. Männen var förmän och kvinnorna stod vid maskinerna. Textilarbetarnas löner var bland de lägsta inom industrin. Den mekaniska verkstadsindustrin tillverkade varor, som kom annan industri till nytta. Även småindustrier blev specialiserade. När industrisamhället växte fram togs arbetskraften från landsbygden. Där fanns det gott om folk som blivit över, dels för att befolkningen ökat under 1800–talets senare hälft dels för att brukningsmetoderna rationaliserats. Maskinerna tycktes befria människorna från många tunga arbetsuppgifter. Fattigdom, trångboddhet, svält och sjukdom var vanliga i sekelskiftets Sverige. Kontrasten med överklassen, som levde i glans och rikedom var stor. Mellan dess fanns en grupp av burgna bönder, hantverkare och köpmän. Dessa var utsatta för arbetarklassens avund och överklassens ringaktning.
En verkstadsarbetare hade en årsinkomst på 1 200 kronor kr, järnbruksarbetaren 1 000 kr, textilarbetaren 650 kr och hans kvinnliga kollega 500 kr. I järnbruket arbetade man 75 timmar i veckan, textilarbetaren 57 timmar. De lägra tjänstemännen t ex folkskollärare och järnvägens lägre befattningshavare tjänade inte mera än de yrkeskunniga verkstadsarbetarna men hade det säkert bättre i andra avseenden. Skattesystemet var orättvist mot låginkomsttagarna. Huvuddelen av statinkomsterna kom från tullar och indirekta skatter och drabbade de fattiga hårdast, särskilt de stora barnfamiljerna. En stor del av statens inkomster kom från spritskatten, trots låga priser. Förhållandena var dåliga för många. Orsaken var dock inte enbart fattigdom utan i hög grad även okunnighet. Kunskapen om hygien och smittospridning var nästan helt obefintlig bland den stora massan.
Förmögenhetsskatt infördes först 1910.
Största förändringen sker genom samfärdseln.
Varje jordbruk var en familjeangelägenhet*. Alla familjemedlemmar deltog i arbetet på gården efter sina förutsättningar. Man arbetade tillsammans vid sådd och skörd och höbärgning. Inom byalaget hjälptes man åt med arbetskrävande arbetsuppgifter som slåtter mm. Kvinnorna skötte mjölkningen ute i hagarna under sommartid och på vintern skulle skogen avverkas och timret köras fram med häst.*
Familjejordbruken var mycket arbetskrävande. Särskilt för lantbrukarhustrun blev arbetsdagarna långa innan vattenkranen kom in i köket och maskinerna underlättade arbetet i ladugården och i köket.
Småbrukarens gård var ett myller av åkrar, slåtterängar, beteshagar, kärr och mader. Korna gick på bete i hagarna, slåtterängarna låg där med sina lador och hövolmar, blomsterbackar och fruktträdgårdarna var en vanlig syn, åarna som man kunde bada i, byvägen som ringlade sig genom landskapet för att ej skada värdefull mark.

Råttornas betydelse för smittspridning
*1900-talet början. Man hade fått upp ögonen fö**r råttornas betydelse för smittspridning av** vissa sjukdomar. Krig mot råttorna proklamerades bl.a. i Stockholm. Barnen fick 60 öre för levererad råttsvans. År 1900 föll 146 191 djur för barnarmén.*
Hälsopoliser gjorde razzior *mot korvfabriker, mot mejerier och varuhandeln förvisade från dammiga torg till hygieniska saluhallar.*

Hur förvarade man mat innan det fanns kyl och frys, så att maten inte blev dålig?
Kunskapen om hur man skall förvara mat har växt fram under mycket lång tid.
När människorna blev bofasta måste de också kunna konservera och lagra sin föda.
Maten förvarades i speciella delar av huset eller i separata uthus som **källare, visthusbodar, matbodar, mjölkkammare o s v.** Dessa byggdes för att vara så svala som möjligt på sommaren.
Jordkällare var ett effektivt sätt att skydda från solens värme.
På vintern måste maten skyddas mot kylan.
Man kunde även kyla mat och dryck i **förvaringsgropar i marken nära vattendrag.**
Man kunde **hissa ner det som skulle hållas kallt i brunnens vatten** eller låta det stå i ett **rinnande vattendrag.**
Vintertid kunde man frysa ner färskt kött och fisk genom att **förvara maten utomhus nedgrävd i snön.** Den som kunde ordnade **iskällare eller isstackar**. Större gårdar på landet som herrgårdar, prästgårdar och gästgiverier höll sig med **isdösar.** Bryggerier och mejerier hade islager. Folk kunde köpa isblock att ha i särskilda **isskåp.**
När mejerierna startade måste bondgårdarna, som levererade mjölk, ha tillgång till is för att förvara färskmjölken innan den skickades i väg till mejeriet. Isen sågades upp i block i närliggande sjö och förvarades i isdösar på gården. Isen täcktes noggrant med sågspån eller granris och jord för att stänga inne kylan. Mat och dryck kunde också förvaras i isstacken.
Färsk mat var svår att bevara därför konserverades den för längre förvaring**. Att äta färskt kött eller fisk tillhörde sällsyntheterna i bondesamhället.** Maten **saltades, torkades, röktes eller surades.**
Saltet var oerhört viktigt för bondesamhällets kosthållning. Det användes bl.a. till att salta in kött och fisk i tunnor, men även vid andra konserveringsmetoder som torkning och rökning för att förstärka förvaringseffekten och för smakens skull.
Kött, fisk och växter torkades ofta. Fisk kunde hängas på ställningar vid husväggen, i snören eller bredas ut på klipphällar för att torka i solen.
Kött kunde också torkas utomhus, då man ibland hade **torkställningar på husens tak.**
Inomhus kunde man **torka i bastun.**
Både kött och fisk **röktes i rökkurer, i bastun eller i skorstenen över öppna spisen.**
Sötmjölk dracks inte så ofta. Den omvandlades till **smör, ost eller surmjölk**. Smöret saltades och ostarna gneds in med salt och brännvin för att de skulle hålla och förvarades sedan svalt.
För att sura mjölken fanns i första hand två sätt i Sverige: **självsurning och tätning**. Vid självsurning får mjölken surna av sig själv och blir geléaktig och faller sönder. För att få tätmjölk, även kallad långmjölk, filbunke, segmjölk, måste man tillsätta täte från en tidigare stats. Därför sparade man ofta lite av tätmjölken i torkad form, antingen genom att stryka lite i botten av ett träkärl i vilket man sedan slog i sötmjöl, när man ville göra nästa omgång, eller också doppande men en linnelapp i tätmjölken, lät den torka och blötte sedan upp den i sötmjölk när man ville använda den.
I matboden stod **laggade tinor med kött och fisk och mjöl. På en stång i taket hänger korvar och torkade köttstycken. Här står också en tunna med tapp, som innehåller svagdricka**. Allt måste skyddas väl mot råttor. En råttfälla finns därför och i dörren finns hål så katten kan komma in.

1900-*talet första hälft är* ***byarna*** *skiftade och lyser faluröda.*
3/4 av alla svenskar bor ännu på rena landsbygden.
År 1997 bor mindre än 1/5 på landsbygden.
Glesbygderna var inte så glest befolkade som nu. Fägatan leder ännu till utmarksbackarna, men de betas inte längre utan växer igen till skog. Ängen är helt försvunnen och har ersatts med åker och hage, där svartvita låglandskor betar. Ängens växter lever delvis kvar i hagen och i vägrenarna.
Våtmarkerna är dikade och uppodlade. Bäcken har utgrävts till ett rakt dike - utan sig vare grodor eller stork. Åkerholmen är täckt med sten från åkermarken. Två kraftiga ardennerhästar drar plogen av stål. Sjön har sänkts och är bara en liten damm. Sjösänkning, dikning och täckdikning har gett mycket åkermark. Endast en del av kalkkärret har undgått plogen. Rapphöns finns på gärdena och en kattuggla hoar i ett träd.
1/4 av befolkningen är lägenhetsägare, torpare, backstugusittare, statare, drängar eller pigor.
I en eländig stuga i Sättraskogarna, Lusasken, bodde Lunka–Calle och Kitta i stor fattigdom och elände.
Under friveckan 24 oktober till 1 november kunde drängar och pigor byta plats, ofta från ett elände till ett nytt.
Vid Lorasjöns norra ände låg Oset bebott av en skräddare långt från allfarvägen.
I en liten stuga uppe i Brännemarken bodde Alfred och Lina med två små barn, Ernst och Hildur 8 och 9 år gamla. Svanshalsbönderna kom och rev ner stugan och bar ut bohaget på ett berg. Föräldrarna sökte bygga sig en koja i närheten av några bräder och med granristak. När Gustaf Schylts mor kom för att besöka dem, fann hon stugan nedriven. Då hörde hon barnen ropa ifrån hyddan: ”Här bor vi”!
På 1900–talets början revs en liten stuga Lilla Hallen i Sättraskogarna. Stugan var låg och hade torvtak. Den hade små blyinfattade, grönskimrande fönsterrutor, en fyrkantig, låg dörr, De som gick in fick huka sig. Vid ena väggen växte kaprifolium, nära dörren växte en slingerväxt som hette lysium, det var långa vassa taggar på den växten. I en blomrabatt på ena gaveln växte pingstliljor. Det växte tusenskönor i gräset. Utanför stugan växte en stor pionbuske. I stugan bodde moster Johanna med sin blinde son Calle. Hon vävde band och stickade strumpor. Calle gick och slagtröskade hos bönderna där omkring på vintern. På hösten gick Calle och bröt tyrestubbar. När det blev snö drog han dem till stugan på släden. Annegumman, som kommit från Västergötland bodde hos Johanna och blinde Calle. Annegumman var mycket liten och mycket mager. Hon satt varje dag och vävde band i vitt och rött ullgarn. Det var fruntimrens strumpeband denna tid. Annegumman gick runt och sålde banden för 5 öre för en aln, ca en halv meter.
Den svåra marschen ut ur bondesamhället in i industrisamhället tar sin början på allvar. Mer än varannan svensk jobbar ännu i jordbruk.

1900-talet början. **Dansbanan var en plats,**
där människorna träffade kamrater. Polkett, vals och hambo dansades till handklaversmusik.
På vintern var det bjudningskalas i hemmen .
***Gökotta** på våren var ett populärt föreningsnöje.*
I drängstugan var kortspelet okänt.
***Nykterhetsrörelsen** ordnade folkdans, studiecirklar, teater osv.*
*Att **besöka stationen eller hamnen** för att titta på ankommande och avresande, var för ungdomen ett populärt nöje. Det var ett sätt att få inblick i människornas förbindelser, vem sällskapade med vem? Bröllop och andra festliga begivenheter skulle betittas av de icke inbjudna.*

Dansbanor:	Ödeshög	Sommarnöjet
	V Tollstad	Charlottenborg
	V Tollstad	Ekhagen, Alvastra
	St Åby	Häggestads skjutfält
	St Åby	Hökabacken, Tyrsabola
	Rogslösa	Borgs udde
	Herrestad	Valshagen

Bild från Ödeshögs Hembygdsförenings Fotoarkiv Sigfrid och Gustav Kullerstrand
Från"Sommarnöjet", nuvarande Hembygdsgården i Ödeshög.

1900-talets början. **Det omkring kyrkan uppväxande stationssamhället** har stora förutsättningar för framåtskridande. Vid torget sammanlöpa nämligen fyra landsvägar, varigenom byn tillförs resande och rörelse på flera olika sätt. Handelsman Johanna tog initiativ till torgdagar under 1860-talet på tisdagar och sedan den tiden har orten utvecklats och gått framåt både ifråga om affärer och byggnadsverksamhet. Dessa fick ännu bättre fart

sedan järnvägen kom till orten. Den riktiga farten på byggnationen kom på 1890-talet. Genom brandstadga, byggnadsstadga samt en engagerad byggnadsnämnd har byggnationen skett på ett tilltalande sätt med breda gator och vackra trädgårdar.
Kring torget skedde en utbyggnad av affärsverksamheten. Vidare har ett flertal industrier etablerats, bl.a. fem snickerifabriker.

1900-tal **I Ödeshögs samhälle fanns vissa gemensamhetslokaler**
såsom **bastu, bryggstuga och bakstuga** berättar Carl - August Gustavsson.
Förväntningarna inför järnvägsbygget börjar nu infrias i Ödeshögs kyrkby.
Befolkningssiffrorna steg raskt och nybyggnationen blev större än förväntat. Stora och imponerande trähusvillor byggdes. Det egna hemmet med en trädgård stod högt i kurs. Statliga egnahemslån från år 1907 gjorde det möjligt för folk att bygga. Villaområdet söder om järnvägsstationen minner om denna byggnation. Målet för egnahemsrörelsen var: eget hem på egen grund. Medel: Flit, Sparsamhet och Gudsfruktan. Fosterlandskärleken behöver ett hem för att växa och trivas. I det egna hemmet skall bo nyktra, glada och arbetsamma människor.
Bristen på bostäder var den största orsaken till den stora utflyttningen från landet, ansåg många
.

Hästar och oxar som dragare.
1900-talet Vid seklets början användes både **hästar och oxar som dragare**. Oxarna var vid den tiden talrikare än hästarna och ansågs som en god och billig dragkraft.

År	Hästar över 3 år	Oxar
1903	1152	1602
1927	1932	73
1944	1604	0

Oxoket
Oxa-oket
Oxen
En inkörd tre års stut får kallas oxe.
Tjurkalvar blir stutar när man kastrerar dem. Sådana ingrepp får numera endast göras av veterinär. Ingreppet kan göras mellan en månads ålder upp mot ett år.
En äldre tjur som kastrerades kallades hammeloxe och blev en starkare dragare men blev inte så fridsam som tidigare kastrerade stutar.
Även tjurar och kor kunde användas som dragare.
Det mått som användes på stutar och oxar var bröstmåttet, som mättes i kvarter som var en ”aln” = 14,8 cm. Vid två år borde stuten ha ett bröstmått på 10 kvarter.
Som femåring skulle oxens bröstomfång vara 12 – 14 kvarter och då den växte fortfarande fick han sparas från det tyngsta arbetet. Fullvuxna oxar var 15 – 16 kanske 17 kvarter och omräknat till centimeter blir mellan 222 upp till 251 cm i bröstomfång.
När oxen var mellan fyra och åtta år hade man den bäste dragaren.
När oxen blev sämre på att arbeta göddes han upp och slaktades. Därför var oxen som dragare ett bättre ekonomiskt alternativ i stället för hästen, för hästkött åt man ogärna.

Inkörning och körning.
Att vänja stutarna vid oket användes en stutstege.
De fick till att börja med stå uppbundna med den inne i ladugården. När de vant sig vid stegen kunde man börja leda dem i grimma med stegen på. Vid inkörningen av en stut fick en medhjälpare hålla i stegen.

Efter stutstegen kom tämjningsoket, som bestod av dragkrokar tistellring slåar, eller bogträn som det också kallas, samt horntyg som är fästade i svänglarna. Stutarnas och oxarnas dragkraft fångades upp av horntygen och oket mot nacken. En häst drar ju med bogträn eller brösta men en oxe som fick dra med bogträna blev öm och ovillig att dra. Stutarna bands fast vid oket med hjälp av slåarna som togs bort när stutarna blev säkrare att köra. De fick då mera rörelsefrihet.
Draglinor och bakkappor samt tömmar måste också användas. Tömmarna träddes över innerhornen och sedan lades snaror runt ytterhornen och så lindades tömmen upp på hornen till lagom längd.
Att styra oxen lades en halvögla om inneröronen. Om man skulle svänga åt vänster fick man dra i högertömmen för oxen gick från draget.
Inkörningen med arbetsredskapen började med någon sorts kälke eller dylikt medan hjuldon fick vänta tills som sagt stuten blev säker.
Att använda en oxe som hade blivit inkörd i par var lite knepigt. Det kunde bli knepigt att sätta en vänsteroxe på höger sida eller tvärtom. Dessa djur var nog inte så lätta att tas med och långsamt gick det.

Elektriska strykjärn, hårtänger. stekpannor, dammsugare.
1901 *Gilettes rakapparater kommer ut på marknaden liksom* ***elektriska strykjärn, hårtänger, stekpannor och dammsugare.***

Ödeshögs samhälle tar form.
Under åren ca 1910 - 1920 utbygges **Ödeshögs samhälle** längs landsvägarna - Mjölbyvägen, Storgatan och Grännavägen. I järnvägens närhet anläggs **mejeri, valskvarn och sedermera ett bryggeri.**
Affärsbebyggelsen koncentreras kring torget och torgkvarteren får småstadskaraktär och på järnvägsområdet byggs villor och småindustrier.

På 1920–talet kommer den stora ekonomiska krisen, som drabbar Sverige. Byggnationen avstannar.
Turistföreningens resehandbok för Östergötland: Ödeshögs kyrkby ligger 16 km från Smålandsgränsen och 29 km norr om Gränna vid ett landsvägskors, där Linköpings- och Örebrolandsvägarna förena sig för att genomgå Holaveden, denna fordom väldiga skogstrakt, som börjar strax härom. Här finns hotell, rikstel, postkontor, läkare, apotek, tingsställe och skjutsstation. Denna var inrättad vid Storgatan, där Konsum senare byggde sin affär. Det röda huset med lejonet ovanför dörren flyttade ner på gården. Där står huset kvar, oanvänt, ännu år 2002, nedrivet och bortfört 2007.
"Och Ödeshögsbon? Ja, han har inte för inte vuxit upp i Per Brahes gamla, nationalitetskluvna grevskap. Han är officiellt "östgöte Gú skelóv men också en smula smålänning "Gú hjälpét". "Västgöte vill du vét et, svarade de från andra sidan Vättern. Folkblandningen på gator och i butiker en torgdag är för främlingen något, som liknar en sensation. Aldrig ser han mera utpräglade kontraster än patron och moran på slätten och torpgubben och hans gumma från Holaveden - olika i habit, i uppträdande, i språk, i typer. Men de gå utmärkt ihop, de trivas ihop och tillsammans ha de skapat fram Ödeshög och Ödeshögsbon, som i allt är en förening av de båda raserna. En lycklig förening."

På 1920-talet började **kristallmottagarna spridas i stugorna**. *Med hörlurar för öronen kunde man lyssna till nyheter utifrån världen.*

Automobilen gör sitt intåg.

1920-talet innebär en enorm ökning av bilarna i landet. *Vid slutet av 1919 fanns det 9 000 bilar i landet. Fram till krigsutbrottet 1939 hade de ökat till cirka 181 000.*
År 1920 fanns 3 500 bilar i yrkesmässig trafik, 1928 hade de ökat till 24 000, merparten rullade på landsbygden.

1919 **Pluttahuset**
byggs av "träpluttar" vid Stråtomtagatan i Ödeshög och inrymmer **teaterlokal**. Gatan kom i folkmun att heta "Spektakelgatan". Orsaken var att här låg också Godtemplarlokalen, som även den uppläts till teater och dans. Huset byggdes av trädgårdsmästare Larsson, som även ordnade trivselkvällar på sommarnöjet och byggde en sommarteaterlada där. I Ödeshögs Skyttegilles tidning Kulsprutan för 1919 förekommer en teckning av Larsson samt en vers:
Han byggde värre än själva satan
allt vad byggas kan
Pluttahuset på Spektakelgatan
i sin iver byggde han.

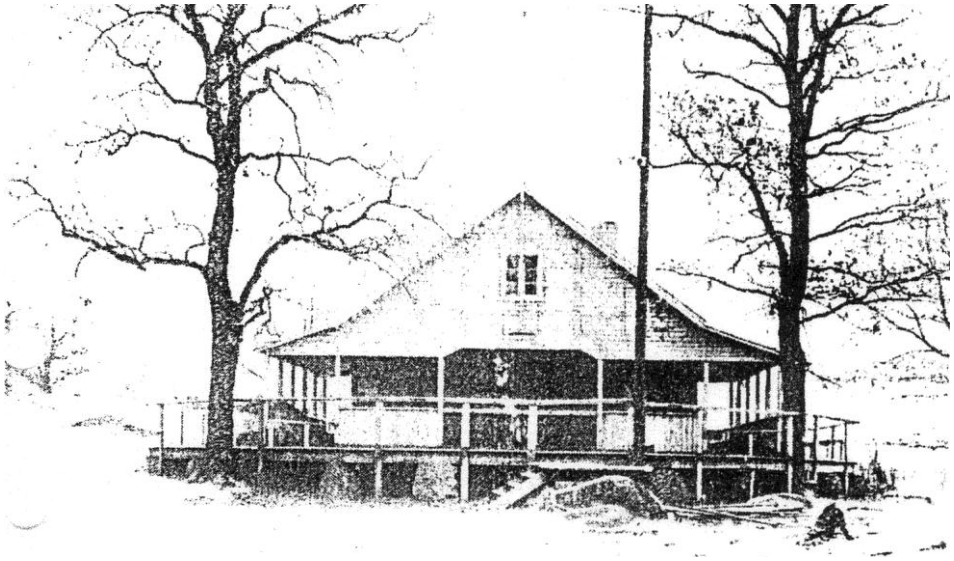

Kortet har Mona Söderbäck lånat av Lisbet Linge.
Serveringslokalen på sommarnöjet placerat där Granliden i dag ligger.
Sommarnöjet
1920-talet Efter världskrigets slut skapades i Ödeshög begreppet **Sommarnöjet** om byns nöjesplats i Klockareängen. Det var trädgårdsmästare Larsson, som byggde en byggnad med serveringslokal och dansbana och som lanserade namnet. Som komplement byggdes också en sommarteater längre ner i parken, där såväl resande teatersällskap som bygdens amatörer gav föreställningar. Det blev nedgång i den resande teaterverksamheten och ladan såldes och finns nu nere i Hästholmen som verkstadslokal.
1927 I Hästholmen grundas **L. Svenssons redskapsfabrik** huvudsakligen baserad på tillverkning av handredskap för rotfruktsodling och trädgårdar.

År 2004 togs denna bild på teaterladan som under alla åren i Hästholmen tjänstgjort som verkstadslokal.

1930 **Sommarnöjet i Ödeshögs samhälle inköps av Oscar Strid.** Här låg byns dansbana. Hans fru serverade kaffe i den s.k. skyttepaviljongen. I undervåningen fanns en skjutbana för luftgevär.
Hans hustru Emelie, "Millan", bakade bröd och kokade kaffe i ett litet kök till de dansande gästerna.

Forntida arv är framtidsgrund.
Ödeshögs hembygds– och fornminnesförening
1935 Denna sommar deltog skräddarmästare Wilhelm Carlsson och urmakare Ola Green i en av hantverksföreningar anordnad sammankomst i Gränna och de kunde då beundra vad som uträttats av hembygdsföreningen där.

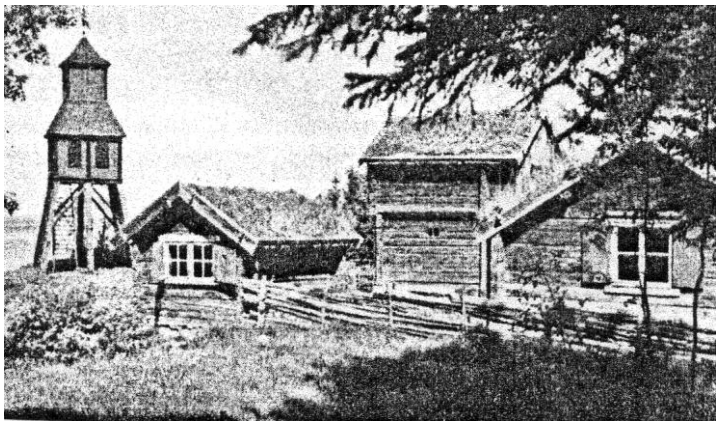

Då de fått reda på att Mjölby Hembygdsförening hade planer på att inköpa byggnaderna på den gamla gården Granliden i Stora Åby ansåg de två att något måste göras för att skapa en hembygdsgård även i Ödeshög så att gamla byggnader och ting kunde bevaras i hemorten.

Bild ur Ödeshögs hembygdsförenings arkiv Gunnar Strid
Skogsgården Granliden omkring 1920. Mangårdsbyggnad, parstuga i två våningar, loftbod och portlider samt gårdspumpen och två vårdträd. Stegen utgör brandberedskap.
Lid = backe.

1935 Hantverksföreningen tar initiativet till bildandet av en **hembygdsförening i Ödeshög**. Ordföranden i Gränna Hembygdsförening, gelbgjutare V. Fong, inbjöds den 12 juli för att redogöra för en hembygdsförenings arbetsuppgifter vid ett sammanträde i gamla kommunalrummet i Ödeshög beläget på tredje våningen i Nya skolan. Hantverksföreningens ordförande skräddarmästare Wilhelm Carlsson hälsar de församlade välkomna. Fong höll ett ”synnerligen klarläggande och om varm kärlek till hembygdsarbetet vittnande föredrag, vari han uppdrog riktlinjerna för en hembygdsförenings arbete för tillvaratagande av resterna av den materiella och andliga bygdekulturen.”
16 personer anslöt sig. En interimstyrelsen tillsattes med P. Lund, Järnstad som sammankallande, O.L. Tapper, Sven Blondell, Simon Karlsson och Ola Green med Wilhelm Carlsson och John Ohlsson som suppleanter. Med vid bidandet var också bl.a. frisörmästaren Bertil Östensson.
En förening bildas senare under året med målarmästare Per Lund, Järnstad, ordförande, urmakare Ola Green, kassör, Carl Bengtsson, sekreterare, O.L. Tapper och Simon Karlsson, Backasand och efter något år utökades den med mjölnaren Filip Göransson och C.J. Johansson. Föreningens namn bestämdes till **Ödeshögs hembygds- och fornminnesförening**, **§ 4 den 24 juli 1935**. Ytterligare 13 personer hade anslutit sig. **Föreningen vill verka för att natur- och kulturminnen i Ödeshög med omnejd bevaras samt att kunskapen om och kärleken till hembygden tillväxer**. Målarmästare Per Lund lämnar en redogörelse rörande förvärv av August Anderssons i Granliden bostadsbyggnad jämte loftbod och portlider. Han menade att en kommande hembygdsförening skulle ta hand om detta kulturminne. Den utsedda styrelsen fick i uppdrag att inköpa byggnaderna i Granliden helt eller delvis samt ordna de ekonomiska förpliktelserna på lämpligt sätt.
Den 13 september 1935, § 4, ändrades namnet på föreningen till **Ödeshögs med omnejd Hembygds- och fornminnesförening.**
Den 23 mars 1949 § 5 fick föreningen sitt nuvarande namn Ödeshögs Hembygdsförening.

Portlider och loftbod flyttade till Sommarnöjet.
Fastigheten Ekhyddan i bakgruden

Den första uppgiften för styrelsen var att **köpa loftboden och portlidret i Granliden** av August Andersson, "August i Granlia", 24 juli 1935 § 5. Dessa byggnader jämte diverse gamla inventarier betingade ett pris av 1 000 kronor, 24 juli 1935 § 6.
Portlidret har använts som ladugård och stall, det senare innanför den tudelade dörren .
Ovanför dessa utrymmen förvaras höet på ”rännet”.
Loftbodens fyra små rum på nedre våningen har använts som spannmålsmagasin och förvaringsutrymmen för redskap mm. Katthålet visar att gårdskatten fick hålla till här för att

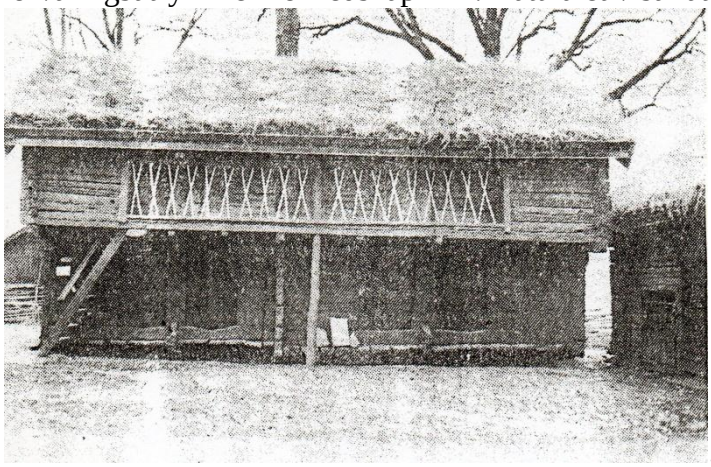

..

Loftboden är byggd av grovt, ännu kärnfriskt timmer.

hålla efter de efterhängsna råttorna. I de två rummen innanför svalgången på övre våningen fick pigor och drängar bo sommartid.
Liksom mangårdsbyggnaden är portlidret och loftboden byggda av grovt kärnfriskt timmer.
På loftbodens gavel hänger en ca 4 000 år gammal ekstock funnen i Klintasjön vid Skräddarp.
År 1935 diskuteras **inköp av det s.k. Sommarnöjet till hembygdsgård.** Nedanför paviljongen skall uppföras en ny dansbana. **Beslut om inköpet fattades den 13 september 1935 § 3.**
1935 **Sommarnöjet såldes till Ödeshögs Hembygdsförening,**
som drev nöjesverksamheten vidare en tid. Det var framför allt Ödeshögs Manskör, som med sin årliga revy i augusti förvandlade Sommarnöjet till en sjudande häxkittel med dans och glada revyuppträdanden.
Sommarnöjet, samhällets festplats, inköps för 10 000 kronor. För att klara uppförandet av byggnaderna från Granliden i Hembygdsgården beslöts att uppta ett kreditiv på 3 000 kronor.

Kassören Ola Green hade stora bekymmer med hur pengarna skulle räcka och varifrån nya skulle komma till, gåvor, donationer eller eventuellt lån.
Medlemsavgift bestämdes till 2 kronor för män och 1 krona för kvinnor. Ständiga medlemmar betalar 30 kronor. Enligt stadgan vill föreningen verka för att natur- och kulturminnen i Ödeshög med omnejd bevaras samt att kunskapen om och kärleken till hembygden tillväxer.
Ett 1600-talshus från Kulltorp planerades att inköpas men man avstod av kostnadsskäl.
Ödeshögs lantbrukare hjälpte till att forsla byggnaderna från Granliden med slädar. Under 1936 uppfördes byggnaderna av byggnadsfirman Pettersson och Fyr på en plats framför den **befintliga skyttepaviljongen och nedanför berget uppförs en ny dansbana**.
Portlidret och loftboden ligger fortfarande år 2010 på denna plats.
Midsommaren 1936 invigs Hembygdsgården med tal av bl.a. kommunalfullmäktiges ordförande bankdirektör A R Johansson och fabrikör A E Bolling, Gränna. Loftboden och portlidret står på plats.

Per Lundh var bosatt i Sanna, Järnstad, St Åby. Han är född i Bollnäs församling i Hälsingland och sysslade ett tag med skogs- och kolningsarbeten. Han kom senare i målarlära och arbetade som målare i Stockholm under 12 år. År 1919 inköpte han fastigheten Sanna i Järnstad, där han sedan dess varit bosatt. I ca sex år har han varit anställd vid LV2 skjutfält i Hästholmen som vaktmästare. Sedan slutet av 30-talet har han varit föreståndare för televäxelstationen i St Åby. Han har även varit anlitad inom det kommunala som fullmäktigeledamot i St Åby. Inom Ödeshögs Hantverksförening har han nedlagt ett förtjänstfullt arbete och även en tid varit dess ordförande. Som ivrare för hembygdsvården var han med vid bildandet av Ödeshögs Hembygdsförening. Hans stora hobby har varit sång och redan som 17-åring började han intressera sig för körsången och var med i olika körer under sin tid i Bollnös. Aktiv sångare är han fortfarande och han är medlem i Ödeshögs Manskör som han var med bland initiativtagarna vid bildandet på 20-talet.
På sin 80-årsdag år 1958 hyllades han storslaget.

Den 2 maj 1936 utdömer Hälsovårdsnämnden **Bergska huse**t vid Storgatan såsom lämplig för bostadsändamål trots föreslagna reparationer. Det var sedan fullmäktige diskuterat husets rivning, som målarmästare O. L. Tapper kom med förslaget att huset skulle skänkas till Hembygdsföreningen. Fullmäktige beslöt enhälligt skänka huset till Hembygdsföreningen med det förbehållet att föreningen utan kostnad för kommunen flyttar byggnaden till hembygdsgården samt att byggnadernas nuvarande plats iordningsställes. Såsom hembygdsmuseum borde huset kunna godkännas. Kruxet var bara att Hembygdsföreningen inte hade medel till flyttkostnaderna.
Sedan undervisningsrådet Hjalmar Berg, doktor Thor Berg, konstnären Yngve Berg och fru Röding, född Berg, välvilligt ställt sig som donatorer på 1 200 kr för huvudkostnaderna för byggnadens flyttning till hembygdsgården kunde förslaget realiseras.
Föreningen mottog med tacksamhet huset och planerade sätta upp det framför portlidret. Före 1 april 1937 skulle huset vara borta från Storgatan.
Sedan slutet av 1700-talet hade klockaren bebott den s.k. klockarekammaren i den 1797 uppförda sockenstugan, vilken fortfarande finns kvar.
År 1829 behandlades frågan om en ny bostad åt klockaren samt platsen för densamma. Kostnaden för byggnaden skulle utgå efter förmedlade hemmanstal, att varje helt hemman skulle tillsläppa två stockar, av vilka den ena skulle vara 12 och den andra 16 alnar lång samt 8 tum i lilländan. vidare skulle varje hemman lämna 2 skeppspund häcklad halm för taket samt dessutom verkställa körslor. Övriga material skulle inköpas och timringen, snickeriarbetet och murningen skulle bortauktioneras. Kostnaderna för byggnadens uppförande beräknade man få in genom att försälja 30 tunnor säd ur spannmålsmagasinet.

Vid entreprenadauktionen bestämdes kostnaderna för murningen till 50 Rdr och 100 Rdr för timringen och snickeriarbetet. Vid denna stämma den 11 april 1830 beslöts, att församlingen skulle framköra tvenne lass sten per helt hemman till stenfoten. Om någon jordbrukare icke skulle fullgöra sina skyldigheter bemyndigades uppsyningsmannen rusthållare Nils Persson, Öninge Vallgård, att på den tredskandes bekostnad till vad pris som helst "låta verkställa vad dem enligt skedda beslut i anseende på Klockarebyggnaden tillkommer att utgöra."För allt arbete skulle Nils Persson erhålla en ersättning av 24 skilling per hel arbetsdag, vilken säkerligen var åtskilligt längre än vår 8-timmarsdag.
Arbetet gick raskt och redan i november stod byggnaden färdig. Byggnadskostnaderna uppgingo till 615 Rdr 35 skil 9 rst. Revideringen av räkenskaperna uppdrogs till Anders Persson i Sjöstorp och rusthållare Bengt Nilsson i Åby.
Byggnaden blev emellertid ej helt färdig 1830, enär brädfodringen fick anstå till 1833, då varje helt hemman hade att avlämna två hela, räta och någorlunda kvistfria bräder av tall, 7 alnar långa och 9 tum i lilländan.
Huset var färdigbyggt som klockarbostad 1833. En klockarbostad av de dimensionerna som det s.k. Bergska huset har, var det inte många församlingar som ägde under 1800-talet.
Fridtjuv Bergs födelsehus var räddat för eftervärlden. Han var född 20 mars 1851, vid vilken tid fadern Anders Berg var folkskollärare i Ödeshögs kyrkby.
Sedan huset rivits blev emellertid materialet liggande ett par år i väntan på var huset skulle uppföras.
Ordföranden i föreningen P. O. Lund har varit den drivande kraften. Urmakare Ola Green samt plåtslagaremästare A.E. Göransson var medhjälpare vid uppmärkning och nedtagning år 1938.
Styrelsen i Hembygdsföreningen var icke överens om platsen för huset. Huset skulle stå på planen framför portlidret men till detta gav icke grannarna eller länsarkitekten tillstånd. Så småningom beslöt styrelsen uppföra huset inne på sommarnöjestomten i en liten lövdunge. År 1940 kom huset upp under ledning av byggmästare K. A. Johansson, som haft hela flyttningen om hand och själv gjort vissa ekonomiska uppoffringar för att den skulle kunna genomföras. Styrelsen hade tänkt använda byggnaden till museum men nu med det förbehållet från donatorerna att ett av rummen arrangeras till minne av Fritjuv Berg.

År 1940 den 25 augusti invigs Bergska huset i närvaro av undervisningsrådet Hjalmar Berg m fl. medlemmar av familjen Berg. Kyrkoherde Ove Hassler i Rogslösa håller högtidstalet. Folkskollärare Gunnar Hedegård läser en dikt, som han skrev vid Fridtjuv Bergs bortgång och som inte varit publicerad.

Lärarbostaden från 1840, Bergsgården, och lärarbostaden från 1889, Slöjdvillan.

1940 ***Nästan halva Sveriges befolkning bor på landsbygden.***
Under 1940-talet börjar en omfattande nedläggning av åkermark och jordbruksenheter. Jordbruket genomgår en omfattande strukturomvandling. Åkerarealen förs samman till större enheter. Särkskilt i skogs- och mellanbygderna sker en utbredd nedläggning av jordbruksfastigheter och åkerareal.
Under 1960-talet utplånas ängsmarken nästan helt och övergår till åker eller hagmark. När åker, äng och hagmarker försvinner går bönderna över till att plantera skog på markerna.

1940 Före andra världskriget var det inte ovanligt med en historieskrivning där hjältekonungarna heroiserades. När socialdemokratin hade etablerat sig följde en historieskrivning där den moderne arbetaren fann sin företrädare i det gamla samhällets bonde. ***Den egendomslöse börjar ta plats som hjälte.*** *Jan Fridegård skrev om 800-talsträlen Trägudarnas land 1940, Gryningsfolket 1944 och Offerrök 1949.*

1940 ***Sveriges folkmängd är 6.4 miljoner. 44 % av befolkningen bor på landsbygden, år 1980 bara 17 %.***
I praktiken halverades befolkningen på landsbygden mellan 1940 till 1980.
År 2 000 har endast 2 % av befolkningen sin sysselsättning inom jordbruket.

1940-tal **På försommaren var det marknad i Ödeshög på ordinarie torgtisdag** som fått lite högre status. Detta var en viktig dag för alla i omgivningen. På eftermiddagen hade skolbarnen ledigt och nästan alla ungar gick eller åkte cykel till Ödeshög. Barnen liksom de vuxna strosade runt bland marknadsstånden. Det såldes pappershattar och killikillkäppar. Krams av alla de sorter som hårspännen och smycken i ”äkta silver”, förmodligen gjort av plåt. Folk handlade till hushållet och kläder.
På förmiddagen hölls kreatursmarknad. Ofta muckade de större pojkarna från St Åby gräl med Ödeshögspojkar utanför konditoriet och charkuteriaffären på Storgatan.
Carlströms café var ett populärt ställe.

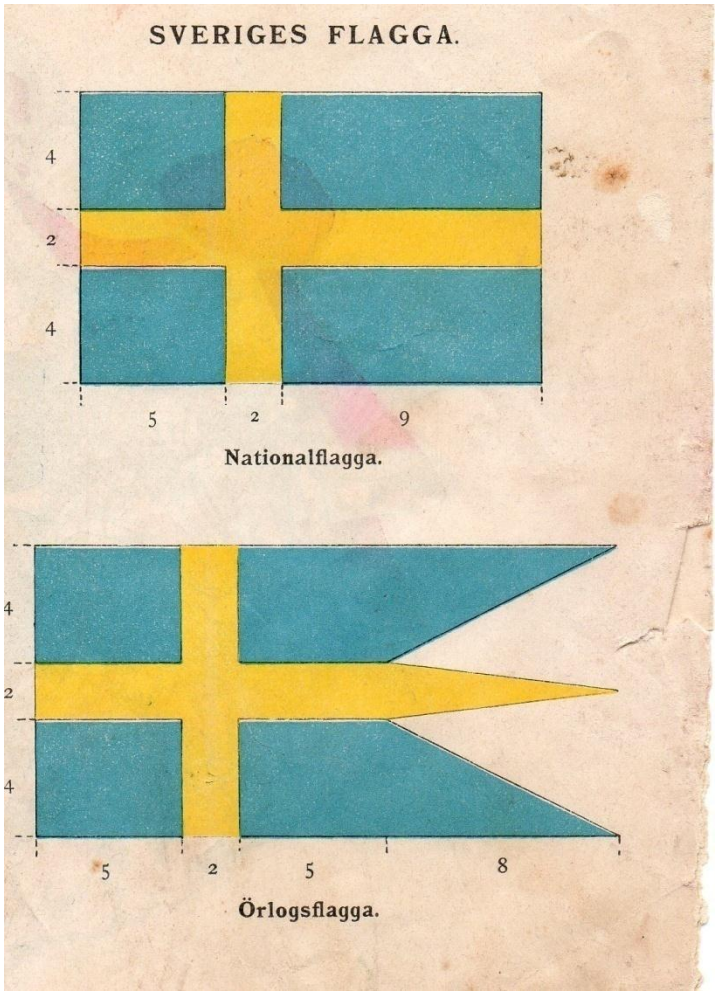

1940 **<u>Svenska Flaggans dag</u>**
firas den 6 juni på Vättervallen med högtidstal av komminister Johan Erre. Ett långt flaggtåg med många deltagande skolungdomar avgår från Ödeshögs torg. Idrottsklubbens ordförande John Carlson hälsar välkommen. Efter talet vidtar idrottstävlingar för skolbarn i Ödeshög i 60 m, höjd- och längdhopp samt match i brännboll.
Inträdet har arrangören ÖIK satt till 25 öre.

<u>Utefest i Hembygdsgården</u>
1940 **Årets första utefest den 26 maj kl 8 em i Hembygdsgården** ordnas av Ödeshögs *Idrottsklubb* med dans av Fox och beredskapsskjutning med kulgevär. Omkring 200 meter Wellpapp hade använts för att mörklägga anläggningen men den behövde som tur var aldrig användas. Tyvärr stördes festen av ett alldeles extra fyrverkeri, nämligen ett kraftigt åskväder, dess bättre på visst avstånd. På söndagskvällen kunde ingen klaga på vädret.
Midsommarfest ordnades av Ödeshögs med omnejd hembygds- och fornminnesförening på hembygdsgården i dagarna två. Midsommarafton var det dans kring midsommarstången och dans till musik av Fox orkester.
Ödeshögsorten av SLU ordnar fester i Hembygdsgården en lördag och söndag i juli månad med dans till Fox orkester. Konstgalleri, ”Magnethjärtat”, tombola och skjutbana med prisskjutning. Beredskapsskjutning med pistol. Pilkastning mm. På söndagskvällen uppförde SLU-amatörer från St Åby lustspelet ”Kärlek och nämndemansval”. Radiolahögtalare fanns vid teatern.
Hemvärnet ordnade fester på Sommarnöjet en lördag och söndag den 10 och 11 augusti med dans till ARNOLDS 7- mannaorkester. Kräftor serveras. Stor tombola med värdefulla vinster i nyttosaker och spannmål. Första vinsten en cykel, andra vinsten en resa till Stockholm med två dagars uppehåll. Flera nitvinster, varav första vinsten en kalv, andra vinsten en 7 veckors gris.
På söndagen kl 5.30 börjar hemvärnets uppmarsch från torget. Kl 6 em hålls ett hemvärnsföredrag av major C. Malmros, Linköping.

1940 **<u>Bergska huset, Bergsgården, invigs</u>**
under enkla men högtidliga former i Hembygdsgården söndagen den 25 augusti kl. 3 em. under medverkan av Bergska familjen och andra notabiliteter för skola, kyrka och kommunalfullmäktige, för skolväsendet i övrigt och en stor menighet. Talarstolen var uppställd framför den gamla klockarebostaden.
Hembygdsföreningens ordförande målarmästare Per Lund hälsade välkommen och uttalade ett tack till donatorerna, 1 200 kronor från Bergska släkten, som gjort det möjligt för Hembygdsföreningen att ställa huset i skick.
Invigningstalet hölls av teol. dr Ove Hassler, Rogslösa, i stället för biskop Tor Andrae, som fått förhinder. Talet formade sig till en hyllning för hembygden och fosterlandet. Den flacka internationalismen har visat sig värdelös och ger ett fördjupat värde åt hembygdsrörelsen. Till hemvärn och hembygdsvärn har nu Sverige samlats. Det, som håller oss samman, är kärleken till hembygden och hemlandet. Vättern, Omberg, Lysingsslätten och Holaveden är hembygden i denna trakt. Här är en rik kulturbygd, här är marken odlad i sekler.
I dag, vid Bergsgården, påminns vi om att hembygden har en innersida. Den vittnar om kulturell odling och andligt arbete. Vår kyrkas 1 100-åriga verk är en fast borg mot barbariet och i kulturlivet, men den har också mäktiga bundsförvanter. En av dem är skolan. Ödeshög var den enda socknen i Östergötland, som hörde till Visingsborgs grevskap med Braheskolan, som ger tankar på de insatser Per Brahe gjorde för skolundervisningen, bl.a. universitetet i Åbo. En av svenska folkskolans nydanare och reformatorer Fridtjuv Berg, och hans fader Anders Berg, ej att förglömma, är värd att minnas med tacksamhet och glädje. Till sist förklarade han Bergsgården invigd för sitt ändamål. *"Må denna byggnad för samtid och eftervärld erinra om den hängivna och ädla gärning, som utförts av Fridtjuv Berg och hans släkt."*
Förre undervisningsrådet Hjalmar Berg, broder till Fridtjuv Berg, berättade om Anders och Fridtjuv Bergs liv. Anders Berg vet den nuvarande generationen föga mer om än att han var skolmästare och under några år arbetade vid Ödeshögs folkskola. Han berättade minnen från barndomshemmet och minnen från broderns liv och verksamhet. Anders Berg verksamhet kom att bli ett med den svenska folkskolans utveckling, från den nomadsierande undervisningen till allt fastare former och tidsenligare undervisningsmetoder. Hans stora arbete för skolans utveckling kom att ske under hans lärargärning i Finspong. En tid kallades han till Stockholm för att organisera en mönsterskola men återvände till Finspong. Först på äldre dar bosatte han sig för gott i Stockholm, där sönerna hade sin verksamhet.
Han belyste även Fridtjuv verks gärning. Han betecknades som en drömmare men ödslade ej bort sin tid, han visste att enbart arbete och strid gav resultat och med glädje arbetade och kämpade han i det sista för sina ideal.
Han uttalade sin tacksamhet till Hembygdsföreningen och kommunen som velat bevara minnet av Bergarnas arbete.
Folkskolinspektör C N Hedegård, Motala, läste en dikt "Till minnet av Fridtjuv Berg, en sång vid hans bår" från 1916.
Ordföranden i Sveriges allmänna folkskollärarförening överlärare Emil Eljas, Djursholm, uttalade ett tack för föreningens initiativ till bevarandet av det Bergska läraretjället. Han påminde om den betydelse för lärarföreningen och den svenska folkskolan som Fridtjuv Berg spelat. Han tackade även undervisningsrådet Hjalmar Berg för hans insats för den svenska folkskolan. Sveriges Allmänna folkskollärarförening arbetar på att bevara minnesverk, som rör skolan, varför man med stor tacksamhet uppskattar här utfört arbete.
Han framförde även till Hjalmar Berg ett tack för hans insatser som läroboksförfattare, som ledamot av skolöverstyrelsen, som främjare av fortsättningsskolan och på många andra sätt.
Folkskollärare Sven Normell uttalade lärarkårens vid Ödeshög folkskola tack till hembygdsföreningen för dess arbete att bevara det Bergska huset. Han uttalade ett tack till

den vördade skolmannen Fridtjuv Berg. Vi som arbetar i skolan kan märka hans grundläggande principer och i hans läroböcker se vad han menade. Han var outtröttlig i sitt arbete för skolans och lärarkårens höjande och därför minnas vi honom med tacksamhet. Programmet avslutades med att skolbarn från Ödeshögs skola sjöng "Så grant står Östergyllen".
Efter det Hjalmar Berg tackat alla för visat intresse utbringades ett leve för hembygden och fosterlandet samt sjöngs nationalsången.
Huset har uppförts av byggmästare K A Johansson, murarmästare H Engvall, inre målning av målarmästare Per Lund och O.L. Tapper medan rödfärgningsarbetet utförts av Oskar Gustafsson, Mark. Montrarna ha tillverkats av möbelsnickare O. Karlsson, Liljenberg.
Utvändigt är huset nästan exakt som tidigare förutom att ett fönster på gaveln upptagits. Även invändigt har man sökt att behålla det gamla utseendet. En och annan detalj har måst förnyas, för att få huset helt. I köket på nedre botten har t ex spiseln restaurerats och i rummet innanför har målarmästare Lund hittat en eldstad i 1600-talsstil, som ser både pampig och trevlig ut. Innerväggarna i rummet ha putsats och kalkfärgats, vilket gör ett tilltalande intryck.
I det lilla rummet på övervåningen har man placerat en antik kakelugn, gråvit med blå effekter, som skänkts av Svemb Bossgård.
Stora rummet på andra våningen är avsett att vara ett speciellt minnesrum för Fridtjuv Berg. Tre av syskonen Berg har inrett minnesrummet i övervåningen. I det rummet lär Fridtjuv Berg vara född 20 mars 1951. Bl.a. visas det stämmoprotokoll, enligt vilket fadern Anders Berg antas till folkskollärare i Ödeshög samt en hel del andra saker ur Fridtjuv Bergs liv. En relief av Fridtjuv Berg är utförd av Christian Eriksson, foton av Berg i arbetet samt ett par montrar med skrifter och andra arbeten utförda av honom. Även några föremål minnande om fadern, skolmästaren Anders Berg, minner om hans insatser bl.a. på skolslöjdens område. Vidare finns ett foto av Anders Berg och hustrun Anna Charlotta från Stenkilsby, St Åby. Anders var ju några år skolmästare i Prestorp.(Boet)
Sveriges Lärartidning skriver i sitt nr den 31 augusti: "Man kan inte annat än beundra den insats i folkbildningen tjänst, som en handfull hantverkare i Ödeshögs hembygdsförening under målarmästare Per Lunds ledning uträttat genom restaureringen av Fridtjuv Bergs barndomshem. Ingen kan mer än medlemmarna i Sveriges allmänna folkskollärarförening uppskatta och känna tacksamhet för att Bergens hem blir bevarat till eftervärlden. Det är för Sveriges folkskollärarkår ett minnesmärke, som står i klass med Vekerumsstenarna i Blekinge."

1941 **Svenska Flaggans dag**
firas vackert och värdigt med stor tillslutning på Vättervallen med Ödeshögs IK som arrangör. Hemvärnets musikkår spelade. Vidare deltog Ödeshögs manskör med fana, lottakåren och hemvärnet med fanor, Ödeshögs SLU-avd med fana och standar, logen Hercules med standar, en lång rad skolungdomar med fana i täten. Talare var rektor G. Danell, Ekberga gård.
Efter högtiden vidtog idrottstävlingar. Nettobehållningen visade sig vara 10: - kr.

Midsommarfirandet i Ödeshög.
1941 Ödeshögs kyrkliga ungdomskrets anordnar **sin midsommarfest på Orrnäs äng nära kraftstationen** med start kl 19.00. Pastor Losjö hälsade på ungdomskretsens vägnar välkommen. Ungdomskretsens kör sjöng. Hembygdstal hålls av teol. och fil. kand. Karl-Gösta Gilstring samt korta anföranden av kyrkoherde Carl Magnusson och pastor K. Mattson. Kören medverkade. Ringdanser kring midsommarstången lockade många både att delta och att se på. Kapten vid Frälsningsarmén Bror Skagerström ledde lekarna. Intresset från allmänheten var stort och 250 kaffe serverades och dessutom saft och läskedrycker i stora mängder. Den

vackra naturen inbjöd till små promenader för att se på den vackra utsikten. På grund av det fina vädret hade mycket folk samlats i den vackra ängen.
På Hembygdsgården i Ödeshög anordnades stora midsommarfester både midsommarafton och midsommardagen. Dans kring midsommarstången anordnas. Kl 6.30 em. **sjunger Edvard Persson** med sällskapet operaartisterna Märta och Elvin Ottoson, sångerskan Bullan Weijden och kapellmästae Alvar Kraft. Vidare blir det dansmusik av Berthils. Festerna anordnas av Ödeshög Hembygdsförening under lördagen, midsommarafton och midsommardagen.
Röks och Heda ungdomskrets ordnade detta år i likhet med föregående midsommarhögtid i Röks prästgårds vackra park. Kyrkoherde Axel Sköld hälsade omkring 400 personer välkomna. Stiftsamanuens C. E. Malmqvist, Linköping, högtidstalade om "Målmedvetna kristna". Efter uppläsning av fru Inga-Lisa Schwartz utfördes en talkör över Fädernas kyrka. Ungdomarna framförde en tablå "Porträtterna" av Anna Maria Lenngren. Godsägare W. E. Widegren höll ett med kraft framfört hembygdstal, som avslutades med nationalsången. Kantor Ingrid Ekman ledde lekarna kring midsommarstången.
Festen avslutades med andaktsstund i kyrkan.

Åren 1942 - 1946 synes verksamheten i Hembygdsföreningen legat nere.

1946 **<u>Svenska Flaggans dag</u>**
firas på Vättervallen. Flaggtåget utgår från torget. Högtidstalet hålls av överste Hugo Beckhammar, Malmslätt, musik av Musiksällskapet och Scouternas musikkår. Högtidligheten avslutas med skolungdomstävlingar. ÖIK står som arrangör.

1947 År 1947 söker inspektör Rikard Allenborg få liv i arbetet på Hembygdsgården och väljs till ordförande 1948.

1948 **Att dansbanan skulle försäljas föreslogs**. Den yngre publiken har ej velat frånhända sig tillgången till en festplats och vid ett sammanträde i början på året skaffade sig ungdomarna genom ett hastigt medlemskap i föreningen majoritet och beslöt att dansen skulle fortsätta.
Dansbanan försäljs i september månad för att göra slut med den nöjesindustri, som Hembygdsgården mest kommit att användas till. Styrelsen vill söka koncentrera arbetet på egentliga hembygdsvårdande uppgifter.
Fru Hertha Arvelius blev styrelsens vice ordförande och vårdare av samlingarna. Samlingarna katalogiserades och konserverades.

1948 **Valborgsmässofirande**
Valborgsmässofirandet var förlagt till hembygdsgården**, debut**. Det var kallt och ruggigt väder. En och annan saknade nog den stora elden på Klockargårdsberget. Som vanligt utgick Valborgsmässotåget från skolgården med musik och sångare i teten. En tjärtunna uppsatt på bergknallen vid Bergska huset fick ersätta den vanliga majelden. Marschaller var utplacerade. Manskören under Olof Fridlunds ledning sjöng de gamla vårsångerna. Ödeshögs Musiksällskap under ledning av kalkylator Albin Rosäll spelade. Kantor Ewald Bern höll vårtalet, som avslutades med ett leve för våren. Publiken drog sig nu mot paviljongen för att inta kaffe och sedan väntade dansbanan, där det så småningom dansades gammaldans till musik av Nisses trio från Motala.
Senare under kvällen avbrändes ett stort fyrverkeri.
Den sedvanliga marschen genom samhället av manskören och musiken till ålderdomshemmet blev inte så lyckat som det borde varit på grund av det myckna regnandet.

1:a maj firandet ordnades i Godtemplarlokalen dit ca 75 personer samlats för att höra riksdagsledamoten Anna Sjöstörm-Bengtsson tala.

Svenska Flaggans dag
1948 Ödeshögs IK hade även detta år inbjudit till firande av **Svenska Flaggans dag.** Flera hundra personer hade hörsammat kallelsen och tågade med fanor och musik i täten till Vättervallen där ÖIK, Hemvärnet och IOGT-scouter bildade fanborg och kring dem fylkades manskören och musikkapellet. Folkskollärare Sven Normell höll högtidstalet. Fetsligheterna avslutades med skolungdomstävlingar.

1948 Midsommarfirande i Hembygdsgården.
Ödeshögs flygklubb, Ödeshögs Hembygdsförening och Ödeshögs simsällskap anordnar gemensamma festligheter på Hembygdsgården under midsommarhelgen. Dansmusiken utförs bägge kvällarna av Harry Anderssons orkester. På midsommaraftonens eftermiddag var det barn- och familjefest. Författaren Folke Larsson, Linköping, berättar på bygdemål, vilket han gör även under kvällen. Flickorna i sjätte klass uppförde en rolig teaterpjäs och från torget körde lövade skrindor och gjorde några svängar med barnen genom samhället och med mål i Hembygdsgården. På eftermiddagen var det fri entré. Modellflygklubben visade ett av Sveriges största modellflygplan med pontoner och bensinmotor. Vidare kunde man visa klubbens nya segelflygplan.

1948 **Hembygdsföreningen ordnar guidade turer med museifolk till olika gravfält i Ödeshögstrakten.**

1948 **Hembygdsgårdens dansbana**
säljs till Ödeshögs Folketshusförening för 1 500 kronor enligt inlämnat anbud. Dansbanan kommer att flyttas, varför det är slut med Hembygdsgården som nöjespalats.
De religiösa inom Hembygdsföreningen ville få bort dansbanan. När detta rykte spreds beslöt en grupp att sälja medlemskort till dansbanevännerna. Genom detta lyckades de förhindra en försäljning genom majoritetsbeslut. Föreningen beslutade att låta dansen fortgå året ut. Försäljningssumman skall användas för avskrivning på förefintligt inteckningslån i Hembygdsgården. Dansbanevännerna menade att någonstans i byn måste det finnas en dansbana.
Mark ordnades på Orrnäs ägor och Gunnar Johansson på Ödeshögsverken svarade för inhägnaden. Dansbanan är ännu i funktion i dansrotundan.
Byggmästare Evert Olander hade värderat byggnaderna

dansbanan	6 000
Bergska huset	4 000
Loftboden	2 300
Portlidret	2 200

Hembygdsgården kommer nu att få syssla enbart med hembygdsvårdande verksamhet.

1948 Ödeshögs Kommunalnämnd avslår framställning om 15 000 kronor för inköp och **flyttning av dansbana till Folkets Park. Kalkylator Albin Rosäll är vice ordförande i Folkets Husföreningen, som ej fått tillstånd bygga en ny dansbana men väl för att flytta en gammal, så han är nöjd över beslutet.**
År 1949 var det dags för debatt i kommunfullmäktige.
Allan Andersson anförde att alla de som ser på ungdomens fostran bör vara föreningen behjälpliga att ordna Folketsparksfrågan.

Peter Persson i nykterhetsnämnden betonade att nykterhetsnämnden påpekat ungdomens lokala behov av nöjen. Han fick upplysning om att förra årets nöjesskatt blev ca 13 000 kronor varav 1 000 på sommarfesterna, en bra ränta på 5 000 kronor.
Henry Johansson ifrågasatte om kommunen var i behov av en dansbana. Företaget bör klara sig utan anslag.
Sven Erlandsson noterar att föreningen tänker ordna ett legalt nöjesliv inom kommunen skyddat från privata intressen.
Nils Ek ansåg att de, som hade intresse av Folket Park, hade så goda inkomster att de själva kunde bisträcka till frågans lösning. Folkets Husföreningen har så god ställning att den klarar sig själv utan kommunens hjälp. Vi bör följa statsmakternas exempel att stödja utbildning och annan upplysning men låta nöjeslivet sköta sig självt.
Avslagsäskandet segrade med 12 röster mot 11. Föreningen fick dock en underborgen på 15 000 kronor med 12 röster mot 10.
Folke Löf yrkade avslag.
Det blev dock klagomål från en del medborgare i samhället, som fick sin sömn förstörd och så hade Sommarnöjet spelat ut sin roll som nöjesplats för Ödeshögsborna. Folkets Park tog över de danssugna. 1949 sålde manskören sin på Sommarnöjet belägna dansbana till Folkets Park för förflyttning dit.

1949 **Hällkistan i Sväm.**
<u>En stenåldersgrav, en hällkista</u>,
upptäcks år 1948 och undersöks vid Svemb på lägenheten Stenstorp. Kistan innehåller 19 individer. Fyndplatsen ligger 20 meter väster om landsvägen Ödeshög - Gränna och omedelbart intill en mindre väg. Anledningen till att kistan upptäcktes var att ägaren fått tillstånd att ta bort ett röse efter gjord undersökning. Graven förstörs, då kommunen icke vill tillskjuta medel för dess restaurering, 1 000 kronor.
(Lindahl och Gejvall: Hällkistan vid Svemb i Ödeshögs socken)
I närheten har gravar från järnåldern påträffats även under 1960-talet.
Hällkistan föreskriver sig från den yngre stenåldern, ca 2000 - 1800 f Kr. Huvudnäringen för dessa människor var åkerbruk och boskapsskötsel. De bodde i trähyddor helst i närheten av vattendrag såsom i detta fallet, Svembs.
(Ödeshögs bibliotek accnr. 607)

Kommunfullmäktige diskuterade en framställning från Ödeshögs hembygdsförening om utseende av underhandlare från kommunens sida om möjligheterna att få arrendera eller inköpa behövligt område kring hällkistan. Om ej överenskommelse kan nås med markägaren föranstalta om expropriation. Flyttning av hällkistan hade även föreslagits men detta ansåg kommunfullmäktige icke lämpligt. Liksom i fråga om andra fornfynd borde markägaren ej kunna få lov att rasera hällkistan. Fullmäktige beslöt att tillmötesgå föreningens framställning om tillsättande av ett par underhandlare och valde därtill Carl August Gustavsson och Nils Ek.

1949 Ödeshögs med omnejds hembygds- och fornminnesförening, startad 1935, byter namn till **Ödeshögs Hembygdsförening.**
Föreningen beslutar flytta den i Svemb funna hällkistan till Hembygdsgården. Detta gick ej på grund av medelsbrist.

1949 **Hembygdsföreningen katalogiserar.**
Genom kandidat Karl-Gustav Petersson från Linköpings museum rengörs och katalogiseras föremålen i Hembygdsföreningens samlingar. Bl.a. har registrerats en hemgjord cykel från Håkansson i Millingstorp, en släpräfsa, ett mycket sällsynt föremål från

Millingstrop, en gammal ”ätstol” hade kommit från Röda Krogen, en gammal plog från Bremers Skattegård, en gammal släde, från Tollstam i Erikstorp, ett gammalt oxok skänkt av fru Alma Lindberg, en dryckeskanna kommer från häradsdomare Fritiof A:son Ahrén, krogjärn, ljusstakar av brons, en originell ljusstake från komminister J. Wernborg, en jaktväska från stationsskrivare Ahlm, ett gevär från framlidne J. Karlsson, Hässlesund, mynningsladdare osv.

1949 **Filmning av gammalt och nytt i Ödeshög har diskuterats**. Hembygdsföreningen med dess ordförande Rickard Allenborg för samtal med kommunens representanter. Halvar Andersson presenterar ett förslag på vad som vore aktuellt att filma.
1. alla gamla bruk och sedvänjor som finns kvar, såsom slakt på gården, tröskning med slaga, bruka jorden med oxar samt hantverk i gamla tider.
2. Upptaga på film vad som sker i dag och i morgon d v s mera ovanliga dagshändelser samt Ödeshög av i dag.
3. Stumma föremål d v s utrymda byggnader och landskapet mm kan lämpligast tas med färgfoto och stillastående bilder. Ett tusen kronor anslås för att påbörja en hembygdsfilm med Halvar Andersson som filmare.

1949 Ödeshögs hembygdsförening, Hjalmar Berg, överlärare Walter Ljungqvist, Biskopen, folkskolinspektören kommunalfullmäktiges ordförande underskriver en skrivelse med **vädjan om bidrag till den planerade skolmuseet i Ödeshögs hembygdsgård.** "Undertecknade, som anser föreningens strävan i detta syfte vara synnerligen erkännansvärda och väl förtjänta av uppmuntran och bistånd, vända oss härmed till kommuner och enskilda personer, vilka äga inventarier eller materiel, som varit i bruk i lancasterskolor, med hemställan att de ville överlåta något därav till det planerade skolmuseet i Ödeshög. Såsom särskilda önskvärda föremål må nämnas kateder, långbänkar, psalmodikon, tabeller för läsning och räkning samt föreskrifter."

1949 En hembygdskör bildades under kantor Berns ledning. **1949, den 3 juli, på 100-årsdagen av Anders Bergs tillträdande av skollärartjänsten vid Ödeshögs sockens norra skola, invigs Skolmuseet med skolhistoriska föremål från trakten och länet, som insamlats av överlärare Walter Ljungqvist och pietetsfullt ordnats i Bergska huset. Undervisningsrådet Hjalmar Berg var närvarande i spetsen för en stor del av släkten.** Herr Berg överlämnar vid detta tillfälle en stor gåva för museets framtida skötsel.
1951, den 20 mars, firas 100-årsdagen av skolmannen Fridtjuv Bergs födelse i det Bergska huset. Minnestal hölls av kantor Ewald Berg. Vid detta tillfälle donerar Hjalmar Berg 10 000 kronor ytterligare för föräldrahemmets fortbestånd. *(Ödeshögs bibliotek accnr. 456)*

1949, 3 juli, **invigs skolmuseet i Bergska huset på Hembygdsgården, på 100-årsdagen för början av Anders Bergs lärargärning i Ödeshög vid Ödeshögs Norr folkskola.**
I skolmuseets nedre våning finns en skolsal inredd som en gammal Lancasterskola med långbänkar i original och med en kateder tillverkad efter ritningar av Hjalmar Berg med två utdragslådor för materiel. Tre av långbänkarna har ställts till förfogande av Hjalmar Berg och den fjärde kommer från Vårdsberg. Den sistnämnda är försedd med en sandlåda längs hela bänken. Griffeltavlor ligger utspridda på bänkarna. Bläck användes av de mest försigkomna. Gåspennor finns på plats, monitörringen likaså. Förtjänsttecknen, brickor visande monitör, flit, slarv, oren, sedlighet finns på sin tavla. Psalmodikon, musikinstrumentet, finns på väggen i fler exemplar. En färla finns till hands att användas på olydiga och studieovilliga elever. En smäll på fingertopparna minns man! Stjärngloben liksom jordgloben står på katedern. Tavlan "Brännvinsdraken" är skänkt från Tranås.

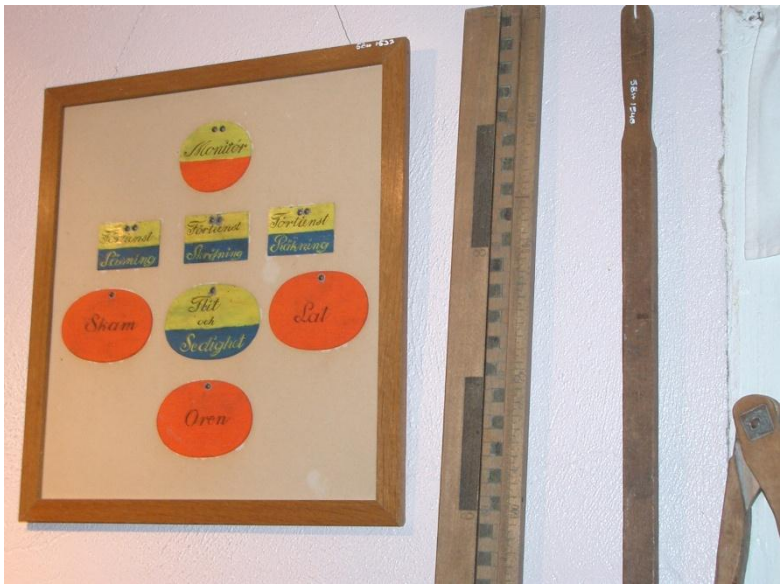

Belöningsbrickor.

På övervåningen har tidigare inretts ett minnesrum över familjen Bergs insatser samt ett studierum, där man i den fria folkbildningens hägn skall kunna studera och dra lärdom av det förgångna. Senare har detta rum gjorts till utställningsrum för skolmateriel genom tiderna.
Man kan sitta vid Fridtjuv Bergs skrivbord och skrivstol med hans brevpress, pennställ med vasspipa och stålpenna, arbetslampa o s v. Här ser man en byst av Torsten Rudenschöld samt foton bl.a. av Fridtjuv Bergs gravsten. Skollitteratur och av Bergarna författade läroböcker presenteras.
Den 3 juli 1849 visar ett bevarat dokument anställdes Anders Berg som lärare vid Ödeshögs folkskola. Dokumentet är underskrivet av dåvarande prosten Kinmanson.
På bägge sidor om ingången till Bergska skolmuseet prunkar en rabatt anlagd av assistent Rydblom, Linköpings Trädgårdsförening.

Med flaggor i spetsen och till musik av dragspel och fioler marscherade nationalklädda festdeltagare från Ödeshögs torg till Hembygdsgården. Tillslutningen var stor från Ödeshög och St Åby samt intilliggande orter. Bland de många långväga gästerna märktes intendent Bengt Cnattingius, Linköping, förre undervisningsrådet Hjalmar Berg, fröken Gudrun Berg, Stockholm, d:r Tor Berg och konstnären Yngve Berg. Ett 10-tal medlemmar av släkten Berg var samlade. Den yngste medlemmen var en sonsonson till Anders Berg, som dagen till ära fyllde 6 år.
Samling skedde vid Bergska huset, där nationalklädd ungdom bildade fanborg.
Ödeshögs nybildade hembygdskör sjöng under kantor Berns ledning inledningsvis Stenhammars Sverige och kommunalfullmäktiges ordförande köpman Karl August Gustafsson hälsade välkommen.
Docent Torsten Husén höll högtidstalet och uppehöll sig vid skolmännen Anders och Fridtjuv Berg, två märkesmän i den svenska folkskolans historia. Anders Berg var skolorganisatören, som ville kämpa för "att dra skolan ur Lancastersystemets ävja". Sonen Fridtjuv ville omsätta de idéer som rörde sig i tiden. Han blev en av våra främsta skolpolitiker. Han utformade tankar på enhetsskolan och på lärarhögskola.
Efter högtidstalet läste folkskoleinspektören C. N. Hedegård, Motala, östgötadikter.
Undervisningsrådet Hjalmar Berg, 90 år, förklarade skolmuseet invigt.
Överlärare Valter Ljungquist föredrog en hyllningsdikt till undervisningsrådet Hjalmar Berg författad av kantor Rickard Johansson såsom hyllning för hans insatser att inreda minnesrummet.
Så öppnades museet av undervisningsrådet och besökarna kunde bese detsamma.
Samling skedde så vid ett väldigt långbord för intagande av kaffe och besökarna fick njuta av folkdans utförd av Boxholms folkdanslag och till sist vidtog skämtlekar.
Där står det nu, efter ytterligare ett par yttre renoveringar bl.a. 1981 och 1994 med omlagt tegeltak, flera gånger rödfärgat inneslutande minnen och föremål, som för framtiden

förhoppningsvis skall bevara hågkomsten av **lärarfamiljen Berg men främst Ödeshögssonen Fridtjuv Berg**, 1851 - 1916.

Ödeshögs skolmuseum invigt under högtidliga former

Söndagen blev en verklig högtidsdag för Ödeshög, som då fick sitt skolmuseum invigt under högtidliga former med stor tillslutning från Ödeshög och St. Åby samt kringliggande orter. Bland de mera långväga gästerna märktes intendent Bengt Cnattingius, Linköping, f. undervisningsrådet Hjalmar Berg, fröken Gudrun Berg, Stockholm, och konstnären Yngve Berg. Ett 10-tal medlemmar av den Bergska släkten var samlad, varav den yngste, en sonson son till Anders Berg, samma dag fyllde 6 år. Den festliga stämningen förhöjdes på ett särskilt sätt av den nybildade hembygdskören, som under kantor Berns ledning sjöng sig rakt in i åhörarnas hjärtan.

Ölg T 4/7 1949.

Den bergska familjens 10 närvarande ättlingar samlade på trappan vid skolmuséet. I mitten ses Anders Bergs sonsonson, som fyllde 6 år på söndagen.

Docent T. Husens högtidstal blev en lärorik beskrivning på folkskolans utveckling i vårt land och den 90-årige Hjalmar Bergs invigningstal var en verklig kraftprestation av den vitale åldringen. Från kommunalfullmäktiges ordförande Carl Gustafssons hälsningstal och till dess överlärare Valter Ljungquist föredrog kantor Richard Johansson, hyllningsdikt till undervisningsrådet Hjalmar Berg gick som en röd tråd genom hela högtiden en synbar glädje och tillfredsställelse över hembygdsföreningens ståtliga initiativ att låta inreda det Bergska huset till minnesmuseum över två stora märkesmän i den svenska folkskolans utveckling, folkskolläraren Anders Berg och hans son Fridtjuv Berg.

Högtiden

inleddes med samling på torget, varifrån man tågade med fanor i teten till hembygdsgården, där Bergska huset kring vilken fanvakt av nationalklädd ungdom bildade fanborg Hembygdskören under kantor Evald Berns ledning sjöng en avdelning sånger och härefter framträdde kommunalfullmäktiges ordförande Carl Gustafsson och höll hälsningstalet. Han avslutade sitt anförande med att uttrycka den förhoppningen att de turister, som hädanefter passera Ödeshög, bromsa in sina fordon och stannar och tittar på det Ödeshög har att bjuda på. Visserligen har vi inte så mycket förnämnt att visa turisterna som grannstaden Vadstena eller Alvastra men det är en hel del att se i Ödeshög och den som en gång skrivit att Ödeshög är Sveriges vackraste kyrkby hade troligen inte så bråttom som nutidens folk.

Docent T. Husén höll därpå ett uppmärksammat föredrag.

Docent T. Husén inledde högtidstalet med att påpeka att

1949 **Föreningen har utsett undervisningsrådet Hjalmar Berg till hedersledamot.**

1949 Genom kandidat Karl-Gustav Petersson från Linköpings museum rengörs och katalogiseras föremålen i Hembygdsföreningens samlingar. Bl.a. har registrerats en hemgjord cykel från Håkansson i Millingstorp, en släpräfsa, ett mycket sällsynt föremål från Millingstrop, en gammal ”ätstol” hade kommit från Röda Krogen, en gammal plog från Bremers Skattegård, en gammal släde, från Tollstam i Erikstorp, ett gammalt oxok skänkt av fru Alma Lindberg, en dryckeskanna kommer från häradsdomare Fritiof A:son Ahrén, krogjärn, ljusstakar av brons, en originell ljusstake från komminister J. Wernborg, en jaktväska från stationsskrivare Ahlm, ett gevär från framlidne J. Karlsson, Hässlesund, mynningsladdare osv.

1949 **I september månad ordnar Ödeshögs ALKF-avdelning en familjefest i Hembygdsgården**. Ordföranden Hedvig Ek, Erikstorp, hälsade välkommen. Folkskollärarinnan Lisa Allenborg höll föredrag över ämnet: ”Vår bygd där gamla minnen sova”. För elva år sedan kom hon till Östergyllen och har med åren allt mer lärt känna denna trakt med alla dess minnen. Som avslutning sjöngs Östgötasången.
I fortsättning av festen gavs teaterpjäsen ”Examen i Ruskaby skola” av föreningens amatörer. Festen avrundades med lekar för barnen och allsång.

1950-tal ***De allra flesta svenskarna har flyttat från landsbygden in i städerna.***
Man har fått tillgång till rinnande varmt och kallt vatten, wc och avlopp, som utmynnar i sjöar eller åar, bilen har blivit vanlig och folk har tillgång till järnvägar, tunnelbanan, buss och flyg. Elektricitet, telefon, radio och tv är vanligt. Folk köper exotiska frukter och varorna man köper kommer från olika delar av världen, vilket möjliggörs genom livlig handel men också långa och många transporter. Man tar upp olja och kol i oerhörda mängder. ***Ett stort slöseri med jordens resurser, vilket skapar massor av avfall.***
Inom rennäringen sker en genomgripande förändring. Bil, tåg och flyg var de första tekniska nymodigheterna. Lapparna var inte längre beroende av att kunna flytta sig själva mellan olika platser. Störst påverkan för näringen var införandet av snöskotern och sedan terrängmotorcykeln. Samen behövde inte längre åka skidor eller gå till fots. Men det innebar stora kostnader. I dag har renskötaren ett eller två strategiska boenden, som han utnyttjar under olika perioder.
Miljömedvetandet *börjar stiga hos människorna.*
Energibehovet blir allt större*: för belysning, för värme, drivkraft i industrin och för transporter.*

1950 **En starrlada från Gräsberg skänks till Ödeshögs Hembygdsförening** av Lisa och Gustaf Andersson. Ladan är mycket gammal och taket är belagt med Tåkernvass. Taket har omlagts 1961 och 1990.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv, Arvid Gomér

Starrladan från Ermundeby uppförs på Hembygdsgården.
Till vänster Sigfrid Andersson, John Forsander, Aldor Svensson och Bertil Nises.

Starrladan

I starrladorna insamlades starr, löv, gräs och ängshö, som skulle användas att dryga ut det bättre fodret, då skörden blivit dålig. Starrladorna var placerade på ängar ganska långt från gårdarna, och fodret kördes hem vintertid, då marken var frusen, vilket underlättade transporterna.

1952 **<u>Ett fornfynd</u>**, ‘
som beräknas vara omkring 3 000 - 4 000 år har gjorts i Skräddarp, St Åby, av hr Henry Utter. Vid Mellangölen, som delvis sänkts genom en kanalgrävning, hittar han en gammal **trästocksbåt** sammanfogad av två urholkade större stockar av ca 5 meters längd. Ytterligare en båt urholkad ur en stock har kommit i dagen.
Ödeshögs Hembygdsförening får införliva dem i sina samlingar.

Åren 1955 – 1956 gick verksamheten på sparlåga men verksamheten hölls vid liv.

1957 **Ödeshögs Hembygdsförening har kommit i en svacka och den 27 mars 1957** annonserar Ödeshögs Kulturnämnd för engagemang från olika ideella, fackliga, religiösa och politiska föreningar i bygden. Många föreningar visade sitt stöd vid redaktör Malcus Johanssons försök att reorganisera arbetet i föreningen. Årsmöte hölls i Sockenstugan. Föreningens ordförande Halvar Andersson gav en muntlig årsberättelse vad som skett sedan sista årsmötet. På grund av bristande intresse hade inget årsmöte kunnat hållas under 1956 och inte heller hade någon egentlig verksamhet kunnat uppehållas. Av årsberättelsen framgår att ingen velat engagera sig i arbetet på Hembygdsgården och kommunen har vägrat anslå medel. Kapitalbehållningen utgör 5 524 kronor. I Bergska huset finns 20 234 kronor disponibla**.**

Till ny styrelse valdes Roland Hagberg, sammankallande, Halvar Andersson, Birger Hultberg, Bertil Nises, Signe Bremer, Hedvig Ek och Ulla Bremer med Malcus Johansson, Gustaf Blad och Maj Lis Pihl som suppleanter.

Snart valdes Bertil Nises till ordförande och uppryckningsarbetet påbörjades.

År 1960 inväljs Roland Hagberg i styrelsen efter framlidne rektor W. Ljungqvist.

Årsavgiften utgör 2 kronor.

Genom anslag på 7 500 kronor från kommunen börjar uppsättande av gärdesgård framför portlidret och mot Ekhyddan, planering för rivning av paviljongen och eventuellt förvärv av Granlidens mangårdsbyggnad, uppsättning av flaggstänger skänkta av Martin Andersson, Brodderyd, bl.a. vid skolmuseet. Starrladan skall taktäckas och parkeringsplats iordningställas. Skolmuseet och loftbod och portlider har rödmålats. Sedan skall hela parken röjas och göras tillgänglig för besökare. Lamporna har varit ett kärt mål för småskyttarna, som tydligen haft luftgevär med blykulor till vapen, men även riktiga hylsor till salongsgevär har påträffats. Paviljongen har städats och allt glassplitter har bortforslats. När nu sommarsäsongen inträder kan Folknykterhetens dag firas i parken och Lion club och Flaggans dag kommer att använda parken.

I skyttepaviljongen bildades enligt Bo Axi bordtennisklubben i Ödeshög av Allan Wahlberg, som lärt sig spela i stan. Bordet stod i paviljongen och här lärde sig Åke Blondell och Bo Axi. Intresset spred sig och snart bildades en klubb.

Ödesögs Hembygdsförenings fotoarkiv, Arvid Gomér

Några av de intressanta föremålen på Hembygdsgården visas framför loftboden av ordföranden folkskollärare Bertil Nises för folkskollärare Torsten Engqvist, Perstorp, Rök, folkskollärare Sylvia Gustavsson, V Tollstad samt Asta Kajling Ödeshög.

En träcykel, en trägrep, en hötjuga i trä samt ett besman.

August i Granliden, ägaren till gården varifrån Granlidenhusen på Hembygdsgården kommer, avlider på ålderdomshemmet Rosenlund i St Åby.

1958 Vid Hässlevadets såg sker den sista sågningen efter ca 100 år.

1958 **<u>På Hembygdsgården invigs en scoutstuga, Heddastugan.</u>**
genom ekonomiskt bistånd från Lion club samt stöd från Hembygdsföreningen. Högtidstalet hölls av Dr Bernhard Qvarnström, Lions president.
Stugan har skänkts av hemmansägare Maria och Ernst Andersson i Skramlan, 1957, och är en **enkelstuga kallad Heddastugan. I 8 generationer har stugan använts i släkten.** Ödeshögs scoutkårs kårchef Sture Losjö tackade för gåvan. Avdelningschefen i kåren Roland Hagberg avslutade.
Hedda Andersdotter var den siste som bebodde huset, 1826 – 1910, gift 1852 – 1870, med Anders Adolfson, Skramlan.
År 1881 stod dottern Rosina Andersdotter, ägare till Skramlan, brud i detta hus, då hon sammanvigdes med Anders Herman Johansson från Ödeshögs Riddargård av prosten Chenström, som Rosita tjänat piga hos i många år.
Heddastugan är en enkelstuga från 1700-talet flyttad från 1/8 mantal Kroxeryd, 1:3 i St Åby socken där den använts som undantagsstuga i många år. Huset innehåller ett stort rum och ett kök med stora öppna spisar. Den användes nu som scoutstuga av Ödeshögs scoutkår i ett tiotal år tills Församlingshemmet vid kyrkan byggts och verksamheten flyttades dit.
Stugan inreddes nu för att kunna härbärgera gäster i vandrarhemmet
Stugan har fått sitt namn efter den i huset sist boende, Hedda Andersson, död 1910. I hennes psalmbok står: ”Hedda född 26 juli 1826 kl 9”. Hennes mor, Maja Lena Jonsdotter, 1790 – 1887 tillfrågades en gång om sin ålder: "Gösse lelle, dä fanns la inga årtal på den tia". I 8 generationer har stugan brukats som undantagsstuga i släkten.

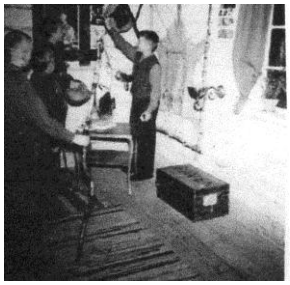

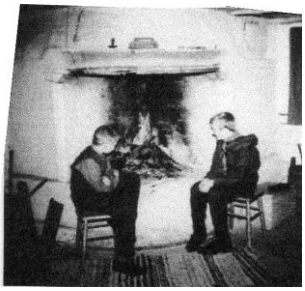

1958 **Skidans dag anordnas av Ödeshögs Skidklubb på Hembygdsgården.**

1959 **Vid årsmöte i maj månad valdes Bertil Nises som ordförande** efter Malkus Johansson, som avflyttat. Han har sedan dess varit fungerande ordförande. Vidare valdes till styrelsen Halvar Andersson, Gustaf Blad, Birger Hultberg, Roland Hagberg, Hedvig Ek och Ulla Bremer. Styrelsesuppleanter: Majlis Pihl och John Forsander.
Årsavgiften: 2 kronor.
Som gåva erhölls Ödeshögs kyrkas gamla kyrkbänkar, som genom kyrkorestaureringen blivit överflödiga.
Bergska donationsfonden är uppe i 20 409 kronor,

1959 **Flaggans dag firas på Ödeshögsskolgård en underbar sommarkväll**. De deltagande korporationerna tågar in under musik av de blåklädda ungdomsmusikanterna från Mjölby. Sedan flaggan hissats i topp sjöng kyrkokören under ledning av musikdirektör Elov Björn ”Sveriges flagga” varefter kommunalnämndens ordförande Carl August Gustafsson hälsade alla välkomna till festen.
Dagens högtidstalare var pastor Thage Engmalm. Han påpekade bland mycket annat om den 150-åriga regeringsformen, som angår oss alla i helg som vardag. Det gyllene korset manar också oss att älska varandra och bära varandras bördor.
Ett fyrfaldigt leve för fosterlandet utbringades följt av nationalsången.
Carl August Gustafsson förrättade därefter flaggutdelning. En fana tilldelades Ödeshögsbygdens Husmodersförening.
Efter ett tack till alla medverkande avslutad kyrkokören med Stenhammars ”Sverige”.

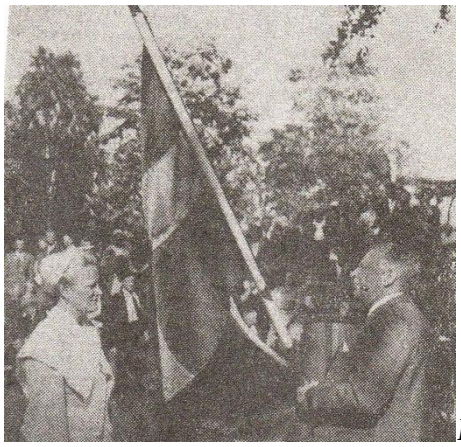 *Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings klipparkiv.*
Carl August Gustafsson överlämnar svenska fanan till Husmodersföreningens ordförande Gudrun Hultberg.

1960-talet ***<u>Från 1940-talet har landet kommit in i en period av ekonomisk tillväxt utan motsvarighet i historien</u>.***
Produktiviteten ökade i allt snabbare takt. Levnadsstandarden på 1960-talet var tio gånger så hög som den på 1800-talets mitt. Varje industriarbetare producerade med hjälp av sinnrika maskiner allt mer för varje år. Rekordåren började i mitten av 50-talet, kulminerade under 60-talet och klingade av i början av 70-talet.
Industriproduktionen steg med 85 %.
Trots utslagning av mindre lönsamma industrier hölls full sysselsättning. Detta medförde större ekonomisk och social trygghet. Folk måste dock flytta dit arbete fanns.
Stora delar av landet avfolkades.
Den höga arbetstakten och effektivitetskraven gjorde att allt fler fick svårt att hänga med.
Tillväxten gjorde att jordens resurser missbrukades.
Välfärdssamhället fick också allt fler utslagna att ta hand om. Automation, datorisering och stordrift tog bort de tunga, slitsamma arbetena, men de icke produktiva slogs ut.
Energibehovet var enormt. Landet hamnade i en gigantisk huggsexa om jordens ändliga resurser, främst olja.
Under 1960-talet är första årtiondet, då vi får en generation, som är född och ***uppvuxen i städer.*** *Uthålligheten i tillväxten innebar att reallönen för svenskarna fördubblades sedan skatten var betald. Detta gav möjlighet till ökad konsumtion. Massbilism och charterresor till Medelhavet, självbetjäningsbutiker med färdiglagad mat och djupfrysta produkter, rymliga bostäder med TV, kylskåp och andra hushållsapparater. Ett stort tillskott till arbetskraft kom från nedlagda familjejordbruk, som lagts ner på grund av de allt mindre jordbruksstöden från staten. Genom invandring kunde arbetskraften säkras. Folks sökte sig till Sverige. Folk kom främst från Finland och Jugoslavien.*
Under 60–talet togs 50 000 hektar åker ur produktion och av dessa planterades ca 15 000 hektar med skog. Under 70–talet försvann ca 20 000 hektar åkermark. Mest omfattande har nedläggningen varit i Norrland samt i Götalands och Svealands skogsbygder.
Bilsamhället börjar växa fram. *Under 60-talet fördubblades antalet personbilar i landet från drygt en miljon till drygt två miljoner.*
1960 hade 64 % av hushållen kylskåp. 1970 hade 93 % det.
2 414 000 TV-apparater såldes på 60-talet. 1969 var för första året med färg-TV-sändningar och 100 000 färg-TV-apparater såldes. 1971 gick färg-TV-försäljningen om den svartvita. På 80-talet upphörde helt försäljningen av svartvita apparater.
Sverige tillsammans med Norge och Storbritannien och USA var denna tid väldens ledande sjönationer.

1960 **Hembygdsföreningens styrelse söker få Hembygdsgården uppsnyggad.**
Kassabehållningen utgör 2 016 kronor. Vissa beredskapsarbeten planläggs med kommunen. Ett staket kommer att uppsättas runt Hembygdsgården, gärdesgård vid loftbodarna , planering av parkeringsplats vid ingången till parken samt vissa mindre planeringsarbeten i parken. Ett kommunalt bidrag på 6 700 kronor sökes för dessa arbete. Ett 20-tal personer ställer upp och räfsar i parken. Resultatet blir gott.
Vidare beslutas att installera elljus i Bergska skolmuseet.
En gåva med norska skolböcker har överlämnats från givare i Norge.

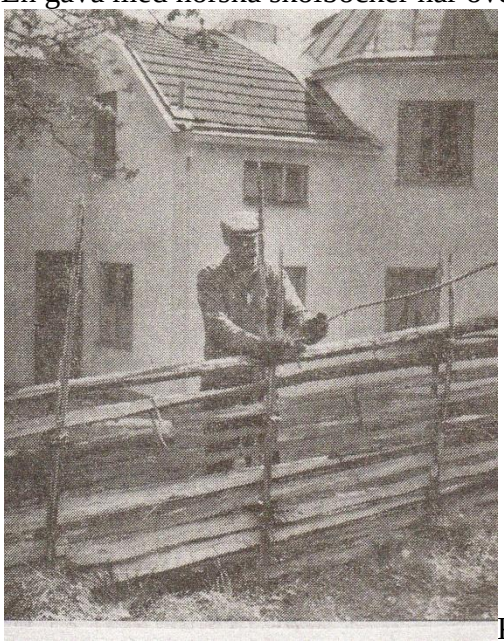
Konrad Gustafsson, Sunneby, gärdslar mot Ekhyddan.
Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings klipparkiv.

1960 I **februari månad ordande föreningen en hembygdsfest i Godtemplarlokalen** där skolbarn från klasserna 5 – 7 medverkade och framförde en repris på sitt program vid senaste skolfesten. Det var småpjäser, sång och musik, t o m en skiffelorkester och så förstås Pippi Långstrump,
Kommunalnämndsordföranden Carl August Gustavsson tog åhörarna 150 år tillbaka i tiden, då Ödeshög var en by av lantgårdar kring kyrkan. Han berättade på sitt medryckande sätt om storskiftet och laga skiftet då många måste flytta sina gårdar. Han berättade om uppkomsten av Småbrukarfonden och mycket, mycket mer.
Halvar Andersson visade Ödeshögsfilm.
Kaffe serverades i Gillessalen.

1960 **<u>Flaggans dag i Ödeshög, 6 juni</u>,** annandag pingst,
firades på Hembygdsgården i samband med en alliansgudstjänst. Arrangörerna – kulturnämnden och de olika församlingarna – hade inte kunnat tänka sig en vackrare inramning kring det hela än Hembygdsgården denna soliga och varma vårmorgon utgjorde. Eftersom annandag pingst är en stor utflyktsdag för familjerna har man beslutat hålla festigheterna på morgonen.
Trots den tidiga timmen hade Ödeshögsborna talrikt mött upp. En talarstol var uppsatt vid Bergska huset. Kulturnämndens ordförande Erland Carlsson hälsade välkommen. Parad för fanan följde. Pastor Olof Östersjö höll högtidstalet och utbringade ett leve för fosterlandet. Unisont sjöngs nationalsången. Kyrkoherde Magnusson delade ut flaggor till sex personer.

Kort predikan hölls av pastor Thage Engmalm. Alliansens Strängmusikkår och sångare deltog.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér.

Granlidens huvudbyggnad har vandaliserats uppe i skogen. År 1960

Södra gavelrummet

Köket

Norra gavelrummet

1960 **<u>Ödeshögs Hembygdsförening</u>**
får av godsägare Gösta Orrenius Alvastra och hans maka Anna-Lisa motta mangårdsbyggnaden från Granliden i gåva. Hembygdsföreningen äger sedan tidigare loftbod och portlider från gården. Huset befinner sig i höggradigt förfall. Framlidne August Andersson sålde gården till Orrenius för 15 år sedan men han hade inte på många år drivit lantbruk. Hembygdsföreningen har för avsikt att söka flytta huset till Ödeshögs Hembygdsgård.

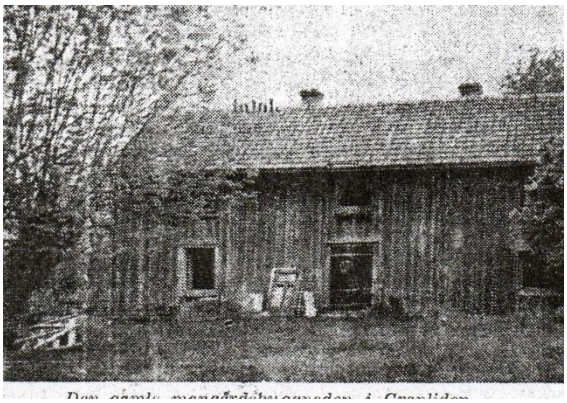

Intendent Cnattingius har konstaterat att byggnaden ursprungligen bestod av en våning, vilken 1830 byggts på ytterligare med en våning.

På tänkt plats ligger ”paviljongen” byggd av trädgårdsmästare Larsson, innehållande på övre våningen serveringslokal med balustrad utmed sidorna. Nedre våningen innehöll en skjut- och pilkastningsbana samt mellan dessa en mindre förvaringslokal.
Paviljongen rivs detta år för att lämna plats åt den kommande mangårdsbyggnaden från Granliden.

Besök vid Granliden den 14 maj 1960 Gunnar och Hanna Andersson och Lilly Erlandsson. Foton från Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv

År 1961 kunde till föreningens glädje mangårdsbyggnaden till Granliden, som skänkts av godsägare Nils Orrenius med fru på Åby Västergård, återuppbyggas på Hembygdsgården under ledning av byggmästare Åsenhed.
År 1962 invigs gården som vandrarhem.

1960 **<u>Lekskola startas i privat regi</u>**

av Ingrid Steen och Maj Britt Forsmark och drivs i Hembygdsgården, Granlidens mangårdsbyggnad. Fru Ulla Söderbäck har hand om barnen.
Barnens föräldrar betalar 25 kronor i månaden och kommunen har tillskjutit 4 000 kronor. 24 barn är inskrivna första året. År 1966 drivs verksamheten i kommunal regi.

1960 **Södagsskolans dag anordnas på Hembygdsgården.**
Deltagarna kom från kyrkan och de olika frikyrkoförsamlingarna i Ödeshög. Samling skedde på torget, där Hultsfreds hornmusikkår spelade och en kort apell för söndagsskolan gavs av pastor Göte Olsson. Det rådde vackert väder och mycket folk deltog därför i tåget upp till Hembygdsgården. Här blev det mera musik och anföranden samt sång av de olika söndagsskolgrupperna. En estradintervju leddes av pastor Thage Engmalm med Karin Hultberg, kyrkans söndagsskola, Bernt Wahlström, Baptistkyrkans söndagsskola, Ivar Kron Immanuelskyrkans söndagsskola och fru Gun Carlsson, Fridhems söndagsskola, som medverkande

1961 **Granlidens mangårdsbyggnad**
nedmonteras och flyttas med hjälp av militär, föredömligt ledda av styckjunkare Tore Behrendts. Byggmästare Edvin Åsenhed svarade för ett gott arbete med nedtagningen samt återuppförandet. Kostnaden belöpte sig på 50 000 kronor, som betalades av kommunen. Invigningstalet hölls av STF: s direktör Halvar Selin.
Hembygdsgården har sedan dess fungerat som vandrarhem med ca 1 700 – 2 000 gäster per år under de första åren.
Mycket arbete har åtgått till att byta ut golven där bl a Stig Håkansson lagt ner ett förtjänstfullt arbete. De ursprungliga golvplankorna var synnerligen svårstädade och springorna irriterade många av gästerna.

Lid = backe. Husen till Granliden låg uppe på en höjd och en mindre väg gick alldeles förbi gården och portlidret låg mot denna skogsväg. I skogsvägen stack stenarna upp liksom här på Hembygdsgården.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér

1962 Den privata **lekskolan i Hembygdsgårdens lokaler** erhåller kommunalt anslag på 245 kr/månad = 2 940 samt bekostnad av inläggning av linoleummattor.
Begärt anslag var 20 175 kr. Fruarna May-Britt Forsmark och Ingrid Stén har stått i bräschen för företaget. Hembygdsföreningen har ställt nedre våningen i Granlidenbyggnaden till förfogande. Ekonomiska bidrag har lämnats av kulturnämnden, Lion Club och AB Sigfr. Kullerstrand har bidragit med en hel del material. Lärarinna är barnsköterskan fru Ulla Söderbäck, Mjölby. 24 barn sysselsätts.

1962 **<u>Ödeshögs gamla arrestlokal, det s.k. byhäktet</u>**
vid Tingshusgatan bakom Tingshuset rivs.
Arrestlokalen uppfördes enligt uppgift år 1901 på sin nuvarande plats. Huset är mycket vältimrat och innehöll förutom arresten, vedbod, några andra förvaringsutrymmen, ett stall, där på sin tid landsfiskal Moselius hade sina åkarhästar.
Tingshusklockan, med tillhörande upphängningsgalge, placerad på byggnadens gavel närmast Tingshuset, kommer att bevaras. Galgen skall ställas upp på tomten innanför tingshuset.
Klockan har följande inskription: "Gjuten af M. Rönnblom i Jönköping 1833."
Den gamla arresten låg framför tingshuset i hörnet av Tinghusgatan och Storgatan.
Tingshusklockan med stapel finns i senare tid bevarad och uppsatt vid loftbodens gavel på hembygdsgården. *(Ödeshögs bibliotek accnr 420)*

<u>Vandrarhemmet i STF:s regi</u>
1962 Den 2 september var en märkesdag i Ödeshögs hembygdsförenings historia, då det nya vandrarhemmet invigdes. Granlidens huvudbyggnad är en förnämlig donation av godsägare Gösta Orrenius. Ödeshögs kommuns fullmäktige har bidragit med 50 000 kronor.
Vandrarhemmet i STF: s regi inryms nu i mangårdsbyggnaden och loftboden.
Mangårdsbyggnaden har flyttats genom skogen av manskap från Lv 2 såsom övningsobjekt.5 stora terrängbilar sattes in. Byggnaden har sedan uppförts av byggmästare Edvin Åsenhed.
Den gamla skyttepaviljongen från Sommarnöjets dagar har rivits och en del av virket skall användas i det nyuppförda huset.
Husens nuvarande läge svarar mot det ursprungliga.
Invigningsprogrammet inleddes med högtidsgudstjänst i Ödeshögs kyrka där komminister Sture Losjö höll en hembygdsbetonad predikan. Solosång utfördes av Maj Kylhed och

kyrkokören sjöng. Ett tåg med Röda korsmedlemmar, scouter och hembygdsvänner med fanor i spetsen drog mot Hembygdsgården. Här medverkade Ödeshögs manskör och Kågéns industrikör från Tranås. Föreningens ordförande Bertil Nises höll ett hälsningsavförande, där han redogjorde för husets flyttning. Motala spelmanslag spelade och högtidstalet hölls av Svenska turistföreningens direktör fil. mag Halvar Sehlin över ämnet "Vad är då hembygden?" Kommunalnämndens ordförande talade och överlämnade ett tackdiplom till familjen Orrenius. Ordföranden i Östergötlands hembygdsdistrikt forstmästare Ulf Ribers överlämnade Hembygdsföreningens nyinstiftade plaketter till gamla hembygdsveteraner: Ola Green, Per Lund, Herta Arvelius samt till Carl August Gustavsson. Jönköpings folkdanslag dansade. Slagtröskning förevisades till sist.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér
Ola Green, Per Lund, Bertil Nises, Herta Arvelius, Carl August Gustavsson.

De inbjudna gästerna samlades till sist till middag i Vandarhemmet, där bland gästerna märktes Grännakungen Bolling. En mängd tal hölls under middagen och Bertil Nises erhöll förtjänsttecken.
Styrelsen för Hembygdsföreningen hedrade genom kransnedläggning på respektive gravar verksamma hembygdsvårdare: O.L. Tapper, Gustaf Alm, E. E. Göransson, Wilhelm Carlsson, Walter Ljungqvist samt på August Anderssons, Granliden, grav

Margaretha Hagberg och Olle Karlsson inreder i Granliden ”Augustarummet”. 1994.

1962 och framåt **Inredning av Granlidens huvudbyggnad samt bodarna.**
Allt efter gåvor har influtit har byggnadernas rum på Hembygdsgården fyllts och inretts.

Melinska rummet

Augustarummet

Inredning i portlidret.

Östgötastolen

Östgötastolen är en funktionell köksstol med aristokratiska anor, klenod med historiskt kulturvärde.
Östgötastolen är empir, den stil som i Sverige fick namnet Carl-Johanstil och som omkring 1830 blev mycket populär ute i Europa. Stolen introducerades först på de stora godsen hos förnämt folk och passade in både i kök och i matsal.
Hur stolen sedan spreds ut i stugorna kan man endast gissa. Någon fick syn på den fina stolen i herrskapsköket och gick till bysnickaren och beskrev muntligt hur stolen skulle se ut. Sedan tillverkades stolen enligt beskrivningen och fick varierande detaljer beroende på beställarens önskemål.
Snickaren Anders Wanheimen i Mjölby berättar att han haft beställningar till Frankrike, Danmark och USA:
En riktig östgötastol skall vara gjord i björk och ytbehandlingen gulbonad, den färg som också benämns Karl- Johangul. Den svarta sitsen var en kontrast och mycket typisk för Karl-Johanstilen. Viktigt är var klossarna på undersidan av sitsen sitter. De tillåter träets egen fuktighet att ge utrymme och kunna svälla. Stolen har sabelben och ett fotkryss, som också kallas H-kryss. Ibland lät man krysset gå längre fram för att fötterna skulle vila bekvämt. På gamla stolar kan man se hur slitet krysset är på den modellen.
Bekvämligheten var mycket viktig.
Stolen skall ha en centimeters lutning bakom för att bli sittvänlig och stolsryggen ska alltid avslutas med en så kallad kavelrulle. Den har i båda ändar de typiska slantarna. Den del av mönstret som kallas staketet kan ha olika modeller, vara brett eller smalt. Kryssen kan också ha olika utseende.
Det är en funktionell köksstol men också vacker i matrumsmiljö.
Östgötastolen är en klenod att ta väl vara på. Inte ett stycke stol man kliver på för att måla köksväggen eller så.
Taget ur Östergötlands Hembygdsblad Nr 3/2006.

Stolarna på Hembygdsgården har gjorts av Einar Wetter och Per Linder samt har bekostats av medlemmar i föreningen.

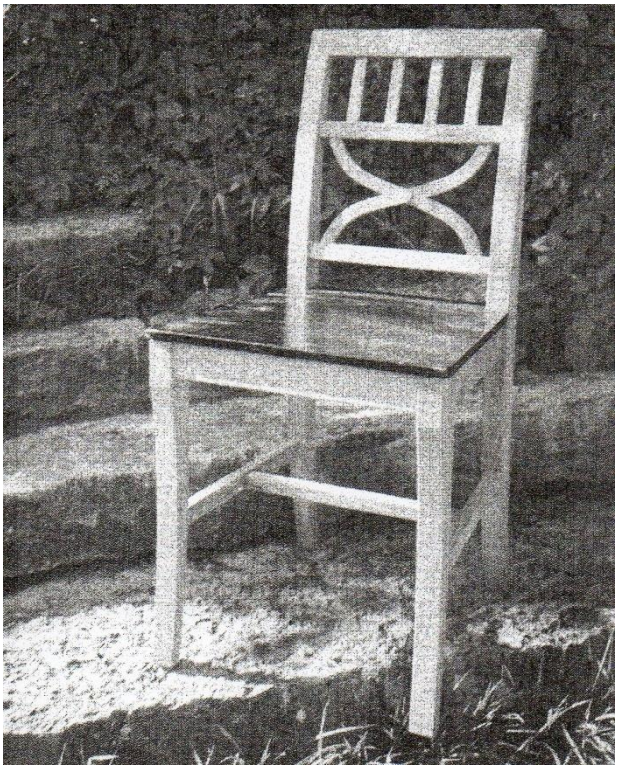

1963 **Midsommarfirande ordnas i Hembygdsgården**
med vice ordföranden i föreningen kyrkvaktmästare Birger Hultberg som ansvarig. Sture Malm med sitt dragspel ledde dansen kring midsommarstången. Sångerskan Ingeborg Nyberg underhöll och tal hölls av kyrkoherde Holger Edlund, Götlunga. Han berättar minnen från Rambergstorp i St Åby, ”Från svunnen tid i denna bygd”. Servering och tombola förekom också.
Även i SMU:s sommarhem ordnades midsommarfirande. Här var Lilian Landstedt lekledare vid midsommarstången och på kvällen hölls offentligt möte med blåsorkester och sångare som medverkande.

1963 **Ett fähus från Ugglehult** skänks av Viola och Stig Gustafsson till Ödeshögs Hembygdsförening. Huset har ursprungligen använts som hönshus. På Hembygdsgården var det skydd för getterna, när de fanns på gården.

1963 **Skidans dag anordnas i Ödeshög i Hembygdsgården**.
och genomförs i fint skidväder och lagom kyla. Ödeshög skidklubb stod för arrangemangen. I Granliden var tävlingssekretariatet och alla de många banorna hade start- och mål i Hembygdsgården. Mycket föräldrar och intresserade hade samlats.
Även i Hästholmen, Svanshals och St Åby ordnas Skidans dag genom idrottsföreningar.

1964 **Vid midsommarfesten på Hembygdsgården**
arrangerad av föreningens vice ordförande Birger Hultberg deltog Ingeborg Nyberg med sånger och major Sten Edström, Husqvarna, var hembygdstalare. Midsommarstången hade klätts av flickscouter under Eva Karlssons ledning och Gösta Johansson, Omberg spelade dragspel och musiken till lekarna. Tyvärr stördes firandet av ett åskregn just som programmet skulle börja.
Vid SMU:s sommarhem firas midsommar traditionsenligt med lekar för barnen under eftermiddagen och på kvällen hålls offentligt möte med pastor Nils Lundbäck som predikant och ungdomskören sjunger.
Senare på kvällen fortsätter lekar kring midsommarstången.

1964 **En gårdssmedja och en ängslada** skänks av Märta och Martin Larsson i Ermundeby till Ödeshögs Hembygdsförening. Byggnaderna har tillhört en gård, vars mangårdsbyggnad uppfördes 1698. Smedjan stod ursprungligen i en vägkrök ett stycke från gården för eldfarans skull. De som arbetade med smedjan Helmer Wågh, Arvid Samuelsson, Gösta Abrahamsson och Melker Karlsson. Ängsladans ålder uppskattas till ca 200 år.
Föreningen har även mottagit ett hundratal smidesverktyg från smeden Sven Erixon i Ödeshögs samhälle.

Gårdssmedjan uppförd på Hembygdsgården.

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings arkiv
Bild tagen 1994.

Föreningen har mottagit ytterligare gåvor. **Familjen David Bjugård i Öninge har skänkt en gammal kyrkmålning, som funnits i taket på ett gammalt uthus i Öninge och som förmodligen härrör från en kyrkorestaurering i Ödeshög, St Åby eller V Tollstad.**
Fyndet består av några bräder med målningar på.
Fru Elsa Blondell har överlämnat två tavlor, en från gamla Ödeshög och en från Oskar II.s besök i Gränna. Av detta exemplar finns endast ett exemplar till nämligen på Gränna museum.

1964 **Under sommarmånaderna samlas Ödeshögs Frikyrkråd för olika arrangemang i Hembygdsgården**.
En liten andaktsplats skapades där tidigare teaterladan legat.
Sammankomsterna flyttades senare ut i Klockareängen.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér

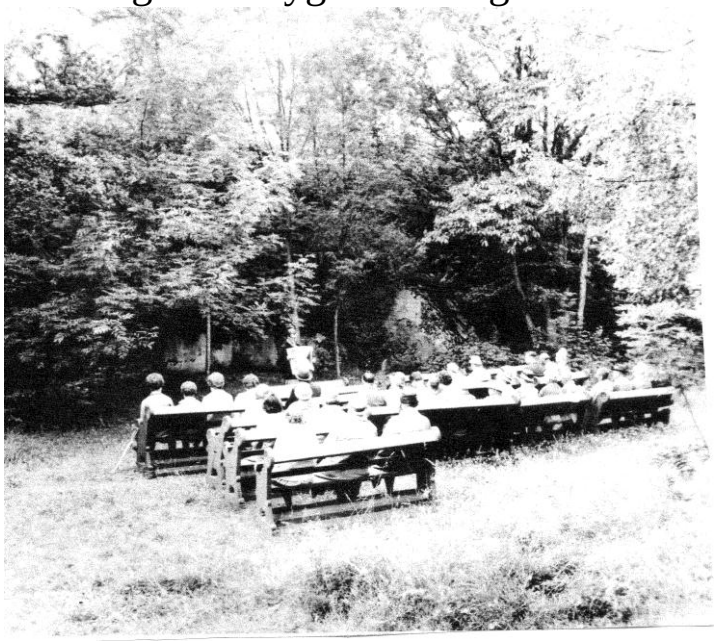

1965 **Av årsberättelsen kan utläsas att hembygdsföreningen har 48 medlemmar.**
Styrelsen består av ordförande Bertil Nises, Hedvig Ek, Halvar Andersson, Birger Hultberg, Roland Hagberg, John Forsander och Gustaf Blad med suppleanterna Sture Losjö och Maj-Lis Pihl. Årsavgiften höjdes till 5 kronor.

Bildandet av ett folkdanslag diskuterades och löfte avgavs om ekonomiskt stöd och arbetet kom igång.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv, Arvid Gomér

Föreståndare för vandrarhemmet är f d frukthandlare Sigfrid Andersson med hjälp av sin hustru Hildur.

Vaktmästaren på Hembygdsgården Sigfrid Andersson med några av getterna.
Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv

Paret Andersson var under flera år värdfolk på vandrarhemmet.

50 bäddar finns som i nödfall kan bli 60. Många utlänningar besöker vandrarhemmet, tyskar och engelsmän men – även kanadensare och australier. Skötseln av getterna vållade en del debatt.

1966 **Vår fana – en samlande symbol!**
Svenska Flaggans dag firades en måndagskväll på Ödeshögs Hembygdsgård. Samling sker vid portlidret för marsch ledd av Musikskolans blåsorkester till planen framför Bergska skolmuseet. Deltagande organisationer med sina fanor är Ödeshögs scoutkår, Missionsförsamlingens scouter, Baptistförsamlingens scouter, Husmodersföreningen, Lottakåren och Röda korset. Kulturnämndens ordförande Erland Carlsson hälsade välkommen. Efter flagghissning och parad för fanan sjöng Ödeshögs manskör. Kvällens

föredragshållare var godsägare Sven Littorin, Skänninge. Han erinrade i sitt tal om vår svenska fana, som en samlande symbol särskilt i ofredstid. Talaren utbringade ett leve för fanan och unisont sjöngs nationalsången varefter Peter Persson sjöng ”Tonerna” av Sjöberg samt ”Aftonsång” av Berg. Programmet avslutades med Sverige.

1966 **St Åby kyrka inleddes midsommaraftonen en ny tradition.**
Miss Inga-Lill Calissendorff, Texas City, överbringar en hälsning från Amerika och sin kyrka. Familjen har en sommarstuga i St Åby, hennes fars och mors, Mats och Anna Nilssons, och firar midsommarafton där. En talrik menighet hade infunnit sig till midnattsgudstjänsten, som sedan har fortsatt år efter år.
Fröken Nilsson - Calissendorff tillhör Lutherska kyrkan i Texas City med ca 500 medlemmar. Hon är född i Mjölby och har sommarstuga i torpet Höjden, St Åby. Hon har varit i Amerika sedan 1952. Hon saknade sin barndoms midsommarnattsvakor i Mjölby kyrka. Den talrika publiken bjöds på sång och musik. Fröken Nilsson sjöng från orgelläktaren ”Fädernas kyrka”. Komminister Göran Kedvall läste Psaltaren 19 från predikstolen samt förrättade altartjänst. Ett tack framfördes till fröken Nilsson för initiativet till denna midnattsgudstjänst och komministern uttalade förhoppningen att den skulle fortsätta kommande år.
I Rök hade en talrik publik infunnit sig för att delta i årets midsommarfirande på Röks skolgård där flaggstänger och en midsommarstång rests. En hel del försäljnings- och lotteristånd fanns och kaffe och läskedryker serverades. Talare för kvällen var kyrkoherde A. Knuthammar, Normlösa, som gav en intressant inblick i traktens historia och kulturminnen, Rök, en gammal tätbygd som håller på att bli glesbygd. Efter kaffeserveringen vidtog lekar kring midsommarstången varvid Torsten Engkvist och Erik Rydberg svarade för fiol- och dragspelsmusiken. Festen avslutade med en gudstjänst i kyrkan med en andaktsstund ledd av kyrkoherde Axel Sköld. Behållningen 2 200 kronor gick till församlingshemmets underhåll.
På Ödeshögs hembygdsgård samlades man för att dansa kring midsommarstången under eftermiddagen. L. E Redin och Sture Malm svarade för musiken och lekledare var Lennart Lundgren. Komminister Göran Kedvall höll midsommartalet om glädjens betydelse för kropp och själ. Midsommarens glädje ger oss hälsa och vila. Till sist sjöngs unisont ”Härlig är jorden”.
Vid SMU:s sommarhem samlades en rekordpublik där 200 personer utspisades vid serveringen.
Man började med ett evangeliskt möte, där pastor Berg var mötesledare. Marianne Stenman sjöng några sånger. Under musik tågade man därefter till en äng, där midsommarstången rests. Lekledaren Valter Stenman från Skänninge tillsammans med dragspelaren Bertil Lindström från Linköping fick snabbt fram den verkliga lekglädjen.
Festen avslutades med samling kring midsommarbålet, där pastor Berg avslutade med en andaktsstund.

Hembygdsgården.
1967 Kommunstyrelsen beslutar koncentrera 1967- 68 års beredskapsarbeten till Hembygdsgården. Därvid skulle **1700-talsladugården i Sjögetorp** tas ned och uppmonteras igen vid Hembygdsgården. Det har legat på ett knekttorp. Där skall också ett **körtröskverk** monteras upp i anslutning till ladugården. Tröskvandringen är skänkt av Ingrid Danielsson i Erstorp år 1974. Vandringen fungerar genom att en häst eller oxe drog det stora kugghjulet runt. Genom en grov kuggstång kunde kraften överföras till ett tröskverk. Dessutom skall diverse underhållsarbeten utföras. Fyra man skall sysselsättas vartill av kommunen avsätts 40 000 kronor. Statsbidrag utgår med 33 % på godkänd kostnad. Bl.a. arbetade Melker Karlsson, Helmer Wågh, Fritjof Gustavsson och Arvid Samuelsson med återuppbyggnaden.

Ladugården är en gåva till Hembygdsföreningen från Karl Andersson i Sjögetorp. Byggnaden har inrymt ladugård och loge, vars ena dörr har trägångjärn. Det i sn befintliga tröskverket har kommit från Ödeshögs Riddargård.

Ladan har nedmonterats på platsen och förts med 3 traktoråk med tillhörande personal . Medhjälparna var Sven Oskarsson, Södergården, Nils Olof Ek, Erikstorp, och Lennart Bjugård, Öninge, samt föreningsmedlemmar och Lars Erik Redin och Mats Eiderholm. Genom frivilligas insatser kom snart väggarna på plats.

Knektladan växer upp

1968 **<u>Det sista förskoleåret i Hembygdsgården</u>,**
därefter godkänns lokalen icke mer. Rummen är små och låga. Inredningen är ganska nedsliten och det är ont om förvaringsmöbler. Vid telefonsamtal kan personalen inte vara ostörd. Det finns ingen plats att lägga barn, som behöver vila. Den branta trappan har alla respekt för. Det positiva med Hembygdsgården är närheten till naturen, fåglarna och ekorrarna. Det är lugnt och fridfullt.
Ledare är fru Gunnel Rubensson och assistenten Ann Åstrand. 36 elever är anmälda, 18 i varje grupp.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér
Ljusstöpning i leksolan, Granlidenstugan. Ledare är Kerstin Sandberg.

1968 **Svenska flaggans dag firas**
i Ödeshögs Hembygdsgård. Kl 19.00 avtågade från torget olika korporationer till musik av Mjölby stadsmusikkår. På Hembygdsgården hälsade Hembygdsföreningens ordförande speciallärare Bertil Nises välkommen. Mycket folk hade samlats i det strålande försommarvädret. Sedan flaggan gått i topp sjöng Ödeshögs Manskör Sveriges flagga av Hugo Alfvén. Ödeshögs kyrkokör under kantor Åke Lidegran sjöng. Högtidstalet hölls av ordföranden i Östergötlands Hembygdsdistrikt lektor Gunnar Norling, Norrköping, som berörde två viktiga ting, freden och nödvändigheten att slå vakt om naturen.
Ett tack utdelades av Bertil Nises till personer som skänkt byggnader till Hembygdsföreningen, Lantbrukare Karl Andersson, Sjögetorp, knektladan, Märta och Martin Larsson, Ermundeby , smedjan och ängsladan och Stig och Viola Gustavsson för gethuset. Husen förklarades därmed invigda.

Bilder Majken Johansson
Gethuset placerat vid portlidret och loftboden.
En fana överlämnades till Ödeshögs Hembygdsförening och flaggor utdelades. Ett folkdanslag från Jönköping dansade på gräsmattan till fiolmusik. Lotter såldes och kaffe serverades.
Arrangör var Fritidsnämnden och Hembygdsföreningen.
Vandrarhemmet registrerar under året över 1 600 övernattningar.

1968 **Orrnäsbron, tvåvalvs stenbro**,
som för några år sedan överlåtits i Hembygdsföreningens vård, befinns i behov av restaurering, som senare kommer till utförande genom Vägverket.
Enligt Astrid Danielsson, ägare till Svemb Östergård, gjordes en reparation och breddning av bron när hon var ung. Hon var född ungefär 1910. Den som gjorde arbetet hette Nonne Hell och bodde i Ödeshögs södra skogsbygd. Allt enligt Sture Pharmanssons anteckningar.

1968 ***Namnfrågan inför kommunsammanslagningen diskuteras****.*
På förslag är ***Alvastra, Lysing och Ödeshög.***
Länsstyrelsen förordar Lysing, ett namn med urgammal hävd på hela det administrativa område den nya kommunen från 1 januari 1969 omfattar.
Tidningen Östgöta Bladet utlyste en namntävling där Ödeshög segrade med 171 röster , Lysing 55, Alvastra 9 och Lysingstad 2 röster.
Alvastra kommuns fullmäktige föreslår att det nya kommunnamnet blir Lysing.
Samarbetsnämnden för Alvastra och Ödeshögs kommuner föreslår Ödeshög och så blev det.

1969 **Valborgsmässofirande förekommer på fyra platser.**
I Klockargårdsängen svarar Manskören för sången.
I SMU:s sommarhem medverkar sångarna och pastorerna Rune Modin och Erik Berg.
I Rök anordnas en vårhögtid, som inleds i kyrkan där kapten Göte Lundin, Motala, predikar. Frälsningsarméns hornmusikkår medverkar samt en damkör från Motala. Efter kaffeservering blir det promenad till valborgsmässoelden där kyrkoherde Axel Sköld talar. Det hela avslutas med fyrverkeri.
I Boets bygdegård svara Klöverdala juniorförening för en vårfest under medverkan av bl.a. Evangelieteamet och pastor Gösta Luthersson.
820 gästnätter i vandrarhemmet.

1969 **En fin midsommarhelg firades officiellt**
i sedvanlig ordning på *Hembygdsgården i Ödeshög* där midsommarstången, som klätts under förmiddagen låg färdig att resas. Vädret var strålande. Ordföranden Bertil Nisses hälsade välkommen och lekarna leddes av folkskollärare och fru Leif Ingvarsson. Kalle Bäck höll talet till sommaren. Folkdanslaget Kvarngillet från Mjölby hade en folkdansuppvisning. Många njöt i gröngräset det goda kaffet.
Även i SMU:s sommarhem firades midsommaren med en inledande gudstjänst, där pastor Erik Berg talade och strängmusiken spelade. Majvor Åberg läste dikter. Så följde lekar kring midsommarstången och servering. Aftonbönen förrättade vid Vätterstranden.
I Rök följdes gamla traditioner midsommarafton, där kyrkoherde Axel Sköld nu kunde fira 30-årsjubileum som arrangör av midsommarfirandet. Som vanligt var det mycket folk samlade. Talare för kvällen var kyrkoadjunkt Folke Pregmark, Norrköping. Solosång utfördes av Birgitta Sjögren och duettsång av Rose-Marie Evertsson och Eva Kirell. Festens slagnummer var framförandet av den klassiska Ruskaby skola. Efter kaffepaus vidtog lekarna kring stången. Efter fyrverkeri avlutades festen med andakt i kyrkan.

1970 **Nickesågen i Holkaberg**
Ödeshögs Hembygdsförening sökte i samarbete med folk i Holkabergstrakten bevara vad som gick av **Nickesågen**, en vattensåg, på markägare Gustavsson i Holkabergs ägor. Han hade gett löfte om att Hembygdsföreningen fick ta hand om sågen. Vid arbetet vid bäcken försökte man bevara resterna av sågen på plats. Den borde byggas upp igen, tyckte de församlade. Såghuset

hade rasat samman, men fortfarande gick det att rädda det stora kugghjulet. Sågen lär vara den sista i sitt slag på våra breddgrader.
Den sista renoveringen av sågen utfördes 1919, då snickarna Frans Palm, Porsarp, och Gideon Oskarsson, Holkaberg, byggde ett nytt vattenhjul i granvirke, som höll till 1936. Sedan dess har sågen stått stilla.
En kommitté tillsattes med uppgift att arbeta vidare med sågen: Carles Borrbäck. Glasfall, sammankallande, Gunnar Jacobsson, Öna, Harry Pharmansson, Harzbol, Bo Henrysson, Munkeryd och Einar Jacobson, Stava.
Kommittén skulle se till att arbetet med restaureringen blev av efter besked från Bertil Nises, ordförande i Hembygdsföreningen.
Tyvärr räddades sågen endast preliminärt - **den täcktes med plast.**
(Ödeshögs bibliotek accnr. 451)

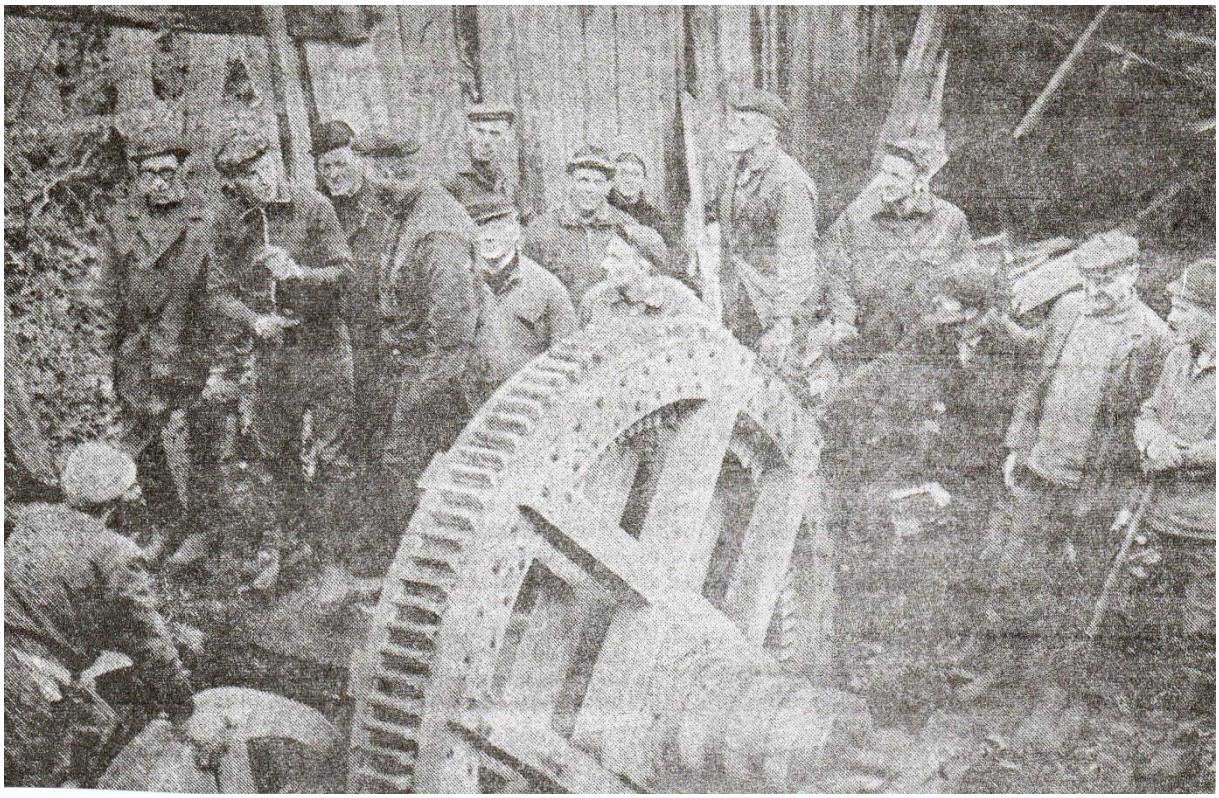

1970 **<u>Svenska flaggans dag</u>**
firas på Hembygdsgården. Mjölby Ungdomsmusikkår ledde marschen från torget med många olika organisationer i tåget. Kulturnämndens ordförande Erland Karlsson hälsade välkommen och högtidstalet hölls av redaktör Hugo Brolin, Stockholm. Hembygdsföreningens ordförande Bertil Nisses avtackade vandrarhemsföreståndaren Sigge Andersson för hans mångåriga arbete för Ödeshögs vandrarhem.

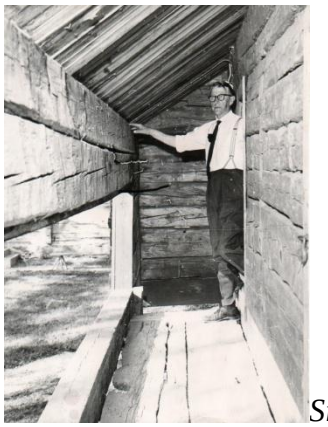
Sigfrid Andersson , vandrarhemsföreståndare, uppe i svalgången på loftboden. Ur Ödeshögs hembygdsförenings fotoarkiv

1970 **<u>Till att förestå vandrarhemmet i Ödeshög</u>**
efter Sigge Andersson har antagits Hanna och Filip Schander.

1970 **Midsommar firades på många håll i Ödeshögs kommun.**
Svensk midsommar, då står naturen i sin allra fagraste skrud. Då är grönskan som skirast, färgerna som mest lysande.
På Solgården var långbord festlig dukade i stora salen. I fonden stod en riktig midsommarstång. Pastor Erik Lööf från Rök talade med ledning av den 139: de psalmen . Sångare från Rök sjöng. Pensionärerna bjöds på kaffesamkväm.
På Ödeshögs Hembygdsgård hade på eftermiddagen många samlats, särskilt många barn, för att dansa kring midsommarstången. Folkdanslaget Kvarngillet från Mjölby tågade in i sina färggranna dräkter med spelmän i täten. De bar fram den av Eva Karlsson-Nöjd och Mats Eiderholm med scouters hjälp klädda stången och reste den. När stången var på plats hälsade föreningens vice ordförande Birger Hultberg alla välkomna till hembygdsgården och firandet kring stången. Folkdanslaget genomförde sitt dansprogram. Sture Pharmansson med biträde av folkskollärare Leif Ingvarsson skötte på ett charmant sätt ledningen av lekarna. Snart satte värmen fart på läskedrycksförsäljningen. När läsken tog slut tog man fram några hinkar med saft. De vuxna föredrog kaffe med dopp.
SMU firade midsommar vid sitt sommarhem vid Vättern. En rekordpublik hade sökt sig dit. Pator Erik Berg hälsade välkommen. Sångarna framförde ett flertal sånger. Berg predikade med utgångspunkt från Apostlagärningarna 17, Paulus tal i Aten. Flaggan halades och man sjöng gemensamt nationalsången. Efter det kaffet avverkats drog man till en äng på Sväms Bossgårds ägor, där en midsommarstång rests. Här lekte man olika lekar och avslutade med en andaktsstund.
I Rök hade som vanligt mycket folk samlades vid skolan. Festen inleddes med en andaktsstund av kyrkoherde Kennestedt. Maud Lindesvärd och Erik Rydberg, Trehörna, svarade för ringlekarna kring midsommarstången. Mary och Carl Erik Kennestedt framförde med ungdomar ett mycket uppskattat sångprogram med allsångsinslag. Claes-Göran Rosén berättade om sina år som sjömanspräst.

1971 Ägarna på Sättra såg Eva och Herbert Gustavsson anlägger ett nytt spåntak på **Hässlevadets såg**. Takläggare var Karl-Erik Pettersson, Borryd, Rök.

1971 **<u>Vandrarhemmet i Ödeshög</u>**
redovisar ca 1 700 övernattningar under året. Vandrarhemmet har 42 bäddar men vad folk efterfrågar är mindre rum. Besökarna kommer från ett tjugotal länder flest tyskar men även mer udda som Marocko och Japan.

På campingplatsen i Klockargårdsängen har beläggningen varit sämre än i fjol.

Ännu behärskar många de gamla redskapen

Bilderna från Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér.

Långrock, Hulda Johansson, Lönnstugan, Sandkulla

Spinnrockarna sjunger
Anita Johansson, Trehörna
Engström, Trehörna
Edit Karlsson, Ekeborg
Gerda Karlsson, Bråmålen.

Vandrarhemmet på Hembygdsgården

1972 Hembygdsföreningen noterar att **Vandrarhemmet på Hembygdsgården haft 1 500 gäster under sommaren.** Med Granlidens mangårdsbyggnad har man nått så långt att kökets golv samt övervåningens golv slipats.
Getterna, som finns på Hembygdsgården sommartid har vinterutfodrats hos fru Anna Karlsson i Svemb.
Alla hembygdsföreningens inventarier har varit i Örebro på renovering. Länsarbetsnämnden har i Örebro en verkstad för renovering av gamla föremål utfört av omskolade skoarbetare. Slädar, spinnrockar, smörkärnor, vindor på spinnhjul, skomakarmaskin, gungstol, svarv, ett par gamla cyklar osv. är nu helrenoverade. Kostnaden uppgår till 4 500 kronor. Bertil Gustafsson ställde bil gratis till förfogande.

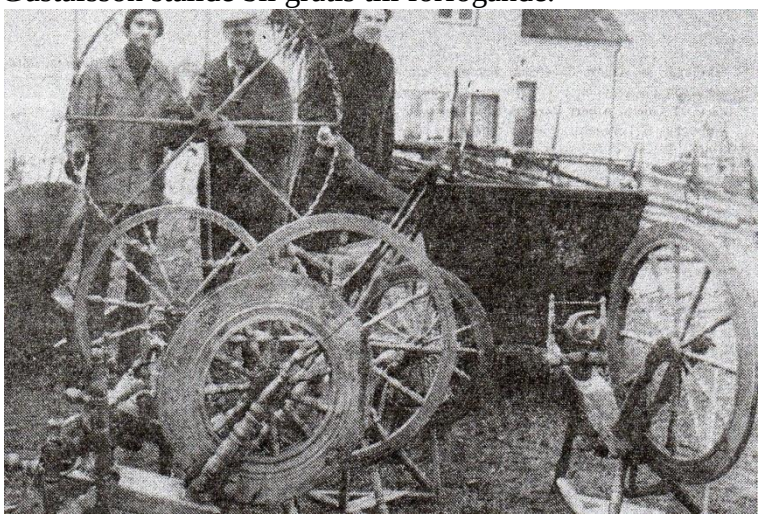

Bertil Nises, Bertil Gustavsson och Roland Hagberg beskådar långrocken och spinnrockar.

*Styrelsen b*estå av ordförande Bertil Nises, Roland Hagberg, Halvar Andersson, Hedvig Ek, John Forsander, Birger Hultberg och Gullan Andersson.
Årsavgiften utgör 5 kr, ständig medlem 50 kronor.

1974 **Årets hembygdsdag i Ödeshög**
formades som en spelmansstämma med besök av ca 60 spelmän från Dalarna, Heslingland, Närke, Småland och Östergötland. 4 olika folkdanslag från Alvastra, Mjölby, Vadstena och Gränna medverkar.
Festligheterna inleds kl 11.00 i Ödeshögs kyrka med predikan av kyrkoherde Wittmark och sång av Maud Lidegran och vidare medverkar Leksand spelmanslag.
Efter gudstjänsten tågar alla till hembygdsgården med spelmän i täten. Fanborgen består av Gudrun Hultberg, Karin Nises, Maj Lis Pihl samt 2 scouter.
Föreningens ordförande Bertil Nises är dagens organisatör, hälsar välkommen och leder spelmännens framträdanden.

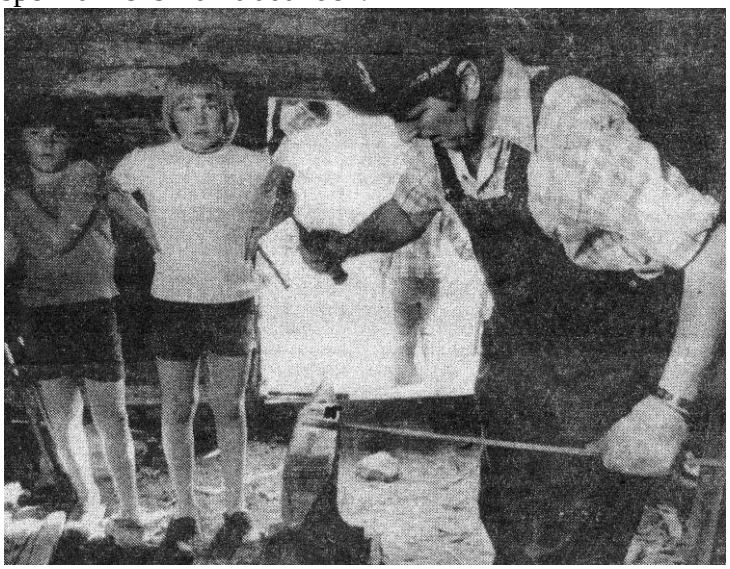

I smedjan tillverkade smeden Sven Erixon eldstänger under spelmansstämman. Smedjan var välbesökt.
Ödeshögs brandkår har en uppvisning hur brand släcktes i forna tider. Korta folkdansinslag förekommer under dagen ledda av Maud Lindeswärd och de inbjudna folkdanslagen framträder. Tjolittalej leds av Elvy och Erik Rydberg. Genom drängalyft koras starkaste Ödeshögsbo. Mats Eiderholm leder kampen med kuddar på såpad stång. Bodarna och skolmuseet är öppna för intresserade och på kvällen till kl 20.00 förekommer gammeldansen på dansbanan. I smedjan jobbar Sven Erixon och Folke Fredriksson och John Forsander och Haldor Svensson slagtröskar och Fritz Gustavsson gör en gärdesgård och några spinner, väver och knypplar. För den som önskar går det att ta en åktur med landå med Samuelsson som kusk. För spelmän med anhöriga är anordnad middag i Lysingskolans matsal under dagen. Övriga besökande kan stärka sig med varm korv eller kaffe med gott bröd. Under dagen får också getterna genom besökarnas förslag namn. Lotterierna går som smör i solsken. Under hela dagen spelar spelmän i olika grupper. Ödeshögs brandkår hade ställt upp och demonstrerade forna tiders brandsläckning.
Kvällen avslutas med samling kring lägerbålet "Medan stockelden falnar" på gårdstunet vid Heddastugan. Stämningsfullt!
Hembygdsdagen anordnas i samarbete Hembygdsföreningen och Lion i Ödeshög.
Styrelsen år 1974 består av ordförande Bertil Nises, vice ordförande Ulla Wittmark, sekreterare Halvar Andersson, kassör Roland Hagberg, John Forsander, Gullan Andersson och Gunnar Rickardsson. Med suppleanterna Maj-Lis Pihl och Birger Hultberg.

Vandrarhemmets föreståndare Filip Schander redovisar 1 354 övernattningar i vandrarhemmet. Getterna, som sommartid gläder gästerna, flyttas för vinterförvaring hos lantbrukare Alf Engholm.

Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Arvid Gomér

Hembygdsmöte.
I mars månad inbjöd Hembygdsföreningen till ett hembygdsmöte till vilket 150 personer infunnit sig för att lyssna till Ödeshögsborna Carl-August Gustafsson och Halvar Andersson berätta om minnen från Ödeshög. Olof Fridlundh kunde presentera Ödeshögs musiksällskap, som spelade under kvällen. Bertil Nises välkomnade med till flydda tider återgår min tanke än så gärna. Han angav därmed meningen och innehållet i denna hembygdsafton.
Musiksällskapet spelade bl a en komposition av folkskolläraren i Prestorp Torsten Engqvist Midsommarblomster. Så gavs ordet till de två berättartalangerna Carl-August Gustavsson och halvar Andersson.
Ödeshögs spelmanslag presenterade sig, sex man och en kvinna nämligen Eva Krnell. Premiär blev det för Östgötalåten komponerad av Torsten Engqvist samt en låt av Bertil Nises.
Det blev en kväll att minnas för deltagarna.

Heddastugan.
I Hembygdsparken iordningställes Heddastugan av Filip Schander. Stugan brädfordras invändigt för att huset i framtiden skall kunna användas som gäststuga för vandrarhemsgäster. Stugan är en gåva av Maria och Ernst Andersson, Skramlan. Herr Anderssons mormor var den siste som bebodde stugan. Hon gick bort 1910.

<u>Slöjdvillan</u>

1974 Vid sammanträde i Skidklubbens stuga vid Skönatorpet beslöt Kommunfullmäktige att den s.k. **Slöjdvillan** skulle märkas upp och rivas samt läggas i förråd. Något förslag för framtida behandling av huset eller kostnadsförslag presenterades ej. Det enda kostnadsförslag som presenterades var Hembygdsföreningens, som gällde att flytta huset till Hembygdgården. Beslutet fattades efter votering med siffrorna 27-11 och en som avstod för kommunstyrelsens förslag.

Nils Segersson, Kalle Bäck, Margareta Cornell samt KDS- och FP-grupperna reserverade sig mot beslutet.

Nu ska 24:an bort! Men många Ödeshögsbor vill ha huset kvar på sin ursprungliga plats.

"Leken" kring slöjdvillan verkar att vara en smula diffus
Ska den slås sönder och förvandlas till aska och grus
Hej upp med humöret
Ni som rycker i snöret
Men jag tror vi behöver ett nytt förargelsens hus. (Halvar Andersson)
(Östgöta Bladet, 19 november 1969)

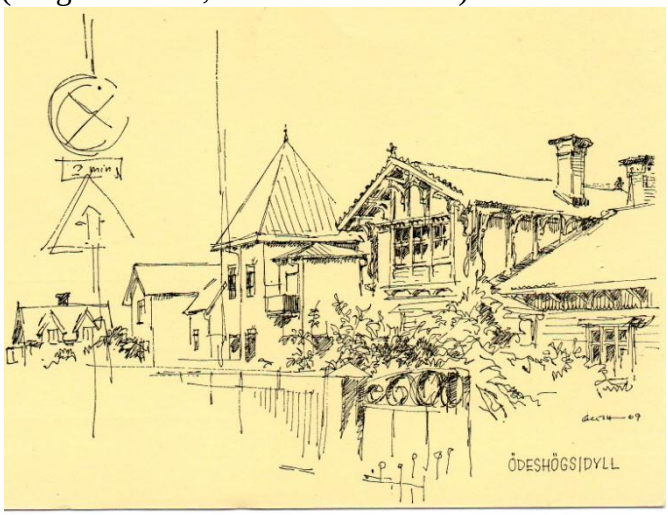

Vykort

De två uthusen till slöjdvillan såldes.
Följande annons var införd den 24 oktober 1974:
2 uthus i Ödeshög utbjuds till försäljning för bortforsling med kort varsel.
Anbud skall vara kommunstyrelsen i Ödeshög tillhanda senast den 27 10. 1974.
Anbud skall inlämnas separat på varje uthus. Inga, varken fasta eller lösa, inventarier ingår.
Upplysningar: Kanslichef Mats Andersson, tel. 1044-110 10.
(Ödeshögs bibliotek accnr. 561)

"Leken" kring slöjdvillan verkar att vara en smula diffus
Ska den slås sönder och förvandlas till aska och grus
Hej upp med humöret
Ni som rycker i snöret
Men jag tror vi behöver ett nytt förargelsens hus.
(Förmodligen Halvar Andersson)

1974 **Hur går det med "Slöjdvillorna"?**
Det gäller husen i Ödeshög, St Åby, Heda och Rök. Kommunen har gjort framställning om permutation av fondbestämmelserna och den 6 mars 1974 har beslut fattats i Kammarkollegiet. Före försäljning av fastigheterna i St Åby och Heda skall, liksom kommunens fria dispositionsrätt över övriga två hus, föregås av värdering av opartisk sakkunnig värderingsman. Vidare föreskrevs att köpeskillingarna och ersättningsbeloppen inte får understiga de vid värderingen åsatta värdena, samt att länsstyrelsen skall godkänna köpeavtal och ersättningar innan de kan anses giltiga.
För slöjdvillan i Ödeshög finns tre lösningar presenterade.
1. Ödeshögs Hembygdsförening vill att kommunen skall skänka byggnaden med tillhörande uthus och kvarvarande donationsmedel till föreningen, samt bekosta flyttningen av husen till Hembygdsgården.
2. Kulturnämndens musikdelegation vill att kommunen behåller Slöjdvillan i sin ägo och att en utredning görs av kostnaderna för eventuell flyttning till lämplig central plats där byggnaden skulle kunna användas till musikskolans verksamhet.
3. Arbetsutskottet föreslår att huset försäljs, då man anser det för dyrt att reparera fastigheten.

1975 **Måndagen den 26 maj besöker kung Carl XVI Ödeshög på ett kort besök under sin Eriksgata.** Mottagningen var ordnad på Lysingskolans skolgård på den öppna platsen framför gymnastikhallen, där ett podie byggts upp. 3 000 människor hade skrivit sitt namn i Stig Åmans hyllningsadress.
Astrid Netzel presenterade sina album med kungabilder. Hemvärn och organisationer bildade en fyrkant bakom vilka folk trängdes. Kommunfullmäktiges ordförande Åke Andersson tog emot och hälsade välkommen. I kungens följe var landshövdingen. Kungen skrev vid promenaden från

skolgården sin namnteckning på förfrågan från några scoutflickor. **Namnteckningen finns bevarad på Åke Andersson, Stig Åman och Kungen.**
stenen i gräsmattan vid bespisningens parkering.

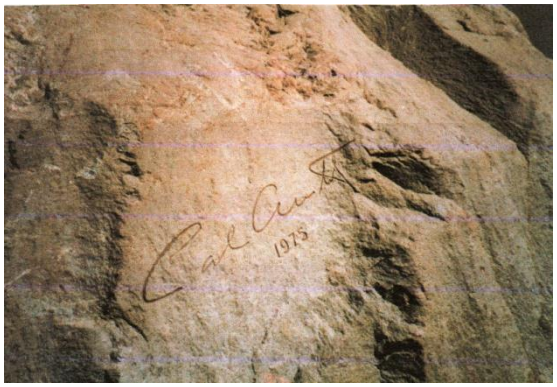

Efter kommunuppvaktningen besöktes motorcykeltillverkningen vid Husqvarnafabriken med tävlingsförare såsom eskort.

Vid landstingets och Motala kommuns kungamiddag på kvällen i Vadstena slott deltog för Ödeshög Åke Andersson och Sven Gideskog med fruar. De fick intaga delikatessandvisch, kall vätterröding à la Dahlia samt såsom dessert pärontårta med likörgrädde.

1975 **<u>Midsommarfester på olika håll,</u>**
ordnade av olika föreningar drar mycket folk men **Röks midsommarfest** går till hävderna för sin revy, där kyrkoherden med sin fru och son Kennestedt gjorde succé i den till tusentalet uppgående publiken. När kyrkoherden sjöng han har tagit tagelskjortan på "var han för tydlig", enligt publiken.
Alvastra folkdanslag dansade till musik av Lars- Erik Redin, Eva Kernell och Tage Hellqvist. Festen avslutades med Alvastrasången skriven av kyrkoherden.
I **Ödeshögs hembygdsgård** firades midsommar enligt traditionen. Roland Hagberg hälsade välkommen. Alvastra folkdanslag dansade för de ca 200 personerna. Sture Malm spelade dragspel och Sture Pharmansson ledde dansen kring stången. Säcktävling, populärt bland de yngre, och kamp på såpad stång lockade många till publikens förtjusning. Svenska herrar var för blyga men några tyskar provade på. Damerna var mer våghalsiga och publikjublet steg.

Som vanligt gick servering av kaffe och lotter mycket bra.
Midsommarfest ordnades traditionsenligt i SMU:s sommarhem vid Vätterstranden. Under Marta Anderssons ledning kläddes stången utav församlingsbarn. På kvällen leddes gudstjänst av pastor Roland Ohlsson för en fulltalig publik, som bänkat sig ute. Efter servering var det dags för dans kring midsommarstången. Många föredog att sitta på lite avstånd då de kände sig för gamla för att delta.
Midnattsmässan i St Åby kyrka drog som vanligt mycket folk, som sökte stillhet efter en underbart fin midsommardag med stålande väder. Det har genom en svenskamerikanska blivit en fast tradition för en viss grupp Ödeshögsbor att avsluta dagen här. Pator Åke Bäckman välkomnade och talade i kyrkan. Olof Fridlundh och Inga Karlsson läste dikter. Efter ytterligare sång och musik avlutades gudstjänsten i den ljuvliga sommarnatten med att allt folk utanför kyrkan med utsikt mot Omberg och Vättern sjöng gemensamt psalmen Härlig är jorden. Därefter samlades de närvarande till kyrkkaffe i församlingshemmet, där familjerna Bäckman, Svärd och Börjesson dukat festligt kaffebord med midsommarens alla blomster.

1975 **Ödeshögs Hembygdsförening inköper den gamla ångmaskinen från Ödeshögs Snickerifabrik för skrotvärdet.**
Avsikten är att den skall bevaras för eftervärlden. Maskinen köptes för ungefär skrotvärdet när Ödeshögs Snickerifabrik såldes. Ångmaskinen drev inte bara sågverket utan även de andra maskinerna vid fabriken samt en generator, så att man fick elektrisk ström för det egna behovet.
(Ödeshögs bibliotek accnr. 539)
Viktor Blomkvist, Visjö, eldade maskinen tills för 10 år sedan. Bränslet utgjordes till större delen av sågspån, som man fick vid sågen. Ångmaskinen drev inte bara sågverket utan även de andra maskinerna vid fabriken samt en generator, så man fick elektrisk ström för det egna behovet.
Viktor Blomkvist eldade även ångmaskinen vid Erik Axelssons såg i Skrädeberg.
(ÖC 750117)

År 1984 låg ångmaskinen fortfarande och väntade på att installeras.

1975 **Uppvaktning på Roland Hagbergs 50-årsdag** där Halvar Andersson och Bertil Nises framför hylningssången från Ödeshögs hembygdsförening.

1975 **<u>Hembygdsdagen i Ödeshögs hembygdsgård, den andra spelmansstämman</u> anordnades den 25 maj** med deltagande av spelmän från Dalarna, Hälsingland, Närke, Småland, Västergötland och Östergötland samt ett 50-tal folkdansare från Alvstrabygdens folkdanslag m. fl.
Firandet fick en särskit festlig prägel detta år genom en **vigsel mellan Sten Göran Håkansson och Gudrun Greck** från Ödeshög. Vigselförrättare var kyrkoherde Åke Wittmark. Brudparet kom i en gammal hästdragen landå körd av Karl-Erik Samuelsson och när brudparet tågade in bildade ett 70-tal folkdräktsklädda spelmän och dansare häck och ett spelmanslag spelade. Det var trångt bland de 2 000 besökande. Det var packat med folk på hela planen mellan Bergska skolmuseet och den naturliga scenen bakom Granliden. Kantor Maud Lidegran sjöng ”En vänlig grönskas rika dräkt” av Valdemar Åhlen. Kyrkoherden erinrade i sitt tal om himlen som det höga taket, de höga träden som tempelvalvet och församlingen som önskade dem lycka till. Under menighetens hurrarop for brudparet bort i landån till Ödeshögs festvåning, där hyllningarna fortsatte.
På kvällen återvände de till hembygdsgården för att tråda bruddansen, varvid ordföranden i föreningen Bertil Nises höll ett humorsistiskt tal till de nygifta. Brudparet fick nu såsom gåva en brudkista med innehåll skänkt av Lion club och Hembygdsföreningen. Ordföranden i Smålands Spelmansförbund uttryckte nog vad alla kände denna minnesvärda dag: ”Vackrare än så här kan det inte vara!” Men vad hade det blivit utan spelmän och folkdansare. Bröllopet blev russinet i kakan.

Festligheterna inleddes med gudstjänst i Ödeshögs kyrka med predikan av kyrkoherde Åke Wittmark varefter deltagarna tågar till Hembygdsgården under spelmansmusik. Fanborgen bestod av Gudrun Hultberg, Carin Nises, Maj-Lis Pihl och Margit Östensson.
Kl 13.30 öppnads stämman på Hembygdsgården.”Klanger av fiol och nyckelharpa blandas med slagors dunk, tovning, spinnrockens surr, knyppeldynans klirr, bysmedens hammarslag, landåhästarnas gnägg, folkdansarnas stamp, tjolittalej, drängalyftsstön och kryddas med doften av gärdesgårdshägnarnas svedjeeldsrök”!
En hemslöjdsutställning är ordnad.
Korandet av starkaste östgöte vanns av en smålänning. Det var endast tre personer, som klarade av att lyfta drängastenarna. Segraren klarade det två gånger. Förr stod P O Lindelöv och hivade stenen upp i luften en 40 ggr, sa de gamle.
I tomtgränsen svedde Fritz och Torsten "vejer" och "gärdade" en gärdesgård och i smedjan härskade smen Sven Erixon. Jan Johansson ledde stångleken. Någon visade tovning av ylleprodukter, en bortglömd konst.
Tre olika lotterier såldes; choklad-, nalle- och varulotterier med 6 000 lotter .
19.00 Brudvalsen dansas av brudparet, som erhåller en gåva medan spelmännen spelar ”skänklåt”.
Hembygdsföreningens ordförande Bertil Nises svarade för arrangemangen och ledde dagen.
När sista tonerna från gammeldansen dött bort var det dags för samling vid Heddastugan som avslutning på en minnesvärd dag. Som inledning läste Majken Hansson "Det är vackrast när det skymmer" varefter en damkör under ledning av Florence Johansson sjöng fyra sånger. Disponent Halvar Andersson läste sin egen dikt "Sommarnöjet" varefter spelmän framträdde bl.a. med "Skänklåt till spelmannen" och "Gånglåt från Äppelbo". Majken Hansson läste så Karin Boijes dikt "Ja visst gör det ont när knoppar brister" varefter kantor Maud Lidegran som avslutning sjöng "Tapto". Roland Hagberg tackade medverkande och åhörare.
Hembygdsdagen anordnas i samarbete Hembygdsföreningen och Lion i Ödeshög.

De medverkande spelmännen bjöds på måltid, smör, bröd, varmrätt och mjölk i Lysingskolans matsal. Vid ankomsten serverades de kaffe med smörgås.
En hembygdsfest att minnas!
(Bibl. Accnr. 616)
Arrangör är Ödeshögs hembygdsförening och Lion club.
Föreningen har ca 150 medlemmar.
Styrelsen 1975 består av: ordförande Bertil Nises, vice ordförande Ulla Wittmark, sekreterare Halvar Andersson, kassör Roland Hagberg, John Forsander, Gullan Andersson och Gunnar Rickardsson med suppleanterna Maj-Lis Pihl, Birger Hultberg och Oskar Pettersson.

1975 Som en gengångare från det förgångna skred Handelsman Johanna genom lokalen i autentisk dräkt vid en **hembygdsafton i november månad.** Idén var Halvar Anderssons, som fått en gåva med kläder, som tillhört denna Ödeshögs stora personlighet. Fru Ulla Wittmark framställde rollen som Johanna med värdighet och elegans. Under kvällen underhöll Halvar Andersson och Carl- August Gustavsson med berättelser från Ödeshög och inte minst om Johanna, som Carl-August lärt känna som barn. 1908 kom den första belysningen i samhället.
Under kvällen avtackades av Bertil Nises vandrarhemsvärdarna Hanna och Filip Schander med blommor och en gåva. Gnom sitt jobb har de fått vänner över hela världen. Svenska turistföreningens tack framfördes av Sven–Olof Hedeving på Stocklycke vandrarhem.
Bertil Nises och Lars-Erik Redin framförde spelmansmusik
Fru Ulla Wittmark demonstrerade gamla saker från samlingarna. Fru Vega Karlsson överlämnade som gåva flera dukar sydda av hennes moster med årtalet 1876,
Kantor Maud Lidegran spelade och sjöng under kvällen.
150 personer hade sökt sig till hembygdskvällen.

1976 Ödeshögs Hembygdsförening håller sitt årsmöte den 24 mars i Ödeshögs församlingshem**. Intendenten vid Huskvarna stadsmuseum ingenjör Harry Bergenblad** talar över ämnet **Vätterbygd och Lysingsbygd**, vad man åstadkommit under senare år i dessa bygder med hjälp av arkeologi och historisk forskning. Föredraget illustrerades med ett 80-tal färgbilder. Kantor Maud Lidegran sjöng och spelade.

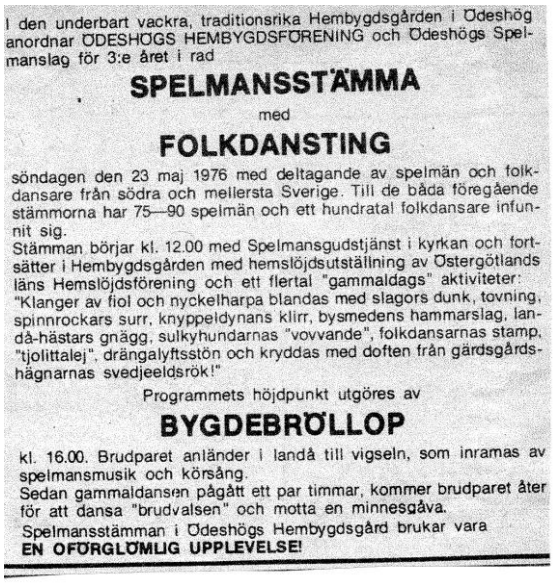

I den underbart vackra, traditionsrika Hembygdsgården i Ödeshög anordnar ÖDESHÖGS HEMBYGDSFÖRENING och Ödeshögs Spelmanslag för 3:e året i rad

SPELMANSSTÄMMA

med

FOLKDANSTING

söndagen den 23 maj 1976 med deltagande av spelmän och folkdansare från södra och mellersta Sverige. Till de båda föregående stämmorna har 75—90 spelmän och ett hundratal folkdansare infunnit sig.

Stämman börjar kl. 12.00 med Spelmansgudstjänst i kyrkan och fortsätter i Hembygdsgården med hemslöjdsutställning av Östergötlands läns Hemslöjdsförening och ett flertal "gammaldags" aktiviteter: "Klanger av fiol och nyckelharpa blandas med slagors dunk, tovning, spinnrockars surr, knyppeldynans klirr, bysmedens hammarslag, landå-hästars gnägg, sulkyhundarnas "vovvande", folkdansarnas stamp, "tjolittalej", drängalyftsstön och kryddas med doften från gärdsgårdshägnarnas svedjeeldsrök!"

Programmets höjdpunkt utgöres av

BYGDEBRÖLLOP

kl. 16.00. Brudparet anländer i landå till vigseln, som inramas av spelmansmusik och körsång.

Sedan gammaldansen pågått ett par timmar, kommer brudparet åter för att dansa "brudvalsen" och motta en minnesgåva.

Spelmansstämman i Ödeshögs Hembygdsgård brukar vara **EN OFÖRGLÖMLIG UPPLEVELSE!**

1976 Nära tusen åskådare och deltagare bevistade **årets hembygdsdag tillika spelmansstämma den 23 maj i Ödeshögs Hembygdsgård, den tredje**. Ca 2 000 personer beräknas ha besökt festen.

När spelmännen anländer bjuds de på kaffe med smörgås.

Först besöktes högmässan i Ödeshögs kyrka. Kyrkoherde Åke Wittmark predikade och spelmännen deltog även i psalmerna. I gudstjänsten uruppfördes av ensemblen Musica Omnibus under Sören Bohlins ledning ett av Lars Eksell skrivet verk kallat ”En hambovisa”. Efter högtiden var det festtåg med fanborg till hembygdsgården. I fanborgen ingick Maj-Lis Pihl, Anna Carin Nises, Margit Östensson, Kerstin Hugosson, Ingela Pharmansson, Britta Eriksson samt kollektflickor.

Bertil Nises välkomnade publiken till hembygdsgården. Uppspelning av ca 75 deltagande spelmän vidtog. Spelmännen kom från olika delar av Sverige. Tranås folkdanslag gav uppvisning. Kvarngillet och Alvastrabygdens folkdanslag dansade också. Västra Tollstads kyrkokör sjöng och Sture Pharmansson ledde lekar. Höjdpunkten blev det vackra bröllopet i parken då Björn Holmbom och Riita Lasi lovade att älska varandra i nöd och lust. Bruden var klädd i folkdräkt från Kymmene län i Finland, där hon är född, och brudgummen var också klädd i folkdräkt eftersom han är medlem i kvarngillet i Mjölby. Bruden kom till Ödeshög vid fyra månaders ålder. Kyrkoherde Wittmark förrättade vigseln och kyrkokören sjöng. Efter bröllopet åkte brudparet i landå genom samhället. Senare på kvällen dansade brudparet brudvalsen och en brudkista med finaste linne överlämnades som gåva.

Smedjan var igång och bodarna öppna. Östergötlands hemslöjd visade sina alster och bl.a. visade hur man gjorde trådknappar. Det var slagtröskning och drängalyft, sulkykörning med Ödeshögs hundklubb, åktur med landå och gammaldans på anlagd dansbana, Jan Johansson och Leif Dahl svarade för stånglek. Bertil Nises var speaker med fiolen i hand. Servering var ordnad av föreningens medlemmar.
Deltagande spelmän bjöds på middag.
Fjolårets brudpar Sten Göran Håkansson och hans maka Gudrun fick en bandinspelning från sitt bröllop.
Kl 20.00 avslutades stämman.
Spelmansstämman anordnas i samarbete Hembygdsföreningen och Lion club i Ödeshög.

Hembygdsföreningen i Ödeshög redovisar under 1976 205 medlemmar och årsavgiften utgör 6 kronor.
Styrelse: Ordförande Bertil Nises, vice ordförande Ulla Wittmark, sekreterare Halvar Andersson, kassör Gunnar Rickardsson, Gullan Andersson, John Forsander .
Suppleanter: Birger Hultberg, Arne Fornö, Oskar Petersson, Susanne Orrenius och Marja Candinger.
Vandrarhemmet har registrerat 1 773 gäster med Göteborgsflickan Maria Regnér som värdinna.
De populära getterna vållade under sommaren mycket bekymmer och såldes inför vintern.
Taket på vandringen har förbättrats genom Ivar Greck, Aldor Svensson och John Forsander.
Föreningen erhåller ett kommunalt driftsbidrag på 6 000 kronor.

1976 **Midsommarhelgen överträffade alla förväntningar.** Det var varmt och sol hela dagen. Barn och vuxna lekte runt midsommarstången under ledning av Sture Pharmansson till dragspelsmusik av Sture Malm. Alvastra folkdanslag förnöjde med uppvisning och fru Ulla Wittmark läste dikter om den sköna sommaren.
Vid Solgården hade det tidigare varit fest för pensionärerna. Hans Nyberg och Lennart Andersson spelade dragspel och Alvastra folkdanslag hade uppvisning. Det var sista gången man kunde använda denna del av parken. Här skall ske en utbyggnad av hemmet.
SMU hade samlat sina skaror vid sommarhemmet. Siv Olsson och Inger Dahl ledde lekarna.
På kvällen var det friluftsgudstjänst med tal av pastor Roland Ohlsson.
På Stocklycke vandrarhem var det dans kring midsommarstången. Här fanns bl a en konfirmandgrupp från Tyresö som deltog med liv och lust.
*Till Röks skolgård h*ade ett tusental personer dragit för att se och lyssna på kyrkoherdeparets framträdanden.
I St Åby kyrka ar det midnattsmässa.
I Trehörna var det dans kring midsommarstång på hembygdsgården.

1977 Vid Hembygdsföreningens årsmöte i Ödeshögs församlingshem medverkade **överstlöjtnant Sten Edström och kåserade om Lysings två grenadjärkompanier**. Han utgick från Karl XI:s indelningsverk med dess ”fenomenala verkningsgrad”. Inom häradets åtta socknar fanns 21 boställen och 154 torp. Han tyckte det var underligt att det ena kompaniet kallades Vadstena kompani eftersom 11 av kompaniets 12 bostäder låg nära Ödeshög. Det borde hetat Ödeshögs kompani. Han berättade om boställena och visade uniformer på hur soldaterna var klädda.
Bertil Nises, Lars-Erik Redin, Torsten Engqvist på violin och ungdomarna Annika Lidegran och Christina Redin på blockflöjt underhöll. Maud Lidegran underhöll med sång till eget gitarrackompanjemang.

Riksförbundet för hembygdsvård förtjänsttecken tilldelades disponent Halvar Andersson för mångårigt arbete i styrelsen för föreningen, vars sekreterare han varit. *Föreningens ordförande Bertil Nises överräckt märket.

1977 **Midsommarfirandet i Ödeshög** inleddes i Ödeshögs Hembygdsgård. Vice ordföranden i föreningen, Ulla Wittmark, hälsade välkommen och berättade om föreningens verksamhet. Sture Pharmansson med Sture Malm med dragspel ledde lekarna kring stången.
Alvastragillet med två grupper utförde olika danser med Lars Erik Redin och Tage Hellqvist vid fiolerna. Ledare för grupperna var Maud Lindesvärd. Karin Hultberg var vårtalare och berörde den fara som hotar vår miljö. Servering och försäljning gav ett gott netto.
1 200 personer besökte festligheterna i Röks skola. Röks amatörer bjöd på en timmes underhållning. Duettsång leddes av pastor Jonas Carlsson. Fru Mary Kennestedt gjorde stor lycka e sin monolog om fotbollsspelaren. Carl Erik Kennestedt drog ner skrattsalvor med sin satiriska visa om Ödeshög Alvastrgillet framträdde och man dansade kring midsommarstången.
Vid SMU sommarhem var det lekar ring midsommarstången. Senare på kvällen talade pastor Sköld Arvidsson och det förekom servering och allsång.
Vid Stava missionshus hölls midsommarfest medpastor Allan Wendnefors som lekledare och med musik av Harry Pharmansson och Hans Nyberg. Vid serveringen förekom duettsång.
I Stora Åby kyrka firades högtiden med en midnattsgudstjänst. Det är en tradition som blivit allt populärare. Olof Fridlundh läste dikter från läktaren och Inga Karlsson sjöng två sånger. Komminister Åke Bäckman höll meditation och förrättade altartjänst. Efter gudstjänsten samlades man på kyrktrappen och sjöng Härlig är jorden. Efteråt var det samkväm i församlingshemmet.

1977 **Hembygdsföreningen gjorde en uppskattad lördagsresa med buss till Kroatorpet** den 10 maj. Ett 30-tal intresserade deltog med hembygdsföreningens ordförande Bertil Nises vid ratten. Speaker var Roland Hagberg längs den gamla länsvägen längs Vättern.
Vid Kroatorpet i Huskvarna mötte museiintendenten och fru Harry Bergenblad samt intendent Jarmar Sundahl. Efter intagande av kaffe berättade de om de olika byggnaderna. 1961 övertog Huskvarna hembygdsförening en stuga i Bråneryd som 1970 flyttades till nuvarande plats. En halv miljon har det kostat. 1959 mottogs en donation med bl a möbler, som nu visas i Möllerska rummet.
Stadsmuseet besöktes inrymt i det gamla kruthuset från 1700-talet.
Visningen avslutades med en 30 minuters bildvisning om trakten vid Vättern samt Holaveden, den mörka skogen.
Så återstod hemfärden längs den glittrande sjön.

1977 **Hembygdsdagen den 22 maj i form av Spelmansstämma i Ödeshög** blev även detta fjärde år en succé i idealväder.
Spelmän och folkdansare, som kommit från hela Mellansverige, bjuds vid ankomsten på kaffe med smörgås. Kl 17 serveras middag för spelmännen på Lysingskolan.
Festligheterna inleddes i Ödeshöga kyrka med spelmansgudstjänst. Kyrkoherde Åke Wittmark predikade. Musica Omnibus samt spelmän från Linköping svarade för musiken och kantor Maud Lidegran sjöng. Bertil Nises läste en av texterna.
Spelmän och folkdansare tågade sedan till hembygdsgården, där Nacka hembygdsgille och Alvastra gille dansade. Bertil Nises hälsar välkommen till Hembygdsgården och leder dagens begivenheter. En viss form av torghandel hade återuppstått vid Heddastugan och gammalt hantverk visades. Sture Pharmansson sålde sill och hårt bröd och Ann-Charlotte Jonsson frestade med polkagrisar i strut. Man knypplade och flätade korgar och i smedjan jobbade

Sven Erixon. Från en torgvagn såldes potatis. Västra Tollstads-Heda kyrkokör sjöng under ledning av kantor Karl-Erik Gustavsson. Gammeldans troddes till Ödeshögs dragspelsklubb på en splitter ny dansbana. Turer ordnades med landå och hundsulky. Det verkliga dragplåstret var trubaduren Gunde Johanssons framträdande med Spelmän och poeter samt om Dan Andersson. En valfri resa för 1 000 kr utlottades bland publiken. Den lycklige blev Anette Kjell, Boet. Mycket folkmusik förekom under festligheterna ledd av Bertil Nises. Jan Johansson svarade för stånglek och Sven Erik Åberg ledde fingerkrokstävling. Överallt i buskarna stod selmän i grupper och spelade.
Som vanligt denna dag visades Hembygdsföreningens lokaler och förenigen lockade med servering och lotterier. Våfflor serverades i kiosken. Ulla Wittmark svarade för en hemslöjdsutställning. Alla funktionärer bjöds under dagen på kaffe.

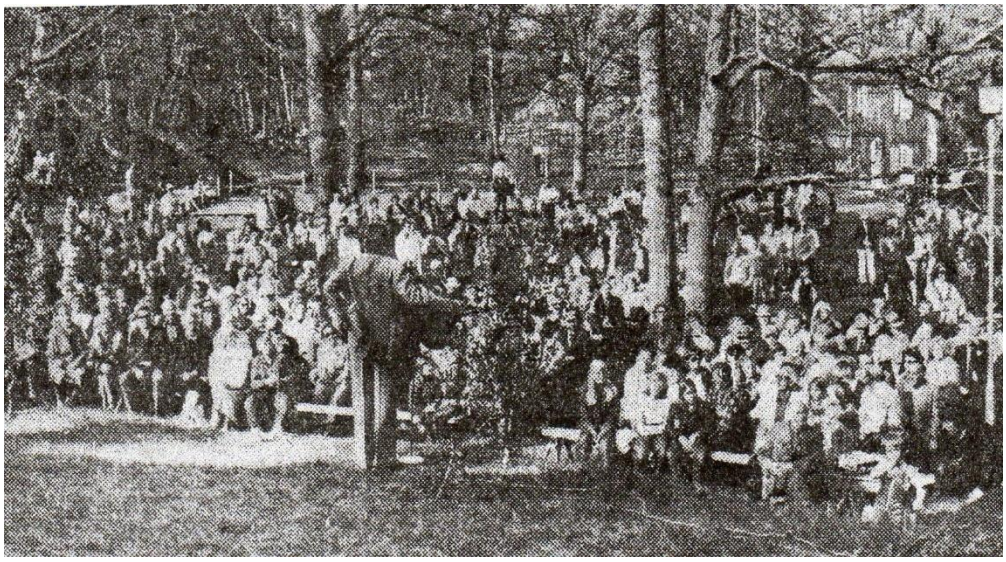

Gunde Johansson i berättartagen inför en talrik publik.
Cirka 1 500 personer trivdes under Bertil Nises konferensiärskap, initiativtagaren till stämmorna.

1977 Medhjälparna på föreningens fester inbjuds med maka, make, fästmö, fästman till en **enkel festlighet i Församlingshemmet** torsdagen den 1 december kl 19.00. Under kvällen gav kassören en återblick på föreningens aktiviteter, sekreteraren redogjorde för planerna för ett lantbruksmuseum, Arne Fornö visade film från spelmansstämman och Gunnar Björkman berättade om fåglar vid Tåkern. Deltagarna bjöds även på musik och kaffe.

1978 **<u>Lysingsbygdens midsommar</u> firades mellan regnskurarna.**
Ödeshögs hembygdsförenings firande inleddes i strilande regn. När stången var rest upphörde regnet och folk strömmade till från alla håll. Roland Hagberg hälsade välkommen och var konferensier. Sture Pharmansson ledde lekarna kring stången med Sture Malm med dragspel som medhjälpare. Gudrun Hultberg höll midsommartalet. Alvastra folkdansgille trådde dansen till musik av Christina och Lars-Erik Redin samt Tage Hellqvist. Serveringar och lotterier lockade många människor.
Vid Röks skola hade samlats inemot 1 000 personer, som prövade de sedvanliga aktiviteterna. Folkdansarnas ungdomslag dansade. Medlemmar av Ödeshögs Rödakorskrets framförde från ett lastbilsflak Ruskaby skola till publikens syn- och hörbara förtjusning. Ann-Charlotte Jonsson var lärarinnan. Carl-Erik Kennestedt höll i festen och precis när pjäsen var slut kom ett åskregn, som på bara ett par minuter skingrade publiken.

I St Åby kyrka höll en midnattsgudstjänst med över 160 personer närvarande. Komminister Åke Bäckman och dottern Ulla-Lena medverkade jämte fru Inga Karlsson med sång. Efteråt ar det samkväm i församlingshemmet, där Lyckebyskolans elever och lärare sjöng.
Vid SMU:s sommarhem firade missions- och baptistförsamlingarna gemensamt midsommarfirande. I stället för midsommarstång hade verandan lövats. Roland Fransson inledde och Ann-Marie och Siv Dahl sjöng duettsång. Predikan hölls av pastor Roland Ohlsson.
Vid Stava missionshus ordnades midsommarlekar under ledning av Anna-Lisa Wendenfors och Harry Pharmansson med ganska mycket folk samlat.

1978 **Den femte spelmansstämman, söndagen den 4 juni Hembygdsdagen** ordnades under åtta timmar i Ödeshögs hembygdsgård med ca 40 medverkande spelmän. Största dragplåstret var denna gång **sångarpastorn Artur Eriksson,** denna underbart vackra högsommardag med över 1 000 människor i Hembygdsgården.
Festen inleddes med en spelmansgudstjänst i en fullsatt Ödeshögs kyrka, där sångarpastorn Artur Eriksson sjöng och predikade. Spelmän spelade. Adjunkt Bertil Nises medverkade med textläsning och kyrkoherde Åke Wittmark med altartjänst.
Med spelmän och fanborg i täten tågade man så mot Hembygdsgården, där Ulla Wittmark hälsade välkommen. Här förekom nu mycket buskspel av spelmännen, som ville spela tillsammans, men även uppspel för publik. Ulla Wittmark presenterade några olika folkdräkter. Artur Eriksson från Gagnef, klädd i folkdräkt, underhöll med "Viston och spelmansglädje." Bifallet var stort.
Alvastragillet dansade i värmen varefter var och en kunde tråda dansen till Ödeshögs dragspelklubbs och spelmäns toner. En hel del utställningar förekom i parken bl.a. linberedning o s v . Ulla Wittmark hade ordnat en marknadsplats. Även detta år utlottades en fri resa värd 1 000 kr från resebyrån Club Continental – Vadstena Buss AB.
Spelmännen bjöds på kaffe vid ankomsten samt middag under eftermiddagen.
Festen avslutades med ett lägerbål med sång, musik och lyrik med medverkan av Lysingskören.
Arrangör Ödeshögs hembygdsförening och Ödeshögs Spelmanslag.

1978 **Hembygdsföreningen bjuder alla medarbetare på Spelmansstämman på en bussresa den 15 oktober.** Kl 11.30 besökte de resande Olivehults herrgård norr om Borensberg, som visas av fru Hedborg. Därefter besöktes Tjällmo kyrka och ortens hembygdsgård. Måltid intogs på Restaurang Nanking, Motala. Kl 16.00 visades Norra Freberga herrgård och resenärerna var i Ödeshög kl 18.30. Resenärerna betalar 20 kronor.

1978 Kommunfullmäktige har godkänt att slöjdvillan, som förvaras i två delar på hembygdsgåden skänkes till Hembygdsföreningen.

1978 Slöjdvillan uppförs som beredskapsarbete
Styrelsen i hembygdsföreningen beslutar under hösten att som första led i arbetet med Slöjdvillans återuppförande låta gjuta en grundplatta och att placera huskropparna på denna när tjälen gör detta möjligt. Byggmästare Ebbe Åsenhed har lovat stå för ledningen av detta arbete. Först skall dock planen för huset med frivilligt arbete rengöras från virke och skräp. Den kommitté som under sommaren under Ulla Wittmarks ledning arbetat med husets disponering mm avlade rapport. Ett skissförslag har utarbetats med biträde av arkitekt Lars-Erik Skarrie, Jönköping. Tanken är att huset sommartid skall användas som vandrarhem och vintertid för studieverksamhet mm.

Den forna slöjdsalen blir samlingssal och här blir även matsal och kök. Övervåningen får fyra smårum med plats för 12 bäddar samt ett grupprum. I det senare vill även skolstyrelsen få ett slöjdmuseum.
1978 **Kommunfullmäktige har godkänt att slöjdvillan, som förvaras i två delar på hembygdsgården skall uppföras såsom beredskapsarbete.** Kostnaderna för uppförandet beräknas till 340 000 kr och arbeten skall påbörjas omgående och arbetslösa skall sysselsättas i första hand. Ansvarig projektledare blir byggmästare Ebbe Åsenhed. Högst två yrkesmän har han rätt att anställa förutom de arbetslösa. Hembygdsföreningens egna insatser har beräknats till 65 700 kr, fördelande sig på 25 000 kr som värde av ideellt arbete samt gåvor och kontanta medel 25 000 kronor.kr. I statsbidrag förväntas 141 200 kr. Kommunen har tagit ett lån på 100 000 kr och kommunalt anslag för vatten och avlopp på 33 100 kr.
Börje Rydberg, Elias Hård och Gösta Karlsson nedlade ett förtjänstfullt arbete vid husets uppförande.
När huset står på plats får föreningens medlemmar själva svara för husets iordningställande, hantlangning, målning och inredning mm.

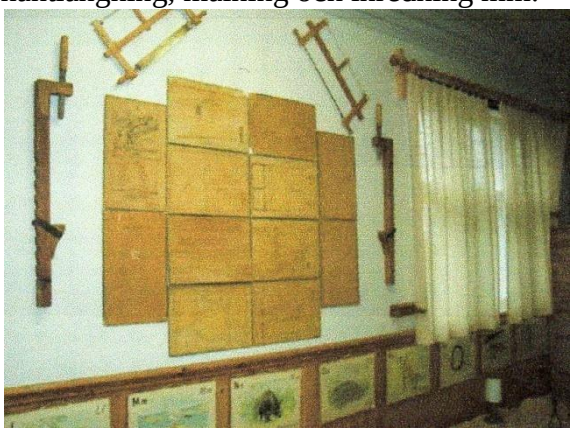

Slöjdverktyg och hyvelbänkar

En elevs bevarade slöjdalster.

Många frivilla arbetstimmar har nedlagts helt ideellt av föreningens medlemmar med att måla och tapetsera samt att lägga nytt golv i slöjdsalen. Källarlokalen håller på att iordningställas till hobbylokal bl. a. med hjälp av intresserade pensionärer.

1979 **<u>Arbetena med att iordningsställa slöjdvillan</u>**
uppe på hembygdsgården har påbörjats. I mars kunde taklagsfesten firas i St Åby församlingshem f.d. St Åby slöjdvilla.

Snön låg metertjock när arbetena påbörjades. När huskropparna skulle lyftas upp på den färdiggjorda grunden höll hela huskroppen på att vika sig. Många hus har jag flyttat, sa kranchefen, men detta vill inte alls. De som har monterat ner huset har burit sig så dumt att att de sågat av själva hjärtbalken. Den balk som går mitt för dörren. Huset är därför som ett korthus. Vi gick in med lyftkranen en meter på muren ungefär, men där var vi tvungna att släppa taget för att flytta balken längre bakåt. När vi sedan firade sakta, började huset att spricka. Vi började hissa, gick tillbaka med huset och lade ner det igen. Huset måste stabiliseras innan vi kan fortsätta. Några spännande timmar innan arbetet kunde återupptas och huset långsamt gled på plats.
Förningsmedlemmar lade ner åtskilliga timmar på att iordningsställa husets inre. Målarmästare Stig Håkansson hade överinseendet över målning och tapetseringsarbetena. Olle Karlsson t ex har räknat ut att han använde 1 000 timmar på ett år där ideellt. Varenda dag på sin tre veckor långa semester var han där även kvällar och nätter. Roland Hagberg var honom behjälplig i slöjdsalen. Men visst smakade sill och potatis härligt i den stilla vårkvällen, när fruarna kom på besök. Föreningar och enskilda åtog sig måla och tapetsera ett rum vardera. Så har det varit i hembygdsgårdens historia. Människor har lagt ner sin fritid på att skapa en miljö som inte bara har ett historiskt värde utan också är mötes- och festplats för Ödeshögsborna. Greger Albrektsson är en riktig entusiast.

1979 **Midsommarfirandet**
gick av stapeln i sedvanlig ordning. I Hembygdsgården troddes dansen under ledning av Roland Hagberg och Solweig Redin till dragspelsmusik av Sture Malm. Föreningens vice ordförande, Gunnar Rickardsson, hälsade välkommen. 300 personer var samlade. En del tävlingar ordnades liksom lotterier och servering.
I Rök firades midsommar för 40:e gången. Här framfördes under ledning av kyrkoherde Carl-Erik Kennestedt ett scenprogram på ca en timme, där han själv och ungdomar roade med Varins bedrifter, en drift med Ödeshögsborna i nutid. Själv framträdde han i tagelskjortan till publikens jubel. Musik och dans fanns på programmet och publiken stannade trots regnskurar. Anders Gustafsson var konferencier och Per Gustafsson satt vid pianot. En trollkarl gladde med sina konster och festen inleddes med en egen vaktparad och musik av Öystese skulemusiklag från Norge. Gränna folkdanslag medverkade. Festen avslutades i Röks kyrka med en aftonandakt.
I St Åby kyrka hölls enligt de senaste årens bruk en midnattsgudstjänst med 200 åhörare med diktläsning, orgelmusik samt altartjänst. Som vanligt avslutades högtiden med att deltagarna sjöng Härlig är jorden från kyrktrappen.
Nattens andakt avslutades med samkväm i församlingshemmet.
I Stava missionshus var en talrikt besökt midsommarfest anordnad och Harry Pharmansson svarade med dragspelsmusiken till midsommardanslekarna.

1979 **Grundskoleundervisning för vuxna, Grund Vux,**
sker i lokaler på Hembygdsgården, Slöjdvillan, som blivet färdigbyggd under våren med taklagsfest i St Åby församlingshem, också det en slöjdvilla.

1979 **För sjätte gången i rad hölls spelmansstämma i Ödeshögs hembygdsgård**,
Hembygdsdagen den 20 maj.
12.00 Stämman inleddes med spelmansgudstjänst i Ödeshögs kyrka och predikan av kyrkoherde Åke Wittmark. .
13.00 Efter gudstjänsten tågade deltagarna med fanborg och fiolspelande spelmän i täten till Hembygdsgården dit de välkomnades av Bertil Nises. Flera folkdanslag medverkade:

Tunsbergs Leikarring från Norge, Kvarngillet från Mjölby, Folkungagillet och Camerata Lincopensis. Renässansens sällskapsdanser från 1500-talet framfördes.
Ett 50-tal spelmän hade infunnit sig från Skåne till Medelpad och underhöll med uppspelningar och buskspel lite varstans på hembygdsgården.
Spelmännen bjöds på ärtsoppa
Servering, varm korv och glass stod till besökarnas förfogande. Alla bodar stod öppna med guider och en hantverksutställning var ordnad. Marknadstorg var ordnat. Fritz Gustavsson arbetade i röken och ordnade en gammaldags gärdesgård.
Ödeshögs dragspelsklubb och spelmän svarade omväxlande för dansmusiken på dansbanan under kvällen, som avslutades med ett lägerbål med medverkan av Maud Lidegran och Lysingskören.
En valfri resa värd 1 000 kronor utlottades skänkt av Resebyrån Continental – Vadstena Buss AB utlottades på entrébiljetterna.
Omkring 500 personer hade sökt sig till hembygdsgården denna dag.
Föreningens funktionärer bjöds på kaffe.
Kommitté: Bertil Nises, Roland Hagberg, Gunnar Rickardsson och Jan Johansson.
Skolmuseets tak har akut måst omläggas på grund av vattenskada. Många medlemmar ställde upp mitt i det brådskande arbetet med Slöjdvillan.

1979 **Vandrarhemsföreståndare är Anders Håkansson** som redovisar att 1 504 gäster gjorde 1625 övernattningar under sommarsäsongen. Han avtackades för det fina sätt han skött verksamheten. Ett tak och blommor överlämnades även till Britt och Stig Håkansson för deras mångåriga arbete på hembygdsgården.

1980 **Det öppna landskapet håller på att försvinna**. Ängarna och hagarna med tusenårig historia i vårt land har blivit omoderna, olönsamma. De ljusa, leende, mjuka, färgrika markerna kvävs långsamt av sly eller förses med mörka, stela rader av gran. En del av vårt kulturarv försvinner. Många växt- och djurarter är utrotningshotade.

1980 Hembygdsföreningen och Kulturnämnden anordnar den 7 maj en **bussresa till Huskvarnas museum där Harry Bergenblad visar ett bildprogram och berättar om Holaveden och vår bygd.** Före visningen ges tillfälle dricka elvakaffe på idylliska Kroatorpet. Bussavgiften är 15 kronor.

1980 **Skolstyrelsen kommer nästa läsår att hyra samtliga lokaler och utrymmen i Slöjdvillan** med undantag av källaren. Hyresgästen äger fritt disponera hembygdsgården med undantag av gårdstunet vid Heddastugan och Knektaladugården och områden norr därom till tomtgränsen. Undantag görs också för övriga fastigheter på hembygdsgården. Hyresvärden svarar för städning och uppvärmning, men snöröjning och sandning skall hyresgästen bekosta. Skoleleverna får inte cykla genom lidret utan skall använda vägen bakom Slöjdvillan. Hyresbeloppet blir preliminärt 6 101 kronor per månad.
Till uthyrningskommitté utsågs: Bertil Nises, Roland Hagberg, Gunnar Rickardsson och Susanne Orrenius.
Britt Håkansson har anställts som vaktmästare.

1980 Slöjdvillan åter skola.
En av de märkligaste skolstarterna i länet vid årets höstterminsupptakt sker i Ödeshög. Här har 47 elever i två klasser i årskurs 7 installerat sig i en ovanlig byggnad. **De skall gå i den gamla slöjdskolan i Hembygdsgården.** Eleverna får här en verkligt stimulerande miljö. Den fina naturen och hembygdsgården är ju en lektionssal i sig själv. Fyra lärare arbetar i ett lag, som går in i varandras ämnen Gertrud Lindström, Ulla-Karin Hellsten, Margareta Karlsson och Bengt Åhlander. Modellen gör att lärarna lär känna barnen väldigt väl. Men samtidigt blir det arbetsammare för lärarna.
Eleverna deltar i planeringen och får därigenom lära sig ta ansvar. En grupp svarar för fika, en för städning, en för vaktmästeri och en för morgonsamling. Övnings- och tillvalsämnen läser eleverna i Lysingskolan, där de också intar sina måltider.

1980 Sjunde spelmansstämman tillika hembygdsdag genomfördes i Ödeshögs Hembygdsgård söndagen den 1 juni.
Trots den ganska svala temperaturen hade mycket folk sökt sig till festligheterna. Bortåt 50 spelmän från olika delar av landet medverkade.
12.00 Festen inleddes traditionsenligt med spelmansgudstjänst i Ödeshögs kyrka. Kyrkoherde Per Ödman predikade och 13 Linköpingsspelmän medverkade bl.a. med nyckelharpor. Kantor Maud Lidegran medverkade med sång.
Efter gudstjänsten tågade man till Hembygdsgården till spelmansmusik.
13.00 På Hembygdsgården följde nu allspel. Vadstena dansgilles barndanslag framträdde liksom Alvstragillets barnlag. Den kände **friherren Rolf von Otter från Bröttjemark** hade ett uppskattat framträdande, där han till ackompanjemang på dragspel av Nicke Magnusson sjöng visor av bl.a. Ernst Rolf, Skånska Lasse och Nils Ferlin samt berättade smålandshistorier. När han slängde ut Grännapolkagrisar bland publiken drog han en fullpoängare. Gammeldans förekom till musik från spelmän och dragspelsklubben. Servering och lotterier gav föreningen ett gott netto och hantverksutställningen och andra aktiviteter fick många besök.
Publiken bjöds även på gammalags torghandel, smedjebruk och gärdesgårdsfejning. På kvällen underhölls publiken av tonerna till Ödeshögs dragspelsklubb.
15.00 Ett veteranbilrally med 18 veteranbilar samt 4 mc-veteraner hade som mål hembygdsgården, vilket uppskattades av besökarna.
Avslutningen skedde vid ett lägerbål med allsång, sång, musik och lyrik av Maud Lidegran och Lysingskören.
En valfri resa värd 1 000 kronor skänkt av Club Continental – Vadstena Buss Ab utlottas på entrébiljetterna.

Styrelsen i Hembygdsförening detta år är: ordförande Bertil Nises, sekreteraren Roland Hagberg, kassör Gunnar Rickardsson, Halvar Andersson, Gullan Andersson, Stig Håkansson och Susanne Orrenius. Representant i planerat krönikespel om Alvastra Märta Arvidsson. Medlemsantalet utgör 336.
Vandrarhemsföreståndare är Ulla Svensson, som tidigare inte arbetat i yrket. Beläggningen har varit något sämre än föregående år och Ulla skyller på de höga bensinpriserna. 1 402 gäster med 1 550 övernattningar.
Slöjdvillan blev invändigt färdigmålad till skolstarten. Utvändigt återstår utvändig målning. Vatten tränger in genom loftbodens tak, som måste omläggas om ungdomar skall kunna övernatta i rummen.

1980 Vädret ställde till förtret för arrangörerna av **midsommarfirandet som dock kunde genomföras som planerat.**
I Ödeshögs hembygdsförening hälsades den talrika publiken välkommen av rektor Roland Hagberg och dansen kring midsommarstången leddes av Solveig Redin och Sture Pharmansson till Sture Malms dragspelmusik. Karin Hultberg berättade ”minnen från gamla midsommarfester för 40 år sedan”. Serveringen lockade många kaffesugna och en tipspromenad roade en del.
I SMU sommarhem hölls gudstjänst på midsommarafton av pastor Roland Olsson.
I Rök firades midsommar traditionsenligt. Kvarngillet dansade och prosten Carl-Erik Kennestedt sjöng och talade. På grund av regnet fortsatte firandet i församlingshemmet med sång och musik.
I St Åby kyrka firades traditionsenligt midnattsgudstjänst med bibelläsning, sång och musik med mycket folk.

1980 I **september månad anordnas en bussutfärd till Eksjö med Bertil Nises som färdledare,** 42 deltagare. Stalpet, vattenfallet, i Aneby besågs, I Eksjö företog man en rundvandring i gamla stan. Sedan Albert Engströmsmuseet besetts for man till Hult, Albert Engströms födelsehem. Legendariske prosten Algot Jonsson berättade om Gransnäs ungdomsgård, som besöktes före hemfärden. Lars Hyltefors framförde resenärernas tack.

1981 Vid årsmötet i mars **talade forskaren Kalle Bäck om hur det såg ut i Ödeshög från 1750 och på 1800-talet.** Bertil Nises och Lars Erik Redin underhöll med fiolmusik.

1981 Vårfirande Valborgsmässoafton äger rum i Ödeshögs Hembygdsgård med manskörssång. Fru Birgit Bäckman håller talet till våren och musikskolans blåsorkester spelar. De marscherar från torget kl 19.30.
Första maj marscherar blåsorkestern och manskören kl 9.00 till Solgården för en konsert för de gamla.

1981 **Svenska flaggans dag firades Alvastra kloster** med huvudtalare Handikappföreningens centralkommittés ordförande Lars Pettersson, bördig från Ödeshög. Annars var programmet som vanligt med Ödeshögs blåsorkester, Lysingskören, Alvastragillets barngrupp och gymnastikflickor från Lysingskolan.
Ett regn satte snabbt slut på festen.

1981 **Bergska huset på Hembygdsgårde**n rödfärgas av Ulf Sköld helt ideellt. Hembygdsföreningen har det kämpigt ändå, så han hjälper gärna till i mån av tid. Slöjdvillan intill skall inte rödfärgas, den skall målas i annan färg- Stackars de som skall måla den, säger han. Den gamla färgen är flagnad och det blir ett mycket drygt arbete att få träytan

i skick i alla smygar och vrår av snickarglädje. Det kommer att bli massor av timmar med skarpa och borste innan man kan börja lägga på ny färg.
Granliden lite längre bort står med helt gråa timmerstockar. Ulf sköld anser att den inte skall målas utan endast rötskyddas med lasyr.

Ulf Sköld i rödfärgningstagen. Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings klipparkiv. Folkungen.

1981 **Midsommarfesten i Rö**k lockade som vanligt mycket folk. Alla undrade vad prosten Carl-Eric Kennestedt hittat på detta år. Han ledde dansen kring stången till Harry Digles dragspelsmusik. Kvarngillet från Mjölby bjöd på folkdansuppvisning. Prosten ledde så allsång och i repris gavs numret "Tagelskjorta på". Så spelades en pjäs Drottningens morgongåva med Alvastraamatörer. Vidare förekom sång och musikunderhållning.
I St Åby kyrka hölls traditionsenligt midnattsgudstjänst
*I Stava s*varade SAM-kretsen för midsommarfirandet med god tillslutning. Lekledare var HarryPharmansson. Avslutning hölls av Ingrid Staaf.
Midsommarfetsen i Ödeshög gynnades av det bästa tänkbara väder. Bankkamrer Gunnar Rickardsson hälsade välkommen och lekarna leddes av Solveig Redin och bankkamrer Sture Pharmansson med dragspelmusik från Sture Malm. Midsommartalet hölls av kommunfullmäktiges ordförande Harry Pharmansson. Vandrarhemsvärdinnan Ulla Svensson hade ordnat en intressant tipstävling. Servering och lotteri hade ordnats.
Vid hembygdsgården i Trehörna hölls midsommardagen en välbesökt friluftsgudstjänst med barndop. Prosten Carl-Eric Kennested var predikant och Kyrkokören under Lisen Andersson sjöng.

1981 **Spelmansstämman tillika årets hembygdsdag** genomfördes i regn och åska, som skrämde bort publiken. Vid spelmannen Pers Hans framträdande kom en riktig åskskur som fördröjde hans framträdande med en halvtimme. Ett tjugotal spelmän från Dalarna gästade hembygdsdagen. Tros ett varierat och fint program med förutom musiker och dansare förekom t ex gammaldans, torghandel, hantverk, ystning, Runstenssvängens veteranbilrally som går i mål, kom endast ett hundratal personer. Dagen inleddes annars i sedvanlig ordning med spelmansgudstjänst i kyrkan med deltagande av spelmännen. Kils folkdanslag från Värmland dansade. Torinis akrobatgrupp bjöd på hisnande akrobatik. Senare på eftermiddagen uppträdde folkvisgruppen Limu-Lima känd från TV. Programmet avslutades med att Ruskaby skola framfördes av Ödeshögsbor i rollbesättningen.
En resa värd 1 000 kronor utlottas på entrébiljetterna.

Bertil Nises med stråken i hand dirigerar spelmännen.

1981 Den 1 november hölls en hembygdsafton i slöjdvillan med Gösta Luthersson som talare: ”Liv och leverne förr i tiden”. Bertil Nises underhöll med visor till gitarr.

1982 Riksdagen besluta att svenska flaggans dag skall vara officiell nationaldag.

1982 **Vid årsmötet den 18 mars talade Sven Erlandsson om ”Människor jag minns**”. Bland annat berättade han om Axel Jonsson i Smörmossen, ett litet torp vid gamla Morlidsvägen. På kvällarna besökte ungdomarna honom för att sitta och sjunga, dra historier och prata. Det kunde vara ett 20-tal ungdomar i 15-20-årsåldern i ett rum på kanske 12 kvadratmeter.
Susanne Lidegran underhöll med musik.

1982 **Dagfolkhögskolan i Ödeshög** flyttar in med sin undervisning i Slöjdvillan på Hembygdsgården. Efter tre år har de äntligen fått funktionsdugliga lokaler. Dagfolkhögskolan började i Ödeshög för tre år sedan och har hållit till i församlingshemmet. Hembygdsföreningen ställde lokalerna i Slöjdvillan till förfogande.

1982 **Valborg firades på Hembygdsgården i Ödeshög**. Musikskolans blåsorkeser medverkar vid valborgsmässobålet liksom Ödeshögs manskör. Talet till våren hölls av skolstyrelsens ordförande Gudrun Hultberg. Arrangörer var Ödeshögs manskör och Ödeshögs hembygdsförening. Avmarsch från torget kl 20.00.

1982 **Svenska Flaggans dg firades på Vättervallen kl 18.00.** Samling skedde vid Folkets Park för marsch till Vätervallen.
Hälsningsanförande av kulturnämndens vice ordförande Åke Lidegran.
Parad för fanan av hemvärnet.
Musiknummer av Musiksklans Blåsorkester.
Sång av Lysingkören
Uppvisning gymnastikflicor från Ödeshög under ledning av Gunnel Åstrand.
Högtidstal av Elsie Bogren från Östergötland friidrottsförbund. .
Natonalsången sjunges och spelas.

Dans av Alvastragillet.
Flaggutdelning
Sång av Lysingskören
Utmarsch.
1982 **Årets spelmansstämma, den nionde, tillika Hembygdsdag den 13 juni** började traditionsenligt med spelmansgudstjänst i Ödeshögs kyrka med medverkan av familjen Lidegran och ett 30-tal spelmän.
Ett ihållande regn och bitande kyla gjorde att marschen genom samhället fick inställas och många av tänkta aktiviteter på Hembygdsgården likaså. Allt som inte kunde rymmas inomhus fick inställas. Men Karl och Elvira Gustavsson från Omberg, 83 respektive 73 år gamla, svek inte utan satt för femte året i rad och visade sina färdigheter i korgflätning och knyppling. Elvira Gustavsson och Karin Oscarsson ostade. Folkdansuppvisning av Kvarngillet från Mjölby och spelmansframträdandena av ett 30-tal spelmän flyttades till sporthallen. Framträdanden gjordes av sångaren Elon Dahl och den sjungande lantbrevbäraren Evert Sandin från Rättvik. En fri resa värd 1 000 kr utlottas på entrébiljetterna, skänkt av Ödeshögs Resebyrå.

1982 **Vandrarhemmet** under ledning av värdinnan, för tredje året i rad, Ulla Svensson har haft över 1 900 övernattningar trots svår konkurrens från närliggande vandrarhem bl.a. det nyöppnade i Borghamn. De flesta gästerna är på genomresa och mest familjer. År 1981 var det 1753 övernattningar. En tredjedel av gästerna är utlänningar. Flest gäster har vandrarhemmet i juli månad då i år 714 gäster bodde här. I år har gäster från vänorterna Sysmä i Finland och Drammen i Norge bott på vandrarhemmet.
Vadrarhemmet har 62 bäddar i fem byggnader. När det var som mest, 74 personer, fick en del ligga på madrasser.
Vandrarhemmets byggnader är som ett litet museum enligt Ulla Svensson.
I Östergötland finns år 1984 22 vandrarhem.

1982 **Diktat vid uppvaktning av Bertil Nises.**
Till Bertil 1982-10-09
I onsdagens aftontimma
Vill vi fira

Vår avhållne hembygdschef.
Från Hembygdsgårdens höstprakt
Har vi kommit här ett lag
För att hylla, för att tacka
För alla år av slit och jäkt
För envishet och kämpatag.
Resultatet stoppar nog, vi tror, ännu ett tag:
Heddastugan 1958
Sommarnöjet, bort
Granliden 1962
Tak på starrladan 1962
Knektladan 1967
Ängsladan
Smedjan
Fähus
Staket 1973 mm
Renovering av föremål 1974
Slöjdvillan 1979
Torvtak 1982
Spelmansstämmor 1974
Hembygdsfester 1, 2 …..
Allt skall av Bertil hinnas
För att eftervärlden skall minnas
Vår fina, ständigt föränderliga hembygdsgård.
Du gillat att fara och flänga:
”Du mas
Här has
För vinterfordrad has ett vinterhas”
Dan före dan vi höjer ett LEVE
Och önskar att 60-årsdagen bleve
Ett glatt och vackert minne
Som kan glädja ditt hembygdssinne.
Ödeshög glömmer Dig aldrig – så länge Hembygsgården leve.
HURRA HURRA HURRA

1982 **Midsommarfirandet i Ödeshögs hembygdsgård** inleddes med musik av Fjell skolekorps från Drammen i Norge, som marscherat från torget till hembygdsgården. En rekordpublik hade samlats i parken och midsommartalet hölls av Ulla Lena Bäckman, skolmuseet var öppet, serveringar och dans kring stången ledd av Solveig Redin och Sturarna.
I samband med midsommarfirandet anordnades av vandrarhemsföreståndaren Ulla Svensson vandrarhemmets dag med en tipspromenad och visning av vandrarhemmet.
Musikkåren uppträdde på kvällen i midsommarfirande i Folket Park.
Som vanligt stod föreningen för servering och lotterier och gratis glass utdelades till barnen.
Maud och Susanna Lidegran underhöll med sång och musik.
En poängpromenad var anordnad.
Gunnar Rickardsson stod för avslutningen.
Vid årsmötet omväljs styrelsen med Bertil Nises som ordförande. Som ny ledamot inväljs Jan Johansson. **Andersson utsågs till hedersledamot i styrelsen** och fick en nål och ett diplom för sitt långa medlemskap.

Kommunala medel på 35 000 kronor har utbetalats bl a på grund av översyn av taken på flera hus.

Halvar Andersson, 9 oktober 1898 – 25 juli 1982, blev 83 år gammal. Han var född i Laxhemmet i St Åby. I över 55 år arbetade han i Ödeshögs Möbelkompani, först som fanerare och sedan som affärsföreståndare och disponent. Han var som folkpartist engagerad i många nämnder och styrelser. I Ödeshögs municipalfullmäktige var han ordförande. Han var en trogen medlem i Ödeshögs IOGT. Han var ordförande i byggnadsnämnden. Han var medlem i Logen Birger Jarl av Tempelriddarorden och Ödeshögs MHF-avdelning. Som sångare tillhörde han Ödeshögs manskör. Under många, många år var han aktiv i Ödeshögs Hembygdsförening. 1977 erhöll han Riksförbundet för Hembygdsvård förtjänsttecken. Han var en skicklig skribent och limerickförfattare.

1983 **Vid årsmötet den 9 mars i Slöjdvillan talade byråinspektör Hans Liman, Länsstyrelsen: Natur i Ödeshög. Han visade bilder från sin naturvårdsinventering i Ödeshögs kommun 1976.**

1983 **Valborgsmässofirandet** sker som vanligt på många olika platser.
I hembygdsgården talar kyrkoherde Per Öhman in våren, manskören sjunger och en grupp från musikskolan spelar.
I Tegneby står Hästholmens IF för firandet. Ett fackeltåg kommer att ordnas för att tända elden Stig Johansson vårtalar och kyrkokören sjunger. Fyrverkeriet slopas detta år.
I Trehörna tändes elden nere vid badplatsen där kyrkokören sjunger och Göta Pettersson vårtalar. Fyrverkeri ordnades.
Vid SMU:s sommarhem hälsas våren av komminister Åke Bäckman och pastor Sköld Arvidsson. Allianssångarna medverkade.
I Klöverdala firas valborg med sångare från Vetlanda och med Marita Valterson som talare.

1983 **Hembygdsgårdens byggnader rustas upp**. Detta år är det loftbod och portlider som får nya torvtak. Ett tungt och slitsamt jobb. Föreningens medlemmar sköter arbetet på helt ideell grund. Överstelöjtnant Sten Edström, granne till Hembygdsgården, har varit rådgivare i den svåra konsten att lägga torvtak. Jan Johansson har lett arbetet. Vissa träd har sågats ner för att i framtiden spara taken. Skogsinspektör Arne Lundgren och ”hustomten” Olle Karlsson skötte det jobbet. När loftstugans tak täcktes hjälpte 14 personer till och det gick åt rejält med smörgåsar och kaffe för att klara jobbet.
En femårsplan finns uppgjord för reparationsarbetena på gården. För att isolera Granliden och anlägga nytt golv i Heddastugan fordras stora pengar. Duschar och tvättmöjligheter för vandrarhemsgästerna planeras också.

Torven hämtas.

Plastfusk i botten, sedan flera torvlager.

Olle Karlsson

Per Danielsson

Loftboden.

En timmerstuga har uppförts i Hembygdsparken som studiecirkel ledd av Erik Berglund, Leksand. Tanken är att den skall bli övernattningsstuga för turisterna. Bakom kursen står slöjdlärare Rune Andersson stödd av Vuxenskolan och Hembygdsföreningen. Han lär ut tekniken och eleverna får själva pröva på. Både skolelever och vuxna deltager i projektet.

Kiosken på Hembygdsgården har även den inretts med bäddar för turisterna.

1983 ***Sverige får sin nationaldag den 6 juni,*** *som tidigare varit svenska flaggans dag. Flaggfester har hållits på Skansen sedan 1890-talet och från år 1916 har man firat officiellt Svenska Flaggans dag över hela landet den 6 juni, det datum då Gustav Vasa blev vald till Sveriges kung år 1523 och datumet för regeringsformen år 1809, som stadfäste många viktiga medborgerliga rättigheter som samvetsfrihet och tryckfrihet till person och egendom.*

1983 **En ny tradition söker man skapa i Ödeshögs samhälle i samband med firandet av Svenska flaggans dag.** Sture Ivarsson har ordnat med potatis, sill och gräslök, vilket åts med god aptit på Riddargatan, där långbord var dukat. Lasse och Bo Dahlstrand, Lars Eksell och Göran Sanfridsson spelade lunchmusik. Larssons matsalar svarade för serveringen. Ösjökungen, Sture Ivarsson, fick mycket beröm för sitt tilltag.
1983 **Flaggans dag firades officiellt i Alvastra klosterruin** med Olof Fridlund som talare. Blåsorkestern underhöll med musik, Lysingskören sjöng och Gunnel Åstrands flickor gymnastiserade och Alvastragillet dansade. Som vanligt stod Kulturnämnden för firandet.

1983 **Hantverkshuset Johanna** startades den 3 juni i Kajlings forna möbelaffär av fruarna Kerstin Elg, Gunilla Norlén och Ann-Charlotte Fokine för att presentera konst och konsthantverk från trakten.
I övervåningens galleri ordna de utställningar av konstnärer från trakten ofta i samråd med något studieförbund. I ett av den gamla fabrikens rum är inrett en vävstuga. I klädkammaren på hantverkshuset Johanna hittar du annorlunda, roliga kläder. Du hittar bastrikå i många olika färger och handsydda kläder från ateljé.
Ett hundratal hantverkare från Ödeshögs och närliggande områden levererar varor. Studiegrupper besöker lokalerna och hela busslaster stannar för att köpa.
Hyreskostnaderna anser damerna var lite för höga, så det är svårt att få inkomster och utgitfer att gå ihop.

Hantverkare och konstnärer får själva sätta sina priser. Damerna behåller 33 % av summan vid försäljningen.
Avsikten med verksamheten är att traktens hantverkare och konstnärer skall få en möjlighet att visa upp och sälja sina alster.
Hantverkshuset är inrymt i **Ernst Karlssons möbelsnickeri från 1903.** Där bonarverkstaden förr var belägen är nu galleri. Den gamla snickarboden har blivit vävstuga och fanerverkstaden har gett plats för en utställningslokal. Golvet är helt knöligt av gammalt lim, som inte går att avlägsna. På väggarna kan men se möbertillverkarnas anteckningar och teckningar finns fortfarande kvar.
Den gamla möbelfabriken byggdes till i olika omgångar och bytte namn till Ödeshögs möbelfabrik och hade som mest ca 20 anställda. Från början gjordes möbler på beställning. Senare blev bröderna Gunnar, Sven och Nils, Ernst söner, inblandade i produktionen. De började så småningom tillverka egna möbelmodeller i serier, skrivbord, bokhyllor osv. Redan år 1946 öppnade bröderna en möbelaffär i de gamla hållstallarna, som låg intill fabriken. År 1956 dog Ernst Karlsson och familjen tog över fabriken. År 1974 tyckte bröderna att verksamheten med möbelaffären räckte, varför de avvecklade fabriken. År 1982 lades Kajlings Möbler ner helt och hållet. Bröderna ansåg att de gjort sitt. Husen såldes till kommunen.
Nu får lokalerna i den gamla fabriken leva vidare medan hållstallarna kommer att rivas.

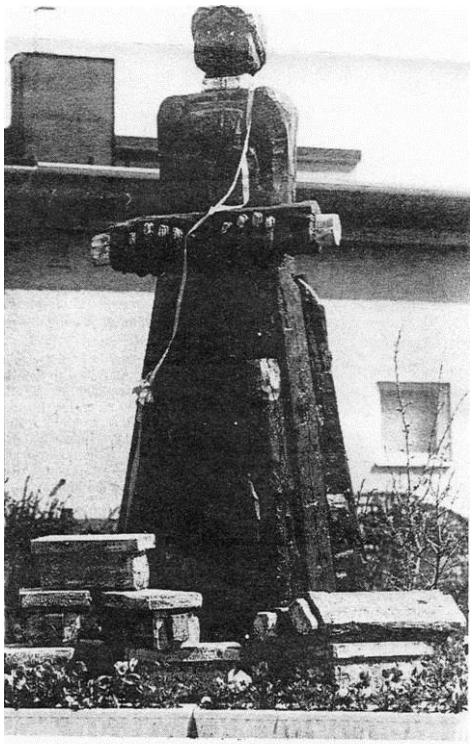

• *Framför den nyinvigda Hantverksgården i Ödeshög står en träskulptur av Handelsman Johanna, känd profil i 1800-talets Ödeshög. Hon drev en omfattande affärsrörelse och ägde under en tid inte mindre än nio gårdar. Inne i Hantverksgården kan turister och andra intresserade beskåda bl a konsthantverk och ulltillverkning.*

Konstnären Calle Örnemark, Riddersbergs gård, Jönköping, tillverkade en fyra meter hög staty av grova stockar benämnd handelsman Johanna, en ståtlig kvinna med ett bestämt uttryck i ansiktet, vilken disponerades av hantverkshusets damer och invigdes valborgsmässoafton 1984 av kommunalrådet Carl-Göran Larsson. Statyn var placerad utanför entrén till hantverkshuset. Den viljestarke Johanna har ett bestämt uttryck i ansiktet och knut i nacken. Hon står omgiven av sina tygrullar och kartonger med diverse innehåll - kring mitten av 1800-talet var hon ju den mest framgångsrika affärsidkaren i trakten. Johanna Pettersson tog i. Handelsman Johanna avled 1899. Calle Öhrnemark var den rätte att avbilda Johanna. Hans val av material och hans sätt att förmedla är perfekt för den manhaftiga Johanna. Johanna står som symbol för Ödeshög och för vad som går att göra om vi "tar i" lite extra, för var så säker. (Bibl. Accnr. 337)
När hantverkshuset fick ekonomiska problem och lades ner flyttades statyn 1989 till Hästholmen utan kommunens hörande. Efter en bitter strid om ägarförhållandena brändes statyn på order av kommunstyrelsen 1991 efter konstnärens hörande.
Ett **Johannastipendium** utdelades av hantverkshusets styrelse till förtjänt kvinna i kommunen:

1984	Fru Karin Hultberg, kyrklig ungdomsledare mm
1985	Bibliotekarie Gun Larsson
1986	Scoutledare Eva Karlsson/Nöjd
1987	Sjuksköterskan Elisabeth Johansson
1988	Lågstadielärare Gunhild Larsson, ordf. Rädda Barnen
1989	Fru May Arvidsson, eldsjäl i musikkaféet.

Uppehåll. Utdelas i fortsättningen av Stiftelse Ingeborg och Folke Löf
2003 Sigbritt Persson, museum i Svämb Västergård. Ordnar konserter mm
2004 Märta Tollander
2005 Raili Mahanen
2006 Solveig Redin
2007 Ingrid Staaf'
2008 Irma Karlsson, ansvarig för Alvastra Krönikspel i 22 år mm
2009 Ulla Karin Hellsten, Ullspinneriet, Storeryd
2010 Ann Gistedt
2011
Kvarteret Johanna är även det uppkallat efter Johanna Pettersson, död 19 maj 1899.
En **Johannavisa** är skriven av Linköpingsartisten Leif Werner, "Handelsman Johanna uti Ödeshög".

1983 **Midsommarfirandet i Ödeshögs Hembygdsgård förgylldes av att bygdens två världsstjärnor på vattenskidor Mikael och Helena Kjellander under festen fick motta ett stipendium på 5 000 kr var inför 500 jublande och hurrande Ödeshögsbor.**

Gåvan ur Kinmansonska fonden överlämnades av skolstyrelsens ordförande Gudrun Hultberg. Ungdomarna berättar att träningen borta i USA kostar mellan 80 000 - 90 000 kr per år. De siktar på att bli världsmästare. Midsommarstången kläddes på förmiddagen under ledning av Lars Hyltefors med eklöv levererad av Britt-Stina och Per Danielsson, Råby, och dansen på eftermiddagen leddes av Sture Pharmansson, Solveig Redin och Nils Olof Hjorth. För musiken svarade Sture Malm, dragspel, och Lars Erik Redin, fiol. Jan Johansson och Per Åsenhed roade med stånglek. Alvastragillet framförde sina folkdanser. Glass, varm korv, kaffe och läsk fanns att köpa och lotterierna hade strykande åtgång. Barnen fick glass gratis. Kaffe med bröd kostade 10 kronor och en varm korv med bröd 5 kronor. Vandrarhemsvärden Ulla Svensson ordnade Vandrarhemmets dag samt en tipspromenad. Konferensier var Gunnar Rickardsson.
Programkommitté: Gullan Andersson, Britt-Stina Danielsson, Gunnar Rickardsson och Roland Hagberg.

1983 **Den 16 oktober genomförs en stadsvandring i Ödeshögs samhälle, 13.00 – 16.00.** Kommunstyrelsens ordförande Carl Göran Larsson informerade om Centrumhuset. Ett flertal guider medverkade och en tipsrunda var ordnad med fina priser. Gamla Ödeshögsbor berättade minnen vid de gamla husen. Vandringen avslutades med kaffe och dopp på Lysing för alla som lämnade in tipskuponger. Ett 60-tal personer deltog. Arrangörer för vandringen var St Åby sparbank och Hembygdsföreningen. Färdvägen: Torget, Riddaregatan, Smedjegatan, Skattegården, Hembygdsgården, Södra vägen, Tingshusgatan, Per Brahevägen, Klockarvägen, Södra vägen, Vattugatan, Mjölbyvägen, Kyrkan, Torget.

1983 **Den tionde Spelmansstämman tillika årets hembygdsdag höll helt på att regna bort även detta år**. Den hölls i Hembygdsgården den 4 – 5 juni.

Spelmännen från Dalarna anländer under lördagskvällen och inkvarteras i Vandrarhemmet där de mottas av vandrarhemsvärdinnan Ulla Svensson. De bjuds på middag.
Av dansen på lördgskvällen19.00 – 24.00 till Rättviks spelmanslag blev inte mycket. Bul-Jerk underhöll i Slöjdvillan. De medverkande folkdanslagen fick ransonera dansandet.
Alvastragillets barnlag framträdde liksom Alvastragillet, Kvarngillet, Mjölby och Boxholms folkdanslag.
Frukost serveras till nattgästerna.
Vid söndagens gudstjänst deltog 28 spelmän av de 40 som totalt var med på stämman.
Alla uppspelningar fick ske inomhus. ***Det stora publikdragplåstret brudparet drog mycket folk*** till klockan 14.00, då de i landå med Roland Andersson som kusk anlände till parken, Annica Lidegran 20 år och Östen Nilsson, 28 efter vigsel i kyrkan. Efter vigselakten vände sig bruden mot brudgummen och sjöng framme vid altaret ” Om än änglars språk jag talte” av E Erling.
Vid hembygdsgården fick brudparet vandra genom en rad med blomsterprydda bröllopsbågar till scenen. Där fick de av hembygdsföreningens ordförande Bertil Nises motta en brudkista i massiv furu gjord av Gösta Andersson, Hästholmen. Lokala handlare hade skänkt innehållet.
På entrébiljetterna utlottas 25 friplatser i buss till Göteborg med besök på Liseberg den 3/9 83 skänkt av Ödeshögs Resebyrå.
En konstutställning hade ordnats med Gunnar ”Gubbe” Björkman, Carl Magnus Franklin, Lasse Frisk, Vera och Folke Gustavsson samt Viviann Mansfield.
Ödeshögs Dragspelsklubb skulle svarat för dansmusiken på dansbanan under kvällen.
Harry Brandelius fick framträda i Slöjdvillan där 150 personer trängdes medan regnet skvalade utanför. Dalmasarna var inkvarterade på vandrarhemmet.
Spelmännen bjöds på middag.
Arrangör Ödeshögs Hembygdsförening, Ödeshögs spelmanslag.

1983 **Antalet vandrarhemsgäster i länets vandrarhem v**isar att det fortfarande är populärt att bo i vandrarhem.

Vandrarhem	Antal gästnätter	Ökn/minskn
Borghamn	1,370	+733
Mjölby	2.548	+ 23
Omberg	5.864	+ 488
Vadstena	4.886	+ 259
Ödeshög	1.926	- 25
Österbymo	515	+ 154

1983 **Arbetslösa personer kan få arbete i ideella föreningar**. Per-Inge Fransén har fullt upp med jobb på hembygdsgården. Olle Karlsson har fungerat som arbetsledare. Han har hjälpt till med lövräfsning och buskat av, han har städat i källaren och rensat takrännor. En bra lösning för föreningen. 75 procent av ungdomarnas löner betalas med statsbidrag, resten står kommunen för. Föreningarna behöver inte betala ett öre själva.

1984 **Naturskolan Omberg** startade höstterminen 1984 i Ombergs gamla folkskola i samverkan mellan Vadstena och Ödeshögs kommuner en försöksverksamhet. Hela Ombergs och Tåkerns natur skall vara klassrum. Rektor Roland Hagberg har svarat för planeringsarbetet. Folkskollärare Hans Sandberg blev förste föreståndaren. Arbetsordningen är att intresserad klass får arbetsmaterialet i förväg för at förbereda besöket i klassrummet eller i skolans närmiljö. Arbetsområden att studera kan vara höstttecken, vattnet som miljö, forntida liv, skogsbruk och viltvård. Kostnaden är relativt låg 300 kr per heldag, 150 kr per halvdag och 3 kr per deltagare. Naturskolan skall söka vara en idébank för deltagande klasser. Länsskolnämnden lämnade utvecklingsstöd i starten. AMS stöder arbetet.

Vid höstterminen 1986 kunde verksamheten starta permanent med 40 låg- och mellanstadieklasser anmälda. De två kommunerna satsar tillsammans 50 000 kr. Det finns tio naturskolor i landet men denna är den enda som drivs av två kommuner gemensamt.
I maj 1988 invigdes nya lokaler i Stocklyckes renoverade svinhus av landshövding Rolf Wirtén i samband med återinvigning av vandrarhemmet. Bl.a. Östgötastiftelsen, Domänverket och Skogsvårdsstyrelsen har bidragit till lokalernas iordningställande. Genom detta arrangemang kan man i naturskolan ta emot studerande, som vill stanna en längre tid för naturstudier t ex vuxenstuderande eller lärare som vill fortbilda sig.

Arbetet i naturskolan låg helt i linje med idéerna hos Fridtjuv Berg och Kinmanson.

1984 **Valborgsmässofirandet i Ödeshög** började på Hantverkshuset Johanna med vernissage på ”Kvinnors konst”. Kl 18.00 invigs Calle Örnemarks skulptur Handelsman Johanna. Blåsorkesten spelar och kommunalrådet Carl-Göran Larsson festtalar. Ödeshögs scoutkår medverkade med fanor och facklor. En dansgrupp från Ödeshög medverkar.
Kl 19.00 avtågar blåsorkestern tillsammans med Manskören och scouterna i ett fackeltåg till Hembygdsgården. Här sjunger Manskören vid brasan vårsånger och kommunfullmäktiges ordförande Harry Pharmansson festtalar vid valborgsmässoelden. Kaffe med hembakat bröd serveras.

1984 **Budkavle kommer – budkavle går! Hembygdens år!**
Budkavlen kom till Ödeshög med hästtransport från Heda fornminnesförening lördagen den 19 maj. Mottagandet skedde på Hembygdsgården.
19.15 Lysingskören sjunger.
19.25 Budkaveln anländer med häst från Heda och mottas av ”Johanna” som läser budskapet och överlämnar detsamma till Hembygdsföreningens ordförande Jan Johansson, som berättar om Hembygdens dag.
19.40 Spelmän underhåller.
19.45 Kulturnämndens ordförande Lars Eksell överlämnar förtjänsttecken till året ”Johanna”.
20.00 Sture Pharmansson för budkavlen med träcykel till Slöjdvillan där den förvaras till tisdagen den 22 maj.
Mottagningen avslutas med sång.
Kaffeservering var ordnad av Gunvor Svensson, Britt-Stina Danielsson, Lotten och Lars Hyltefors liksom försäljning av lotter ordnade av Majken Johansson och Margaretha Hagberg.
Från Hembygdsföreningen fördes budkaveln den 22 maj med en gammal cykel av Sture Pharmansson till väntande motorcyklar vid torget för vidare transport till Väderstads hembygdsgård.

Motorcykelkortegen på ca 20 motorcyklar från MC-klubben leddes av hembygdsföreningens ordförande verkmästare Jan Johansson på en veteranmotorcykel med sidovagn.
Lantbrukare Lars Jansson, ordförande i Väderstad hembygdsförening hälsade kl 19.00 gästerna välkomna till hembygdsgården. Jan Johansson läste upp innehållet i budkavlen, som överlämnades till Lars Jansson, som tackade för ansvaret och lovade föra den vidare.
Gemensamt sjöngs ”Så grant står Östergyllen” varefter Bertil Nises läste dikt och erinrade om ansvaret att föra budkavel vidare. Från Ödeshögsföreningen överlämnades ett par fotografier med gamla Ödeshögsmotiv. Styrelseledamoten i Östergötlands hembygdsförbund Berndt Möller berättade om de planerade festligheterna på Skansen. Spelmännen Berti Nises, Bo Dahlström och Olle Juberg underhöll varefter kaffe serverades.
Väderstad hembygdsförening förde budkaveln vidare till Hogstad hembygdsförening i en A-ford årgång 1931 på 40 hästkrafter. Därifrån fördes budkaveln vidare med häst till Högby.
Kommitté: Roland Hagberg, Lars Hyltefors i samråd med Gunilla Norlén.

1984 **Lördagen den 2 juni kl 11.30 – 13.00 invigs Vättern - Sommenleden i Hembygdsgården i Ödeshög**. Intresserade cyklister samlades kl 09.00. Deltagarna cyklar till gränsen och tar emot cykelrallyt, ca 2 mil, och åker därefter gemensamt till Hembygdsgården. Kl ca 11.20 inviger fritidsnämndens ordförande Rolf Eriksson leden utanför Ödeshögs vandrarhem. 11.45 – 13.00 lunchmusik av Ödeshögs dragspelsklubb. Kaffe och glass till alla som cyklat. Arrangör Fritidskontoret.

1984 Nationaldagen firades i Fridtjuv Bergsparken av 300 personer som åt 120 kg färskpotatis och 30 kg västkustsill. Gräslök hade insamlats från hela samhället. Ösjökungen, initiativtagaren, förklarar att han ensam inte orkar hålla i trådarna i framtiden. Musikskolan underhöll och Åke Lidegran ledde allsång.
Nationaldagen firades i Ödeshög Hembygdsgård kl 19.00.
Musikskolans blåsorkester marscherade från Lysingskolan genom samhället till Hembygdsgården. Där fick musikkåren motta sin nya fana med kommunvapnet. Alvastragillet dansade. Högtidstalet hölls av forstmästare Ulf Ribers, Motala, Lysingskören sjöng och ett spelmanslag spelade. Flaggor utdelades till sökande. Kyrkoherde Per Öhman avslutade.

1984 **Ödeshögs Hembygdsförenings midsommarfirande lockade sedvanligt många människor**

Alvastragillet medverkade.
Midsommarstången kläds på förmiddagen kl 09.00 av några intresserade underhållna av dragspelmusik av Sture Malm, allt avslutat med förmiddagskaffe i gröngräset.
Klockan 15.00 hälsas alla gäster välkomna av Roland Hagberg varefter stången reses och dansen kan börja. Lekledare är Sture Pharmansson med medhjälpare. Sture Malm svarar för dragspelsmusiken. Kalle Bäck höll midsommartalet.
Alvastragillet svarar för folkdansuppvisning. Glass utdelas till alla barn. Bergska skolmuseet visas av Maj Lis Pihl och Ulla Pharmansson.
Mellan 700 – 800 personer deltog i festen. Personalen i serveringen och lotteriständen får stå i. Hembakat bröd är populärt. Korv och glass säljs till hugade.
Jan Johansson avslutar midsommarfesten.

1984 Söndagen den 11 augusti anordnas friluftsgudstjänst i Hembygdsgården varvid döttrarna Ellehammer sjunger och Ellehammer predikar.

1984 **Ödeshögs Hembygdsförening ordnade sin första hembygdsdag** den 2 september som drog drygt 2 000 personer. Musikskolans blåsorkester tågar från torget till Hembygdsgården där Roland Hagberg var konferenciär. Han kunde njuta av en strålande höstsol och parken fylldes med allt fler besökare. Ödeshögsscouterna hade byggt upp en lägerplats och serverade crovelurer, små plättar som doppas i socker och grillad korv till hugade spekulanter. Kaffepennan står naturligtvis på. Scouternas karusell var populär bland de yngre besökarna. Flera studieförbund visade olika former av hantverk. Några stugtimrare visade sina färdigheter i knuttimring. Många hantverkare hade ställt upp sina stånd.

En gärdesgård gärdslades på gammalt vis och samtliga bodar var öppna för visning. Glasblåsning, folkdräktssömnad, nålbindning, halmarbeten, drejning, smide, träslöjdsarbete och linberedning var andra begivenheter. Hur får klipps med en gammal handsax och ull bereds visades i ett stånd av Ivar Andersson. I ett annat stånd tillverkas getost. Veteranmotorcyklar visades. En tipspromenad lockade många intresserade av gamla ting. En skattjakt ingick också i dagens program med 500 deltagare. Det gällde att hitta 20 st. miniatyrer av Rökstenen. Högsta vinsten var en resa för två till Stockholm eller Göteborg. Bland vinnarna lottades en resa för två personer. som vanns av Anita Kjell, Boet. För underhållningen svarade Musikskolans blåsorkester samt söndagsskolebarn. Genom Medborgarskolan visades gamla uniformer. Majken Johansson och Margaretha Hagberg

svarade för mängder av amerikanska lotterier. Kaffeserveringen, korvkiosken och ostkaka lockade många till inköp. Fiskdamm lockade de mindre barnen .
Spikslagning var ett populärt inslag, ledd av Våge Erixon. Biodlarföreningen visade sin verksamhet. En tipspromenad förde besökaren runt hembygdsgården.
Den chilenska dansgruppen Llajta framträdde under eftermiddagen.
Hembygdsdagen avslutades med en ekumenisk aftongudstjänst, där kyrkoherde Per Öhman talade och allianskören medverkade.
Ordföranden Jan Johansson var mycket nöjd. Helt utan regn kunde inte dagen förlöpa. När avslutningen skulle starta började regnet.
Hembygdsdagen gav ett netto på ca 13 000 kronor. (Servering, 6 000 kronor, lotterier 5000 kronor, försäljning 1 400 kronor gav nettot.)
Arrangör Ödeshögs Hembygdsförening och Studieförbund..
Kommitté: Jan Johansson, Märta Arvidsson, Sture Wissman, Per Åsenhed, Greger Albrektsson.

1984 **På Hembygdsgården omläggs taket på ängsladan** av beredskapsarbetare under ledning av Rune Bäck. Knektladans tak kalkas mot mossa.

1984 **Under året anordnas fyra trivselkvällar i Hembygdsgården med kända artister**. Lokala amatörer skall bjuda på överraskningar och dessutom kommer det nya artister. Yngve Olsson blir programvärd och kulturnämndens ordförande Lars Eksell blir kapellmästare i trivselorkestern. Bakom kvällarna står fritidsnämnden, kulturnämnden, studieförbunden, ortens köpmän och föreningar. En kommitté bestående av Lars Eksell, Yngve Olsson, Sture Pharmansson och Kjell Rosén har arbetat fram riktlinjerna. Premiärkvällen är hembygdsföreningen värd och medborgarskolan svarar för artisterna. Därefter kommer ÖIK , HIF samt SMU. En provisorisk scen kommer att byggas upp. Närmare 25 företag och firmor har skänkt priser att tävla om. Ca 200 personer per gång räknar man med.

1984 Ett 20-tal hembygdsvänner samlades en lördag i november 09.00 – 12.00 och räfsade på parken samt tog in dansbanan samt började ordna klippsamlingarna.
På kvällen kl 18.00 besökte man helgmålsbönen i kyrkan, där kyrkoherde Per Öhman ledde aftonbönen. **Därefter var det samkväm i Slöjdvillan där Ingela Frölich berättade** om en Kinaresa samt visade bilder. Kullerstadskören från Skärblacka under Henric de Kosters ledning sjöng vid helgmålsbönen i kyrkan och medverkade även i Slöjdvillan. Här var det servering och lotterier. Kollekten på 375 kronor samt inkomsten i Slöjdvillan på drygt 1000 kronor tillföll hembygdsföreningen.

1985 **Vid årsmötet den 13 mars i Slöjdvillan pratade Göte Bergsbo om Historiska vingslag kring STAVA hamn och dess omnejd.**

1985 **Valborgsmässofirandet** fick skjutas fram på grund av mycket snö valborgsmässoafton. Manskören har inte missat ett valborgsmässofirande på 54 år och ville inte spräcka sina traditioner. Därför blev det ett senkommet firande den 14 maj inleddes med att musikskolans blåsorkester marscherade från torget till Hembygdsgården. Där sjöng både manskören Sångarbröderna och Lysingskören. Adjunkt Bertil Nises höll vårtalet inför närmare 300 personer. Ett fyrverkeri avbrändes.
Hembygdsföreningen, Lysingskören och Manskören stod som arrangörer.

1985 Det för tredje året anordnade **sillbordet i Ödeshög på nationaldagen** övertas och arrangeras av **Lionessclubben.** De två första luncherna svarade initiativtagaren Sture Ivarsson för själv, men arbetet blev för tungt för en enskild person. Långbord var dukat utanför hantverkshuset Johanna in under Östergyllens tak. Ca 170 personer deltog i lunchen och fick lyssna till musik av musikskolans lärare. Flera företag bjöd sina anställda på sillunchen.
Det traditionella Flaggansdagsfirandet skedde vid Alvastra klosterruin med Rolf Eriksson, Hov, som talare. Alvastragillet dansade, Musikskolans blåsorkester spelade och Hemvärnet paraderade.
Kulturpriset på 5 000 kr vardera ur **Ingeborg och Folke Löfs minnesfond** tilldelas Kalle Bäck, bygdeforskare och historiker, Stina Dahl konstnär och musiker, Susanne Lidegran, musikstuderande, Åke Wassén konsthantverkare i trä, samt uppmuntringspriser på 1 000 kr till musikstuderande Helena Rydberg, Halvarby, Ulf Hallesius, Cederberga och Patrik Nyberg, Lassarp, Trehörna.
Kulturpriset utdelas för första gången sedan fonden bildades år 1984. En stiftelse har bildats och har som ordförande Sture Pharmansson.

1985. **Den 9 juni ordnades en bussresa för att lära känna hembygden** med ett 40-tal deltagare. Inledningsvid besöktes det relativt okända Häggestads gravfält med ett 90-tal

Foto Roland Hagberg Majken Johansson, Ingrid Ekman och Karin Karlsson lyssnar intresserat.
Karl Erik Johansson, Jörnstad, berättar om Svenstorps missionsförsamling och missionshus.

fornlämningar i form av domarringar, högar, bautastenar och en korsmärkt runsten.
Heda gravfält besågs med sina ca 110 gravmarkeringar samt bronsåldershögarna i Jussberg med bautastenar.
Heda hembygdsgård besöktes med Elis Andersson som guide.
Förre kantorn Ingrid Ekman berättade om bybildningen Rabbyestad i trakten av Tjugby. Där fanns förr 15 mindre ställen. De flesta som bodde där var hantverkare och mästare men också frikyrkofolk. Därav tror man namnet kommer – rabbi, mästare. Handelsboden mätte endast 2 x 2 meter med en lucka i väggen.

Ingrid Ekman guidade också i Heda kyrka, där hon kunde berätta personliga minnen från den senaste ombyggnaden.
Slutligen besöktes Svenstorps gård och missionshuset där. Lars Hedborn berättade om gårdens historia och församlingens verksamhet.

Foto Roland Hagberg. Guidning i Svenstorps gårdsmuseum år 1985.
Bilder från Rabbystan

Foto ur Östgöta-Bladet 10 juni 1970. Svenstorps missionshus med anor från 1800-talet, 1893 invigdes det.

1985 **En inventering av föremålen på Hembygdsgården har** skett genom Maria Pettersson, som katalogiserat ca 1 000 föremål. Hon arbetar i ett projekt initierat av Östergötlands läns landsting, museet i Linköping, och tanken är att länets hembygdsföreningar skall få hjälp med inventering och registrering av sina samlingar. I Ödeshög fanns en inventarieförteckning, tyvärr rätt bristfällig och ofta saknas givarens namn. Lars Hyltefors i föreningen har varit henne behjälplig. Det vimlar av dubbletter bland föremålen. Hon har hittat 18 besmanvågar, ett par dussin skäktknivar och nästan lika många mangelbräden. Hon kontrollerar också vilka föremål som måste konserveras. Tanken är att medlemmarna själva skall kunna sköta katalogiseringen i framtiden.

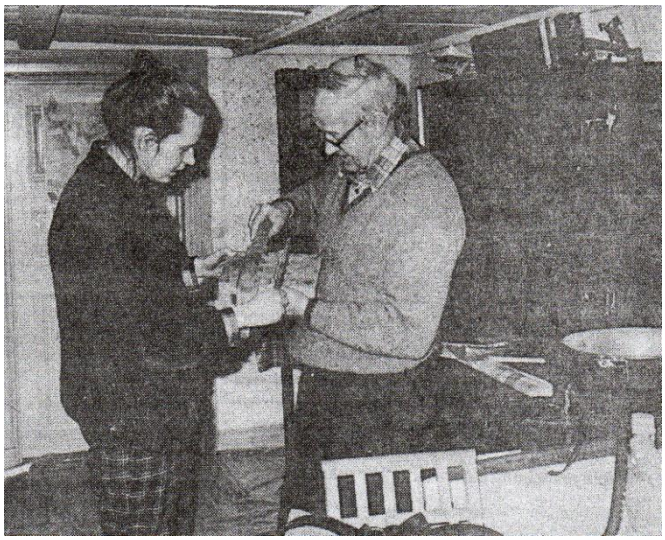

1985 **En stenkross från Visjö-Renemo vägsamfällighet**, inköpt för 2 007 kronor år 1924, har skänkts till Ödeshögs Hembygdsförening. Övriga utgifter: remskiva + svänglar 23.75 kronor, 10 kg konsistensfett 10 kronor och platta och kilar 210 kronor. Med hjälp av stenkrossen framställdes grus till gårdarnas vägunderhåll. Maskinen transporterades mellan gårdarna.
Krossbolagets delägare: Karl Andersson, 2 andelar, Olga Johansson, 2 andelar, Helge Carlsson, 8 delar, Nils Åkesson, 2 andelar, John Johansson, 2 andelar, Olof Johansson, 2 andelar och Arne Axelsson, 2 andelar.

Greger Albrektsson inspekterar stenkrossen.

1985 **Ödeshögs Hembygdsförenings 50-årsjubileum** firades söndagen den 24 november med början i Ödeshögs kyrka i samband med söndagens högmässan kl 11.00. Cirka 200 personer deltog i högmässan.

Efteråt samlades 125 personer i **Slöjdvillan, som föreningen nu passade på att inviga.** Högtidstalet hölls av förre ordföranden Bertil Nises. Högtiden inramades med spelmansmusik.

Ordföranden Jan Johansson hälsade välkommen till Slöjdvillan, Roland Hagberg berättade om donatorn Carl Leonard Kinmanssons donation, vilket gav upphov till de fyra slöjdvillorna i Ödeshögs kommun. Sedan slöjdvillan monterats ner på 1970-talet återuppfördes den 1979 . Hyllningsgåvor överlämnades.

Under söndagen nedlades blommor på gamla föreningsmedlemmars gravar, O.L. Tapper, Gustaf Alm, A. E. Göransson, Wilhelm Carlsson och Walter Ljungkvist. En blomma lades även på August Anderssons grav.

Kommunfullmäktiges ordförande
Harry Pharmansson inviger slöjdvillan.

Kulturnämnden gratulerar genom ordföranden
Lars Eksell och Susanne Orrenius.

Förtjänsttecken tilldelas Stig Håkansson, Karin Karlsson, Elna Gustavsson, Britt Håkansson, Karin Hultberg och Ing Britt Nises.

Carl August Gustavsson besöker Slöjdvillan med Maj-Stina och Bengt Engholm.

Roland Hagberg tar emot.

1985 Föreningen anordnade en träff för intresserade uppe vid Granliden varvid en minnesplatta uppsattes.
Ordföranden Jan Johansson berättade om gården och dess ägare. I mitten av 1800-talet fanns det över 25 torp mellan Åby Västergård och Granliden. I dag är det för det mesta endast fruktträden och husgrunderna, som kan påminna om bebyggelsen. Bl a berättade Gösta och Nils Orrenius om Västergårdens historia samt historier om människor som bott i torpstugorna.

Skylt uppsatt vid Granliden 1985-06-29
Granliden
1/4 mantal skattehemman
inneh. Frans Andersson 1835 - 1896
Carolina Persdotter 1837 - 1923
Barn: Alma F 1863 Johan F 1866
Karl F 1869 August F 1874 D 1957
Husen flyttades till Hembygdsgården i Ödeshög 1936 och 1961.

Foto Roland Hagberg. Granliden med de två vårdträden.

d1985 **Trivselkvällar ordnas i Hembygdsgården** av kulturnämnden. Även detta år lockar de stor publik. Ulf Holmertz leder och bjuder på artistuppträdanden, musik av Trivselorkestern, lekar, tävlingar, allsång, lotterier och servering. Publiken är trogen.

1985 **Östergötlands hembygdsförbunds årsmöte hölls i Ödeshög**

Bertil Nisses hälsar välkommen.

Gunnel Pharmansson och Stina Danielsson beredda för ärtsoppa.

Hembygdsföreningen inbjuder deltagarna till samling på gården Gottorp där lantbruksmuseet visas av bl a Inge Juberg.
Färden går därpå till Alvastra kloster där Roland Hagberg guidar.
Kl 14.45 serveras gästerna i Slöjdvillan efter en presentation av Hembygdsgården av Bertil Nises. Arrangör är Ödeshögs hembygdsförening och Lion club.

Kl 16.15 börjar årsmötesförhandlingarna. Museichefen Gunnar Lindqvist håller ett anförande över ”Några tankar kring ett lantbruksmuseum”.

1985 **Hembygdsdagen i Ödeshög den 1 september genomfördes under enkla och naturliga former med en stor mängd aktiviteter.**
Ca 1 000 personer besökte hembygdsgården, där samlingarna visades. I Heddastugan visade Britt Thagesson och Inga Karlsson bl.a. ullberedning och spånade lin. Mäster Rune Jonsson och hans smedhalva Ulf Hagberg höll till i smedjan. Roland Hagberg var konferensier.
Kl.13.15 anlände Musikskolans blåsorkester efter en marsch genom samhället.
Hembygdsföreningens ordförande Jan Johansson välkomnade.

ritt Thagesson, Ingrid Staaf och Inga Karlsson visade ullberedning, spinning av lin och många alster i Heddastugan. Roland Hagberg och Jan Johansson tillhörde de imponerade åskådarna

”Ödeshögs hembygdsdag blir årlig tradition”

I slöjdvillan höll Astrid Andersson, Ella Rosenqvist, Greta Johansson och Maj Arvidsson till med näversöm, bandvävning. halmarbeten, makramé, virkning mm. Ingrid Lindberg visade tennbroderier. Elvy Fäldt, Linnea Löv och Ingrid Andersson näversöm och Ingvar Blixt träarbeten. Gun Karlsson höll till i Granliden med ystning, medan Ebba Jonsson, Eivor Andersson och Birgit Lindgren visade gamla tekniker och vävning i timmerhuset. Landskapsbroderier, nålbindning, knyppling, läderarbeten, näversöm., dräktsömnad och keramik stod på Hildur Johanssons, Elvy Johanssons, Margareta Hedströms och Gun Karlssons program.
Gissningstävling på en griskulting ordnades. Rätt vikt var 48,2 kg.
Veteranbilar och motorcyklar presenterades.
NBV underhåller med musik på kohorn och näverhorn.
Överstelöjtnanten Sten Edström visade gamla uniformer. Gösta Abrahamsson demonstrerade gamla veteranmotorcyklar, Åke Andersson veteranbilar, Solveig Redin och Hans Sandberg svamputställning och Gunnar Björkman lärde ut hur man slår eld med flinta. Kopparslagare Egon Jonsson visade sina arbeten.

Musikdirektör Henrik de Koster spelade folkmusik och vidare medverkade Allianskören och Ödeshögs musikskolas blåsorkester. Det fanns vidare tipspromenader och gissningstävlingar samt servering.
Kl 18.00 inbjöd till ekumenisk aftonandakt under medverkan av Allianskören.
Kl 18.45 avslutas Hembygdsdagen.
Kommitté: Jan Johansson, Märta Arvidsson, Sture Wissman, Greger Albrektsson och Per Åsenhed.

1985 **Midsommar firades traditionsenligt på Hembygdsgården i Ödeshög 21 juni.**

Olle Karlsson

Mycket folk i ringarna

Nils Olof Hjort lekledare

Midsommarstången kläddes kl 09.00 av en grupp ledd av Lars Hyltefors. Eklövet hade levererats av Britt-Stina och Per Danielsson. Björkar att smycka parken hade ordnats av Per Åsenhed och Ragnar Gomér. Festligheterna varade mellan 15.00 -17.00 där lekarna leddes av Sture Pharmansson och Nils Olof Hjorth till dragspelsmusik av Sture Malm.
Dans kring stången, kaffeservering med av medlemmar bakat bröd, korvförsäljning, lotterier mm håller besökarna sysselsatta.
Alvastragillets folkdansuppvisning uppskattades som vanligt.
Påannonsör: Roland Hagberg
Alla barnen fick glass, som allid uppskattat.
Skolmuseet visades av Sten Carenlöv.
Talet i midsommartid hölls av Bruno Lago.
Programkommitté: Roland Hagberg, Britt-Stina Danielsson,och Sture Pharmansson.
Styrelsen för 1985: ordförande Jan Johansson, vice ordförande Greger Albrektsson,
Märta Arvidsson sköter uthyrningen av Slöjdvillan.

1985 **Besök gjordes på torpet Lindeberg i St Åby socken på inbjudan av Lennart Ax.** .
Vi tittade på en enkelstuga, som höll på att förfalla men Roland Hagberg och Ulf Hagberg skulle också pröva drängalyftet, som låg ute på markerna. Ulf lyckade få upp den en bit.
Stenen 0,6o x0,28 m och 40 cm hög, ligger på en äng nära Tränktorpet under Järnsta Brunnsgård. Drängen som bodde på torpet hette Tränk. Stenen kallas också Björnsten och är från 1860-talet. Lyfte du den fick du anställning som dräng.
I närheten låg Käringabäcken.
Det förfallna torpet ägs av en Stockholmare, som skulle renovera huset och började med att ta bort takteglet. Stugan är nu uppruttnad.

Vi studerade knuttimringen, takkonstruktionen, spismurningen och byggnadsdetaljer i fönster och dörrar.
Stugan består av ett rum, förmak och kök med en murstock för rum och kök samt en vind.
Rummet var 3,5 x 3 meter, köket 2,4x 2,6 meter och takhöjden från jordgolvet var ca 1,80 meter. Skorstenen var 3 meter hög.
Stugtaket består av trinnor mellan vilka stoppats tunna knippen av råghalm, som virats hårt.
Däröver har lagts näver och torv. Senar har taket skyddats av läkt med tegel.
Murbruket har gjorts av piskad lera och svinhår blandat med sand.
Spisen var murad nästan helt av gråsten, några tegelstenar har använts, förmodligen vid senare lagning.
Torpet kan ha haft 2 – 3 kor och 1 häst.

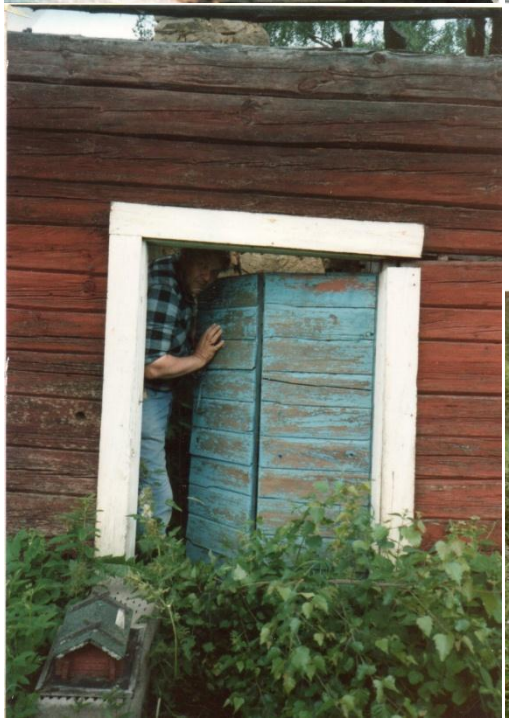
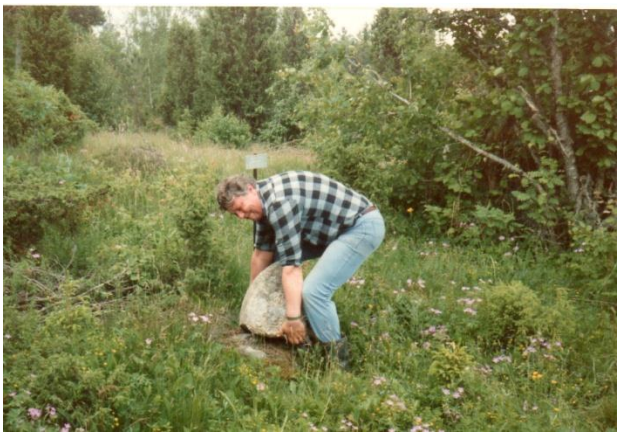

Foto Ulf Hagberg

1985 Medlemmar i styrelsen för Ödeshögs Hembygdsförening, Per Åsenhed, Sture Pharmansson, Ragnar Gomér, Susanne Orrenius, Jan Johansson, Greger Albrektsson, Märta Arvidsson och Roland Hagberg gör under Ragnar Gomér ledning **ett studiebesök på Biskopstorp i Bonderyd.** Biskopslyckan ligger på Bonderyds ägor en bit in i skogen nära Sjönäs.
Torpet var senast bebott av Johanna Öberg Gustafsson F 1888 och D 1915.
Johanna var änka – liten och alltid svartklädd. Hon livnärde sig med att gå på dagsverken i olika gårdar.
Brödet hon fick med sig hem förvarade hon i en papplåda under sängen tillsammans med strumporna.
Äldre människor sa att den som byggde torpet kallades biskopen men det rätta var att han hette ”Biskop”.
Vad man slås om vid framkomsten till lyckan är de tjocka stenmurarna som omger torpstället.

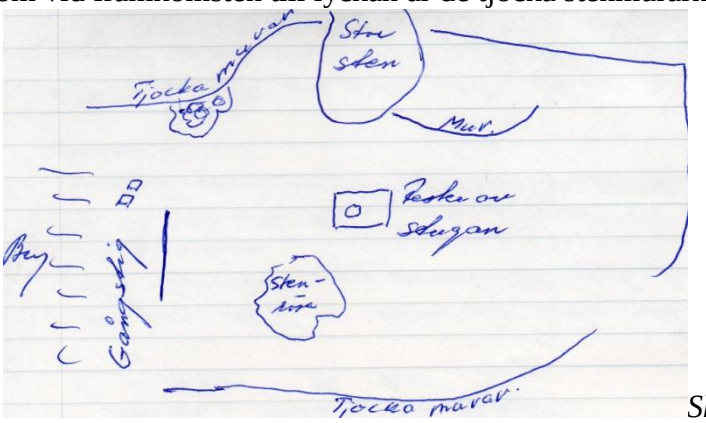

Skiss Roland Hagberg

Foto Roland Hagberg

1985 Hässlevadets såg.
Samtal har börjat föras med ägaren till Hässlevadets såg om att iordningställa densamma för visning.

Doris Hagberg minns sin barndom i torpen Gubbaro och Hässlevadet, när hennes far jobbade vid sågen. Hon minns brädstaplarna på planen.

Ägarinnan till Sättra gård och Hässlevadets såg
Eva Gustavsson.

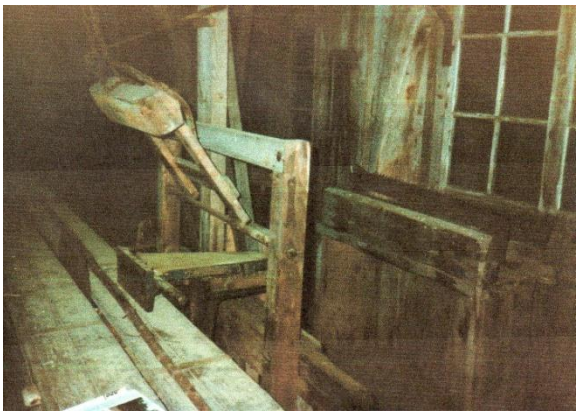

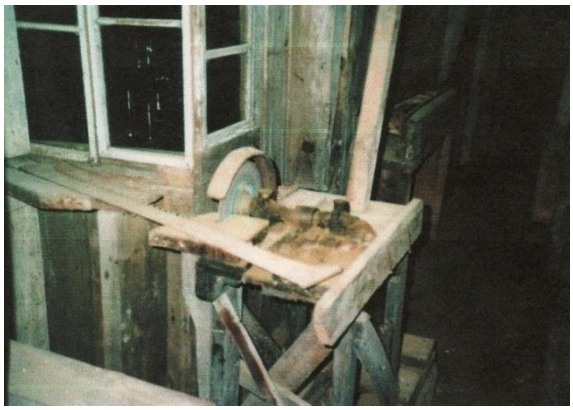

Vattenintaget till sågen år 1982

1986. **Valborgsmässofirandet i Hästholmen** skedde i hamnen i stället för som tidigare Tegneby gärde. HIF: s damsektion hade ordnat majbrasan på en flotte i hamninloppet. Sånggruppen Ommas nycklar sjöng och kommunfullmäktiges ordförande Harry Pharmansson höll talet till våren. Ett mindre fyrverkeri avfyrades från piren och Hamncaféet höll öppet under kvällen. Behållningen gick till Cancerfonden.

I Ödeshögs samhälle samlades intresserade kl 19.30 för att fira Valborg i Hembygdsgården.

Musikskolans Blåsorkester spelar vid Hantverkshuset och årets Johanna utses. Musikkåren tågar därefter till Hembygdsgården med fackeltåg med scouter, där ungdomarna musicerar en halvtimme.

20,15 tänder scouterna Valborgsmässobålet. Manskören och Lysingskören sjunger några traditionella vårsånger varefter prosten Lars Hedberg håller ett tal till våren samt utbringar ett leve. Avslutningsvis sjunger alla nationalsången till ackompanjemang av blåsorkestern. Kaffeservering samt försäljning av varm korv och lotterier ordnas. Arrangörer är Hantverkshuset Johanna, Ödeshögs hembygdsförening och Rädda barnen.

1986 Söndagen den 1 juni företog intresserade hembygdsvänner **en utflykt till Borghamns Hembygdsgård där Gunnar Storm var ciceron**. På den vackra udden Hovanäset njöt deltagarna av medtagna kaffekorgar.

1986 **Svenska Flaggans Dag – Sveriges nationaldag** – firas i Ödeshögs hembygdsgård. Musikkåren utgår från torget och marscherar genom samhället till Hembygdsgården.11 olika föreningar är representerade i tåget med sina fanor. Efter hälsningsanförande av kulturnämndens ordförande sker parad för fanan med musik av Ödeshögs Blåsorkester. Alvastragillet har en dansuppvisning. Högtidstalet hålls av Gudrun Hultberg, Karlsfors. Nationalsången spelas och sjungs varefter flaggor utdelas. Lysingskören underhåller med sång.

Folk som önskar kan njuta av en kopp kaffe med hembakat bröd i Slöjdvillan.

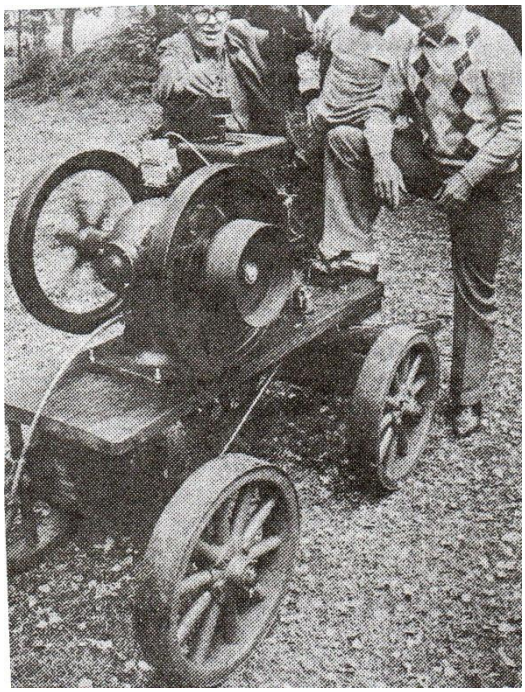

En fotogenmotor från början av 1900-talet, International Harvester, skänkt av Gunnar Göransson, Kroxeryd. Jan Johansson och Sture Pharmansson är med vid provkörningen.

1986 **Hembygdsdagen i Ödeshög** kunde genomföras den 31 augusti i strålande solsken varför många människor, 1 000 – 1 500, tog sig upp till den vackra parken. Ödeshögs blåsorkester marscherar från torget med drillflickor och konserterar i Hembygdsgården. Ordföranden Jan Johansson hälsade välkommen. Cirka 175 medarbetare är arrangerade i dagens olika begivenheter. Föreningen presenterade gammalt hantverk som spånhyvling, kyrktaksspåning utfört av Ivan Johansson från Trehörna. Ett gäng i gammaldags kläder och försedda med högafflar i trä svarade för tröskning av handbundna nekar från Råby gård med stiftverk skänkt av Svea Hultgren och vanning, (rensning av säd). Ett trettiotal kvinnor visade makramé, näversöm, nålbindning, bygdebroderier , vävning och knyppling. Pia Gomér visade avancerad stickning. I smedjan jobbade smeden Sven Erixon med Margareta Ohlsson som smedhalva. Helt oväntad kom Stiller Karlsson med en häst som skulle skos.
Biodlarföreningen var på plats och olika sorters svampar presenterades. Ödeshögs blåsorkester och kristna ungdomskören svarade för underhållning. Hembygdsforskare Gunnar Arnborg, Lerum, berättade västgötahistorier. Sångerskan Helena Rydberg sjöng liksom den kristna ungdomskören. Som vanligt svarade föreningens damer för serveringar och lotterier. Glassen hade strykande åtgång.
De minsta försökte få napp i fiskdammen. Ystning med efterföljande ostlotteri ordnas av Gun Carlsson. Tillverkade spånor med text av Solveig Bark såldes för 10 kr styck. Lars Hyltefors, Eskil Åberg, Lars Andersson och John Carlsson ordnade en tipspromenad på gamla föremål, uppskattat av vissa! Flickorna Bäck försökte med karamellstrutar. Biodlarna är trogna utställare. Ödeshögs Scoutkårs linbana gav en hissnande färd för den som vågade, och det gjorde många ungdomar. Hundsulky och ponnyridning fanns att tillgå. Gamla maskiner av olika slag samt gamla hantverk visades av kunniga pensionärer.
Arrangör: Ödeshögs Hembygdsförening, Kulturnämnden och Studieförbundet Vuxenskolan.
Komittén: Jan Johansson, Märta Arvidsson, Susanne Orrenius, Greger Albrektsson, Per Åsenhed, Britt-Stina Danielsson och Sture Pharmansson.

År 1986 tilldelas Majken Johansson och Margaretha Hagberg förtjänsttecken av ordföranden Jan Johansson.

1986 **I St Åby är det midsommar som gäller**. 237 personer kom till midnattsgudstjänsten i kyrkan, där traditionen firades för 20:e gången. Folk kommer från alla håll, berättar kyrkvärdarna. Kyrkvärden Inga Karlsson läser Harry Martinssons ”Det blomster som i marken bor” och Pelle Nävers ”Johannisnatt”. Kyrkoherde Lars Hedberg förrättar altartjänsten. Inga Karlsson sjöng solo, kyrkokören sjöng och Bertil Orsin spelade vilolin. På kyrkbacken avslutades gudstjänsten traditionsenligt med psalmen ”Härklig är jorden”. Efteråt bjöd församlingsdamer på kaffe i församlingshemmet.
I Ödeshögs samhälle firades midsommar i Hembygdsgården med början på förmiddagen då stången kläds för att resas vid festens början kl 15.00.
Roland Hagberg var påannonsör och diakon Jerker Sandegård var midsommartalare. För dansen svarade Sture Pharmansson, Nils Olof Hjorth och Ann Marie Hjorth och Sture Malm svarade för dragspelsmusiken. Alvastragillet dansade. Föreningens damer svarade för servering och försäljning av korv och glass. Alla barn fick en glasspinne. Skolmuseet visade för intresserade.

1986 **Trivselkvällarna vid Hembygdsgården** i Ödeshög lockar mycket folk. Nära 400 personer hade roligt åt en av sina kommunalpolitiker, kommunalrådet Carl-Göran Larsson, som intervjuades och som framförde Gamle Svarten till folkets jubel. Hans sorti bestod i att rida ut från hembygdsgården. Artisten Kurt Spjuth underhöll med sång och Soft Five spelade. Flera lokala förmågor framträdde t ex Helena Rydberg, Pia Karlsson. Folk trivdes.
Andra trivselkvällen stod Hästholmen IF som värd för. Programmet innehöll som vanlig allsång och utlottning av hemliga lådan, sång musik och Ulf Holmertz skämt. Politikern Bruno Lago fick bl.a. slå ihop ett sängbord av en byggsats. På grund av att han är storrökare fick han ett presentkort till Friskvårdscentralen i Ödeshög.
Sista kvällen lockade 800 personer till Hembygdsgården. Kvällens värdar var SMU och ABF. Ovanligt många lokala förmågor var i elden. Som vanligt svarade Ulf Holmertz för mellansnacket.

1987 **Vid en träff med Hembygdsföreningen och Svenska naturskyddsföreningen berättade Mona Söderbäck till bilder om Ödeshög förr** – bondby eller industrisamhälle.

Den ort som inte har någon historia har ingen framtid, sade Roland Hagberg vid hälsningsanförandet. 90 personer hade kommit. Kaffe serverades.

1987 **Vid årsmötet i mars presenterade Stehn Carenlöv de olika fotosamlingarna i föreningens ägo Sigfrid Kullerstrands, Gunnar Strids, Halvar Anderssons, Arvid Gomérs och Helmer Frisks.**
En bit på väg att katalogisera och kopiera samlingarna har man kommit. Som vanligt var det servering efter förhandlingarna.

1987 **Ödeshögs Hembygdsförening har fått fotosamlingar** från Sigfrid Kullerstrand, Gunnar Strid, Halvar Andersson, Arvid Gomér och Helmer Frisk. Samlingarna skall kopieras och katalogiseras. Sigfrid Kullerstrand var på sin tid fotografen på modet i Ödeshög, Gunnar Strid var snickare men flitig amatörfotograf som fotade människor och miljöer, Halvar Andersson var bygdeforskare som var flitig främst med filmkameran, Arvid Gomér var lokalredaktör i Ödeshög och hans samlingar omfattar ca 2 000 negativ, Helmer Frisk var också lokalredaktör. Gustaf Kullerstrand har donerat ca 450 glasplåtar. Bilderna är från tiden 1900 – 1920. Stehn Carenlöv, Arne Fornö och Herbert Hansson arbetar med samlingen. Andra gåvor föreningen fått mottaga är bl.a. en gammal ”ångpannebok” av makarna Märta och Holger Arvidsson samt en brännvinskagge från 1612 från Rosa och Åke Ström. Föreningen har 333 medlemmar.
Priset för självhushåll på vandrarhemmet är 45 kronor per bädd.

1987 **ÖIK firar 75 år och gör det i samband med nationaldagsfirande**t. Den 6 juni 1912 bildades klubben och den 6 juni 1987 firas de 75 åren. Det blev sill och potatis på torget. Föreningen brukar alltid ordna något vid sina jubileer. Detta år tog man över sillunchen på torget. Trots en kall dimma som svepte in Ödeshög kom ett 60- tal gäster till bordet.
Dagen fortsatte med firande av nationaldagen på Vättervallen. Vid tåget ner till Vättervallen deltog 300-400 personer med 14 olika föreningar med sina föreningsfanor. Östergötlands idrottsförbunds vice ordförande Elsie Berggren höll högtidstalet. I övrigt medverkande musikskolan och Alvastragillet med dans. På kvällen anordnades jubileumsbankett i Folkets Park för 130 personer, där Ödeshögs kommun och ortens föreningar uppvaktade. Östergötlands Idrottsförbund var representerat genom dess vice ordförande medan Östergötlands Fotbollsförbund även denna gång uteblev med representant och fortsätter att inte visa något större intresse för ÖIK.
Söndagen den 14 juni ordnas karneval.
25 fordon deltog i kortegen, som beskådades av många Ödeshögsbor och många kända Ödeshögsbor blev föremål för uppmärksamhet.

1987 **Hembygdsdagen i Ödeshög den 30 augusti 1987** bjöd på en hel del ovanligheter t ex stenkrossning och spånhyvling på gammalt vis.

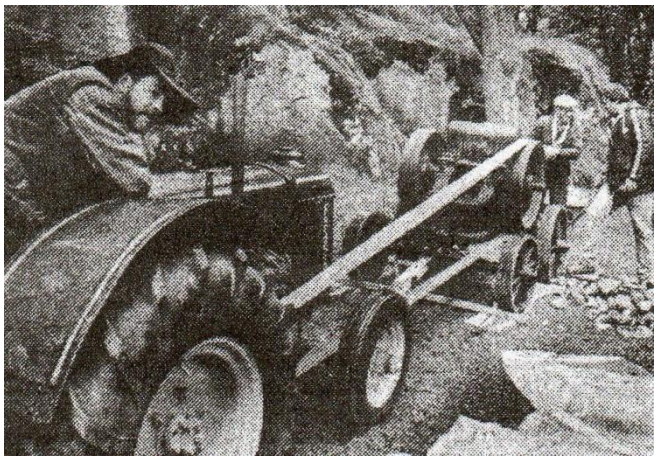
Stenkrossen är skänkt av Sjögetorp/Visjö stenkrossförening.

Ett femtiotal hantverkare visade sina färdigheter. Ödeshög musikskola, Vätterblecket från Motala och Dragspelsklubben spelade och underhöll. Jan Johansson och Bengt Engholm ordnade en gissningstävling. Några flickor gick omkring och sålde karamellstrutar. I stugorna visades allt från smide till knyppling och föremålen i bodarna visades för intresserade. Tillverkning av potatismjöl visades av Astrid Andersson. 3 000 takspån tillverkades innan dagen var slut. Maskinen som användes var över hundra år gammal. Sture Wissman, en av deltagarna, hade arbetat vid spånhyvel som 15-åring. De tillverkade spånen skall täcka knektaladan på hembygdsgården. Scouterna kokade ärtsoppa på latmansspis. Som vanligt gav serveringarna och lotterierna ett gott netto.
Kl 14.00 konserterade mässingsorkestern Vätterblecket och dansgruppen Dansglädje presenterade en danskavalkad från 1850 till 1950 med bl.a. polonäs, bostonvals, gubbstöt och andra danser från farmor och farfars tid i tidsenliga kläder.
Kl 16.00 Ödeshögs dragspelsklubb underhöll och de gamla maskinerna gjorde tjänst.
Kl 17.00 Dagen avslutas med en ekumenisk kvällsandakt.
Som avslutning sjöngs nationalsången.
Kommitté: Jan Johansson, Per Åsenhed, Greger Albrektsson, Gunvor Svensson, Susanne Orrenius, Sture Wissman och Sture Pharmansson.

1987 **Hässlevadets ramsåg**, som drivs med en vattenturbin, iståndsätts genom några entusiaster i Ödeshögs Hembygdsförening för att kunna göra årliga visningar vid sågen. Sågen togs ur drift 1958.
Jan Johansson redogjorde för renoveringsarbetet med upprustning av sågen, så den åter igen kan såga plank. Ca 150 personer hade sökt sig upp till sågen. Några entusiaster hade rest lång väg för att få uppleva sågen i drift.
Efter en vecka visades sågen i drift för skolbarn. Problemet vid visningarna är att vattenståndet sjunker märkbart i sjösystemet uppströms.
Ödeshögs Hembygdsförening får skötsel och nyttjanderätt till sågen, varvid ett Sågarlag av gamla yrkesmän bildas. De har reparerat och igångsatt sågen på nytt.

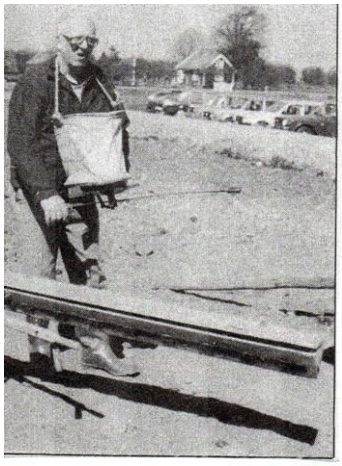

1987 **Ödeshögs Hembygdsförening ordnar en uppvisning i brukandet av en gård för 100 år sedan.** ”Vårbruksdag på gammalt vis”. Råby gård hade upplåtit mark. Här användes hästar och kor som dragare och gamla redskap kom till heders igen. Man ville visa hur det förr gick till att harva och så osv. Intresse fattades inte från allmänheten. Ett par kor lunkar med en

1/2 meter bred harv efter sig och Astrid Andersson samlar potatis i sitt förkläde för att sätta. På ett annat håll visas handsådd från skäppa.

Bild: Åke Ström visade hur det gick till att så med en så kallad såfiol.

Arrangör var Östergötlands Brukshästklubb, Råby Häst och Vagn och Ödeshögs Hembygdsförening. Det var ägarna till Råby Häst och vagn Roland Andersson, Bo Leander och Anders Ödman som ställde upp med mark och hästar. Hästarna drog harv, ringvält, bult och såmaskin. Man satte korn och potatis.
Det blev en lyckad vårbruksdag med ca 200 besökare.

1988 **Hembygdsföreningen beslutar vid sitt årsmöte i mars att med egna medel installera toaletter, duschrum, och bygga torkrum, strykrum och skötrum i Slöjdvillans källare**. Föreningen satsar 200 000 kronor på projektet. Gästerna kräver duschmöjligheter och tvättmöjligheter. Medlemmarna har tröttnat på att invänta kommunalt anslag.

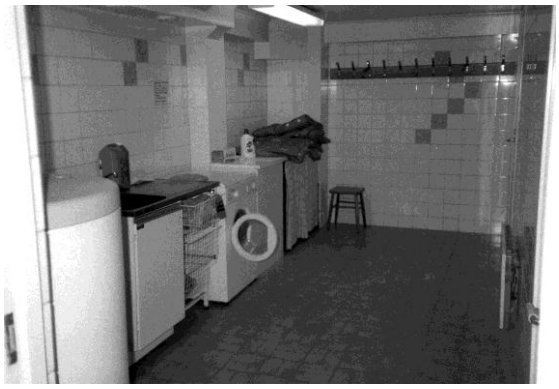

Fönstren i skolmuseet skall utbytas i energibesparande syfte.
Vid årsmöte berättade Inga Svensson om bygden och visade bilder.
Ett ordförandeskifte sker då Jan Johansson som avsagt sig omval som ordförande ersätts med Roland Hagberg. Jan Johansson kvarstår i styrelsen.
Greger Abrektsson är vice ordförande, Marianne Bremer-Ekvall sekreterare och Sture Pharmansson kassör. Vidare är Per Åsenhed, Märta Arvidsson, Britt Stina Danielsson och Sture Wissman med i styrelsen.
Vandrarhemmet förestås av Camilla Carenlöw.
Vandrarhemmet redovisar 1958 loginätter samt 220 logi utanför STF.
Kommunalt anslag 19 000 kronor.

1988 **Valborg firades i Ödeshög** med samling vid Hantverkshuset Johanna kl 19.30 där Musikskolans blåsorkester spelade. Årets ”Johanna” koras av en ättling till Handelsman Johanna. Musikskolan tågar med ett fackeltåg av scouter till Hembygdsgården.
Elden tänds av scouternas facklor. Manskören sjunger och pastor Bertil Wiik håller talet till våren. Servering av kaffe och korv samt försäljning av lotterier sker under kvällen. ***Det var sista gången manskören deltog i firandet, då den 79-årige dirigenten Olof Fridlundh efter 56 år i kören och av dem 53 år som körledare nu slutar. Det har blivit allt svåra rekrytera nya sångare.***
Arrangörer är Hantverkshuset Johanna, Ödeshögs Manskör och Ödeshögs Hembygdsförening.
Ansvariga: Jan Johansson, Sture Pharmansson

1988 **Hembygdsföreningen deltar i återinvigningen av Stocklycke vandrarhem** den 8 maj och överlämnar som gåva en gammal brandsläckare. Roland Hagberg, Lars Andersson, Olle Karlsson representerar.

1988 **Hässlevadets gamla ramsåg har restaurerats** av ett gäng kunniga f d sågare och visades nu för andra året i drift några timmar. Mycket folk hade samlats.
Harry Pharmansson arbetade på 1940 - 1950-talet på en liknande ramsåg i Tällekullen. Karl Erik Pettersson har tidigare jobbat på denna såg. Med i arbetslaget fanns även Sixten Gustavsson, Lars Ekvall, Valter Rosenkvist, Sixten Karlsson och Gunnar Jakobsson.
Arbetet har pågått i Hembygdsföreningens regi och kördagen firades också ”Levande landsbygd och budkaveln cyklades på en gammal hedervärd hoj av "indelte soldaten" i Sture Pharmansson skepnad. Landsbygd 90-budkaveln överlämnades till Ordföranden i Ödeshögs kommunalfullmäktige Harry Pharmansson. Miljöförstöringen måste hejdas! Skönheten måste inte fly för lönsamheten, framhöll kuriren.

*ure Pharmansson anlände cyklande i gammal soldatuni-
rm till Hässlevadet. Med sig hade han landsbygd 90-bud-
vlen*

ÖC 16 maj 1988

Sågen visas i drift även 13 och 28 augusti. Ansvarig var Jan Johansson och sågarlaget.

1988 **Hembygdsvänner företar en vårutflykt i Tranåsbygd** söndagen den 15 maj till en kostnad av 90 kronor för resa, lunch och entré. Ansvarig: Jan Johansson.

1988 Besök i Hembygdsgården av medlemmar i Sya Hembygdsförening 24 maj. Ansvariga: Jan Johansson, Olle Karlsson, Sture Pharmansson och Roland Hagberg

1988 Traditionsenligt sedan fem år tillbaka firades nationaldagen i Ödeshög med en **sillunch på torget.** Sedan två år är det ÖIK som arrangerar lunchen med en kärntrupp från ”guldklubben”, äldre, som arbetar med arrangemanget. Över 200 personer lät sig väl smaka av sill och potatis och gräslök. Ove Pantzar på Vida Vättern stod skrudad i plommonstop och serverade potatis ur grytan. Han var matleverantören. 100 kg potatis, 15 kg sill och 26 liter gräddfil gick åt. Vida Vättern har bidragit med gräslöken.
Musikskolans storband underhöll med musik.
Officiella nationaldagsfirandet skedde vid Alvastra klosterruin där föreningen deltog med Jan Johansson som fanbärare.

1988 **Östergötlands lantbruksmuseum i**nrättades i Hästholmen efter flyttning från Gottorp. Det nya museet inrymmer Östergötlands mest intressanta och omfattande samlingar av jordbruksmaskiner och föremål. Museet har hunnit bli tio år och traktens lantbrukare har insett att lika väl som de gamla maskinerna står och skräpar och förstörs på gården kan de lämnas till museet. Därför är man i dag uppe i över 400 föremål. Inge Juberg, Sven Mjärdner och Greger Albrektsson har varit eldsjälarna.
Flyttningen innebär att man lämnar trångboddheten i Gottorps loge och fördelar museiföremålen på ca 1 100 kvm på två ställen, ganska nära varandra och hamnen. I ett f d spannmålslager visas en maskinpark från förr och handredskap och andra föremål visas i två våningar i det gamla hamnmagasinet nere vid hamnen. Maskinerna är en blandning från 1800-talet och fram till 1950.
Många rariteter finns att beskåda. En fotogenmotor från 1910 är tillverkad på Ödshögs Mekaniska Verkstad. Prototypen till den första centrifugalgödselspridaren, Ideal, som tillverkades från 1920 fram till 1970-talet på Svensson Redskapsfabrik i Hästholmen. Oxvandring, såmaskiner, harvar mm och t o m en fin hästdroska finns att beskåda.
Vad man upptäcker är att utvecklingen har gått fort under åren.
I Gottorp hade man ca 800 besökare per år, här borde det bli fler.
"Lantbruksmuseet skall spegla det östgötska jordbrukets utveckling från självhushållets dagar till industrialismens tid."
Återinvigningen i Hästholmen förrättades av landshövding Rolf Wirtén. En festlig dag för kommunen.
Bland föremålen finns en hästdroska ägd av Ödeshögs Hembygdsförening, tidigare uppställd i Öninge Lillgård till 1985.

Foto Roland Hagberg

1988 **Hembygdsdagen i Ödeshög den 28 augusti** genomfördes av Hembygdsföreningen i samarbete med studieförbunden. Musikkårerna från Åtvidaberg, Vadstena och Ödeshög marscherade företrädda av sina drillflickor från torget till Hembygdsgården, där de konserterade. Det var en ståtlig syn.
Dagens konferensier Roland Hagberg hälsade välkommen. Varenda vrå på Hembygdsgården utnyttjades av hantverkare, av utställare och för demonstrationer. Publiken kom i stora skaror och vandrade runt och tittade. Bodarna och skolmuseet hölls öppna och presenterades av guider. Den gamla stenkrossen tuggade bullersten och spottade ut småsten. En maskin hyvlade torv som om det var ost. En dräktparad hade ordnats av studieförbundet Vuxenskolan på kläder och underkläder från 50-, 40 och 30-talen och fortsatte senare med kläder från 1920- och 1890-talen. Svartgänget från folkungagillet visade danser från sekelskiftet till musik från

”bonnkapellet”. Publikjubel. Sällan har det skrattats så på hembygdsgården.
Veteranmotorcyklar smattrade in till mångas nyfikenhet.
"Barnen och knyppeldynan" var ett uppskattat spel utfört av barn från Vadstena.
Slagtröskning visades av ett tämligen vältrimmat gäng, där slagorna dunkade taktmässigt.
Ett litet Miniskansen var ordnat med får, kaniner, grisar och höns
Astrid Andersson vevade runt på sin separator och skiljde den feta grädden från mjölken innan hon sedan kärnade smör.

Bland mycket annat visades takspåntillverkning och slagtröskning. Serveringar av kaffe, korv, glass, popcorn och ostkaka gav med lotterierna ett gott tillskott till föreningskassan. Några flickor sålde karamellstrutar. Susanne Orrenius hade ordnat smådjur, vilket var populärt bland barnen.
Alla bodar och skolmuseet var öppnade och föremålen visades.
En ekumenisk kvällsandakt leddes av kyrkoherde Lars Hedberg med sång av alliansångarna. Kyrkoherden berättade om komminister Johannes Ek, som kom till Ödeshög på 1700-talet och hans syn på Ödeshögsborna, fattigdom och spritmissbruk. Vi har ett arv att vårda, sa Lars Hedberg. Dagen avslutades med nationalsången. .
Flera busslaster av medlemmar i Huskvarna hembygdsförening besökte hembygdsdagen.
Festkommitté: Roland Hagberg, Jan Johansson, Greger Albrektsson, Marianne Bremer och Susanne Orrenius.

1988 Föreningen deltog i naturreservatens dag den 4 september. Ansvarig Roland Hagberg.

1988 **Trivselkvällarna** på Hembygdsgården i fritidsnämndens regi blir även detta år en succé. De hålls i hembygdsgården och i Riddarsalen. Vid sista träffen kom 400 personer för att bl.a. se drottning Omma i egen hög person. Ansvariga: Olle Karlsson, Erik Karlsson

Styrelsen 1988: ordförande Roland Hagberg, vice ordförande Greger Albrektsson, sekreterare Marianne Ekvall, kassör Sture Pharmansson, Jan Johansson, Per Åsenhed, Märta Arvidsson, Britt Stina Danielsson, Sture Wissman. Suppleanter: Ragnar Gomér, Lars Andersson, Erik Karlsson, Ingrid Staaf, Sten Cerenlöv, Gertrud Stolt. Adjungerande: Susanne Orrenius, Olle Karlsson.

1989 Vid hembygdsföreningens årsmöte 7 mars berättade Erik Gustavsson, Ershult, minnen från St Åbybygden och Karl-Eric Rydbeck visade bilder från St Åby.
Aktuella ärenden: Bevara broarna vid Svemb. Föreningen har ***tillsyn*** av stenbron.
Bevara våra vägstenar. Föreningen inventerar. Kulturnämnden ger ej

pengar.
Restaurera våra fornminnen. Kulturnämnden ger ej pengar.
Bygg upp en bit av Hjässaborgen. Kulturnämnden avslår.
Hålla Hembygdsgården med alla sina föremål levande.

1989 **En bit av Storängen i Brodderyd har adopterats av Ödeshögs naturskyddsförening**

Märta Arvidsson fagar år 1993. Marcus Hagberg ser på.

Fikapaus. *Hans Sandberg talar med Marta Arvidsson.*

och nu håller ängsfloran på att återställas med hjälp av gammal slåtterhävd. Ängen är i sin helhet på 15 hektar och det är den bästa biten, som nu föreningen av ägaren Sven Andersson får sköta på gammalt sätt. I Brodderydsängen finns en hel del ganska ovanliga växter: brudborste, tuvstarr, slåtterfibbla, lundstarr, svinrot och stagg, det sista ett tämligen strävt gräs, som inte är så lyckat som bete.
Ängen är mycket kuperad och har en buskvegetation av en och hassel, karakteristisk för ängsmark. Också björken hör dit.
Ängen har säkerligen tidvis också nyttjats som åker, då bonden har kryssat mellan stenarna med sitt årder, i en tid då det gällde att ta tillvara varenda jordbit.
Naturskolans lärare Hans Sandberg är entusiastisk
Fyra moment ingå i gammal slåtterhävd.
Först skall ängen röjas från sly.
Så kommer fagning på våren, då torra löv, visset fjolårslöv mm krattas bort, när ängen städas.
På högsommaren är det så dags för slåttern

Som fjärde moment skall ängen sedan helst efterarbetas.

1989 **Trivselkvällarna** fortsätter även detta år och lockar folk till Hembygdsgården. 800 personer fanns en av kvällarna för att lyssna till professionella orkestrar och lokala förmågor. Ulf Holmertz är populär programledare.

1989 **Flaggans dag f**iras traditionsenligt på Ödeshögs Hembygdsgård kl 19.00. Samling skedde på torget varifrån man marscherade till Hembygdsgården. Musikskolans blåsorkester spelade och Alvastragillets vuxenlag och barnlag dansade. En hemvärnstrupp svarade för paraden för fanan. Diakon Jerker Sandegård höll talet och en pastoratskör sjöng. Flaggor utdelades. Hembygdsföreningen ordnade kaffeservering efter festens slut.

1989 **Midsommar firas på Ödeshögs hembygdsgård** på sedvanligt sätt. Kl 09.00 kläds midsommarstången till dragspelsmusik av Sture Malm. Britt-Stina och Per Danielsson svarar för ett lass eklöv. När stången är klädd och kransarna färdiga serveras kaffe med hembakat bröd i gröngräset. Björkar ordnar Ragnar Gomér i Bonderyd.
Midsommarfesten pågår 15.00 – 17.00. Ingrid Staaf välkomnar till festen. Stången bärs fram och reses varpå ringlekarna börjar under ledning av Sture Pharmansson. Sture Malm svarar för musiken. Alf Sjöberg, Höje äng, svarar för talet i midsommartid. An Johansson ordnar högtalare. Lotterier ordnar Majken Johansson och Greger Albrektsson. Kaffe med bröd kostar 15 kronor, korv med bröd 18 kronor.

1989 **Hemrostat kaffe var en av nyheterna på Ödeshögs hembygdsförenings hembygdsdag den 27 augusti.**
Många besökare, många hantverkare och föreningar gynnade hembygdsdagen
Gamla som unga – träffas, minns och se framåt!
13.00 visar hantverkare sina hantverk i de olika lokalerna på hembygdsgården och samlingarna visas.
Kl 13.30 konserterar Ödeshögs dragspelsklubb.
Kl 14.00 anländer veteranmotorcyklar. Bergska skolmuseet visas och eftersom museet är 40 år sker en minnesstund. Gärdsling förekommer, svamputställning, slagor dunkade under tröskningen, kafferostning i Heddastugan utförs av Mrianne Bremer och Ingela Frölich med kaffe kokat med trefot serveras, fotografiutställning och gamla motorer visas. Stenkrossen mullrade och man rev torv. Uppe i köket på mangårdsbyggnaden ystades ostar. Några ideella föreningar presenterar sitt arbete
Kl 15.30 framförs Ruskaby skola av väl- och okända ortsbor regisserat av Sture Pharmansson. Populärt. Lärarinnan spelades av Solveig Redin.

Kl 16.30 anordnas en ekumenisk kvällsandakt med sång av allianskören och tal av pastor Dan Rönnefors. Dagen avslutas med nationalsången. Servering av ostkaka, varm korv och kaffe med hembakat bröd.
Arrangör Hembygdsföreningen i samverkan med studieförbunden.
Föreningen har 345 medlemmar.
Vandrarhemsvärd: Camilla Carenlöv och hennes fader Stehn Carenlöv.
Styrelse 1990:
Landet drabbas av en finanskris.
1990 *Fastighetsmarknaden hade utsatts för en kraftig spekulation på 1980-talet. Bubblan brast när skatte- och valutapolitiken lades om 1990 och på* ***två år reducerades värdena av både aktier och fastigheter till hälften.*** *Konkurser följde, bankerna drabbades av stora kreditförluster.* ***Inte sedan 1920 hade den svenska finansiella sektorn drabbats av en sådan kris.*** *Problem uppstod i industri och byggande.* ***Landet drabbas av en finanskris.*** *Krisen är ett globalt fenomen, en reaktion på den längsta högkonjunkturen under efterkrigstiden, som nådde sin kulmen på 1980-talet.*
Efter mitten av 1980-talet hade valutaregleringarna tagits bort och ***1989 kunde kapitalet flöda fritt över gränserna.*** *Statsmakten kunde inte bromsa. Svenska storplacerare, t ex försäkringsbolag utnyttjade snabbt möjligheterna att fördela riskerna genom att placera i utländska värdepapper.* ***Kapitalet gick ur landet till utländska industrisatsningar.*** *Svenska multinationella företag sålde mer utomlands än i Sverige****. Industrikapitalet kunde lämna landet om de fann villkoren avsevärt bättre i något annat land.***
Välfärden i landet hotades.
De allra rikaste utgör en extrem liten krets människor. Det är imperiebyggare, genierna och entreprenörerna, som vågat satsa liv, arbete och pengar på en bärande idé.
Tillsammans med deras vinstgivande idéer har industrier och företag byggts upp till gagn för tusentals människor. Hela bygder har vuxit upp kring vissa företag.

1990-tal ***Ett trendbrott håller på att ske. Vi är med stormsteg på väg in i kunskaps- och kommunikationssamhället där datorer, telefax och andra teletekniska hjälpmedel förändrar våra arbetsplatser i rask takt.***
Även våra hem som arbetsplatser påverkas. Vi blir allt mindre bundna till en viss ort eller lokal för att utföra de mest kvalificerade uppgifter. Många arbetar i det egna hemmet och når därifrån människor i landet och hela världen.
Även transportmedlen förändras på ett sätt som inte förutsetts. Det gäller bilen, bussen, järnväg och flyg. Det byggs rescentra i större orter. På landsbygden utvecklas knutpunkter för samordning av de olika trafikslagen.
Det globala och lokala samhället bildar för allt fler människor en naturlig enhet.
Flykten från landsbygden kanske kan avhjälpas. *God, trygg miljö, god lokal service, möjlighet att utöva kulturella och andra aktiviteter, att samarbeta och umgås spelar en allt större roll i val av boplats.*
De tunga industrierna, som förr arbetade för export, har flyttat utomlands till låglöneländer. Den solidariska lönepolitiken blir allt svårare att efterleva. Löneskillnaderna i landet ökar åter. Tjänsteproduktion och service främst i offentlig regi ökar drastiskt. Den lågavlönade är inte längre i industri, det är en kvinna i offentlig service.
De små orterna kan bli attraktiva alternativ till storstaden.

1990 ***Folkmängden i Ödeshögs kommun 5 944****. 1980 var det 6 169.*

Ödeshög	*3.076*	*+ 24*	*= 5944*	*+ 27*
St Åby	*1.030*			
Svanshals	*299*	*- 3*		
V Tollstad	*631*	*+ 8*		
Heda	*270*	*+ 6*		
Rök	*221*	*- 5*		
Trehörna	*417*	*- 3*		
Barnomsorg och äldreomsorg				
Daghem/Fritidshem		*116*		
Familjedaghem		*105*		
Fritidshem (fristående)	***44***			
Servicehus med helinackordering	***72***			
Skolornas elevantal läsåret 89/90				
Lågstadium	*232*			
Mellanstadium		*224*		
Högstadium	*275*			
Vuxenutbildning	*91*			
Musikskolan	313			

Hembygdsgården.
1990 Lagom till midsommarfirandet kommer en **scen** stå invigningsklar på **Hembygdsgården.** Per Åsenhed är ansvarig för bygget, som beräknas kosta 105 000 kronor bekostat av Ödeshögs Kulturnämnd. Trivselkvällarna fordrar en scen, ansåg politikerna. Till restaurering av hembygdsgårdens kulturbyggnader fanns inga pengar men till en scen räckte de, Ödeshögs Kulturpolitik.

Sven Olof Karlsson och Per Åsenhed bygger scenen.

1990 **<u>Vasstaket på starrladan i Hembygdsgården</u>**
omläggs av en dansk specialist, Fleming Gröfte, 29 år. Han håller liv i en tusenårig dansk tradition. Ett vasstak är perfekt på våra breddgrader, det isolerar på vintern och håller värmen borta på sommaren. Vassen tar man från sjön Tåkern, där den skördas på vintern. Kärvarna får torka på fälten till sommaren, då de hämtas. Till starrladan beräknas 400 vassbuntar. När taket är lagt kommer det att vara minst ett halvt sekel, försäkrar Gröfte. Under hans flinka fingrar växer taket fram. Efter att ha lagt upp buntarna på en prydlig rad binder han fast dem med rostfri tråd. Inte ett strå behöver skäras bort. För att åstadkomma den jämna mattan klappar han till ändarna med klappträt.
Även den gamla klockstapeln som har stått vid tingshuset i Ödeshög har uppsatts på Hembygdsgården. Den gamla malmklockan förvaras dock i kassavalv.

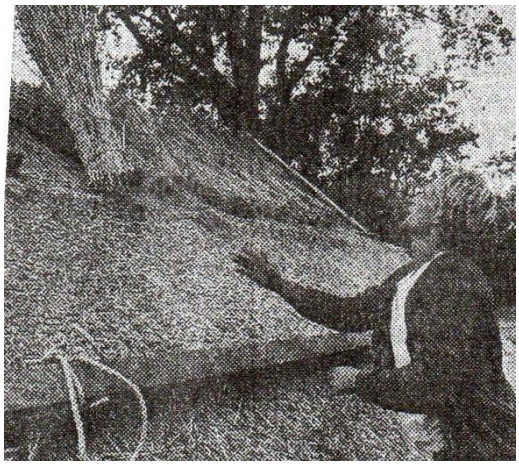

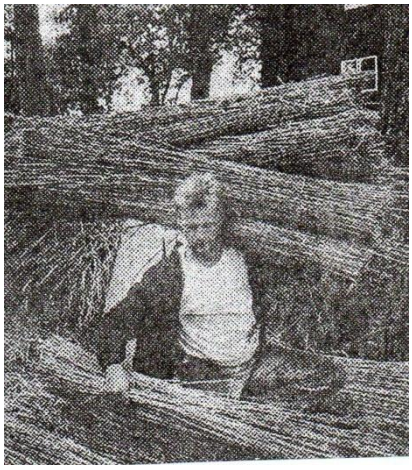

1990 **<u>En sågardag ordnas i Hässlevadets såg</u>**
för femte gången i Hembygdsföreningens regi. Det var 1987 som sågen hade restaurerats på nytt. Under 1700-talet fanns en kvarn på Sätra gård som byggdes om till ramsåg med vattenhjulsdrift år 1881. Sista året ramsågen var i drift var 1958.

Detta år visar man hur timret förr fälldes för hand. Skoghuggare med handverktyg kommer att finnas på plats. Sen kommer timret att forslas till sågen som förr med häst och vagn.

1990 **<u>Svenska Flaggans Dag</u> , Nationaldagen,**
firades på Ödeshögs torg varvid Magnus Engbergs fontänskulptur invigdes. Högtidstalet hölls av Arne Blomberg, VD för Utvecklingsfonden i Östergötland. Fontänen invigdes av kulturnämndens ordförande Lars Eksell. Hemvärnet svarade för parad för fanan.
Alvastragillet och folkdansare från Boxholm dansade och en hel rad organisationer med fanor medverkade.
Fontänskulpturen kostar totalt 74 000 kronor, varav 20 000 kr för monteringen på torget. Den har inbyggd belysning i vattenstrålen.
Konstnären Magnus Engberg kommer från Vadstena och har av kulturnämnden fått uppdraget att pryda den tidigare anlagda fontänen på torget.
Skulpturen består av tre upprättstående stenpelare, varav den största är cirka 1,6 meter hög. Pelarna är i röd, svart och ljusgrå kalksten och kommer från Borghamn och Jämtland. Pelarna bär mellan sig upp en natursten av granit, så att det ser ut som om vattenstrålen håller den uppe i luften. Naturstenen kommer från Omberg, funnen i närheten av Ellen Keys Strand. Naturstenen symboliserar naturen, medan de delvis polerade stenpelarna symboliserar kulturen, exempelvis kyrkorna, pelarna i munkklosterruinen och Rökstenen. Idén är att skulpturen skall innehålla både natur som kultur, det som Ödeshög är så rikt på. Vattnet i fontänen står för naturkraften och även Vättern härintill.

1980 **Från ca 1980 och ett tiotal år framåt sysslade några medlemmar med att bevara väghållningsstenar utmed våra vägar samt minnes- och milstenar**.

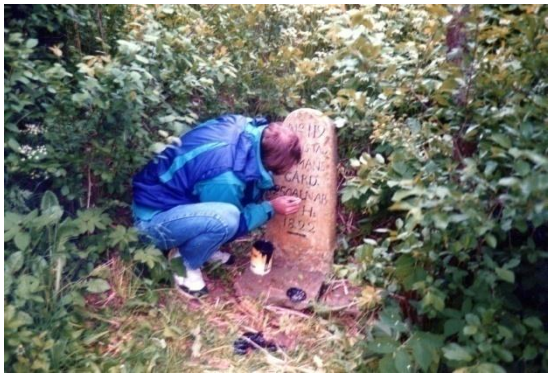

Ulf Hagberg arbetar med stenen vid Orrnäsbron Järnstad Vitmansgård

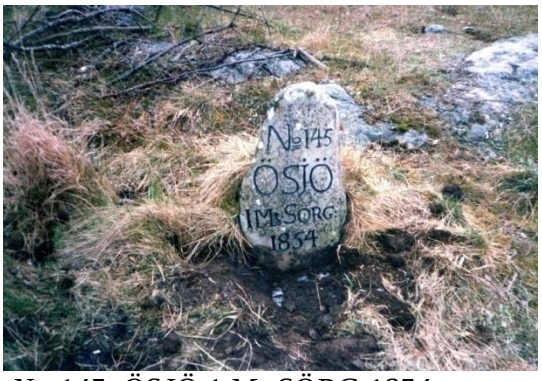

No 145, ÖSJÖ 1 Ms SÖRG 1854 Stenen står vid Kråkerydsvägen, Ödeshögs Södergård

Greger Albrektsson, Vallavägen, 1991

Lars Andersson: Här stod en sten när jag var

grabb.

NO ¼ ALSIKE AL 183 1841 *Skramlan. Stenen hittades med endast översta delen ovan mark år 1985. No 88 1/8 Totorp Al. 149 AAS*

1990 **Midsommarafton anordnades midsommarfest i Ödeshögs Hembygdsgård.**
Klockan 08.00 hissas flaggan och klockan 09.00 påbörjas klädseln av majstången av en liten grupp intresserade med Bernt Karlsson som ansvarig. Danielssons i Råby ordnar eklöv. Björkar fixar Per Åsenhed. De kan lyssna till dragspelsmusik av Sture Malm och kl 11.00 när kransarna är färdigbundna njuter alla av kaffe med bröd i gröngräset.
Klockan 15.00 startar festligheterna med att Ingrid Staaf hälsar välkommen. Stången reses och högtalaranläggningen justeras av Jan Johansson och dansen kan börja under lening av Sture Pharmansson, Nils Olof Hjorth, Ann Marie Hjorth och Solveig Redin med musik av Sture Malm och Lars Erik Redin. Ringarna blir många. De äldre passar på att dricka kaffe, köpa lotter eller njuta av en korv eller en glass. Skolmuseet kan beses.
Pensionärskören under ledning av Elvy Fäldt sjunger. Alvastragillet är ett måste en sådan här dag. Alla barnen bjuds på glass efter att ha avfyrat raketen.
Lotterier är en viktig del i föreningens ekonomi. År 1990 ger de netto 19 902 kronor.
Porgramkommitté: Roland Hagberg, Sture Pharmansson, Britt-Stina Danielsson.
Midsommardagen anordnas friluftsgudstjänst i Hembygdsgården.
Midsommarfirande ordnas även i Fällan midsommarafton kl 16.00. Här dansar man kring midsommarstången, spårning och andakt. Publiken uppmanas medtaga kaffekorg och något ätbart till kvällen.

1990 **Klockstapeln från tingshuset**
är nu uppsatt vid loftbodens gavel. Den gamla malmklockan, som förr kallade till ting, förvaras dock på säkrare plats. Men även reservklockan duger att klämta med, förklarar Sture Pharmansson, kassör i hembygdsföreningen. För arbetet med klockstapeln svarade Gösta Carlsson, Lars Andersson, Olle Karlsson och Erik Karlsson. Den kom upp lagom tillhembygdsdagen.

En förnöjd och leende Sture Pharmansson.

1990 **Hembygdsdag anordnas i Ödeshög den 26 augusti** kl 13.00 – 17.00 och lockade som vanligt mycket folk. Föreningen försöker hålla liv i gamla traditioner. Kvinnorna flätade korgar, spann ull och rostade kaffe medan herrarna arbetade med skiftesströskverket från sekelskiftet, där fotogenmotorn inte alltid ville lyda. Tröskverket slukade långsamt i sig havrekärvarna. Slagtröskarna dunkade med sina slagor. Smeden Folke Wettermark svettades i smedjan med Margareta Olsson som smedhalva. Han har drivit egen smedja i Hejla fram till pensionen. Åke Ekström visade flamskvävnad, som han sysslat med i 30 år. Vuxenskolan hade ordnat en utställning om textilslöjdens historia, 100 år i Ödeshög, presenterad av Gun Britt Gomér och Inga Axelsson. ”Så här fint får man inte lära sig laga kläder i dag”, kommenterade de uppvisade plagg. Det var långt före slit- och slängtiden.

Gruppen Vetterblecket/Dansglädje från Motala bjöd på dansuppvisning från sekelskiftet.
Musikskolans musiker och spelmän uppträdde från scenen.
Ideella föreningar visade sin verksamhet. Ponnyklubben ordade ridning.
Astrid Andersson framställde potatismjöl på gammalt vis och i Heddastugan rostades kaffe.
Den hungrige kunde smaka på kalvdans och råmjölkspannkaka, dricka kaffe med hembakat bröd, ta sig en varm korv eller hoppas på vinst i de många lotterierna.
Festen avslutades med en andaktsstund ledd av kyrkoherde Lars Hedberg och med sångare från St Åby - Ödeshögs kyrkokör.

Foto Roland Hagberg.
Margaretha Hagberg och Karin Karlsson kollar textilier.
Olle Karlsson alltid redo för småreparationer.

1990 **Ödeshögs Hembygdsförening har ombetts av museichefen att utöva tillsynen av bron över Markaån vid Orrnäs**. Ett avtal finns mellan Vägverket och Ödeshögs kommun om skötseln och reparationerna av bron

Sture Pharmansson med motorsågen buskar ur vid bron över Markaån. Före buskningen.
Foto Roland Hagberg

1990 **Naturskyddsföreningen och Ödeshögs hembygdsförening har beslutat att söka iordningställa en äng i Brodderyd.** Hans Sandberg, naturskolans föreståndare, är en av initiativtagarna. Här samlas intresserade och kunniga i slåängen.

Skärpan är viktig på en lie.

Sture Pharmansson visar sina färdigheter.

Slöjdvillan

1991 När **slöjdvillan flyttades till Hembygdsgården** såsom gåva från kommunen sålde man de två uthusen. Det ena var förrådsutrymme och källare för läraren och det andra innehöll skolsmedjan. För att åskådliggöra hur den Kinmansonska fonden såg ut har dessa hus saknats. Föreningen får nu överta de två uthusen vid slöjdvillan i Röks skola. Husen användes icke i Rök och står och förfaller. Hembygdsföreningen får husen om medlemmarna flyttar uthusen utan kostnad och återställer marken. Enligt Kulturnämnden bör husen bevaras i så ursprungligt skick som möjligt. Placeringen av husen blir en fråga för byggnadsnämnden.

1991 Valborgsmässofirande 30/4

1991**För fjärde året i rad visades Hässlevadets såg i drift**
av medlemmar från Ödeshögs Hembygdsförening. Trots regn och rusk hade folk samlats till den åriga visningen.

1991 **Svenska flaggans dag , Nationaldagen**
firas på Ödeshögs torg. Högtidstalet hölls av bibliotekarien Gunilla Norléen, barnboken 400 år. 1591 utkom den första barnboken på svenska. Med tablåer och visor hjälpte barn från Ödeshög till med att illustrera kända barnvisor.
Sillunch på torget ordnades av guldklubben i ÖIK för ca 300 människor vid festligt dukade bord. Musikskolans storband underhöll under Bosse Dahlstrands ledning. Nettovinsten på ca 2 000 kr går till klubbens ungdomsverksamhet.

1991 **Den 8 juni anordnades en bussresa av Hembygdsföreningen till Värmland och Dalarna** med besök i Alsters Herrgård: Fröding, Filipstad: Ferlin, Långban: Världens mineralrikaste område, Loussa, Dan Andersson.

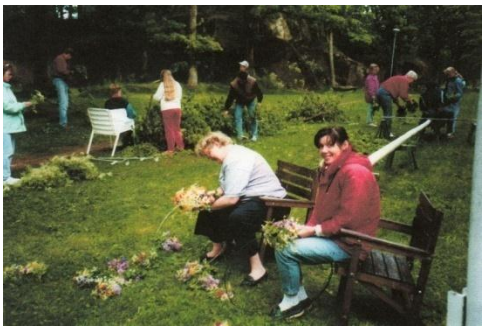

1991 **Midsommarfest ordnas i** sedvanlig ordning i Ödeshögs Hembygdsgård den 21/6. Den på förmiddagen klädda stången reses och så bildas ett flertal ringar och dansen kan börja. Alvastragillet dansar gamla folkdanser. Servering av korv och kaffe förekommer och en mängd lotterier försäljs. Till barnens glädje utdelas gratis glasspinnar.
Midsommardagen 22/6 anordnas friluftsgudstjänst.

1991 Ett slåttergille med tradition har skapats i Brodderyds äng. Drygt 60 personer deltog i naturskyddsföreningens och hembygdsföreningens gille. Medan föreningarna svarar för slåttern är det skolelever, som fagar och räfsar ängen på våren. Årets slåttergille var det största hittills.

1991 **Hembygdens dag anordnades söndagen den 25 augusti** kl 13.00 - 17.00.
Vädergudarna var inte speciellt nådiga men dagens program kunde fullföljas.
Hembygdsvännerna kryper in i bodar och tält, dricker sitt kaffe, äter ostkaka, råmjölkspannkana eller varm korv. Studieförbunden bidrog med fina utställningar bl.a. spinnargille från nyskördat lin till färdig vävnad. En fin fotoutställning tilldrog sig uppmärksamhet. Många hantverksalster visades och herrarna mekade med motorer av olika ålder och funktion. Möjlighet till ponnyridning förekom.
Musikskolans orkester med drillflickor framträdde. Helena Rydberg från Boet och Lasse Siggelin från Hjo underhöll med sång. Sture Hesse från Tranås berättade historier. Även dragspelsklubben framförde ett program innan dagen avslutades med en stund av gemenskap. Pastor Ingvar Mellblom med sångare svarade för andaktsstunden.
Sparbanken Alfa hade bidragit med priser till en tipspromenad.

1991 Fredagen den 20 september ordnade Kulturnämnden och Ödeshögs Hembygdsförening en diskussionskväll i Ödeshögs Församlingshem över ämnet ”Sveriges födelseplats i öster Vätternområdet från Visingsö till Vadstena men civ. ing. Sven Erik Ander i debatt med fil.dr. Lars Gahrn med Roland Hagberg som debattledare. Själv tog Lars Gahrn udden av debatten genom att ge sin motståndare rätt i att Östergötland var en del av kärnan i det medeltida Sverige, om än inte rikets födelseplats. Ander hävdar att de tre områdena med lättodlad moränlera var platserna för svenska maktens högsäte. Det är Västergötland, Östergötland och Mälarområdena. Enligt honom bildades Sverige genom mäktiga ätters kamp om makten. De mäktigaste ätterna då var den Sverkerska och den Erikska, men även Bjälboätten hade betydelse. Hans slutsats är att Sveriges födelsepålats låg i östra Vätternområdet. Enligt Gahrn vet vi inte var Erikska ätten hade sin hemvist. Det var svearna som namngav Svea rike.
Debatten blev en lam, gemytlig tillställning.
Kvällens dabatt inleddes med musik från Alvastra krönikespel, som ju delvis handlar om Sverkerättens regeringstid.

1991 **<u>Fritidsnämndens 4 Trivselkvällar</u>**
på Hembygdsgården lockar stor publik. Programledaren Ulf Holmertz är populär bland Ödeshögsborna. Lekar, tävlingar, allsång, lokala förmågor varvas i en salig blandning. Lotterier och servering glädjer en del och några få får glädjen att vinna de hemliga vinsterna, som utlottas på allsångshäftena.

1991 **De fotografier Ödeshögs Hembygdsförening erhållit som gåva** genomgås av en arbetsgrupp och fotografierna registreras och man noterar människornas namn, var

byggnaderna låg osv. Problemet är att det är svårt få tag i någon, som kan identifiera människorna. Bilderna lär oss mycket om tider som gått. Det är femte året arbetet pågår. Mylle, Slägga, Herbert, Stehn, Sture och Hasse Gotfrid är kärntruppen. Risken är att historien om den tiden försvinner med oss profeterar herrarna. Vart har alla levnadskonstnärer och original tagit vägen?

1991 **Den 23 oktober ordnades" En afton i lyrikens tecken" med Bertil Nises** på Biblioteket i Ödeshög . Arrangör var Kulturnämnden och Ödeshögs Hembygdsförening.

1992 **<u>Valborgsmässofirandet i Ödeshög</u>**
skedde *i Hembygdsgården*, där musikskolans blåsorkester spelade efter samling vid torget kl 19.30. Sång utfördes av Lysingskören, vårdkasen tändes av fackelförsedda scouter och vårtalet hölls av Sture Pharmansson.

Scouterna tänder facklorna under lening av Matts Eiderholm, Kenneth Åberg och Birgitta Staaf. Bild tagen av Roland Hagberg.

I *Hästholmen* tändes elden vid hamnen kl 21.00. Vårtalet hölls av Gunnar "Gebbe" Björkman. Körsång förhöjde stämningen före ett storslaget fyrverkeri avbrändes.
I *Trehörna* tändes en brasa vid Trehörnasjön kl 20.00. Sång förekom av kyrkokören och vårtalet hölls av Kalle Bäck innan ett fyrverkeri avbrändes.
I *Klöverdal*a började firandet vid elden kl 19.30 under medverkan av en ungdomskör från Vireda. Även här avbrändes ett fyrverkeri.
I *SMU*:s sommarhem hälsades våren välkommen kl 20.00 med andaktsstund, vårtal samt sångunderhållning.
Världshuset Vätterhästen välkomnar med en Vårsupé för 140 kronor

1992 **<u>Sågardagen vid Hässlevadets såg</u>**
drog även detta år stor publik. Inte minst hästarna drog till sig barnens intresse.

Foto: SVANTE STRÖMBERG

issy, som jobbar hårt med att dra stockar till den gamla ramsågen, ar lite välbehövligt energitillskott av Åke Ström.

Foto: SVANTE STRÖMBER

arin Karlsson och Remona Utter håller Lissy sällskap medan ägar n Börje Utter får hjälp med lastningen

ÖC920504

1992 Olle Karlsson fyller 75 år den 24 maj

Bertil Nises, Roland och Margaretha Hagberg
Olle Karlsson, Erik Karlsson, Karin Karlsson, Britt Stina Danielsson
Sture Pharmansson, Jan Johansson, Stehn Carenlöw

Några verser om Sven Olof Karlsson, Högmobergsgatan, 75 år.
Mel. I Apladalen, i Värnamo ….

Vi sjunger inte så särskilt ofta
men nu när blommor så ljuvligt dofta
vi måste sjunga för en kär vän,
som kom till jorden, för 75 år se´n.

Det är så länge se´n han var liten
men trots det är han ej utsliten.
Ja. det är Olle vi sjunger för
må han uppskatta vår vackra kör.

Ja, Olle, måste vi här berömma.
Det får vi verkligen inte glömma
Tänk vad han uträttat på ”vår” gård.
Han har utövat en verklig vård.

Han har då skrapat och han har målat
och han har spikat och inte snålat
på sina krafter, sin energi.
Det säger alla. Det säger vi.

När efter prylar vi fåfängt leta
då är det lugnt och så tryggt att veta
att Olle vet var den saken finns.
Det är otroligt så bra han minns.

Han vet var nycklar har blivit hängda.
Han vet var plankor har blivit slängda.
Han vet var råttgiftet har sin plats
Och pappersrullar som går till ….

Och Olle han är så snäll och solig
och hustrun Karin hon är otrolig
att baka bullar i tusental.
Trots alla bullar är Olle smal.

Ja, käre Olle, Du är en stjärna
på Hembygdsgården, och vi vill gärna
Dig önska hälsa i hundra år
och att vår Hembygdsgård då består.

Ditt foto borde nog väggen smycka
i Gröna rummet. Det kan man tycka.
Det har ju ärligen Du förtjänt.
Så mycket krut som Du där förbränt.

Karin Karlsson, 70 år, Högmobergsgatan.
Mel. I sommarens soliga dagar ….

Nu Karin vi vill gratulera
helt visst kommer det många flera
när hon nu i dag jubilerar
och fyller 70 år, ja 70 år.
Vad hon står i med energi
det kan hon aldrig bliva fri.
Hon är så rar, hon är så rak
kan mätta Össjö med sitt bak.
Nu Karin vi vill gratulera
som fyller 70 år.

Nu Karin vi vill gratulera
ett hjärtevarmt TACK leverera
för att hon så prima fungerar
fast hon blir 70 år, ja 70 år.
Hon ställer upp, när det är stopp
på andra håll, hon är vårt hopp.
Är glad – ej hård – och hon tar vård
Om våran fina hembygdsgård.
Nu Karin vi vill gratulera
som fyller 70 år.

Nationaldagsfirandet i Ödeshög
1992 **inleddes sedvanligt med sillbord på torge**t för 10-onde gången i följd anordnat av det 80-årsfirande ÖIK: s guldklubb, veteranerna.

Flaggans dag
firas den 6 juni på Ödeshögs Hembygdsgård på kvällen.
Musikkåren med drillflickor marscherar från Musikskolan till hembygdsgården.
Hälsningsanförande hålls av Kultur- och fritidsnämnden ordförande Britt-Inger Berg.
Hemvärnet svarar för parad för fanan. Musikskolans blåsorkester med drillflickor underhåller.
Alvastragillets folkdanslag framför folkdanser. KFUM-kören från Linköping framför ett sångprogram. Högtidstalet ”Folkskolan i Sverige – 150 år” hålls av Roland Hagberg. Flaggor utdelas av kommunens representant. Till sist sjungs nationalsången unisont till blåsorkestern.
Många föreningar deltog med sina fanor.

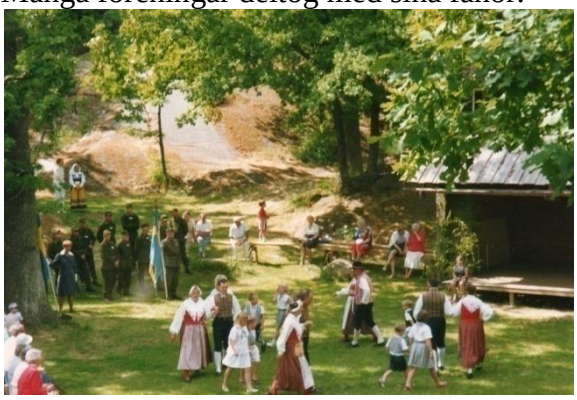

Alvastra folkdanslag. *Roland Hagberg i talarstolen*

Efter programmet anordnar Ödeshögs hembygdsförening kaffeservering.
Arrangör Kultur- och Fritidsnämnden och Ödeshögs Hembygdsförening

1992 **En radiosänd gudstjänst**
i P1 sändes midsommardagen från Ödeshögs Hembygdsgård med 400 besökande. Temat för gudstjänsten var ”Vårt ansvar för skapelsen”. Komminister Sören Johansson var liturg och predikant. Gudstjänsten ringdes in av föreningens ordförande Greger Albrektsson på den snart 150 år gamla tingshusklockan från den gamla klockstapeln från tingshuset nu är uppsatt på loftboden i hembygdsgården. Körledare var Inger Kroon. Tomas Gustafsson svarade för orgelmusiken. Sara Kroon och Annika Nilsson spelade flöjt. Både Ödeshögs och St Åbys församlingar deltog. Medverkade gjorde Mixkören och Notmumsarna. Många deltagare från MHF:s husvagnsläger bevistade gudstjänsten.
En gudstjänst sändes under söndagen från Stava missionshus. Stavman, Rydberg, SAM-klang, och Minikören medverkade.

Greger Alfredsson ringer in gudstjänsten. Loftboden med klockstapeln från tingshuset.
Bild: Sven Fransson

Friluftsgudstjänst

Kyrkkaffe

Hembygdstomtar önskar God Jul.

1992 **<u>Hembygdsdagen söndagen den 30 augusti kl 13.00 – 17.00</u>**
ordnades i vanlig ordning på Hembygdsgården, där gammal tradition och modern teknik visades i en salig blandning. Firandet började redan på förmiddagen med mässa i Ödeshögs kyrka.

Hundratals människor kom för att bese alltifrån hantverk till modellflygplan. Många ideella föreningar och hantverkare medverkade. Snart 7 år gamla Annika Nelly visade sina kunskaper vid spinnrocken tillsammans med sin läromästare mamma Barbro. De var med i Spinngillet Ulltussarna. Ödeshögs Modellflygklubb visade en del av sina modellplan. Hembygdsgården visade sina samlingar i de 13 husen. Musikskolans blåsorkester medverkade i vanlig ordning. Dansgruppen Ängsklockan från Dalarna hade uppvisning. Brandkåren i Ödeshög hade en uppvisning av sin materiel. Föreningens idoga damer svarade för servering och lotterier.

1992 **Trivselkvällarna på hembygdsgården** lockar även denna sommar stor publik.
Fritidsnämnden har meddelat att pengar inte kommer att anslås för verksamheten under kommande år.

1992 Två trötta ”tomtar” Greger Albrektsson och Sture Pharmansson åker runt och uppvaktar hembygdsföreningens styrelsemedlemmar inför julen.

1992 Golvur från år 1850, tillverkat av klockaren Axel Andersson i Svanshals, ägt av Östergötlands Länsmuseum har deponerats till Hembygdsföreningen att placeras i Gröna rummet i Slöjdvillan. Klockan har av syskonen Ingeborg och Folke Löf testamenterats till Länsmuseet. Försäkring har tecknats av Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs Minnesfond.
Den nedlagda Slöjdaffärens neonljus förvaras i starrladan enligt ordföranden Greger Albrektsson.
Vidare har föreningen fått motta en del kirurgiska instrument.

Den gamla stenbron vid Söråsa.
1992 Byalagen i Bonderyd har räddat ett gammalt kulturminne åt eftervärlden. Tre man har lagt ner ett stort arbete på att reparera upp **den gamla stenbron vid Söråsa.** Ragnar Gomér, Åke Ström och Torbjörn Källenäs har fått den i stånd. Bron ligger vid en vägstump, som i dag är ur bruk, och har fått förfalla. Valvet höll på att rasa ihop och stenblocken i broräckena satt på tre kvart. Söråsabron är drygt hundra år gammal och spänner över ån som rinner mellan Översjön och Bonderydssjön. Det är gränsån mellan St Åby och Trehörna. Här fanns förr en kvarn, här var ett vattenhål och en mötesplats. Bredvid bron hängde en hink, så att man lätt

kunde hämta upp vatten till hästarna. Bron användes när slättbönderna hämtade sitt "utmärke" i allmänningen Resultatet är värt all möda. Nu är bron en fröjd för ögat.
Representanter från Hembygdsföreningen var med vid den högtidliga invigningen. De tre har fått var sin nål från Hembygdsföreningen såsom bevis på föreningens uppskattning.

<u>1992 Hembygdsförening</u>
arrangerade även detta år en **hembygdens dag** med många hantverkare på plats. Den 73-årige smeden Folke Andersson från Österbymo visade hur man skor en häst. Han har 60 år bakom sig som hovslagare. Föremålen i bodarna visades för intresserade. Ödeshög musikskola, Blue Blossom Dancers från Mjölby underhöll och vidare var det familjegudstjänst och brandkårsuppvisning.

1992 **Trivselkvällar** ordnas i hembygdsparken med Ulf Holmertz som omtyckt programledare och lekledare. Olika föreningar står som arrangörer för kvällarna tillsammans med Fritidskontoret. Dahlstrands orkester spelar. Olika artister underhåller och mängder av olika företag skänkta vinster utlottas. Allsångshäftet kosta 15 kronor.

1992 **Den 15 november hade Hembygdsföeningens medverkande brevledes inbjudits till ett uppföljningsmöte i Slöjdvillan.** 65 personer hörsammade kallelsen och fick med stort intresse ta del av några av Hans Rydbergs filmer bl a hembygdsdagen.

1993 **Hembygdsdagen**. **<u>Traditionell hembygdsfest</u> den 29 augusti**

firades i Hembygdsgården med besök av Alvastragillet. Mycket folk besökte hembygdsgården.
Hembygdsdagen började på söndagen med en ekumenisk familjegudstjänst i Klockarängen med början kl 11.30. Kl 11.00 tågade menigheten med musikkår i spetsen från torget till Klockarängen.
Kl 12.30 börjar festen på hembygdsgården med att veteranmotorcyklar dånar in över gräsplanen. Musikkåren underhåller vid scenen.
Brandkårens oldboys genomför en uniformsparad samt utför diverse brandövningar.

Blue Blossoms Dancers från Mjölby dansar square dance.
Den i Ödeshög från trivselkvällar populäre Mats O. Petterson m fl. underhåller.
Som vanligt biträder studieförbunden med olika hantverksvisningar och föreningens maskiner hörs vida kring. Bodarna och skolmuseet är öppna och guider visar. Flera ideella föreningar och enskilda personer medverkar och presenterar sin verksamhet. Modellflygklubben och biodlarna finns på plats m.fl. Stehn och Herbert har ordnat en fotoutställning. Den 73-årige smeden Folke Andersson från Österbymo har jobbat som hovslagare i 60 år och han försåg nordsvenskan Dödde med nya skor på några minuter.
Räddningskåren visade upp sina kunskaper i en fingerad bilolycka.
Lotterierna försvinner ett efter ett. Servering av kaffe med dopp, ostkaka och korv. Hemvärnet serverar ärtsoppa från sin kokvagn. Stämningen var gemytlig.
Hembygdsdagen avslutas med nationalsången.
Ansvariga: Greger Albrektsson, Ingrid Staaf, Susanne Orrenius, Gerd Karlsson, Gösta Olsson.

1993 **Under året har ångmaskinhuset kommit på plats** längst ut mot Klockarängen och den där tidigare placerade ängsladen har flyttats. En kurs i vård och förvaring av föremål har ordnats. Flera olika evenemang har genomförts förutom de stora: 27/1 Träffpunkt i Atriumgården, 17/4 Vandring i Hästholmen, 29/6 Trivselkväll, 7/8 visning av Hembygdsgården, 6/10 Träffpunkt i Atriumgården, 26/10 och 23/11 filmvisningar och 14/11 höstfest.

Bilder från Roland Hagberg

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings arkiv vintern 1994

Föreståndare för vandrarhemmet har varit Annelie Johansson-Linner och vandrarhemmet har haft 1 523 övernattande gäster – 200 fler än föregående år.
Styrelsen har bestått av: ordförande Greger Albrektsson, Per Åsenhed, Ingrid Staaf, Sture Pharmansson, kassör Rune Axelsson, sekreterare Gudrun Håkansson, Birgit Grenerfors, Mona Söderbäck och Gösta Olsson. Suppleanter: Gerd Karlsson, Erik Karlsson, Hans Andersson, Hans Rydberg, Gun-Britt Gomér. Adjungerande: Olle Karlsson, Susanne Orrenius, Roland Hagberg, Bertil Nises. **Medlemsavgiften är 40 kronor. 381 årsbetalande medlemmar och 5 ständiga.**
Vandrarhemmet har föreståtts av Annelie Johansson och antalet gäster har varit 1 523, 200 fler än föregående år.
I kommunala bidrag har mottagits 62 700 kronor.
Hjalmar Bergs donationsfond 26 996 kronor med ett disponibelt kapital på 31 062 kronor.

Från vänster Per Loord, Janne Abrahamsson, Leif Rosenkvist, Sven Andersson och John Blomqvist. Gänget som räddade ångmaskinen!

1993 **<u>I Ödeshögs hembygdsgård installeras Bäckafabrikens ångmaskin</u>,**

som var i tjänst från 1905 till fabrikens nedläggning 1965. Den tillverkades 1905 på Jönköpings Mekaniska verkstad och enligt hörsägen ersatte den en äldre maskin på Bäckafabriken senare Ödeshögs Snickerifabrik. Nu har maskinen blivit ett kulturminne, ett arv från Ödeshögs tidiga industriella utveckling. John Blomqvist, 83 år, minns hur det var att arbeta som ångmaskiniskt i 12 år vid fabriken, varmt som i en bastu och så luktade det kåda. Ångmaskinen drog alla andra maskiner genom remmar i taket. Den drog även en generator, som försåg fabriken med elektriskt ljus. Ångmaskinen värmde också upp hela industrilokalen genom att eldas med fabrikens träavfall. Genom maskinens ångvissla, där det blåstes varje morgon, middag och kväll styrdes inte bara fabrikens arbetare utan hela samhället följde ångvisslan. Det var en slitstark bjässe, en evighetsmaskin och dessutom miljövänlig eftersom den eldades med spån.
Ångmaskinhuset är uppfört i trä med ett ångpannehus i tegel.
Två eldsjälar, Janne Abrahamsson och Leif Rosenqvist har lagt ner hundratals frivilliga timmar att rusta upp den gamla maskinen. Ångpannan är komplett förutom ångvisslan. Den siste eldaren John Bomkvist har varit till god hjälp i renoveringsarbetet.
Dyrgripen ropades in på en auktion efter fabriken för 30 år sedan genom dåvarande ordföranden i föreningen Bertil Nises och har sedan legat och rostat igen. En av de tomma

fabrikshallarna på Electrolux har tjänstgjort som verkstad. Varenda mutter har gjorts ren från rost och lackats på nytt. Slutligen har maskinen fått en ny mantelplåt i glänsande mässing. En ny panna har anskaffats men den gamla finns bevarad på platsen.
En ny byggnad för att rymma maskinen och gamla trämaskiner har byggts. Byggnaden på 18x8x7 meter är byggd för att minna besökarna om en tid då bondesamhällets hantverkare möter industrisamhällets arbetare. 15 olika ALU-arbetare har varit sysselsatta med byggnaden, flera av dem skickliga yrkesarbetare. Mycket jobb har utförts av Uno och Roland i Kulltorp. Av styrelsens medlemmar har Greger Albrektsson, Jan Johansson och Bertil Nises lagt ner ett idogt arbete. Bygget har kostat 290 000 kronor. Kommunen har bidragit med 50 000 kronor, 27 företagare har skänkt 45 000 kronor, virket har skänkts av 20 skogsägare och sågningen har gratis skett på tre sågverk. Enskilda medlemmar har skänkt 15 000 konor, allt från 10 till 5 000 kronor. Ett inteckningslån har tagits på 150 000 kronor och föreningen har tagit medel ur det egna kapitalet.
I arbetsgruppen har ingått Bertil Nises, Jan Johansson och nuvarande ordförande Greger Albrektsson, som varit ansvarig för bygget.
Länsstyrelsen har gett sitt beröm för utfört arbete.

Bilder Majken Johansson
Ångmaskinen på plats i Ångmaskinhuset.

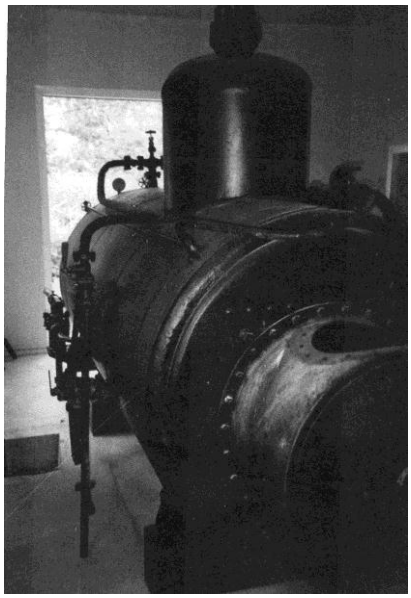

1993 **Valborgsmässofirande** skedde i Hembygdsgården på sedvanigt sätt. Musikskolans blåsorkester tågade från torget till Hembygdgården, där de spelade en halvtimme. Scouterna tänder den färdigbyggda majbrasan med facklor. Lysingskören sjunger och talet till våren hålls av prästen Anita Fahlström, Boxholm. Besökarna kunde koppla av med en koppkaffe eller en varm korv. Lotterierna var populära.

1993 **Sågardag** anordnas den 8 maj vid Sättra då den gamla ramsågen vid Hässlevadet visades i drift 10.00 – 13.00. Besökarna kan följa timret från träd, hästtrasport till sågen samt sågningen. Kaffe och varmkorv serveras och lotter försäljes. Mats och Ove underhåller med sång och musik.

1993 **Nationaldagen**
firas detta år gemensamt mellan idrottsrörelsen och kyrkans folk, då ÖIK står som arrangör, med en friluftsgudstjänst på Vättervallen ledd av biskop Martin Lönnebo.
Kommunens kulturpris överlämnas nationaldagen till träkonstnären Åke Wasén av kulturnämndens ordförande Betty Malmberg.
Sillunch ordnades för elfte året på torget av ÖIK: s guldklubb, som sålde maten för 40 kr inklusive kaffe och glass.

1993 **Midsommarfirandet**
Stången kläddes på förmiddagen under Bernt Karlssons ansvar. Eklövet kom från Råby och björkar hade Ragnar Gomér huggit. Lekledare Sture Pharmansson, Nils Olof Hjorth och Ann Marie Hjorth.
Kaffe med bröd 20 kronor, korv med bröd 12 kornor.

Gudrun Håkansson och Kersti Hedberg

Nils Olof Hjort i ledartagen.

Bengt Engholm

Midsommardagen anordnades friluftsgudstänst i Hembygdsgården. Gudstjänstbesökarna föreslogs medtaga kaffekorg.

Tisdagen den 26 juni anordnades en Trivselkväll i hembygdsföreningens regi med bl.a.en hattparad.
Bengt Engholm blev 1976 revisor i Ödeshögs Hembygdsförening vilken uppgift han innehaft många år framåt. Kassörer har under åren varit Sture Pharmansson, Rune Axelsson, Ebbe Åsenhed och slutligen MBL Vadstena. I början var ekonomin mycket ansträngd, i dag år 2010 är den rätt solid – speciellt sedan Sture Orrenius inlöst Hembygdsföreningens alla lån i banken. Föreningen har också förbättrat sina intäkter via bra vandrarhemsverksamhet, lotterier och fester, gåvor och ideell verksamhet. Föreningen har år 2010 en god ekonomisk grund, vilket behövs med alla åtaganden för fastigheternas skötsel och underhåll.
På bilden ser vi Bengt Engholm i tagen med lotterier vid en av föreningens fester, där han år efter år varit ansvarig för lotteridragningarna.

1994 Trädet står för nära husen, vars tak tar skada varför det fälls.
En ljugarbänk står kvar som ett minne.

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv.

Endast en **trivselkväll** anordnas detta år i Hembygdsgården sedan anslaget på 40 000 kr till fritidsnämnden tagits bort. Endast Hembygdsföreningen orkade ställa upp som arrangör. Ungefär 300 personer hade lockats upp till Hembygdsgården och fick lyssna till Mix-kören från Boet, duettmusik och allsång mm. En hattparad vanns av Anna-Lisa Berg, vars huvudbonad bestod av en stråhatt från sekelskiftet.

1994 **Vid årsmötet den 16 mars berättar Inge Juberg om Tåkern.**

1994 **Valborg** firas i sedvanlig ordning på Ödeshögs hembygdsgård. Sedan Musikkåren anlänt underhåller den en stund varefter elden tänds med facklor av scouterna. Lysingskören sjunger och vårtalet hålls av Stig Johansson, Hästholmen. Efteråt kan man njuta av kaffe eller varmkorv och pröva lyckan i lotterier.

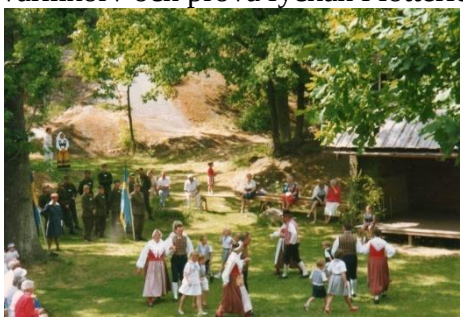

1994 **<u>Flaggans dag firas i Ödeshögs Hembygdsgård.</u>**

1994 **Den av Ödeshögs skolstyrelse skänkta uthusboden vid Röks skola flyttas till Hembygdsgården** där den provisoriskt placeras på av Byggnadsnämnden godkänd plats. Föreningens ordförande Greger Albrektsson leder arbetet. Transporten skedde den 16 februari.

Transporten vid Bil och Motor.

Trångt i Klockargårdsängen

Bilder ur Ödeshögs Hembygdsförenings fotoarkiv Äntligen framme vid Hembygdsgården. Boden tog nästan hela gatan i anspråk.

Bodarna på tillfällig plats

Hembygdsgården en plats för trivsel både sommar och vinter.

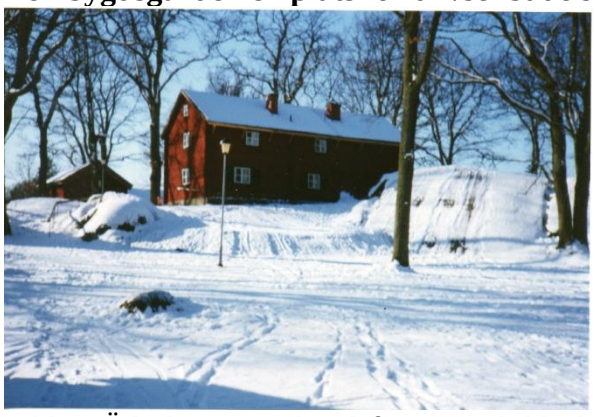

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv år 1994.
Granlidenbyggnaden

<u>Midsommarfirande</u>

1994 Traditionsenligt firades midsommarnattsgudstjänst i Stora Åby kyrka.
Midsommardagens gudstjänst hölls i Ödeshögs Hembygdsgård.
Församlingskretsen anordnade för 15:e året i följd familjebilrally med tipsfrågor. Rallyt gick över Sättra, Lysings allmänning, Bonderyd, St Åby kyrka. Vid Hässlevadets såg informerade den 77-årige Harry Pharmansson om sågens historia. Ca 70 personer deltog i familjeutflykten.
Midommardagen firades midsommar i Heda Hembygdsgård. Midsommardagen hölls gudstjänst i Hembygdsgården av Jerker Sandegård.

Hässlevadets såg

1994 **Vid årets visning av Hässlevadets såg** råkade sågen vid Sättradammen ut för ett haveri vid den årliga visningen. En remskiva till den vattendrivna turbinen brast och visningen måste avbrytas. Den gamla sågen har varit i drift sedan 1950-talet. Vid Hembygdsföreningens visningar använder man sig av hästar, som kör fram timret liksom förr i tiden. Sågen kommer att lagas och så snart ske kan inbjuder föreningen till en ny visning under sommaren, då det finns gott om vatten i dammen. Harry Pharmansson är basen i laget.

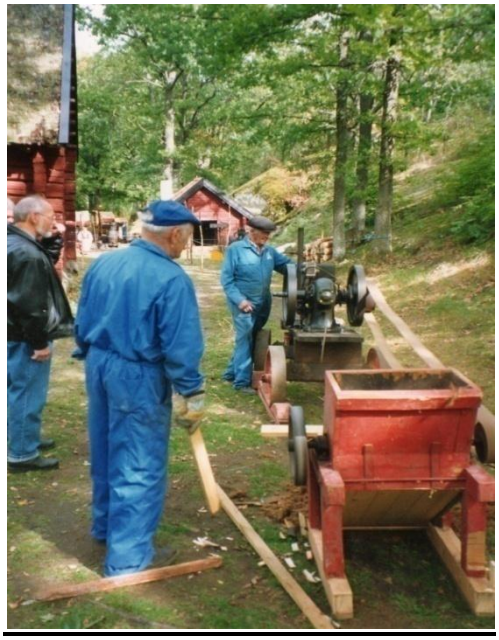
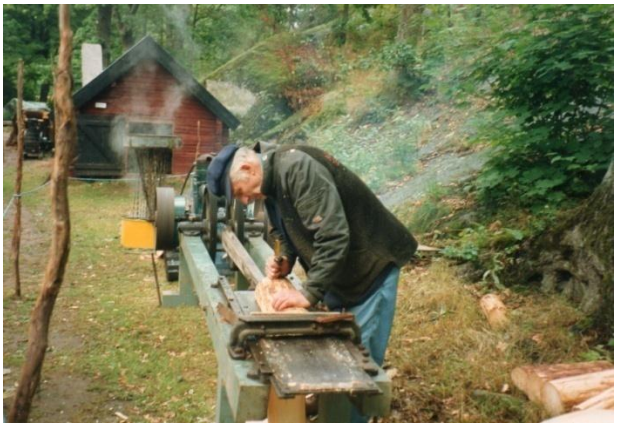

1994 **<u>Ödehögs Hembygdsförening</u>**
ordnar sedvanlig **hembygdsdag i Hembygdsgården söndagen den 28 augusti.** Ganska mycket folk besökte arrangemangen. **Hembygdens dag** ordnades samma dag i Ödeshög och Mjölby. Konferensier var Mats O. Pettersson.
Kl 12.00 inleddes festen med en friluftsgudstjänst.
Kl 13.00 11.30 anländer Veteran-MC med motorcyklar. Musikskolans blåsorkester med drillflickor marscherar in i parken och underhåller. Årets stora nyhet var ångmaskinen, som intill 1967 drev snickeriet vid Bäckafabriken, nu renoverad, upputsad bit för bit av Jan Abrahamsson och Leif Rosenkvist. Som vanligt var spånhyvel, stenkross, tröskverk mm igång och spinnerskorna satt i gröngräset och pratade med alla förbipasserande nyfikna. Många hantverkare och ideella föreningar medverkar. Biodlarna t ex. visade hur kupan fungerar. . Biodlare Harry Ström värvade nya biodlare och sålde honung. Han gjorde även propaganda för föreningens kurser.

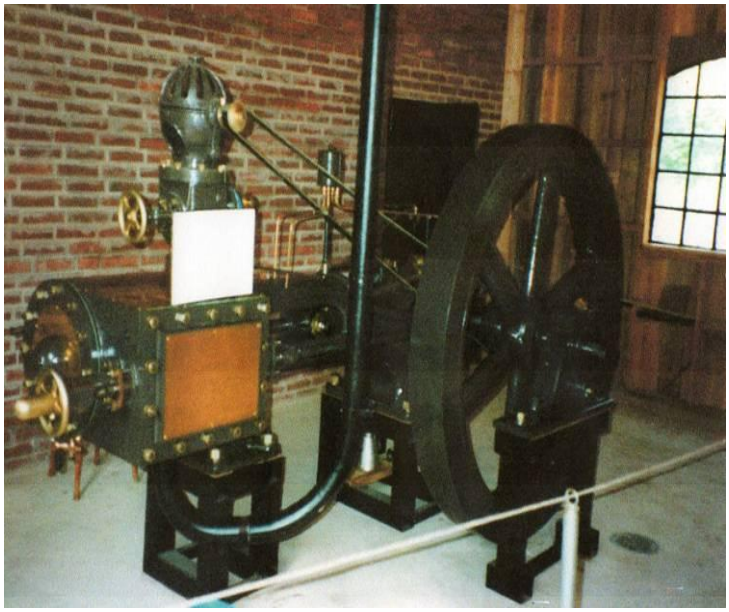

Ann

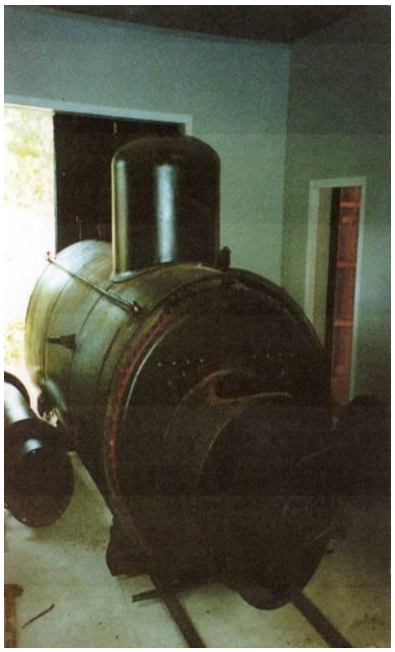

Bremers barnkör sjunger varefter sommartorparen och underhållaren Mats O. Pettersson tar över. Cecilia Joelsson, Väderstad, sjunger till ackompanjemang av Göran Sanfridsson. Fiskdamm var ordnad för de minsta.

Foto Roland Hagberg Uppträdande från scenen. Flygklubbens stånd i bakgrunden.

Lotterier, kaffeservering, godispåsar, glass, varm korv, ostkaka och dricka fanns för de hågade.
Lotterier och servering gav ett gott netto.
16.30 avslutas festen med att alla sjunger nationalspången.
Festkommitté: Greger Albrektsson, Mona Söderbäck, Rune Axelsson, Gerd Karlsson och Gösta Olsson.

Köp honung. Harry Ström i berättartagen.

Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv
Åke Ekström, flamskvävnad *Sten Carenlöv, fotoutställning av fotogruppen*

Vandrarhemmet redovisar 951 gästnätter.
Styrelsen: ordförande Greger Albrektsson, sekreterare Gudrun Håkansson, Gerd Karlsson, Hans Rydberg, Ingrid Staaf, Sture Pharmansson, kassör Rune Axelsson, Mona Söderbäck, Gösta Olsson. Suppleanter: Gun-Britt Gomér, Erik Karlsson, Hans Andersson, Ing-Marie Johansson, Tommy Olsson, Stridstorp, Svanshals.

Fyra av Hembygdsföreningens ordförande under årens lopp.
Greger Albrektsson Bertil Nises
Roland Hagberg Jan Johansson

1995 **Ödeshögs Hembygdsförening anordnar en rundvandring i Hästholmen under temat "Lär känna din hembygd".**
Samlingen skedde utanför den gamla gästgivargården.
Vi diskuterar hur man färdades förr, vi minns pingsttrafiken p¨å annandagen, folksamlingarna vid bärgningen av fartyget PER BRAHE och vardagsstöket i hamnen förr och nu.
Vi passerar badplatsen och hamnen., Lortaknölen minnande om Sveriges största insjöskatt på mynt, beser kvarnstenarna, erinrar om hamnbolaget, ser spåren från järnvägsepoken, schweizeriet, hamnmagasinen, telegrafen och fisket.
Vi studerar utsikten från husbacken och söker för vårt inre se fogdeborgen och den lilla hamnstaden, en orolig men spännande tid i vår historia.
Vi avslutar vandringen vid kyrkjorden och med en titt i lantbrukare Wissmans trädgård. Där vi njuter innehållet i den medhavda kaffekorgen på klipporna längs Vättern.

1995 Bredskapsarbetare anlitas för att ordna vissa samlingar samt reparationer av byggnader.

Birgitta Karsson, Roland Hagberg samt ?

Bilder Majken Johansson
Avtackning .

1995 **Taket på knektladan omläggs. Träd tas bort för att i framtiden skona taket**.

Bilder Majken Johansson

1995 **<u>Visningen av Hässlevadets såg</u>**
i Hembygdsföreningens regi lockade som vanligt mycket folk År 1987 visades sågen för första gången efter att ha stått still sedan 1958. Gammalt manuellt arbete och hästar i produktivt arbete lockar intresserade i dag. Ett kulturarv bevaras.

1995 **<u>För sjätte året i rad ordnades tjejmilen</u>**
med 130 deltagare, som sprang olika rundor i Ödeshög med målet förlagt till Hembygdsgården anordnat av Ödeshögs skidklubb. Mycket folk hade slagit sig ner i gröngräset med en kaffekopp och avnjöt Grävlingsrevyns artister och tonerna till en sambaorkester. Segrade gjorde Siv Hansson på 46.01. Tidigare på dagen anordnades ett knattelopp. Loppet hade varit fruktansvärt varmt.

1995 **<u>Ödeshögs kommuns kulturnämnds kulturpris</u>**
utdelades **nationaldagen till hembygdskännaren Roland Hagberg**.
Hembygdsföreningen stod som värd för årets **nationaldagsfirande i Hembygdsgården.** För musikunderhållningen svarade musikskolans blåsorkester med drillflickor. Fiolspelaren Lars-Erik Redin medverkade liksom Alvastragillet. Högtidstalet hölls av Östergötlands hembygdsförbunds ordförande Björn Larsson.

Sillunchen på torget ordnades för tolfte året i rad denna gång av Ödeshögs Hembygdsförening som med mycket kort varsel fick hoppa in när tidigare arrangör ÖIK:s guldklubb dragit sig ur, då de ansåg den ekonomiska vinsten för liten. Några damer från PRO skötte serveringen och potatisgrytorna sköttes av lottorna, som fått låna hemvärnets kokvagn och med kort varsel ställt upp. Sponsorer var Väternpotatis, ICA-Riddaren, Linddalens blommor.

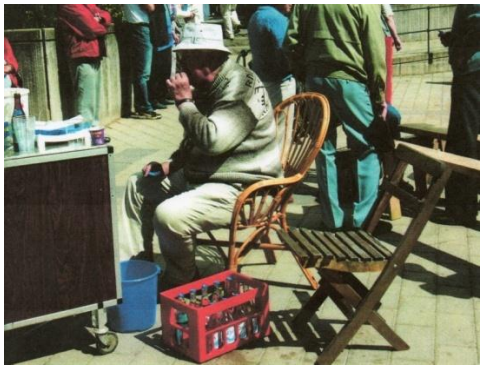

Äntligen en lugn stund, Roland Hagberg kopplar av från drickautdelningen.

1995 **Midsommar firades traditionsenligt i Hembygdsparken i Ödeshög**. Som vanligt leddes lekarna av Sture Pharmansson och musiken svarade Hans Nyberg för. Alvastragillet dansade. Glass utdelades till barnen. Festen avslutades med en rungande raket från de medverkande.
Kaffe och korv serverades och en mängd lotterier gav gott netto.

1995 **<u>Hembygdsdagen i Ödeshögs hembygdsgård</u> den 27/8**
var välbesökt, vackert väder och mycket att titta på samt musik nästan hela tiden kännetecknade som vanligt hembygdsdagen i Ödeshög. Festen började kl 12.00 med en ekumenisk familjegudstjänst i Hembygdsgården varvid man firade söndagsskolorna inledning av höstens arbete. Det var en pampig syn när Musikskolans Blåsorkester tågade in i den grönskande parken med tre fanor i spetsen och följd av ett långt tåg av människor, som kom för att fira söndagsskolans inledning av höstens arbete.

Vice ordföranden Ingrid Staaf hälsade välkommen. Konferensiär var Mats O. Pettersson. Musikskolans blåsorkester drog som vanlig ner applåder. **Hembygdsföreningen firade detta år sin 60-årsdag och Ödeshögs dragspelsklubb med sin ledare Inge Alfredsson firade sin 20-årsdag samtidigt**. Ödeshögs och Ydres dragspelsklubbar konserterade, 40 man på scen, det blev musik det. Kl 16.00 var det scenframträdande av den från TV kända Cecilia Lövdahl, Mjölby, stort jubel. Kaffebrödet var som vanligt hembakat och gick åt i det vackra vädret. Motorcykelveteranerna besökte hembygdsgården och visade sina maskiner. I vanlig ordning visades föremålen och en hel del gamla maskiner var i bruk. En fotoutställning var ordnad som visade gamla gårdsinteriörer. Motorcykelveteranerna Blåklinten visade upp gamla gina cyklar. Modellflygklubben visade till killarna förtjusning upp sina modellplan. I smedjan ljöd hammarslagen. Spinngillet och biodlarna var som vanligt på plats tillsammans med många hantverkare medlemmar i ideella föreningar, som visade sitt arbete. De minsta barnen tog en chans i fiskdammen. UV-scouterna hade byggt en lägerspis, varifrån de sålde väldoftande ”krabbelurer”. Gun Carlsson i Bro hade ordnat ett ostlottei med hemystade ostar. Lotterierna hade en strykande åtgång och den hugade kunde festa på gott kaffebröd, ostkaka, varm korv mm. Nationalsången med Cecilia som försångare avslutade festdagen.

Ansvariga: Greger Albrektsson, Mona Söderbäck, Rune Axelsson, Gerd Karlsson, Ingrid Staaf.
Vandrarhemmet redovisar 1 625 gästnätter.

1995 **Invigning av ångmaskinhuset**
Förrättades den 22 augusti.

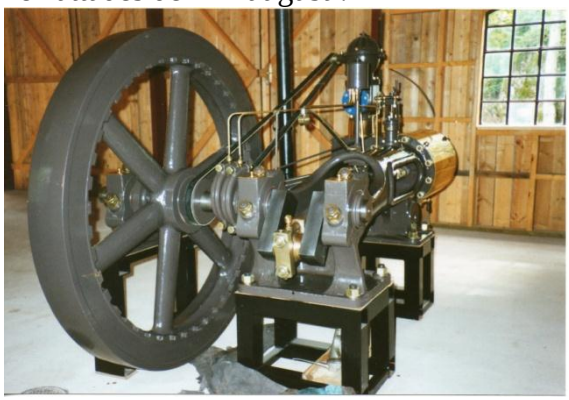

Hembygdsföreningens kassör Rune Axelsson hälsar publiken välkommen till kulturhusens dag och invigningen av ångmaskinhuset med sin ångmaskin. Flera års vedermödor är till

ända.
Kommunalrådet Mikael Cornell förrättade invigningen till vilken ca 40 personer samlats. Han konstaterade i sitt tal att det är ett fantastiskt jobb som uträttats.
Efter en smattrande trumpetfanfar stånkade och pustade ångmaskinen igång. Ännu så länge är drivkällan tryckluft. Trasselsudd och smörjkanna kom fram. En djärv satsning har gett ett gott resultat med framtida utvecklingsmöjligheter. Ordföranden Greger Albrektsson kan andas ut.
Efter invigningen serverades kaffe till gästerna i ångmaskinhuset.

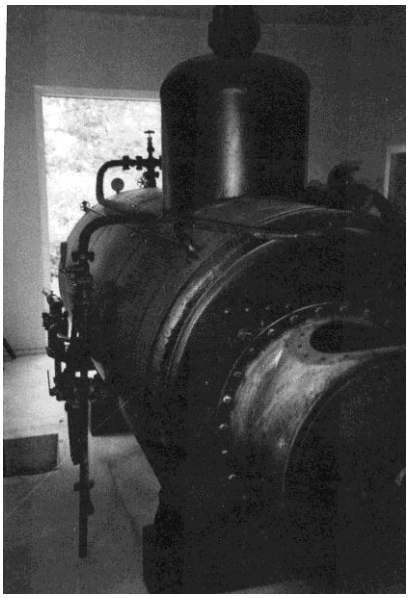

Bild Majken Johansson
1995 Höststormarna ställer till med problem

1995 **<u>En snöstorm ställde till stora problem i november månad</u>.**

I mitten av november kommer ett väldigt snöfall över Ödeshög och vägarna blir ofarbara. Värst drabbade var hushållen i Boetområdet. Två dygn efter snöfallet satt på vissa håll folk insnöade utan el, vatten eller telefon och träd låg vräkta över tillfartsvägarna. Det var endast militärens bandvagnar, som tog sig fram. Under hela dygnet arbetade räddningstjänsten, militären och socialjouren för högtryck för att nå alla nödställda. Vissa äldre klarade inte utfodringen av djuren.
Hundratals trafikanter på E 4 blev strandsatta och fick stanna i Ödeshög, där hotell, skolor, vandrarhem och privathem öppnades för övernattande. Kommunens krigsorganisation sattes igång. En sambandscentral upprättades på brandstationen, där räddningstjänst, polis, vårdpersonal, socialchef organiserade räddningsarbetet. I. 4 ställde upp med tre bandvagnar, som bistod räddningstjänsten. För att klara räddningstjänsten ställde en terränggående ambulans från St Lund upp. Hemtjänsten kunde ej åka ut till sina kunder. Allt verkar dock ha avlöpt lyckligt. Tätorterna inom kommunen var helt eller delvis isolerade från omvärlden under tiden 17 - 19 november. E 4 och R 50 fick stängas av för trafik och cirka 150 personer evakuerades ur sina fordon och togs om hand i värmestugor som upprättats av räddningstjänsten.
Resande, som fastnade på de stora vägarna, inkvarterades i privathem, på Hembygdsgården och i sporthallen. Madrasser hämtades från skjutfältet i St Lund.

1995 *Två ordförande i föreningen uppvaktar en tredje, som blivit 70 år*
Greger Albrektsson, Roland Hagberg och Bertil Nises i gratulationstagen.

Hembygdens år.

1996 har proklamerats som **Hembygdens år**. I Ödeshög är hembygdsforskaren Roland Hagberg engagerad av olika organisationer och föreningar med program som sagor och sägner från Omberg, vandringar i gamla Ödeshög, bussturer i kulturbygden samt guidningar i Hembygdsgården med dess skolmuseum.
Sveriges hembygdsförbund firar Hembygdens år genom att uppmärksamma Selma Lagerlövs berömda bok om Nils Holgersson. I Ödeshög har hembygdsföreningen hakat på resan i Nils Holgerssons spår och tagit fram en utställning på biblioteket om de förändringar som skett i hembygden under 1900-talet, bl.a. i skolans värld och inom lantbruket.
På Lysingskolans skolgård kommer en helikopter att landa och här kommer Nils Holgersson spelad av Rasmus Hacksell, 10 år gammal, iklädd röd toppluva och grön väst och svarta träskor. att inleda sin resa i Östergötland den 16 april. Med skådespelare från Östgötateatern kommer han att spela upp kapitlet ”Spådomen” från boken.

Nils kommer springande Scouter grillade korv i massor.

Prick kl 6 landade helkoptern. Hundratals människor var samlade i den ljumma, vindstilla vårkvällen för att hälsa honom välkommen. Tonerna från Musikskolans blåsorkester dränktes av helikopterdånet. Spådomen är historien om sierskan från Ulvåsa och bönderna som undrar hur det skulle gå för Östergötland i framtiden. Under en vecka kommer den moderne Nils Holgersson att landa på tio platser i Östergötland.

1996 **Valborg** firades i hembygdsparken med konstnären Gunnar Björkman som vårtalare.

1996 Sågardagen vid Hässlevadets såg lockade mycket folk. Med häst och vagn fördes gästerna in i skogen för att bese modern skogsavverkning och därefter till sågning i ramsågen till ljudet av brusande vatten. Kaffebrödet och korven tog slut, men stämningen var god.

1996 **Midsommarfesten i Hembygdsgården gick i traditionens tecken**. Mycket folk i parken, Sture Pharmansson med medarbetare svarade för ringlekarna och Alvastra folkdansgille underhöll med sina danser. Många njöt av serveringen i den vackra parken.
På midsommardagen hölls en friluftsgudstjänst i hembygdsparken. Gudstjänsten besöktes av deltagare i ett husvagnsläger i Folkets Park. E fin andakt till människors och fåglars sång.

1996 **Sillunch på Ödeshögs torg anordnas av Ödeshögs Hembygdsförening den 6 juni**.
Med hjälp av lottor och hemvärnets kokutrustning kokades potatis till över 300 gäster och därtill alla medverkande. Genom generösa bidrag från många företag blev nettot mycket bra. Gästerna syntes både sy- och hörbart att trivas.
På kvällen deltog föreningsmedlemmar med föreningsfanan i det officiella nationaldagsfirande i Alvastra klosterområde. .

De sista matgästerna, medarbetarna, tar för sig av sill och potatis, gräslök, fil, knäckebröd och en dricka. Kaffet får vänta. Musiker och lottor önskas smaklig måltid av Roland Hagberg.

1996 **<u>Midsommarhelgen</u>**
passerade utan regn i Ödeshögsbygden.
På Ödeshögs Hembygdsgård samlades barn och vuxna för att klä stången kl 09.00. Kaffet och saften avnjöts i gröngräset då stången var klädd. Kl 15.00 började lekarna kring stången. Sture

Pharmansson och hans medarbetare fick fin fart på ringdansen och lekarna. Alvastra folkdanslag medverkade med spelmansmusik och dansuppvisning. Omkring 500 personer besökte hembygdsgården.
Midsommardagen ordnades friluftsgudstjänst i parken med gäster från husvagnslägret i Folkets Park.

1996 Hembygdsdagen firades söndagen den 25 augusti kl 12.00– 17.00. Som vanligt var det en rad föreningar som ställde upp och fick tillfälle presentera sin verksamhet. Föreningen visade sina samlingar och skolmuseet. Festen började med en ekumenisk familjegudstjänst med Do-Re-Mi-kören under ledning av Ann Bremer. Frikyrkorna presenterade sin verksamhet med hjälp av bl.a. teater och musik. Som vanligt medverkade Ödeshögs musikskola och veteranmotorcyklar. Gammeltjo med Alve Gustavsson och Anna Wallin drog folk till scenen. Mats O. Pettersson var konferenciär. Vidare förkom tävlingar, lotterier samt servering av kaffe med dopp, ostkaka, korv och glass. Arrangör var Hembygdsföreningen och Vuxenskolan.
1996 Hembygdsföreningens styrelse består av: ordförande Greger Albrektsson, vice ordförande Ingrid Staaf, kassör Rune Axelsson, sekreterare Gudrun Håkansson, registrator Mona Söderbäck, Gösta Olsson, Gerd Karlsson, Hans Rydberg och Elisabet Jonsson.
Årsavgiften är 40 kronor och antalet medlemmar 337.
Vandrarhemmet med Åsa Magnusson som värd har haft 1 632 gästnätter med en inkomst på 147 655 kronor.
Hembygdsparken har upplåtits till bl.a. Tjejmilen och SNF håller sina mötesdagar i Slöjdvillan.

1996 På sedvanligt sätt avtackas alla föreningens aktiva medlemmar med **en fest i Boets Bygdegård** där Mona Söderbäck underhöll med diktläsning. Mats O Petersson ledde en uppskattad underhållning till ackompanjemang av Olle Thagesson. Tänk vad pengar som kommer in genom bakning, servering och lottförsäljning!

1997 **Valborgsmässoafton** firades traditionsenligt i Hembygdsgården i Ödeshög. Musikskolan under Bo Dahlstrands ledning inledde med några stycken sedan den anlänt till Hembygdsgården. Scouter tände brasan med sina facklor. Kl 20.00. Lysingskören sjöng och Cecilia Flodin höll vårtalet samt utbringade ett leve för våren. Körledaren Elisabeth Ramstrand utbringar ett leve för Sverige varefter nationalsången sjöngs. Varm korv och kaffe fanns för hugade.

1997 Heddastugans golv har ruttnat och måste läggas om. Göran Håkansson med medhjälpare.

Bilder Majken Johansson

1997 **Tjejmilen ha döpts om till Ösjö-loppet** och står öppet för både herrar och damer med start och mål i Hembygdsgården den 31 maj. Arrangör är ÖSK:s skidsektion. Banorna är 5 och 10 km. Ett knattelopp ordnas för barn mellan 1 – 10 år. På Hembygdsgården finns kaffeservering samt underhållning.

1997 **Nationaldagen anordnades på Ödeshögs torg** tillsammans med sillunchen, organiserad av Ödeshögs Hembygdsförening. Musiker från musikskolan spelade och bjöds på lunchen. Tre omständigheter gjorde sillunchen lyckad. Det var femtonårsjubileum, hela 425 personer köpte lunchbiljetter, rekord och det var första gången vi hade landshövdingbesök. Björn Eriksson var här med sin hustru Helena. Lanshövdingen höll ett verkligt intressant tal där han bl.a. underströk att de små kommunerna inte glöms bort i olika sammanhang. Det är tredje året sillunchen ordnades av hembygdsföreningen.

1997 ***Ödeshögs kommun hade den 1 januari en folkmängd på 5 861 personer med en kommunal utdebitering på 32:49 kr****.*

1997 Traditionellt midsommarfirande sker på Hembygdsgården.

1997 **Hembygdsdagen** firas söndagen den 7 september med 12.30 avmarsch från torget med musikskolan i spetsen som senare uppträder på hembygdgården med drillflickor. Speaker är Roland Hagberg. Museet och alla bodarna var öppna och guider visade och berättade. Hantverkare och föreningar från orten visar och säljer sina alster. Förtäring i form av kaffe med dopp, ostkaka och korv serveras. Tävlingar arrangeras och lotter har en strykande åtgång. Dagen höjdpunkt är framträdandet av Tina och Bo Frid från Hjo, som framförde ett visprogram för alla åldrar. Han är känd från Café Norrköping.
Vandrarhemmet rapporterar 1 605 gästnätter.

1997 Ett 25-årig skötsel- och nyttjanderättsavtal skrivs mellan Sättra gårds nuvarande ägare Paula Hamilton och Hembygdsföreningen.

Greger Albrektsson och Sture Pharmansson gläder styrelseledamöterna med en julhälsning år 1997.

1998 Valborgsmässofirandet – vårväkt – med vårtal av diakon Ingegerd Alberius, sång, musik, facklor sprakande brasa och kaffeservering flöt fint, men konkurrensen från allt fler arrangörer märks.

1998 Hembygdsgården har upplåtits för en **orienteringstävling i ÖSK:s regi.**

ÖSK:s tack till Hembygdsföreningen.

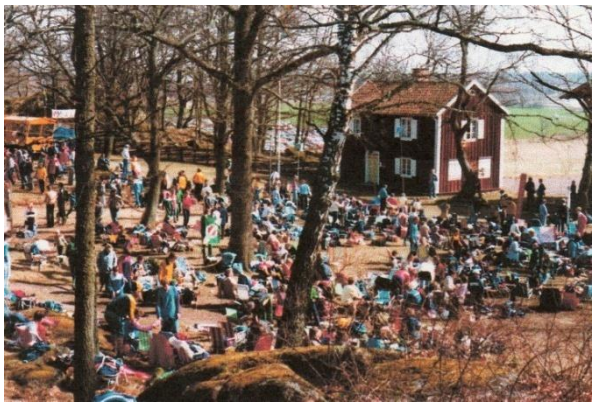

1998 Första lördagen i maj månad sågas det vid **Hässlevadets såg.**

Sågardagen i Hässlevadets såg har nu blivit en tradition, som glädjande nog lockar hundratals besökare varav många kommer från andra kommuner.

1998 **Svenska Flaggans dag- Sveriges nationaldag** firas på Ödeshögs Hembygdsgård. Samling sker vid Musikskolan varifrån man avtågar med 1998 fanborgen och musiken i täten till Hembygdsgården. Musikskolans blåsorkester musiserar. Hemvärnet svarar för parad för fanan.
Alvastragillet dansar och spelmän spelar. Ödeshögs kommun utdelar sitt kulturstipendium samt flaggor. Hembygdsföreningen ordnar kaffe efter programmets slut.
Ödeshögs hembygdsförening ansvarar för *sillunchen* på Ödeshögs torg mellan 12.00 – 14.00 på torget. Lunchen kostar 50 kronor och en resa utlottas på biljetterna.

1998 Midsommarfesten lockade som vanligt mycket folk och Nils-Olof Hjorth och hans medarbetare fick fin fart på ringdansen och lekarna. Alvastra folkdansgille har blivit en uppskattad tradition. Servering och lotterier gav ett netto på 12 182 kronor. Tyvärr ställer allt färre upp på förmiddagens förberedelsearbeten.
Midsommardagens friluftsgudstjänst blev stämningsfull. Kyrkkaffe serverades.

1998 Nationaldagsfirandet med bl a sillunch, arrangerad av Hembygdsföreningens medlemmar, inföll i år på en lördag, vilket resulterade i att anslutningen minskade med ungefär 30 % jämfört med föregående år.

1998 På Hembygdens dag kom glädjande nog ungefär lika mycket folk som föregående år. Gunnel Girls och Ödeshögs Dragspelsklubb underhöll. Dagens behållning blev 6 628 kronor netto,
Hembygdsgården har förutom till orienteringstävling även upplåtits till **Tjejmilen, friluftsgudstjänster med pingstförsamlingen och SNF utnyttjar våra lokaler för sina möten**.
Trots ett regnigt 1998 kan vi konstatera att "Vi hade i alla fall tur med vädret"!

Styrelsen i föreningen år 1998 utgörs av ordförande Greger Albrektsson, vice ordförande Ingrid Staaf, kassör Ebbe Åsenhed, sekreterare Kai Magnusson, registrator Mona Söderbäck, Gösta Gustavsson, Birgitta Karlsson, Elisabeth Jonsson och Birgitta Staaf med suppleanterna Ing-Mari Johansson, Tommy Olsson, Göran Håkansson och Hans Rydberg.
Adjungerande har varit Sture Pharmansson, Roland Hagberg, Birgit Ek-Grenefors, Olle Karlsson och Susanne Orrenius.
Årsavgiften har varit 40 kronor.

Vandrarhemmet redovisar 1 820 gästnätter
Vandrarhemsvärd: Åsa Magnusson med bitr. föreståndare Camilla Carenlöv-Borg.
Nettoinkomsten för vandrarhemmet under året har varit 173 738 kronor inklusive moms.
En gåva från familjen Berg på 2 000 kronor noteras med tacksamhet. Släktingar besökte museet och lämnade gåvan som tack för att släktens minne bevaras i Ödeshög.

1998 **I Mjölklinjens spår** den 22 augusti är en bussresa anordnad av Hembygdsföreningen för att lära känna närliggande bygder. Reseledare är Lars Jonsson, Västra Harg.

1999 **Midsommarfest a**nordnas i sedvanlig ordning på den björkklädda Hembygdsgården i Ödeshög. Koferensiär var Ingrid Staaf. Sedan den på förmiddagen av Gösta Gustavsson med medhjälpare färdigklädda stången kommit på plats leddes lekarna av Nils-Olof Hjort med musik av Hans Nyberg på dragspel. Glass utdelades till alla barn. Alvastragillet dansade, ett måste. Eklöv togs detta år från hembygdsparken. En mängd lotterier och gott kaffe och varm korv fanns att tillgå.

1999 **Hembygdsdagen** anordnades i Ödeshögs Hembygdsgård söndagen den 29 augusti.
Vid denna fest ville föreningen särskilt ihågkomma Ödeshögs storkommun 30 år, 1969 - 1999, Handelsman Johannas verksamhet, 1807 – 1899, samt Ander Bergs lärargärning 1849 – 1853.

Festen börjar på hembygdsgården med att musikskolans blåsorkester anländer och underhåller med ett musikprogram under Bo Dahlstrands ledning. Hembygdsföreningens ordförande Greger Albrektsson hälsar välkommen.
13.00 – 17.00 visas Bergska skolmuseet, Bäckafabrikens ångmaskin samt föreningens samlingar.
Några ideella föreningar visar sin verksamhet och föreningens gamla maskiner tilldrar sig uppmärksamhet. Hans Rydberg visade filmer från torpinventeringar. Tillfälle gavs att åka häst och vagn, att rida ponnyhäst.
14.00 underhåller Evert Taubtolkare Kenneth Edlund och Jan Wahlström från Vadstena.
16.00 spelas Ruskaby skola av kändisar från Ödeshög. Sådant drar folk!
Som vanligt avslutas festen med att nationalsången sjungs unisont.
Besökarna kan roa sig med kaffedrickning , lotterier eller om du har rätt ålder fiskdamm.

Vandrarhemet redovisar under året 2 146 gästnätter med värdparet Eva Broberg och Bengt Erlandsson. Nettot beräknas till 58 469 kronor

1999 Ödehögs Hembygdsförening inbjuder alla medarbetare till en träff i Boets Bygdegård den 21 november.

2000 **Ödeshögs kommun minskar med 32 personer**.
Antalet döda är större än antalet födda, vilket är en tränd i landet. Antalet inflyttade är fler än antalet utflyttade är alltid något positivt. **5735 personer bor i kommunen** den 1 januari. År 1990 fanns i kommunen 5944 personer.
Statistik från oktober månad publicerad i Östgöta Correspondenten

Ödeshögs invånare	5736	
	män	2870
	kvinnor	2866

Medelåldern är 41,9 år

2000 **Valborgsmässoafton firades**
i Ödeshögs samhälle på Hembygdsgården i kyligt väder. Musikskolan medverkade, Lysingskören sjöng under ledning av kantor Åke Lidegran. Jerker Sandegård hälsade våren välkommen och den hurrades in. En liten grupp samlades i kvällsstunden för att njuta av kaffet i Slöjdvillans värme.
I *Hästholmen* firade man med en eld på en flotte i hamnen kl 21.30 med vårtal av Jane Rådsten samt sång av Lysingkören.
I *Klöverdala missionshus* tändes elden kl 21.30 och folk förnöjde sig med kaffe- och korvservering.

2 000
Nationaldagen firades i Ödeshög på Hembygdsgården i regi av Kultur- och fritidsnämnden. Deltagande organisationer med sina fanor samlades på Ödeshögs torg och marscherade med Alvastra drum-corps till hembygdsparken. Här spelade Ödeshög musikskolas orkester med drillflickor. Parad för

fanan sköttes av Hemvärnets fanbärare. Nämndens ordförande Gunni Karlsson hälsade välkommen till en ganska talrik publik i det blåsiga och råkalla vädret. Alvastra folkdanslag dansade och ett spelmanslag från Sommenbygden underhöll med låtar. Högtidstalet hölls av kommunpolitikern Betty Malmberg. Dragspelsklubben firade sitt 20-årsjubileum med en konsert från scenen. Det nyinstiftade ledarstipendiet på 7 300 kr till Sture Orrenius minne tilldelades ungdomsledaren i Baptistkyrkan sedan många år Bernt Wahlström, nu 73 år. Kulturstipendiet gick detta år till konstnären Sören Brynoldsson.
Efter flaggutdelning avslutades festligheten med nationalsången.
För kaffeserveringen svarade en flickgrupp från fritidsgården.

Snacka om trängsel. Rut Arvidsson och Roland Hagberg

I *Heda hembygdsgård* firades också nationaldagen.
På Ödeshögs torg firades nationaldagen genom ***en sillunch*** mellan kl 12.00 - 14.00, där hågade kunde avnjuta sill och potatis för 50 kr, allt ordnat av Ödeshögs Hembygdsförenings medlemmar med hjälp vid kokvagnen betjänad av Ödeshögslottor. Över 450 personer njöt av lunchen i det vackra vädret. Flera företag sponsrade arrangemanget.

I *Ödeshögs Hembygdsgård* kläddes stången kl 09.00 av ett
ett fåtal människor, som hade svårt att finna tillräckligt med blommor, då det mesta var utblommat.

Foto Roland Hagberg Ingrid Staaf hälsar välkommen

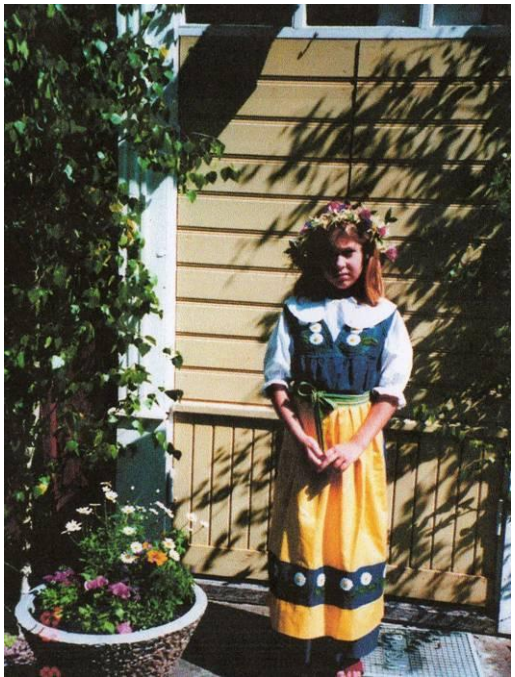

Kl 15.00 hade ca 900 personer samlats i parken och ringlekarna leddes av Nils Olof Hjorth med

dragspelsmusik av Hans Nyberg. Flera ringar

skapades kring den vackra stången. Efter lekarna dansade Alvastragillet, som alltid populära hos Ödeshögspubliken. Som avlutning spelade och sjöng Lennart Kullander på Keyboard. 25 amerikanska lotterier Sofia i Sverigedräkten.
såldes, mycket kaffe dracks och korv och glass
gick åt i solskenet. Som vanligt var det populärt när glass utdelades gratis till barnen, över 100 pinnar gick åt. Ett gått netto blev det till föreningens kassa.

Foto Roland Hagberg. Stor förväntan

Musikanterna vid stången får fart på danslystna

Alvastragillet uppträder.

Vid *Stocklycke vandrarhem* förekom midsommarfirande med uppträdande av Alvastra folkdansgille.
Vid *Heda hembygdsgård* började midsommarfirandet kl 10.00.
På kvällen kl 23.00 började den traditionella *midsommarnattsgudstjänsten i Stora Åby kyrka* med uppläsning av Inga Karlsson, violinmusik av Towe Gustavsson, solosång av Ann Bremer Andersson och Sten-Olov Ramstrand, körsång av midsommarkören, och piano och orgelmusik av elisabeth Ramstrand. Kyrkoherde Sven Alberius förrättade andakten. Gudstjänsten, besökt av över 150 personer avslutades traditionsenligt på kyrktrappen där psalmen Härlig är jorden klingade ut i sommarnatten.
Midsommardagen hölls *hembygdsgudstjänst i Ödeshögs hembygdsgård* med en ganska talrik åhörarskara. Lars Erik Redin svarade för violinmusiken.
Ett Familjerally anordnades midsommardagens kväll med start vid St Åby Församlingshem.
I *Folkets Park* anordnades midsommardagens kväll dans till Hilltons orkester.

2000 **Tre trivselkvällar** ordnades under sommaren på Hembygdsgården av olika föreningar.

2000 **Videofilmaren Hans Rydberg har börjat visa sina filmer** om det Ödeshög som passerat. Han blev glatt överraskad av det stora intresset och visningarna har kunnat fortsätta i olika sammanhang. Efter Roland Hagbergs historiska bakgrundsbeskrivning filmas exteriörer och interiörer i hus och fabriksanläggningar, varefter Hans Rydberg genom intervjuer dokumenterar deras nuvarande verksamhet.

2000 **Hembygdsdagen i Ödeshög**
gick av stapeln sista söndagen i augusti på Hembyugdsgården. Konferencier och presentatör av Hembygdsföreningen var Roland Hagberg och Jan Johansson svarade för högtalaranläggningen. Festen pågick mellan kl 13.00 - 17.00, Föreningen ihågkom under eftermiddagen Ödeshögs Dragspelsklubb 25 år, Ödeshögs Hembygdsförening 65 år och Hästholmen stad 700 år.
Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf hälsade välkommen och kl 14.00 framförde Dragspelsklubben sin mycket uppskattade 25-års jubileumskonsert för ca 500 personer. Kl 15.30 uppträdde Nova-kören under ledning av Elisabeth Ramstrand med ett körprogram, även denna gång med god publikanslutning.
På Hembygdsgården visades skolmuseet, samlingarna i Portlidret, ångmaskinen i ångmaskinshuset. Hans Rydberg visade sina hembygdsfilmer i Heddastugan, Studieförbunden Medborgarskolan och Vuxenskolan presenterade sina verksamheter, veteranmaskiner drog stenkross och tröskverk, veteranbilar hade ställts ut för beskådande, smedjan var i gång, och i parken fanns stånd med biodlarprodukter, svamp, eterneller från Hillingstad, alster från terapiverksamheten på Solgården, knyppling av Britt Håkansson, Bäcks korgar, Hembygdsföreningens alster, Rädda Barnen mm.
21 amerikanska lotterier såldes och folk kunde njuta av gott kaffe, glass, korv och barnen kunde pröva sin lycka i fiskdammen eller åka häst och vagn.
Dagen avslutades med nationalsången ledd av Sture Pharmansson.

2000 **Ödeshögs Hembygdsförenings styrelse** har bestått av ordförande Ingrid Staaf, kassör Ebbe Åsenhed, Elisabeth Jonsson, Gösta Gustavsson, Birgitta Karlsson, Eivor Wagell, Anna-Lena Brax och Hans Rydberg. Årsavgiften var 40 kronor och antalet medlemmar 348.
Göran Karlson har nedlagt ett förtjänstfullt arbete av skötseln av parken.
Vandrarhemmet redovisar 2 220 övernattningar med vandrarhemsparet Eva Broberg och Bengt Erlandsson.
Genom en textilklass har utställning ordnats i skyltfönster vid torget med föremål från hembygdsföreningen.

2000 **Hembygdsföreningen inbjuder sina aktiva medlemmar** till Hästholmens Bygdegård söndagen den 12 november kl 15.00. Det viktiga är att få träffas och lära känna varandra under trivsamma former.

2001 Valborgsmässofirandet skedde på sedvanligt sätt i **Ödeshögs Hembygdsgård**. Brasan var upprest i pyramidform av kasserat sågvirke och brasan tändes av medlemmar ur hembygdsföreningen sedan Ingrid Staaf läst några vårdikter och hälsat välkommen. Cirka 300 personer hade samlats. Talet till våren hölls av Bo Nellmer, Hästholmen, och en sångkör under Åke Lidegrans ledning sjöng vårsånger. Ödeshögs Blåsorkester med drillflickor under Bo Dahlstrands ledning underhöll vid festens början. Serveringen och korvförsäljningen lockade många i den lite kylslagna kvällen. Trots att vårregnet började falla under ceremonin stannade de flesta kvar.
I Hästholmens hamn tändes enligt traditionen elden på en flotte i hamnen. Efter festligheterna avbrändes ett storståtligt fyrverkeri.
Även **Vida Vättern** firade valborgsmässoafton genom att bjuda supégästerna på ett sprakande fyrverkeri.

2001 **Östergötlands Hembygdsförbund håller årsmöte i Ödeshög** lördagen den 12 maj.
Kl 09.30 samlas deltagarna i Ödeshögs Församlingshem och bjuds på välkomstkaffe.
Ödehögs Hembygdsförening informerar om föreningen och hembygdsgården.
Hans Brovall föreläser om Erikstorpsskatten.
Östergötlands Hembygdsförbund fyller 60 år vilket firas.
Efter årsmötesförhandlingar intas kl 13.00 lunch, ärter och fläsk eller grönsakssoppa.
Kl 14.00 – 16.00 visas Hembygdsgården och kaffe serveras dem så önskar.

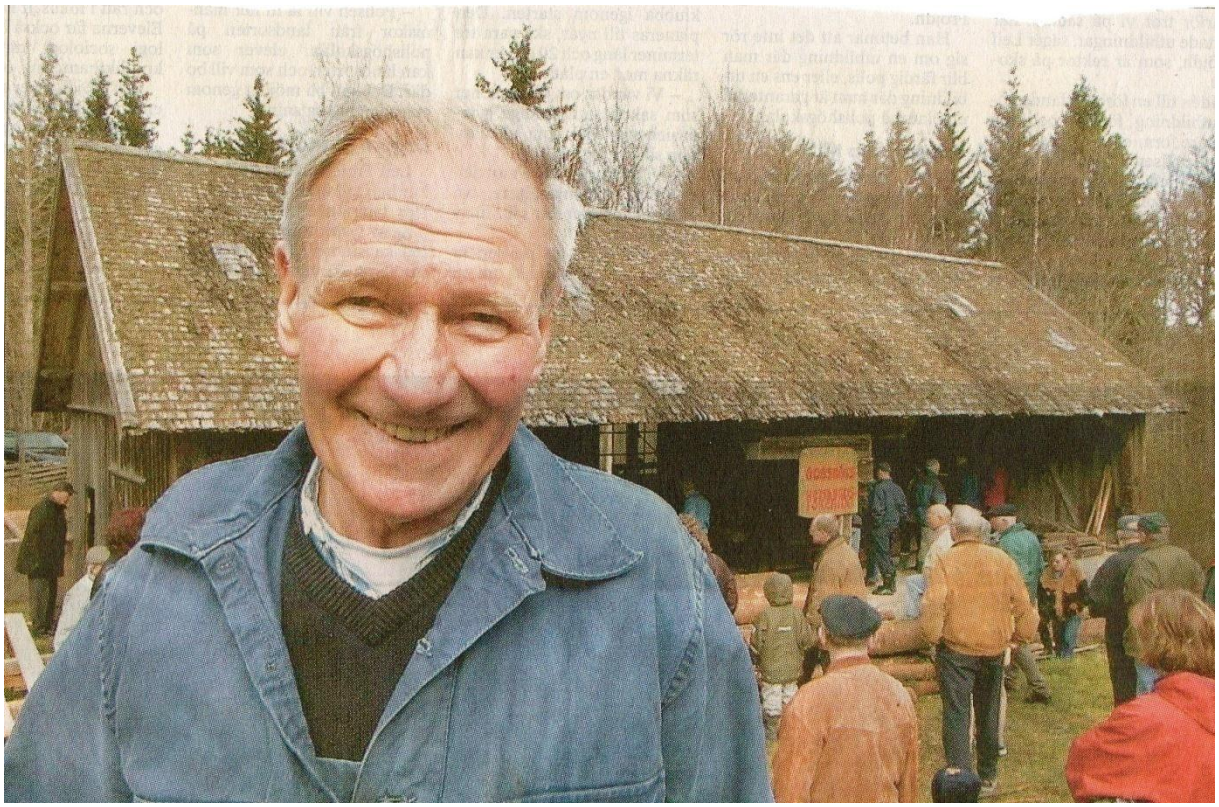

Sågardag vid Hässlevadets såg

2001 Den 5 maj anordnade Hembygdsföreningen sin **Sågardag vid Hässlevadets såg** med som vanligt mycket folk samlat när de första timmerlassen dragna med häst anlände och sågningen började. Basen Jan Johansson kunde med glädje meddela de närvarande att Hembygdsföreningen fått in så mycket pengar i gåvor att beslut fattats om att omlägga taket med nytt spån.

Spåntaket utbytes av Svensk Byggtradition, Vireda samt sågarlaget.

Det gamla taket lades 1971 av takläggaren Karl-Erik Pettersson, Borryd, Rök, bekostat av Sättra gårds ägare Eva och Herbert Gustafsson.

Den 28 september 2001 skedde invigningen av taket av antikvarie Bengt Häger, Ösergötlands länsmuseum.

Spåntaket före och efter omläggningen.

Bilder från Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv Hubert Mayhofer

Foto Ragnar Gomér
Jan Johansson och Paula Hamilton delar ut tavlor över sågen till förtjänta personer.
Kulturchefen Magnus Lundholm har just mottagit sin tavla.

Hässelvads gamla vattendrivna ramsåg vid Sättra
Tavlan är ritad av Ragnar Gomér.

2001 **Nationaldagsfirande**
inleddes för 19 gången i Ödeshög med sillunch på Ödeshögs torg till vilket mycket folk infann sin mellan klockan 12.00 - 14.00. Greger Albrektsson var ansvarig. Lottornas kokvagn användes för potatiskokningen. Kullander underhöll med sitt elpiano och folk verkade mycket nöjda. Nästan 400 gäster utspisades till ett pris av 50 kronor per person.
På kvällen kl 18.00 firades kommunens officiella nationaldag med *festligheter vid Alvastra*

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv, gåva från Hubert Mayerhofer
Del av fanborgen vid Alvastra kloster med Omberg i bakgrunden.
Jan Johansson och Sture Pharmansson fanbärare för Hembygdsföreningen och Ulla Pharmanssonoch Arne Syren för Röda korset.

kloster anordnat av Kultur- och Fritidsnämnden. Huvudtalare var konstnär Gebbe Björkman. Ödeshögs kommuns kulturpris tilldelades docent Kalle Bäck, Trehörna. Kommunens ledarstipendium tilldelades Weine Ax, som verkat i 17 år i ÖIK. Paraden för fanan skedde med hjälp av hemvärnets fanbärare. Ett tiotal organisationer ställde upp med fanor. Alvastragillet dansade och Ödeshögs musikorkester underhöll.

2001 **Midsommar**
firades på många ställen i kommunen. I **Ödeshög** kläddes stången på Ödeshögs Hembygdsgård mellan kl 09.00 - 11.00 av ett litet gäng personer. På grund av ihållande regn bands kransarna uppe på scenen under tak. Midsommarfesten pågick mellan kl 15.00 - 17.00 med trots regnet mycket folk samlat. Ingrid Staaf hälsade välkommen. Lekarna leddes av Nils Olof Hjorth med sedvanlig bravur. Hans Nyberg och Harry Pharmansson skötte dragspelen. Alvastra folkdanslag hade dansuppvisning, uppskattat. 16 amerikanska lotterier såldes och kaffeserveringen gick bra. Ett populärt inslag är gratisutdelning av glass till alla barn. Festen avslutades med Östegötasången.

I **Boet** ordnades firandet av Boets Byalag och stången kläddes kl 15.00 vid Boets skola. Dansen troddes till dragspelsmusik. Olika aktiviteter var ordnade för stora och små. En kort andakt avslutade festen kl 17.00.
Vid **Stocklycke vandrarhem** var midsommarstången rest för gästerna och här dansade Alvastra Folkdansgille.
I **Trehörna** hembygdsgård kläddes stången kl 14.00 varefter dansen vidtog. De närvarande kunde avsluta dagen med fika från medhavd fikakorg.
I **Heda** var det midsommarfirande i Hembygdsgården.
I **St Åby kyrka** ordnades kl 23.00 en sedvanlig midsommarnattsgudstjänst med musik, sång och diktläsning.
På midsommardagen ordnades **friluftsgudstjänster** i Hembygdsgårdarna i Ödeshög, Trehörna, med medverkan av kyrkokören och kåseri av Kalle Bäck, och Heda.
I Hembygdsgården ordnades **Trivselkväll** av Hembygdsföreningen med Mona Söderbäck som den drivande. Olika förmågor från orten medverkade och allsången leddes av konfrensiären Mats O Pettersson med dragspelsmusik av Olle Thagesson. Kalle Bäcks kåseri om svärmorsdrömmen rev ner många skrattsalvor. Ann Bremer-Andersson ledde en damkör med komp av Göran Sanfridsson trio. Genom lotterier och serveringar gav kvällen ett gott netto till föreningens arbete.

2001 **<u>Ödeshögs Hembygdsförening anordnade sedvanlig</u>**
hembygdsdag den sista söndagen i augusti. Detta år deltog frivilligorganisationerna med anledning av att **Brandkåren firar sitt 75-årsjubileum**. Organisationerna tågade från torget med musikkåren i spetsen och med hedersledamoten Claes Ingesson som fanbärare flankerad av räddningschefen P.O. Lindelöf och kommunalrådet Michael Cornell. I tåget rullade olika räddningstjänstfordon.
Ingrid Staaf hälsade välkommen till Hembygdsgården och festen öppnades. Brandkåren visade på Hembygdsgården upp gammal och ny materiel samt brandmännens utrustning under åren.

Signalhorn fanns utplacerade i skåp på olika ställen i samhället. När någon blåste i signalhornet ryckte den gamla borgarbrandkåren ut och med hjälp av handpumpar och vattenlangningskedja var snart branden släckt i bästa fall. Brandmännen visade släckning med handspruta och med modern motorspruta samt räddning ur krockskadad bil. Lottorna, Hemvärnet, Civilförsvarsföreningen och Röda Korset visade också prov på verksamheter. Många föreningar, studieförbund och privatpersoner visade prov på olika duktigheter. Alla bodar samt Bergska skolmuseet var öppna för besök. Maskinerna dånade. En riktig gärdesgård genom att "Sve vejor" utfördes av Wåge Erxon med medhjälpare.
För underhållningen i form av sång och musik svarade Sandra Nordahl och Sofia Falk. *Karin och Olle Karlsson avtackades för alla de år de arbetat för Hembygdsföreningens bästa.*

Kommunalrådet Michael Cornell höll jubileumsta-let för 75-åringen.
Sång och musik framfördes av Sandra Nordahl och Sofia Falk.
Drängalyft och kraftapparaten lockade många att pröva sina krafter. Kommunalrådet förvånade genom att lyfta alla tre stenarna. Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf förvånade även hon genom att i hembygdsdräkt lyfta stenarna. Speaker under dagen var Roland Hagberg. Slipning av lie

Rekordet är P O Lindelöfs 39 lyft från år 1974.
Nästan tusen personer besökte parken under dagen.
Arrangörer: Ödeshögs Hembygdsförening, Frivilligorganisationerna i Ödeshög och Räddningstjänsten.

Några veckor senare, söndagen den 2 september, anordnade **Hyresgästföreningen i västra Östergötland en hembygdsdag i Hembygdsgården** med ponnyridning, tipspromenad, korvgrillning, yx- och pilkastning och underhållning av Hawkey Franzén och Therese Klintebjer samt PRO-.kören från Ödeshögsföreningen. .
(*Sve vejor Ödeshögs bibliotek accnr 468)*

Bild Göran Palmqvist.
Hedersbrandman Klas Ingesson och räddningschefen P O Lindelöf vid en veteranbil från 1932. Volvon var godkänd för elva passagerare och var i tjänst till 1972.

Ödeshögs Hembygdsförenings styrelse består av: ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, kassör Ebbe Åsenhed, sekreterare Roland Hagberg, Eivor Wagell, Hans Rydberg, Gösta Gustavsson och Birigtta Karlsson med suppleanterna Göran Håkansson, Ing-Marie Johansson, Elisabet Jonsson och Margret Broberg.
Vandrarhemsrörelsen redovisar 1 796 övernattningar
En planschutställning ordnades i biblioteket.

2001 **<u>Östgötadagarna ordnades för första gången</u>**
i hela landet. I Ödeshög ordnades många arrangemang. Konsthantverk: Ateljé Gebbe i Ödeshög och Karin I Gejel Keramik i Skogslund i Visjö höll öppet. Kultur, musik, marknad, Boets Byalag SV Ödeshög, Holavedens Handelshus ek förening, J A B S Slöjd och Hantverk i Boet, Hästholmens Byalag ordnar utställningen "Hästholmen i världen"; Ödeshögs Hembygdsförening, Östergötlands lantbruksmuseum och Sjöstorps Fotbollsgolf.

<u>Kommunens vackraste hus</u>
2001 I Ödeshög har anordnats en omröstning om **kommunens vackraste hus** 77 personer har följt konstfrämjandets och kommunens uppmaning och skickat in förslag. 19 personer röstade *på **Ombergs turisthotell*** . På andra plats kom Ellen Key Strand och på tredje plats Granliden på Hembygdsgården.

2002 **Hembygdsvännen Sture Pharmansson har avlidit.** En av Ödeshögs stora personligheter har gått ur tiden i en ålder av nära 85 år. Han kom ursprungligen från Tegneby i Hästholmen. Efter realexamen i Vadstena och studentexamen i Norrköping hamnade han i Stockholm på Handelshögskolan. År 1937 fick han jobb på Östgötabanken i Stockholm och blev kvar till 1945. Han sadlade om och blev lantbrukare i Tegneby och Broby vid Alvastra. Samtidigt blev han revisor i Stora Åby sparbank och senare dess huvudman. Han anställdes 1961 i dåvarande Stora Åby sparbank, där ha sedermera utnämndes till kamrer. I denna tjänst kvarstod han till sin pensionering 1982. Han betecknades som en duktig och skicklig bankman och var mycket omtyckt av såväl kunder som arbetskamrater. Han var även engagerad politiskt inom Ödeshögs kommun bl.a. såsom överförmyndare under flera år. Tog initiativet till att inrätta en kulturstiftelse, Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs minnesfond år 1984. Denna stiftelse har sedan dess årligen utdelat stora penningbelopp såsom kulturpriser till pristagare inom olika områden i första hand inom Ödeshögs kommun. Han var ordförande i stiftelsens styrelse till och med 1991. Han har också ägnat stor kraft och tid åt Ödeshögs hembygdsförening, där han verkat såsom styrelseledamot och kassör. Övriga ideella organisationer där han lagt ned mycket arbete har varit Röda Korset, Kyrkans vänner, kyrkokören och väntjänsten. Sin stora kontaktyta behöll han livet ut. Han var en stor och vänsäll personlighet och med en sällsynt begåvning. Många kommer att minnas honom med tacksamhet och beundran.

2002 **Valborgsmässofirande den 30 april i Hembygdsgården** höll fast vid traditionen. Musikskolans vårorkester dirigerades av Bo Dahlstrand. Körsången leddes av Åke Lidegran och vårtalet hölls av Betty Malmberg. Valborgsmässoelden flammade mot himlen. På grund av eldfaran bland de gamla husen är brasan gjord av väl hopbundet överskottsvirke.
I Slöjdvillan serverades kaffe med hembakat bröd och i Hembygdsparken kunde man avnjuta varm korv med bröd.

2002 **Nationaldagsfirande**
skedde med sillunch på Ödeshögs torg i regi av Ödeshögs Hembygdsförening. Ca 500 gäster hade bänkat sig vid borden dukade på torget och betalat 50 kronor. För musikunderhållningen, talet och sången svarade Lennart Kullander. Föreningens ordförande Ingrid Staaf hälsade välkommen. Lottorna hjälpte till med potatiskokningen i fältkök. Greger Albrektsson ledde med van hand alla medverkande till en lyckad fest. Ett leve för fosterlandet utbringades och nationalsången sjöngs. Folk verkade nöjda. Sedan återstod att städa torget rent och återställa alla bänkar och bord innan kvällens firande på Hembygdsgården.
Det officiella nationaldagsfirandet skedde med början kl 18.00 på Ödeshögs Hembygdsgård i Kulturnämndens regi. Musik av musikskolans orkester med drillflickor inledde. Föreningen deltog med sina fanor. Talet hölls av fotbollsproffset Klas Ingesson. Efter spelmansmusik av Lars Erik Redin och folkdansuppvisnaing av Allvastragillet skedde utdelning av flaggor samt ett ungdomsstipendium. Hembygdsföreningen serverade kaffe för hugade spekulanter. Kaffe med bröd 25 kronor, korv med bröd 12 kronor.
För många av föreningens medlemmar blev detta en heldag med mycket arbete på två ställen.
Ansvarig: Hubert Mayrhofer

2002 **Midsommarfirandet skedde traditionsenligt även detta år.**
I **Ödeshögs Hembygdsgård** samlades som vanligt ca 700 - 800 människor och dansen kring stången leddes av Nils Olof Hjort med Hans Rydberg och Harry Pharmansson på dragspel. En enkel familjefest mellan kl 15.00 - 17.00. Ingrid Staaf var konferensiär. Tre ringar bildades av barn och vuxna och på grund av det våta underlaget flyttades dansen på en torr plan en bit från midsommarstången. Ett gäng ungdomar bildade snabbt en egen ring i blötan kring stången. Alvastragillet underhöll med folkdanser och Lars Erik Redin underhöll med spelmansmusik. Gratisglassen till barnen utdelades även detta år. Stången hade klätts av Gösta Gustavsson med många medhjälpare, unga som gamla, och ansvariga för kransarna detta år var Gudrun Håkansson och Ingrid Staaf. Serveringen gav nästan 5 000 kronor och 22 amerikanska lotterier såldes.
Besökarna kunde njuta av kaffe, korv eller glass, allt efter tycke och smak.
I Ödeshögs Hembygdsgården anordnades midsommardagen gudstjänst med liturg Sven Alberius och musik på violin av Lars Erik Redin. Den gamla tingshusklockan kallade till gudstjänsten till vilken ca 40 personer infunnit sig. Kyrkkaffe serverades.
Ansvariga: Gösta Gustavsson, Hubert Mayrhofer, Ing Marie Johansson.
I Hästholmens hamncafé anordnades midsommardans kl 21.00 - 01.00 med Bosse Dahlstrands orkester & Sandra.

I Heda hembygdsgård var det midsommarstång med dans.
Kl 23.00 anordnades sedvanlig **midsommarnattsgudstjänst med musik och lyrik i St Åby kyrka** med medverkan av Towe Gustavsson, violin, Helena Franzén, sång, samt midsommarkören m fl. Liturg var kyrkoherde Sven Alberius.

Tisdagen efter midsommar anordnades **årets enda trivselkväll i Hembygdsgården** med Mona Söderbäck som ansvarig. Ett flertal hemliga lådor lottades ut under kvällen, som bestod av Skånska Lassemelodier. På grund av det kyliga vädret blev publiktillslutningen inte så stor som önskvärt vore.

2002 **Hembygdens dag**
anordnas söndagen den 25 augusti på Ödeshögs hembygdsgård.
Festligheterna börjar med gudstjänst kl 11.00 i parken till vilken tingshusklockan kallar och manar. Kyrkkaffe serveras för hugade vid Slöjdvillan.
Hembygdsdagen öppnas kl 13.00 av föreningens ordförande Ingrid Staaf varefter de gamla maskinerna startas, stenkrossen och tröskverket visar hur det en gång gick till. Ångmaskinen i ångmaskinhuset dras av tryckluft, tyvärr fungerar ej ångpannan. Föremålen i bodarna visas och skolmuseet presenteras 160 år efter det folkskolestadgan kom till 1842. En mängd hantverkare visar sina alster och ideella föreningar, frivilligorganisationer och studieförbund presenterar sin verksamhet. Under eftermiddagen hedrades ÖIK 90 år, 1912 – 2002, Ödeshögs Skyttegille 110 år, 1892 – 2002, och folkskolestadgan 160 år, 1942 – 2002.
Kl 14.00 var det scenframträdande av Henrik H:son Wilén: visor av Dan Andersson och kl16.00 av Elisabet Ramstrand med barnkör. Lotterier, servering av kaffe, korv och glass lockar till köp. Festen avslutades med nationalsången med kören som försångare.

Hembygdsföreningens styrelse består av: ordförande, hembygdsombud, museiombud Ingrid Staaf, vice ordförande, lotteriansvarig, Herbert Mayrhofer, kassör, postmottagare, Ebbe Åsenhed, sekreterare Roland Hagberg, Eivor Wagell, Hans Rydberg, Gösta Gustavsson och Birgitta Karlsson. Runstensfaddrar sedan ett flertal år Gerd och Bertil Johansson och Roland Hagberg. Ansvariga för rumsuthyrningarna utöver STF-tiden Gudrun och Göran Håkansson. Registrering av föremålen ha skett genom Birgitta Karlsson.
Vandrarhemmet sköttes även detta år av Eva Broberg och Bengt Erlandsson. STF har gjort en flygande inspektion genom att en person övernattat på vandrarhemmet. Omdömet var gott. Nya inventarier har skänkts av STF. 30 000 kronor har av kulturnämnden anvisats för ommålning av Slöjdvillan.

2002 **Vid Östergötlands Fornminnes- och Musseiförenings årsstämma**
tilldelades föreningens guldmedalj bl.a. Lars Frölich och Kalle Bäck och fornminnesföreningens diplom utdelades till Sigbritt Person, Sväm, och Ingrid Staaf, Ödeshögs Hembygdsförening.

2003 **Valborgsmässofirandet i kommunen**
skedde i *Ödeshögs hembygdsgård* med tal av kommunalrådet Jan-Olov Gustavsson. En kör under Åke Lidegran sjöng vårsångerna. Musikskolans orkester spelade. Mycket folk hade samlats och många njöt även av gott kaffe med bröd.
I *Hästholmen* samlas många för att se elden med det som drar mest är fyrverkeriet. Tyvärr söker sig många upp på Omberg för att se det vackra men i och med det förlorar Hästholmen IF många besökare nere vid hamnen. Sedan ca 20 år tändes elden på en flotte i hamnbassängen. Årets vårtalare var Conny Borgentoft. en gammal HIF–supporter. Trubaduren Robert Lindström underhöll senare på kvällen i hamncaféet.

2003 **Vid Svenska flaggansdagsfestligheterna**, Nationaldagsfirandet, på Hembygdsgården i Ödeshög överlämnades
årets ledarstipendium till Gunnar Häggström, som i 50 år utan avbrott verkat som ungdomsledare i det tysta inom Baptistkyrkans ungdomsarbete.
Gunnar Häggström har under mångårigt ungdomsledarskap varit en mycket god förebild för ungdomar.
Årets kulturstipendium
tilldelades konstnären Olle Schmidt, som bl.a. engagerat sig i kommunens projekt Kultur i vården, Boets byalag och Ombergsbygdens kulturarbetarförening. Olle Schmidt tilldelas priset för sitt konstnärskap och starka kulturengagemang i Ödeshögs kommun.
Pristagarna får 10 000 kronor.
Ett flertal föreningar medverkade med sina fanor. Förutom dans, musik samt utdelning av flaggor och fanor högtidstalade adjunkt Margareta Karlsson.
För hugade gäster serverade Hembygdsföreningens medlemmar kaffe.

Kl 12.00 deltog över 500 personer **på Hembygdsföreningens sillunch på torget i Ödeshög**.

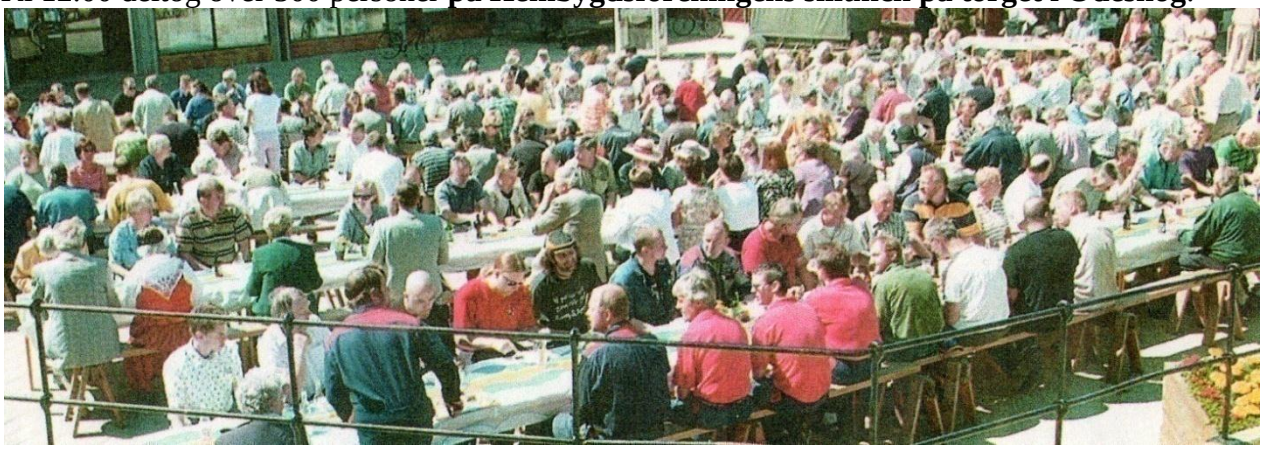

Bild Björn Stridbeck
Mycket folk hade sökt sig till torget för att äta sill och potatis.

Greger Albrektsson står som bas för sista gången. Han har funnit att det är svårt att få tag i folk som vill engagera sig en sådan här dag. Lottorna hjälper till med potatiskokningen, ca 150 kg, annars är det äldre föreningsmedlemmar, som svarar för dukning och servering av sill, potatis, gräslök, fil samt hårt bröd och dricka, kaffe med kaka. Trubaduren Robert Lindström medverkade med sång och musik. **Högtidstalare var kanaldirektör Claes–Göran Österlund.** Allt till ett pris av 60:– kronor. Ca 500 betalande gäster vilket är något mindre än förra årets rekordsiffra.
För första gången sedan 1989 delades Johannapriset ut på initiativ av Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs minnesfond. Styrelsen arbetar tillsammans med Ödeshögs kommun och Söndags–Kuriren. ***Priset, som består av smycke och blommor, tilldelades Sigbritt Persson från Svämb, som fick motta priset ur landshövding Björn Erikssons hand. Hon har bevarat och levandegjort sin makes efterlämnade ateljé med tillhörande konstverk och hans stora samling av föremål från äldre tiders hantverk och annan verksamhet. Hon har därigenom gjort en betydelsefull kulturell gärning. Under de senaste 9 åren har hon anordnat en välbesökt sommarkonsert i sin trädgård i Svämb. Hon har även upplåtit sitt hem för lovande unga konstnärer som fått möjlighet utveckla sitt konstnärskap i en lugn och rofylld och konstnärlig miljö.***
Sigbritt fyller 80 år till midsommar.

Bild Björn Stridbeck.
Landshövding Björn Eriksson, Susanne Orrenius Sigbritt Persson.
Det blev en lång arbetsdag för många av föreningens medlemmar.

2003 **Midsommarfirande**
skedde på olika håll i kommunen. I *Ödeshögs hembygdsgård* kläddes stången kl 09.00 av en liten engagerad skara. Harry Pharmansson och Per Danielsson hade ordnat eklöv. Göran Håkansson hade i vanlig ordning förberett stång och ringar. Stången kläddes av Gösta Gustavsson med medhjälpare. Ingrid Staaf och Gudrun Håkansson med medhjälpare band kransarna. Harry Pharmansson underhöll med spel på dragspelet.
Kl 15.00 startade midsommarfirandet med ca 500 personer samlade i parken. Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf hälsade välkommen. Solveig Redin, Elisabeth Jonsson m fl ledde lekarna till dragspelmusik av Hans Nyberg. Alvastragillets folkdanslag dansade på grund av regnet inne i scenbyggnaden. En av de dansande damerna råkade trampa genom golvet. Som tur var skedde ingen olycka. Alla barn serverades gratis glass utdelad av Göran Håkanssn m fl. m Lotterierna fick en strykande åtgång och även kaffeserveringen lockade många kaffesugna. Tyvärr störde ett stundtals ihållande regn.
Programkommitté: Birgitta Karlsson, Gösta Gustafsson och Hubert Myrhofer. I korvståndet stod Eivor Wagell och Åke Svensson.
Kaffe med bröd kostade 25 kronor och korv med bröd 12 kronor.
På söndagen anordnades sedvanlig friluftsgudstjänst på Hembygdsgården. På grund av ett strilande regn förlades gudstjänsten till Slöjdvillan.
Vid Stocklycke vandrarhem ordnades dans kring midsommarstången och kl 15.00 uppträdde Alvastragillets folkdanslag.
Även i Trehörna hembygdsgård kläddes midsommarstång och troddes dansen kring stången.
I St Åby kyrka anordnades kl 23.00 midsommarafton midsommargudstjänst med Jerker Sandegård, midsommarkören, Towe Gustavsson violin och Inga Karlsson diktläsning.
I Heda hembygdsgård anordnades midsommarafton friluftsgudstjänst kl 10.00 varefter man dansade kring midsommarstången.

2003 **Hembygdsdagen firas i Ödeshögs Hembygdsförening** på hembygdsgården söndagen den 31 augusti med början med gudstjänst, Svenska kyrkan, kl 12.00 från scenen. Till gudstjänsten kallar tingshusklockan. Kyrkkaffe serveras kl 13.00.

Konferencier är Roland Hagberg. Sven Svensson och Gösta Gustavsson visar bodarna och Birgitta Karlsson och Lennart Kroon visar skolmuseet. Karl-Erik Johansson, Valter Rosenkvist m fl. svarar för maskinerna, Jan Abrahamsson och Leif Rosenkvist visar ångmaskinen, Wåge Erixon gärdslar och Sven Folke svarar för veteranbilar.
Ödeshögsgruppen Fredalz underhåller från scenen. Frivilligorganisationer visar prov på sina verksamheter. Hantverkare och studieförbund visar prov på sina aktiviteter i Granliden.
Ett flertal lotterier försäljs. Servering av kaffe, krov och glass.
Kl 17.00 avslutas dagen med nationalsången, sjungen unisont.
Ledningsgrupp: Ingrid Staaf, Göran Håkansson, Elisabeth Jonsson, Hans Rydberg, Lennart Kroon.
Styrelsen i föreningen har under år 2003 utgjorts av: ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, kassör Ebbe Åsenhed, sekreterare Lennart Kroon, Hans Rydberg, Eivor Wagell, Birgitta Karlsson, och Gösta Gustavsson med styrelsesuppleanterna Elisbet Jonsson, och Göran Håkansson. Föreningen har haft 323 medlemmar.
Medlemsavgiften har varit 50 kronor.
Hässlevadskommité har varit Jan Johansson, Harry Pharmansson, Arne Lundgen och Rolf Fransson. Omläggningen av Granlidens tak kostade 70 000 kronor plus moms. EU-bidrag med 200 000 kronor erhölls för uppsättning av bodarna till Slöjdvillan.
Under året har lanthandel inrättats i Augustarummet i Granliden, gåva av makarna Lundin.
Vandrarhemmet redovisar 2 067 övernattningar – något av rekordår. Värdpar var Eva och Bengt.
Filmkvällar har ordnats med filmer av Hans Rydberg och Ernst Krapf.

2004 **Valborgsmässoafton firas**
i Hästholmen vid hamnen kl 21.30 med körsång och vårtal av kyrkoherde Sven Alberius. Vårdkasen på en flotte i sjön, samt avslutas med ett ståtligt fyrverkeri,
i Ödeshögs hembygdsgård kl 19.30 med vårtal av Gebbe Gunnar Björkman samt körsång av Lidegrans kör samt musik av blåsare från musikskolan, brasan tändes av medlemmar i Hembygdsföreningen, servering i Slöjdvillan,

Bild ur Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv, Hubert Mayerhofer. Kören sjunger i den kylslagna kvällen.

i Klöverdala missionshus kl 19.00 med sång, vårtal, servering, eld och fyrverkerier samt vid Vida Vättern där gästerna vid Valborgssupén bjuds på ett magnifikt fyrverkeri.

2004 **Den första helgfria lördagen i maj startades sågen i Hässlevadet**. Sågardagen hade som vanligt lockat mycket folk. Bilar stod över allt längs vägen och vid sågens start fick

besökarna parkera en kilometer från sågen. Över 300 besökare redan första timmen. Ute i skogen kan besökarna följa fällningen av träden, hästtransporten fram till sågen samt timrets behandling och uppläggning. Arbetslagets fruar har ställt upp med försäljning av lotter med fina nystade ostar som pris samt kaffe och bröd samt korv med bröd.
Genom den ihållande torkan var vattenståndet lågt och det diskuterades om sågningen skulle bli av men regn kom i rättan tid.
När evenemanget var slut bjöds samtliga medverkande på ärtsoppa, kaffe och tårta. Man kan ju inte bara jobba, enligt lagbasen Jan Johansson.
Virket går till Hembygdsföreningen. Både länsmuseet och länsstyrelsen efterfrågar ramsågat virke vid sina restaureringsarbeten.
Sågardagar har anordnats varje år sedan 1987.
Sågarlaget delade ut en liten skrift om sågen till besökarna.
Dagen inleddes med en tyst minnesminut för den gamle sågarveteranen Harry Pharmansson, som så sent som den 1 maj besökte sågen. Harry ägde en egen såg i Hartsbol.

2004 **Den traditionella sillunchen på Ödeshögs torg** anordnades i år fredagen den 4 juni av Ödeshögs Hembygdsförening i samarbete med Ödeshögs lottakår samt SPF– föreningen. 417 biljetter såldes till ett pris av 60 kronor och torget var fullt av sillgäster kl 12.30, då de hälsades välkomna av Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf. Lottorna svarade för potatiskokning från fältkök uppställt på torget. Blomsterhandlarna stod för bordsdekorationerna. SPF– kören underhöll med körsång och Lennart Kullander spelade "somrig" musik på elorgel. Naturligtvis sjöngs nationalsången och hurrades för Sverige. Efter lunchen bjöds på kaffe och glass. Greger Albrektsson hade avsagt sig att ensam arrangera lunchen, men allt flöt lugnt och stilla i den nya regin med en planeringsgrupp bestående av Ingrid Staaf, Hubert Mayerhofer, Roland Hagberg och Lennart Kroon.
I samband med lunchen utdelar Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs minnesfond i samarbete med Ödeshögs kommun, biblioteket och Söndags – Kuriren utmärkelsen **Årets Johanna.** ***Utmärkelsen tilldelas Märta Tollander för hennes engagerade arbete i Heda socken och Heda Hembygdsförening.*** Hon lägger ner ett omfattande ideellt arbete i olika kyrkliga sammanhang.
Johannasmycket utdelades av Susanne Orrenius, ordförande i kommunstyrelsens kultur– och fritidsutskott.
Arrangörer: Ödeshögs Hembygdsförening, Lottakåren, SPF. Priset för lunchen är 60 kronor.

2004 **Årets nationaldagsfirande hölls vid Alvastra klosterruin** arrangerad av kulturnämnden och leddes av Susanne Orrenius och Gunilla Christensen. Flaggan var hissad på flaggstången vid Birgittakullen. Under musik av Ödeshögs musikskolas orkester intågade medverkande organisationer och ställde upp sin fanborg. Hemvärnet och lottorna med endast några personer, Ödeshögs hembygdsförening, MHF – avdelningen, Alvastragillet och SPF–pensionärerna, det var allt. Drygt hundra personer hade bänkat sig i den vackra kvällen. Alvastragillet dansade och talet hölls av landshövdingens hustru Helena

Eriksson. Hon anspelade på ett skickligt sätt till bygdens historia.
Ledarstipendiet, som utdelas av kulturnämnden, tillföll idrottsledaren Bjarne Waldau. Prissumman utgör 7 400 kr.
Ödeshögs kulturstipendium tilldelades Ödeshögs Dragspelsklubb för dess engagerade verksamhet att sprida glädje hos Ödeshögsborna.

Bilder från Östgöta-Correspondenten
Vid flagg– och fanutdelningen visade det sig att ÖIK icke skickat några representanter att motta den erhållna fanan.
Tillställningen avslutades med att organisationernas representanter uttågade.

2004 Nyföretagande ökar i landsbygdskommunerna och **Ödeshögs kommun ligger tvåa i landet i kategorin landsbygdskommuner.** Detta visar statistik från Nyföretagarbarometern. År 2003 registrerades 5,4 företag per 1000 invånare i Ödeshög. Medeltalet för landsbygdskommunerna är 4 per 1000 invånare. Ockelbo vinner med 7,5 . Bland de nyinflyttade företagarna är många konsthantverkare. Även antalet turistföretag ökar och här finns många enmans– och småföretag. På listan över företagsvänliga kommuner ligger Ödeshög 2:a efter Linköping, 97 i hela landet.

2004 **I Ödeshögs Hembygdsgård invigs en lanthandel av Wiola Lundin i Granlidenbyggnaden**.
För fem år sedan gick Stig och Wiola Lundin i pension och flyttade från Täby tillbaka hem till Ödeshög till Wiolas morföräldrahem i Kushult. Sonen skall flytta in i sitt morföräldrahem i Maltmossen och huset skulle städas. På vinden fanns en helt orörd lanthandel. År 1921 startade Emil och Sara Dahl butik i Maltmossen och Wiolas föräldrar Sven och Hildur Johansson driver den från 1934 fram till den stängs 1974. Den heter då **Sven Johanssons Speceri & Diverseaffär.** Stig och Wiola frågar hembygdsföreningen om de önskar ta emot butiken och dess innehåll. Föreningen tackar ja och Stig och Wiola har själva ordnat den nygamla lanthandeln i Granlidens ena rum. Vid starten på 1920–talet betjänades ett 60–tal hushåll. Affären utökades. 1938 tillkommer bensin och något senare blir lanthandeln telestation med ett 20–tal abonnenter. Affären är i princip öppen alla tider på dygnet. Den blir en samlingsplats för traktens ungdomar. Företaget kompletteras med torghandel i Tranås, Gränna, Jönköping och Nässjö, varvid lanthandlaren säljer ägg, gurkor, syltlök och frukt. Detta var varor, som inlämnats som betalning i affären av ortsbefolkningen, som betalning för inhandlade varor.
I den uppbyggda lanthandeln finns det mesta handgjorda trådknappar, tråd, linnen, strumpor, nylonstrumpor, bläck, nålbrev, rosa underbyxor, herrstrumphållare, trätofflor mm. Hyllorna är fyllda med gamla burkar och flaskor. Vad som saknas är silltunnan och snusburken.
Vid festliga tillfällen kommer Wiola att sälja karameller i strut från affärsdisken.

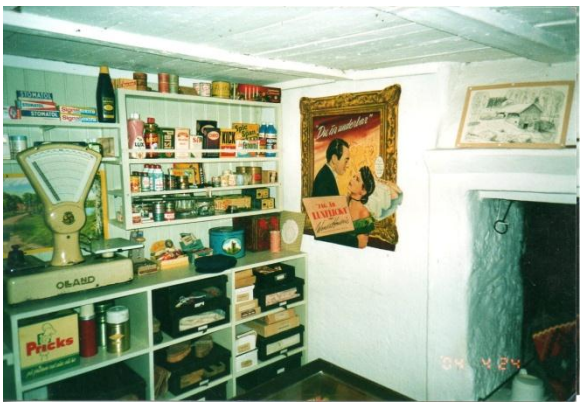

Bilder ur Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv, Hubert Mayerhofer
Lanthandeln inredd i Augustarummet i Granliden.
En av initiativtagarna föreningens sekreterare Ebbe Åsenhed med Hubert Mayerhofer.

2004 Midsommarfirandet
I Ödeshög samlades intresserade personer för att klä stången kl 9.00 på förmiddagen. En grupp tyska turister deltog med liv och lust i arbetet.

Bilder ur Ödeshögs Hembygdsförenings bildarkiv Hubert Mayerhofer
Gudrun Håkansson binder krans med medhjälpare. Dragspelsunderhållning på förmiddagen

Dansen tråddes medan många valde att titta på.

Klockan 15.00 kunde föreningens ordförande Ingrid Staaf hälsa ca 700 personer välkomna till den vackra parken, som täcktes av regntunga moln. Nils Olof Hjorth ledde lekarna med hjälp av dragspelsmusik av Hans Nyberg. Lekarna avslutades efter ca en timmes dansande med "raketen". Kl 16.00 uppträdde Alvastragillet med en uppskattad folkdansuppvisning. Alla barn bjöds på glass. De vuxna lade pengar på inköp av 21 amerikanska lotterier, korvinköp samt kaffe med hembakat bröd.
Drygt 11 600 kr kunde föreningen räkna in. Kl 16.30 avslutades festligheterna med att Östgötasången sjöngs unisont.
På Åvallen i Svanshals trådde man midsommardansen a' capella utan någon form av musik. Barbro Johansson i Rök – Svanshals idrottsklubb var ansvarig. Per–Ove Samulsson ledde lekarna med klar och ljudlig stämma. Ett par hundra personer i alla åldrar tävlade, lekte, dansade och fikade på idrottsplanen. Då och då bröt solen igenom molntapparna.
På natten kl 23 inleddes i St Åby kyrka en midsommargudstjänst med mycket sång, diktläsning och musik.
På midsommardagen var det friluftsgudstjänst i Ödeshögs Hembygdsgård, som på grund av ett ihållande regn under förmiddagen förlades till slöjdsalen. Den nyanställda prästen Rihta Gavelli förrättade gudstjänsten. Lars Erik Redin spelade fiol.

Fru Sigbritt Persson på Svämb Västergård skänker en del av museiföremål hennes man under sin levnad samlat ihop. Gården skall försäljas. Själva museilokalen samt mannens konstnärslya kommer att vara kvar och förvaltas av den nya innehavaren av gården. Föremålen mottogs med tacksamhet och flyttades till ångmaskinhuset.

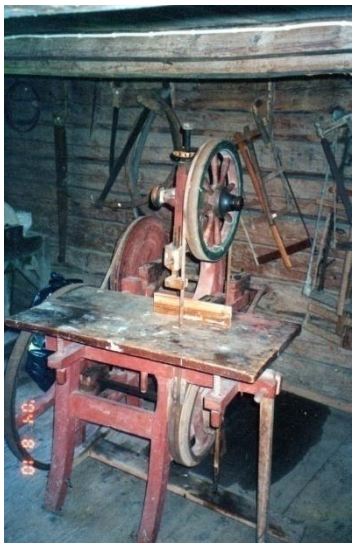

Foto Roland Hagberg

Hembygdsdagen den 29 augusti.
Kl 13.00 välkomnar Ingrid Staaf från scenen varefter Ödeshögsflickan Anki Ramevik sjunger. Roland Hagberg intervjuar äldre Ödeshögsinvånare Erik Rydberg, Trehörna, Rune Green, Ödeshög, och Ingrid Ax, tidigare Bäck i Boet och nu Ödeshög.
Hans Rydberg leder allsång tillsammans med Eric Rydberg, Trehörna, 2004 På Ödeshögs hembygdsförening ordnas **Hembygdsdag den 29 augusti**.
Kl 13.00 välkomnar Ingrid Staaf från scenen varefter Ödeshögsflickan Anki Ramevik sjunger. Roland Hagberg intervjuar äldre Ödeshögsinvånare Erik Rydberg, Trehörna, Rune Green, Ödeshög, och Ingrid Ax, tidigare Bäck i Boet och nu Ödeshög.
Hans Rydberg leder allsång varefter vidtar en mc, moppe och traktorparad.
Lanthandeln var öppen och tilldrog sig stort intresse. I övrigt var bodar, museet och föreningens maskiner i gång. Serveringen hade ofta kö liksom korvståndet och lotterna sålde bra.
varefter vidtar en mc, moppe och traktorparad.
Lanthandeln var öppen och tilldrog sig stort intresse. I övrigt var bodar, museet och föreningens maskiner i gång. Serveringen hade ofta kö liksom korvståndet och lotterna sålde bra.

2004 **<u>Ödeshögs sju församlingar blir en</u>**
Svenska kyrkans sju församlingar i Ödeshögs slås vid årsskiftet ihop och blir en med namnet Ödeshög men det höll på att bli Alvastra i stället. 12 ledamöter i kyrkofullmäktige röstade för en församling, 4 röstade för två församlingar och 3 ledamöter avstod. Namnfrågan avgjordes med 9 röster för Ödeshög och 7 för att kalla församlingen Alvastra, 3 avstod. Kyrkonämnden hade föreslagit Alvastra.

2004 Hembygdsföreningen bjuder sina aktiva medlemmar på **höstträff i Johannamatsalen i Centrumhuse**t söndagen den 30 oktober kl 15.00. Föreningen bjuder på eftermiddagskaffe och Ernst Kraph visar film om en resa.

2005 **Sågardag** anordnas som brukligt i Hässlevadet med mycket folk som sökt sig dit. Under visningen drabbas sågen av haveri och visningen måste avbrytas.
Det visade sig snart att kostnaderna skulle bli stora och bidrag söktes från kommunen.

Nationaldagsfirandet.
2005 Sillunch anordnas traditionsenligt av Ödeshögs Hembygdsförening fredagen den 3 juni kl 12.00 -14.00 på Ödeshögs torg.
År 2005 är första året som den 6 juni firas såsom en helgdag. På grund av regnskurar förläggs lunchen till Riddarsalen. Det blev trångt i salen. Planeringsansvariga var Ingird Staaf, Hubert Mayrhofer och Roland Hagberg. Pensionärsföreningen SPF är medarrangör. Tyvärr deltog ej så många människor som tidigare varit fallet i lunchen. SPF-kören Lysingers underhöll och Lennart Kullander bjöd på. Lunchpriset var 60 kronor.
I samband med lunchen utdelades i Riddarsalen utav Susanne Orrenius smycket **årets Johanna till Raili Mahanen,** som belönas för sina mångåriga ideella insatser för Ödeshögs äldre. Hon arbetade många år på äldreboendet Solgården men har också under sin fritid arbetat mycket för de äldres bästa genom att besöka dem och hjälpa dem med olika sysslor. Hon har varit en veklig medmänniska. Hur får du tid? Tid får man varje morgon ny, det handlar om vad man använder den till, svarade Raili. Raili är född i Karelen i Finland men kom till Ödeshög 1964. Även hennes make är från Karelen. Hon bar sin vackra finländska folkdräkt, sur savo, som den kallas.
Förtjänsttecknet instiftades år 1984 av Hantverkshuset Johanna. När föreningen avvecklades dröjde det några år innan verksamheten återupptogs av Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs Minnesfond.

2005 **Hembygdsföreningen i Ödeshögs styrelse** består av Hubert Mayrhofer, Lennart Kroon, Eivor Ohnback, Svante Bergqvist, Ingrid Staaf, Eivor Wagell, Birgitta Karlsson och Hans Rydberg.

Det officiella nationaldagsfirande skedde den 6 juni kl 15.00 i Ödeshögs Hembygdsgård.
Med förkrossande majoritet beslutade Sveriges riksdag att 6 juni skall vara helgdag. Annandag pingst förlorade samtidigt sin helgdagsstatus. Svenska flaggans dag införd 1916 utropades 1983 som nationaldag att firas på Gustavsdagen den 6 juni och nu 2005 blev den helgdag, som är fallet i de flesta andra EU-länder. Gustavsdagen valdes dels eftersom Gustav Vasa valdes till kung vid riksmötet i Strängnäs 1623 dels till minnet av undertecknandet av regeringsformen 1809. Undertecknandet av 1974 års regeringsform skedde också den 6 juni.
I samband med nationaldagsfirandet utdelades **kommunens kulturpris till Mona Söderbäck**, som tilldelades 10 000 kr, diplom och blommor, Mona har under de senaste 15 åren visat bilder och berättat om gamla tider i de flesta föreningar och kyrkor och församlingshem i kommunen.
Kommunens ledarstipendium gick till Monica Ljung, Stefan Ljung och Karin Samuelsson i Friluftsfrämjandets Ödeshögsavdelning för deras insatser i barnverksamheten,
I Sverige har debatten mest handlat om arbetstid och hur mycket man vinner eller förlorar på att ha 6 juni som helgdag i stället för annandag pingst.
Kristdemokraterna i Ödeshög storsatsade på en manifestation för familjen under

nationaldagens förmiddag. Trots regent samlades en hel del människor på torget för att lyssna till fin barnsång och tal av Maria Larsson, populär rikspolitiker. Maria Nyberg Mathilda Henrysson och Anna-Sara Karlsson spelade på piano och flöjt. Maria Larsson talade om familjens betydelse i samhället. Trygga familjer bygger grunden för ett tryggt samhälle. Besökarna bjöds på kaffe och kakor, ballonger och glass till barnen. Alla hade möjlighet att köpa lotter. Barnen kunder leka på en stor studsmatta och Jennifer Sköld och Josefine Ramevik från Alvastraryttarna fanns på plats med hästar för de ridsugna. Dansgruppen Jam 7 underhöll på ett professionellt sätt och fick hela publiken att stampa takten till den medryckande musiken.
Vitsippspriset utdelades till Arne Arvidsson.

2005 Midsommarfirandet i Ödeshögs hembygdsgård skedde traditionsenligt.
Kl 09.00 samlades ett tjugotal personer för att kläda midsommarstången och binda kransarna till stången. Eklövet hämtades detta år av Göran Håkansson i hembygdsparken.
Kl 15.00 hade ca 7 - 800 personer samlats i en soldränkt park. Många av barnen och även många unga mammor var smyckade med en midsommarkrans på huvudet. Vad man slogs av var att så få kom i nationaldräkten, endast buren av äldre damer.
Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf, iklädd Östgötadräkten, hälsade välkommen.
Nils Olof Hjort ledde lekar biträdd av Solveig Redin och med Hans Nyberg vid dragspelet.
Två ringar bildades snabbt och så dansades ringlekar till klockan var kvart i fyra. Dansandet avslutades med raketen.
Mona Söderbäck läste roliga historier medan folk började köa vid kaffeståndet.
Kl 16.00 övertog Alvastra folkdanslag gräsplanen och genomförde sitt populära program.
23 amerikanska lotterier gick åt under de två timmar festen varade.
Kaffeserveringen fungerade till belåtenhet.
På begäran visades Skolmuseet för en intresserad grupp människor.

2005 Birgitta Wigforss sätter upp en teaterpjäs i hembygdsgården, ”Söderkåkar”.
Pjäsens handling utspelar sig på Söders höjder i Stockholm på 1930-talet. Publiken var med på noterna och trivdes, tyvärr stördes framträdandet av regn. I pausen kunde den som så önskade värma sig med en kopp kaffe kokat av hembygdsvänner.

2005 **Hembygdsdagen i Ödeshög den 28, sista söndagen i augusti** lockade ej så mycket folk men genomfördes på ett trivsamt sätt.
Kl 12.00 samlades besökarna till en gudstjänst av Svenska kyrkan Ödeshög vid scenen. Till gudstjänsten kallade tingshusklockan i loftbodens klockstapel. En ungdomsgrupp från Litauen framförde på ett rörande sätt en pantomin rörande det godas seger över det onda. Ungdomarna besöker Ödeshög i ett ungdomsutbyte anordnat av Baptistkyrkan.
Många gudstjänstbesökare stannade och intog kyrkkaffe.
För att ge besökarna tillfälle bese hela hembygdsgården och alla aktiviteterna under dagen hade ordnats en tipspromenad, som användes av ca 30 personer. För att ingen skulle lämna festen hungrig fanns kaffe med hembakat bröd, glass, korv och läsk samt ostkaka.
För den spelsugne hade iordningställts 17 fina lotterier och som vanligt hade lotterna en strykande åtgång
Wåge Erixon färdigställde gärdesgård vid parkeringsplatsen. I Granliden visade medlemmar från Vuxenskolan och Medborgarskolan prov från sina hantverkskurser. I Augustarummet i Granliden presenterades lanthandeln av makarna Lundin. De sålde kringlor och godis. Bodarna var öppna och här presenterade Gösta Gustavsson och Sven Svensson de gamla föremålen. Skolmuseet hölls öppet med Ingrid Staaf som guide. På gräsplanen höll biodlarna till, Hillingstads blommor, Östergötlands barn. Solveig Redin hade svamputställning och

några Ödeshögsdamer presenterade konsthantverk av olika slag. Lottorna presenterade sin och hemvärnets verksamhet.
Vid ångmaskinshuset gick ångmaskinen och stenkrossen sprutade sten och här visades även slipning med slipsten dragna av traktorer av äldre modell.
Två dragspelare Rydberg samt Hans Rydberg på såg underhöll från scenen.
En av brandkårens kamratförening renoverad brandbil av äldre modell presenterades av brandchefen. Brandbilen har använts av brandkåren i Trehörna. Brandkåren i Ödeshög bildades 1905, för hundra år sedan.
Kl 14.00 hördes på en av tillfartsvägarna taktfasta trumslag och in på planen marscherar grenadjärer iklädda uniformer av olika årgångar i tidsenliga uniformer och tidsenlig beväpning. Anders Hill presenterade de olika knektarna med exempel från Ödeshögs socken. Livsöden, fruar och barn presenterade han. Den intresserade fick en fin inblick i indelningsverkets historia i vår bygd.

Foto Roland Hagberg. Knektaen tar en paus vid scenen.
Kl 15.00 presenterades en lång karavan av olika motorcyklar med dagens invigningstalare Bengt Häger i spetsen. Besökarna kunde efter uppvisningen i lugn och ro bese motorcyklarna.
Kl 16.00 invigde representanten för Länsstyrelsen Bengt Häger de vid Slöjdvillan uppförda bodarna, som hämtats för några år sedan från Röks slöjdvilla.

Bodarnas placering vid Röks skola

Efter invigningen förrättades prisutdelning till de två som klarat tipspromenaden på 12 rätt
Under mellanperioderna hade speakern Roland Hagberg presenterat några händelser från bygden åren 1805, 1905 och 1955.
Behållningen för dagen blev god då man beaktar att många andra evenemang förekom kring Ödeshög.

Lotterier 11 st	3.662:-	
Kaffeservering	2.990:-	
Brödförsäljning	290:-	
Ostkaka	1.042:-	
Korvförsäljning	348:-	
Försäljning i ”Gamla butiken!	1.464:-	
Tipspromenaden	250:-	Summa intäkter: 10.046:- kr

Utgifterna belöper sig på ca 2 000 kr så ca 8 000 kr förstärker kassan.

Hembygdsföreningens styrelse består av: ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, kassör Ejvor Ohnback, sekreterare Lennart Kroon, Hans Rydberg, Svante

Bergqvist, Eivor Wagell med suppleanterna Elisabeth Jonsson, Göran Håkansson och Jan Johansson.
Vandrarhemsföreståndare är Ylva Hedin som genomgått STF kurs i Göteborg.

2006 **Valborgsmässofirandet skedde traditionsenligt** i Ödeshögs Hembygdsgård, vid Klöverdala missionshus och i Hästholmens hamn. I Hembygdsgården spelade Musikskolans musikkår och Lidegrans kör sjöng både i Hembygdsgården och i Hästholmen. Vårtalare var Michael Cornell i Ödeshög och Lars Frisk i Hästholmen. Det blåste ganska hårt varför elden i Hembygdsgården bevakades av en man med brandslang. I Hästholmens hamn har man inte de bekymren eftersom elden där tändes på en flotte. Ca 150 personer var samlade i Hembygdsgården. I Hästholmen avslutas firandet med ett storslaget fyrverkeri. Vägen längs Ombergskanten och gamla R 50 var fylld av parkerade bilar vars resenärer ville avnjuta skådespelet mot natthimlen.
Ett storslaget fyrverkeri avslutar även valborgsmässosupén i Vida Vättern.

2006 Sågardagen vid Hässlevadets såg gick av stapeln lördagen den 6 maj mellan kl 10.00 – 13.00 och hade som vanligt lockat mycket folk, ca 400 – 500 personer. Det var mycket bilar men alla fick plats genom att använda dikeskanterna, när alla parkeringsplatser var fullbesatta. Sågen fungerade utmärkt efter den stora reparationen. Jan Abrahamsson m fl har lagt ner ett stort arbete för att få allt att fungera med Jan Johansson som bas för arbetslaget. 17 lotterier såldes med hemystade ostar och hemlagad ostkaka som vinster vilket gav 5 632 kr i inkomst. Korven såldes slut och ändock hade extra korvburkar medtagits, 2 475 kr. Kaffe fanns dock kvar efter festen. Det blir något visst med kaffe kokat på bönor och över öppen eld, 5 955 kr. Folk verkade nöjda med evenemanget och inga skador på människor eller hästar rapporterades. Mellan sågen och avverkningsplatsen drogs timret med hästskjuts och ett par ponnyhästar svarade för skjutsning av barn och vuxna, 730 kr. Efter festens slut serverades alla medverkande ärtsoppa och kaffe med tårta.
Sågardagens netto bedöms till ca 12 000 kr.

2006 **Den 21 maj gör Östergötlands Hembygdsförbund en resa genom Ödeshögs kommun** med besök vid Hässlevadet, Trehörna, Svämb m fl platser i Ödeshögstrakten. Ciceron är Kalle Bäck som berättar om de olika platserna i bussen. I Rök möter Kalle Bäck och Ingrid Staaf upp och hälsar välkommen till kommunen. I Hässlevadet stannar man och Kalle berättar om sågen. Vid Trehörnasjön intas kaffe och de som så önskar kan ta ett dopp i sjön. Kalle Bäck berättar här om Gustav Behm, Ekebergs gamla gård och hur Trehörna kom till. Vid ankomsten till Sväm stannar man på bytorget och Kalle berättar byns historia. Lunch äts på Backasands värdshus i Ödeshög. Därpå besöks Hästholmen och färden går över Heda tillbaka till Rök.

2006.**Nationaldagen** firades av Ödeshögs kulturnämnd och Ödeshögs Hembygdsförening tillsammans gemensamt med **en sillunch på Ödeshögs torg.** Med musikskolans blåsorkester i täten tågade ideela föreningarnas fanborg in på torget och fanorna surrades längs torgets ena långsida. Ordföranden i Hembygdsföreningen Ingrid Staaf hälsade alla välkomna och särskilt vände hon sig till landshövdingen. Festvärdinna var kulturnämndens representant Susanne Orrenius. Musiker från kommunala musikskolan spelade. Dans utfördes av Alvastrabygdens folkdanslag och en dansgrupp från musikskolan. Högtidstalet hölls med sedvanlig bravur av landshövding Björn Eriksson.
Kulturnämnden utdelade **årets kulturpris med blommor samt en summa pengar på 10 000 kronor till paret Kurt och Katarina Ljungholm, Hästholmen**, för engagerat och mångfacetterat arbete.

Kulturnämnden utdelade **årets ledarstipendium till Lilian Apelklint** för henne mångåriga engagemang som barn- och ungdomsledare.
Priset som årets Johanna utdelades av landshövding Björn Eriksson till ***Solveig Redin för hennes stora aktiva insatser för såväl barn som äldre inom bl.a. Röda Korset och i den kyrkliga verksamheten.*** Hon är även en stor natur- och miljövän och har ett stort engagemang inom Svenska Naturskyddsföreningen. Hon har visat hur mycket man kan åstadkomma i det tysta om man tar i lite extra. Johannasmycket bekostas numera av Ingeborg och Folke Löfs minnesfond.
Festen avslutades med nationalsången. Ungefär 400 människor hade samlats till festen och betalat 60 kronor och borden fyllde hela torget.
Tre planeringsgrupper organiserade festligheterna med olika ansvarsområde:

1 Gunilla Christensen, Susanne Orrenius och Ingrid Staaf.
2 Majken Johansson Irene Jonsson och Ingrid Staaf
3 Ingrid Staaf, Hubert Mayrhofer och Roland Hagberg.

Alla funktionärer erhåller enligt traditionen gratis lunch.
Sillen och gräslöken klipps dagen före under trivsamma former och sillen förvaras i ICA:s kylrum under natten. Potatisen kokas i Hembygdgården under Majken Johanssons ansvar. Den transporteras sedan vid lämpliga tider ner till torget i bil. Några damer svarade för att serveringdiskarna hölls fräscha och ett par pensionärer svarade för läskedrycksutdelningen vid serveringsborden. Fyra köer kunde man servera.

2006 Midsommarafton firas på sedvanligt sätt på hembygdsgården i Ödeshög kl 15.00 – 17.00. Ingrid Staaf välkomnar och den under förmiddagen färdigklädda stången reses. Mats Henrysson hade svarat för ett lass eklöv, vilket underlättade avsevärt för Gösta Gustavsson och Göran Håkansson och deras medhjälpare att klä stången.
Solveig Redin och Kicki Wallström leder dansen kring stången till musik av Hans Nyberg och det bildades snabbt flera ringar Alvastragillet gläder med sina danser. Birgitta Hertzman och Ulla Britt Kron underhåller med sång och Ingrid Staaf läser dikter. Jan Johansson svarar för högtalaranläggningen. Glassgänget bjuder alla barn på glass. De vuxna föredrar kaffe med bröd, 4 505 kronor. Lotterierna, 21 stycken, har en strykande åtgång. Festens netto beräknas till cirka 8 000 kronor. Vädret var tillfredsställande, dock något regnigt framåt kvällen. Programkommitté har varit Irene Jonsson, Majken Johansson och Ingrid Staaf.

2006 **Ödeshögs hembygdsförening firar sin Hembygdsdag den 27 augusti i Hembygdsgården**.
Kl 12.00 inleds festen med en gudstjänst från scenen.
Kl 13.00 öppnar ordföranden Ingrid Staaf firandet och hälsar välkommen. De olika aktiviteterna kan starta och stånden med hantverkare och ideela organisationer kan börja sin verksamhet, Borgs knivtillverkning, Hillingstad blommor, Holavedens handelshus grillkol, Östergötlands Ullspinneri, Hemslöjd trä och keramik, Dagmar Karlsson målade stenar, biodlarföreningen.
Johan Birath underhåller på sitt facinerande sätt en talrik publik, som bänkat sig vid scenen. Under dagen pågår gärsling, slagtröskning, ångmaskinen, torvrivning, tröskning, visning av bodarna och museet, ponnyridning och lanthandeln i Granliden är öppen.
Kl 14.00 Gun visar ystning vid Heddastugan.
Kl 15.00 underhåller musikskolans sommarorkester och kl 16,15 blir det dragspelsmusik.
En tipspromenad hade ordnats.
Kl 7.00 avslutas festligheterna.
Damerna bjuder på kaffeservering, glass, korv dricka och ostkaka och som vanligt säljer lotterierna bra.

Hembygdsförenings styrelse under år 2006: ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, torpansvarig Hans Rydberg, Irene Jonsson, Svante Bergqvist och ansvarig Hässlevadets såg Jan Johansson. MLM:s Bokföringsbyrå i Vadstena svarar för räkeskaperna till en kostnad av cirka 20 000 kronor. Suppleanter har varit Göran Håkansson, Elisabeth Jonsson, Majken Johansson och Lars-Göran Andersson.
Hembygdsföreningen har såsom gåva från lantbrukare Tage Andersson, Åby Södergård, fått motta 50 000 kronor till Hässlevadets såg och 50 000 kronor till Hembygdsgården. Sågarvännen John Karlsson, Folkungagården, Väderstad har skänkt 5 000 kronor till Hässlevadets såg.
Till Gröna rummet i Slöjdvillan har införskaffats ett glasskåp för att kunna visa de gamla kamerorna från Kullerstrands.
Vandrarhemmet har haft 1 537 gäster. Mia Jensen och Alexandra Lindgren har varit värdinnor. Majken Johansson och Eivor Wagell har nedlagt ett förtjänstfullt arbete att bistå dem i verksamheten.

2007 ***Invånarantalet vid årsskiftet i Ödeshög var 5 433 personer, – 73 personer.***
Kommunens skattesats var 21:50 kr och totalt 31:35 kr.
Nämndernas budgetavvikelser var – 6.3 miljoner kr.

2007 Sju ungdomar gick bärsärkagång på Hembygdsgården i Granliden och i Heddastugan den 21 oktober 2006. När brandlarmet gick åkte en larmad föreningsmedlem upp till Granliden och fick se eländet. **Någon** hade tömt brandsläckare. Pulver hade hamnat på en äldre dopklänning. Byrålådor hade dragits ut och tömts på sitt innehåll. Heddastugan hade förstörts ännu mer. Såpa och diskmedel hade hällts ut, porslin hade krossats och gardiner rivits sönder. Kostnaderna för saneringen beräknas till 100 000 kronor. Sju unga män i åldern 17 – 19 år åtalades för olaga intrång och skadegörelse. Flera av dem har erkänt, ”Det var en dum jävla fyllegrej”, enligt en av de åtalade. Sex av dem anklagas även för att ha brutit sig in i bokcaféet och där stulit godis, läsk och chips. De åtalade krävs på sammanlagt 107 551 kronor.

2007 **Valborgsmässofirande förekommer på många håll i Ödeshögs kommu**n.
I *Hästholmens hamn* börjar firandet kl 21.30. Majbrasan tändes på en flotte ute i vattnet. Vårtal hålles av journalisten Ylva Wigh. Ett storslaget fyrverkeri avbrännes och de som så önska kan intaga kaffe.
I *Klöverdala Missionshus* börjar firandet kl 19.00. Här underhåller en dansgrupp. Man sjunger vårsånger. Dricker kaffe och grillar korv. Majbrasan tändes och ett fyrverkeri avbrännes.
I *Svanshals* samlas man kl 17,00 vid Kvarntorps skola och firar våren med sånger, lotteri och korvgrillning och kaffe. Majbrasa tändes vid tjänlig väderlek.
I *Trehörn*a börjar firandet kl 20.30 vid Trehörnabadet med majbrasa, tal till våren av Michael Cornell, körsång av trehörna kyrkokör, korvförsäljning och fyrverkeri.
I ***Ödeshögs hembygdsgård*** börjar firandet kl 19.30 med musik av Ödeshögs musikskola, majbrasa, lotterier, kaffeservering, vårtal av Ove Pantzar. Körsången uteblev på grund av att alla körledare var upptagna med annat. Många dröjde sig kvar för en pratstund över kaffekoppen.
Valborgsmässofirandet på Vida Vättern skedde enligt traditionen med mat och ett fyrverkeri.

2007 Första lördagen i maj ordnades i vanlig ordning **Sågardagen vid Hässlevadets såg** av sågarlaget i Ödeshögs Hembygdsförening. Vädret var soligt och fint hela dagen och det kom mycket folk, ungefär 500 personer. Bilparkeringen var som vanligt ett problem men allt

fungerade bra. Sågen gick klanderfritt och även uppe vid avverkningen fungerade allt enligt planerna. Lotterierna med ostar och ostkaka som pris slutsåldes. Ute på avverkningsplatsen var ordnat en liten utställning av gamla sågar och motorsågar. Timret dras fram av hästar på en lunnkälke. Den går lätt fram över marken. Lunna betyder dra fram timmer till väg. Sågningen började kl 10.00 och slutade kl 13.30 varefter alla medverkande bjöds på ärtsoppa med kaffe och tårta.
Lotterierna inbringade 5 729 kr, kaffeserveringen 7 580 kr och korvförsäljningen 2 535 kronor. Folk roade sig med att åka höstskjuts för 1 010 kronor. Nettot beräknas till 14 196 kronor.
Folk verkade nöjda och såg ut att trivas i det vackra vädret.

2007 Nationaldagen i Ödeshög firades på Ödeshögs Torg av Ödeshögs Kultur. och Fritidsnämnd i samarbete med Ödeshögs Hembygdsförening, som anordnade **sillunch.** 405 personer deltog i lunchen à 60 kronor och många hade kommit till torget för att enbart lyssna och se. Intäkterna för Hembygdsföreningen var 24 555 kronor. Bänkar och bord togs från Kornettgården till en kostnad av 2 100 kr och fakturan från ICA gick på 6 500 kr. Nettokostnaden beräknas till 15 415 kr. All potatis kokas i Slöjdvillans kök och transporteras vid lämplig tid i kantiner till torget oh utspisningsdiskarna. Potatisen kommer från Flensteds i Hästholmen. Blommor till borden skänks av blomsterhandlarna.
Vädret var strålande och det kom mycket folk, förutom de ätande ca 200 st.
60 bord fyllde torget i åtta långbord.
Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf hälsar välkommen och festvärdinna är kulturnämndens representant Susanne Orrenius.
Flaggparaden anländer företrädd av musikskolans sommarorkester. Ledare Bo Dahlstrand.
Högtidstalare var riksdagsledamoten Betty Malmberg.
Två pojkar från Ungdomens hus hade fått förtroendet att hissa flaggan, Daniel Wettergren och Joel Karlsson.

Utmärkelsen Årets Johanna tilldelades Ingrid Staaf som är engagerad i ett stort antal föreningar bl.a. ligger Majblommekommittén henne varmt om hjärtat.
Kulturstipendiet tilldelades Ulrika Krynitz, Sjögetorp för att hon flödar av kreativitet och uppfinningsrikedom, hämtar sin inspiration från naturen och skapar miljöer att må bra i.
*Ledarstipendiet tilldelades gymnastiklärare Thomas Carls*son för sitt stora engagemang för idrott och hälsa, i såväl föreningsliv som inom skolans område, en god förebild för våra ungdomar i kommunen.
I sedvanlig ordning utdelades flaggor till folk som ansökt om detta. Musikskolan spelade och en dansgrupp ungdomar dansade liksom enligt traditionen Alvastra Folkdanslag.
En hel del organisationer deltog i den inledande fanparaden.
Planeringsgrupper:
1.Gunilla Christensen, Susanne Orrenius och Ingrid Staaf
2. Majken Johansson, Irene Jonsson och Ingrid Staaf
3. Ingrid Saaf, Hubert Mayrhofer och Roland Hagberg

2007 **Midsommarfirandet i Ödeshögs kommun skedde på många platser.**
Vid Boets skola anordnades midsommarfest. Kl 18 på torsdagskvällen samlades man för att klä midsommarstången varvid de medverkande bjöds på fika. Midsommarafton kl 14.00 skedde midsommardansen, gästerna lyssnade till en sommarbetraktelse och sysselsatte sig med stångstötning, lotterier, fiskdamm och kaffeservering.
Vid Heda hembygdsgård smyckades stången kl 10.00 varefter följde dans kring stången.
Vid Trehörna hembygdsgård samlades man kl 15.00 för att resa midsommarstången . Dans och lekar kring stången följde och folk uppmanades att medtaga kaffekorg.

Vid Åvallen samlades man på torsdagskvällen kl 19.00 för att klä majstången. Kl 14.00 midsommarafton var det dans kring den smyckade majstången. Folk kunde roa sig med bollkastning, chokladhjul, pilkastning, luftgevärsskytte, lotterier och njuta av en kopp kaffe.
På Ödeshögs Hembygdsgård samlades intresserade kl 09.00 midsommarafton för att klä midsommarstången. Då stången och kransarna vid 11-tiden var klara serverades saft och kaffe till de medverkande.
Kl 15.00 samlades ca 400 personer för att fira midsommar kring den resta stången. Hans Nyberg svarade för dragspelsmusiken och Solveig Redin ledde lekarna och ledde sången. Snart var ringarna ordnade och alla sjöng med och lekte av hjärtans lust. Alvastragillet svarade för en trivsam och uppskattad folkdansuppvisning. Alla barn bjöds på glass. 132 kaffe serverades, 3 956 kronor, och 21 amerikanska lotterier, 6 615 koronor, såldes. Nettointäkten beräknas till 7 337 kronor. Vädret var mulet och kl 16.00 kom ett mindre duggregn, som gjorde att en viss del av publiken försvann.

2007 ***Rasta blev årets företagare i Ödeshög*** *. Rasta Ödeshög har 15 anställda i restaurangen och dessutom mellan 2 och 5 i butiken. I år räknar men med att sälja 9 miljoner liter diesel och 1,5 miljoner liter bensin. Omsättningen i restaurangen med 150 platser beräknas bli 12 miljoner kronor och för butiken 8 miljoner kronor. För närvarande finns 20 Rastarestauranger i landet*
Engagemang och utveckling har präglat Rasta sedan starten 2003 enligt kommunalrådet Magnus Oscarsson. Gunilla Palm med personal på Rasta fick ta emot hyllningarna till utmärkelsen. Att ha en dygnetruntöppen service året om ger ett välkomnande som är viktigt i kampen om kunderna. Rasta innefattar en restaurang och en Preemstation med butik och hela anläggningen har byggts ut de senaste åren. Företagets driftchef Raymond Karlsson var med vid festligheterna.

2007 Vid en undersökning som gjorts för första gången av Sveriges Kommuner och Landsting SKL visar det sig att ***Äldrevården i Ödeshög hamnar bland de fyra bästa kommunerna i landet****. Man har jämfört boendestandard, kostnader, fallolyckor, läkemedelsanvändning mm. Vården av äldre är en framtidsfråga. År 2050 kommer den andel av befolkningen som är över 80 år att ha fördubblats, från 5.4 % i dag till 11,2 %. Sverige är det EU-land som i dag lägger mest pengar på äldreomsorg.*

2007 **Söndagen den 26 augusti anordnade Ödeshögs Hembygdsförening sin årliga Hembygdsdag** på Hembygdsgården. Klockan 12.00 kallade Tingshusklockan till gudstjänst anordnad av Svenska kyrka Ödeshög och Missionskyrkan under ledning av Rita Gavelli med Roland Fransson och Sylvia Gustavsson från Missonskyrkan. Ett 60-tal personer deltog. Många av dem stannade och drack kyrkkaffe.
Kl 13.00 hälsar Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf välkommen till Hembygdsdagen samt öppnar densamma.
Roland Hagberg tjänstgör som konferenciär.
Kl 13.30 och 14.30 uppträder musikerna Harald och Rolf från scenen med dragspelsmusik och sång.
Kl 14.00 ystar Gun Karlsson i Bro i Heddastugan, ångmaskinen startar i ångmaskinhuset av Jan och Per Abrahamsson, stenkrossen dragen av en traktor från 1953 dånar igång styrd av Fredrik Elofsson, Väderstad, tröskverket sätts i gång av Gösta Rydberg och Greger Albrektsson och spånhyveln sköts av Leif Rosenkvist och Gösta Staaf. Sten Dalhög visar hur man slipar på en slipsten. Smeden Tomas Borg är på plats i smedjan och gamla vagnar och slädar visas i knektaladan. Mats och Bo Henrysson visar hur man slipar liar och yxor mm och Roger Lundgren visar knuttimring. Hans Andersson visar gamla verktyg för trätillverkning

och Henrik Andersson ställer ut gamla motorsågar. Våge Erixon visar hur man förr gjorde takrännor av trä. Fjorton olika företagare visade sina alster och Östergötlands Barn och Lottakåren presenterar sin verksamhet. Skolmuseet, bodarna och Lanthandel höll öppet under hela eftermiddagen. I lanthandels såldes karameller för 844 Kr netto.
Kl 15.00 presenterades ett femtontal amerikanska bilar med förare och besökarna kunde någon timme strosa runt och njuta av skönheterna.
Kl 16.00 förrättades prisutdelning i anordnad tipspromenad med gamla föremål, som lockat 22 deltagare.
Kaffeserveringen under dagen lockade 125 gäster plus alla medverkande, 3 672 kronor. Även försäljningen av korv och ostkaka gick bra. 12 lotterier såldes under festen, 4 002 kronor. Korvförsäljningen gav 1 120 kronor och ostkakeförsäljningen 1 540 kronor. Besöksantalet beräknas till ca 300 personer.
Kl 16.10 underhåller Erik Rydberg och Åke Fredriksson med dragspelmusik och sång till kl 16.30 då hembygdsdagen avslutas med nationalsången.
Festen beräknas ha gett ett netto på ca 7 000 kronor.
Vädret var bra under gudstjänsten och i inledningen av festen men så kom en rejäl åskskur, vilken skrämde många åskådare men många stod under tälttaken och lyssnade till sången och musiken. Trots vädret verkade både utställare och besökare ganska nöjda.
Hembygdsdagens ledningsgrupp: Elisabeth Jonsson, Hans Rydberg, Lars-Göran Andersson och Irene Jonsson.

Hembygdsföreningens styrelse under 2007: Ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, film- och torpansvarig Hans Rydberg, ansvarig Hässlevadets såg Jan Johansson, Irene Jonsson och Lars-Göran Andersson.
Suppleanter har varit Göran Håkansson, Elisabeth Jonsson och Majken Johansson.
Berättarkvällar har ordnats två kvällar med Inga Svensson som berättare om Omberg och Arne Ivarsson som berättade om händelser ur domböcker. Två mycket intressanta föredrag.
Slöjdvillans källare översvämmades under det svåra skyfallet över bygden**.**
Tegeltaket på Heddastugan har lagts om.
Skolmuseet har som gåva bl.a. från PRO fått motta 3 000 kronor.

*2007 Vid en undersökning om **tillgängligheten till våra vårdcentraler** kom Ödeshög på första plats med 100 % illgänglighet. Inom en vecka hade alla tillfrågade fått kontakt med en läkare.*

2007 **Östergötlands lantbruksmuseums vänner har vid extra årsmöte den 29 november 2007 beslutat upplösa föreningen** sedan Ödeshögs kommun , som är ansvarig för föremålen, vägrat betala hyra för lokalerna. I och med detta är en nästan 30-årig verksamhet till ända. Kommunen har beslutat att föremålen skall överlämnas till Väderstadsverken, som planerar att bygga upp ett lantbruksmuseum i anslutning till fabriken. Ödeshögs Hembygdsförening har uppmanats hämta sina deponerade vagnar.
Årsmötet beslutar att föreningens tillgångar 16 815 Kr skall överföras till Ödeshögs hembygdsförening.
Föreningens handlingar skall överlämnas till kommunens föreningsarkiv.

2008 **Valborgsmässoafton** firades traditionsenligt i Ödeshögs kommun med eldar på olika platser.
I Ödeshögs Hembygdsgård var kyrkoherde Anders Hult vårtalare och en blandad kör framförde vårsånger under ledning av Elisabet Ramstrand. Musikskolans orkester spelade och Hembygdsföreningens ordförande Ingrid Staaf välkomnade. Kaffe serverades för intresserade i Slöjdvillan.
Ca 400 personer hade mött upp i den fina vårkvällen.

I Hästholmens hamn tändes elden i hamnbassängen på en flotte. Ett ståtligt fyrverkeri avbrändes.
Vid Trehörna badplats hölls talet till våren av Lotta Pettersson och Trehörna kyrkokör underhöll. Korv serverades och ett fyrverkeri avbrändes.
I Vida Vättern avbröts supéfirandet med ett ståtligt fyrverkeri utmed Vätterstranden.

2008 Sågardag genomfördes även detta år genom Ödeshögs Hembygdsförenings sågarlag vid Hässlevadets såg i Sättra.

I stort sett var det bra väder, mulet men inget regn. Det kom ungefär 400 personer och som vanligt var det svårt med parkeringen av alla bilar. Allt fungerade bra både vid arbetet i sågen och även i skogen. Det var bra åtgång på lotterierna, kaffe och korven. Kaffet kokas över öppen eld. Starten skedde kl 10.00 och det hela var färdigt kl 13.30. Medhjälparna bjöds på ärtsoppa och kaffe med tårta som avslutning.

Intäkter:		
Lotterier 15 st x 100		4 995:-
Kaffeservering		4 915:-
Korv/dricka	2 290:-	
Hästtransporter		1 070:-
Ostkakeförsäljning		300:-
Kortförsäljning		20:-
Kronor:		13 590:-

Kostnader_	
Överskottsbolaget	216:-
ICA	2 665: 50
Mjölkkostnad	200:-
Transportkostnader	413:50
Blommor	50:-
Kronor:	10 045:-

Till detta kommer bl a annonskostnader.

2008 **Nationaldagen firades på Ödeshögs torg den 6 juni** 11.30 – 14.00.

Bilder Majken Johansson

Aptiten var god hos gästerna på torget. Två matköer var ordnade där många backade om.

Talare var landshövding Björn Eriksson. Musikskolan spelade och det var många organisationer som ställde upp i fanparad från musikskolan till torget, där fanorna surrades under tillställningen. Alvastra folkdanslag uppträdde och ungdomar dansade. Vädret var perfekt för uteätande. **Under tillställningen serverade hembygdsföreningen sillunch för 60**

Kr. 370 biljetter såldes och ordföranden delade ut fribiljetter till olika sponsorer bl. a. Totalt besöktes festen av ca 450 personer. Folk gillar tydligen sill, gräddfil och ortens bästa potatis packeterad i Ödeshög med knäckebröd och dricka, kaffe med en kaka till. 34 personer från Hembygdsföreningen arbetade under dagen med att få allt att fungera med bord och bänkar och att koka potatis och kaffe på hembygdsgården samt med servering. Biljettförsäljningen gav 22 200 kr, glassförsäljningen 450 kr och resterande sill 129 kr =

22 779 kr. Lån av bord från Kornettgården kostade 2 100 kr och Hemglassen kostade 775 kr, Skattegårdens handelshsus 1 270 kr och ICA 6 000 kr. Tryckningen av biljetterna gick på 900 kr. Ca 11 800 kr synes netto bli.
Dagen gynnades av strålande sol. Hembygdsföreningens ordförande hälsade välkommen till festen. Ordföranden i Kommunens Kultur- och Fritidsutskott Nils-Inge Albinsson var värd och presenterade de olika programpunkterna.

Utmärkelse årets Johanna 2008 tilldelades Irma Karlsson. Hon är mångårig ordförande i Alvastra krönikespel och även i övrigt har hon uträttat ett stort kulturarbete inom Ödeshögs kommun.

*Bild Majken Johansso*n

Ledarstipendiet går till Bengt Franzén, som entusiasmerar barn och ungdom,
Kulturstipendiet tilldelas Bettina Johansson för hennes konstnärliga arbete att illustrera olika barnböcker.
Flaggor utdelades till sökande.
Ett leve för fosterlandet utbringades och nationalsången sjöngs.
Allt fungerade bra och alla verkade trivas
Arbetsfördelning: Nationaldagen Gunilla Christensen, Susanne Orrenius, Ingrid Staaf
Sillunchen Majken Johansson, Ingrid Staaf, Eivor Wagell.
Tillstånd i olika myndigheter Roland Hagberg

2008 **Midsommar firades på sedvanligt sätt på olika platser i kommunen**.
I Trehörna invigdes ett hembygdsmuseum. Regnet kom kl 3 på eftermiddagen När regnet gett upp började man att klä midsommarstången med eklöv Midsommarfirandet på Hembygdsgården började för 50 år sedan, 1958. Majstången reses. F d handlaren Eric Rydberg spelar dragspel och hans hustru f d lärarinnan Elvy Rydberg leder lekarna kring stången. Barnen roar sig även med fiskdamm och att kasta på burkar. Ett par hundra personer deltar i festen.

I Ödeshög samlades intresserade kl 09.00 för att maja stången. Ett trevligt inslag var besök av en grupp japanskor, som var gäster vid Ullspinneriet. Gösta Gustavsson klädde som vanligt stången assisterad av några lövklippare. Lövet hade hämtats av Henrysson i Munkeryd.

Kvinnorna band kransarna och trots dåligt med blommor blev de mycket fina. Samtliga bjöds på förmiddagsfika i gröngräset. Vi njöt även av dragspelsmusik under förmiddagens arbete.

Bild Majken Johansson

Kl 15.00 välde människorna in i parken och trots halvdant väder samlades många. Stången restes och lekarna leddes av Solveig Redin med Hans Nyberg vid dragspelet. Kicki Wahlstöm ledde sången. Flera ringar bildades och det dansades friskt. Ordföranden Ingrid Staaf hälsade välkommen och underhöll med några vårdikter. Alvastra Folkdanslag framträdde med en uppskattad uppvisning varefter alla barn bjöds på glass.

Kaffeserveringen och lotterirena hade en strykande åtgång. Inte mindre än 21 lotterier såldes och över 200 drack kaffe.

Intäkter:

Kaffeservering den 20/6	5 595:-
Kaffeservering den 22/6	970:-
Lotterier	6 719:-
Resterande årsavgift	50:-
Summa:	13 334:-

Kostnader:

Linddalens blommor	180:-
M Johansson div utlägg	546:-
ICA	23:-
ICA övrigt	1 858:-
BOMBUS	770:-
Lotterivinster P Danielsson	250:-
Summa:	3 627:-

Nettot blev 9 707 kr vartill kan komma några ytterligare utgifter.
Annonseringen har skett gratis i ÖC och Länstidningen samt via Nätet.
Vädret var mycket blandat med en del mindre regnskurar men på eftermiddagen vid kl 15.00 var det relativt bra.
Besökarna verkade uppskatta arrangemanget.
Även **Boets Byalag** hade anordnat midsommarfirande.
Heda hembygdsgård inbjuder folk att klä midsommarstången kl 10.00 midsommarafton.
Midsommardagen kl 10.00 är det friluftsgudstjänst. Medtag kaffekorg, dans, lekar.
I **Åvallen**, Svanshals, klär man midsommarstången på torsdagskvällen kl 19.00.
Midsommarafton kl 14.00 är det dans kring midsommarstången, chokladhjul, bollkastning, kiosk, lotterier, luftgevärsskytte och kaffeservering.

2008 ***Ödeshögs bibliotek satsar på hembygdsbok i moderna former****, den skall vara i ständig förnyelse. I Lundbergska rummet står datorn med det unika innehållet. Ingen annan än vi*

själva kan skriva vår historia menar kulturchefen Magnus Lundberg. Den digitala hembygdsboken är en del av framtidens bibliotek, som skall stå för det livslånga lärandet, information om sådant som finns i kommunen och för det tredje kulturen och kulturarvet. Det kommer att bli en fantastisk skatt för kommuninvånarna, hembygdsforskare, skolbarn och turister.

2008 ***Ödeshögs hembygdsförenings Hembygdsdag avhölls söndagen den 31 augusti* i regndis, vilket förmodligen avskräckte publiken.**
Kl 12.00 inleddes dagen med en friluftsgudstjänst ledd av kyrkoherde Anders Hult. Hembygdsgårdens scen var smyckad med föreningens fanor och blommor. Ca 60 personer hade samlats och njöt efter högtiden av gott kyrkkaffe ordnat av föreningens damer. Den i föreningen ägo varande tingshusklockan inledde gudstjänsten från klockstapeln i Granliden.
Kl 13.00 hälsade föreningens ordförande Ingrid Staaf välkommen.
Roland Hagberg presenterade dagens program samt hantverkare och föreningsrepresentanter, som höll till i parken och i olika byggnader. Cirka 300 personer besökte hembygdsdagen.
Bodarnas föremål presenterades av Gösta Gustavsson, Syllerstorp, och Ragnar Gomér Bonderyd.
Lanthandeln från Maltmossen, inrymd i Granliden, presenterades av Viola och Stig Lundin.
Föreningen hade även anordnat en tipspromenad med gamla föremål, en femkanp för gamla och unga, spikslagning, 13 amerikanska lotterier såldes och hugade spekulanter kunde njuta av kaffe med hembakat bröd, hemgjord ostkaka av Gun i Bro samt varm korv.
Kl 13.30 samt 14.30 underhöll familjen Hjertén på ett uppskattat sett. Tyvärr måste vi flytta in i slöjdsalen på grund av regn. Så nog kan de musicerande ungdomarna skryta med att de spelade för fullsatt sal. Trevligt och uppskattat!
I pauserna startade de olika maskinerna. Ångmaskinen visades i ångmaskinhuset av Jan Abrahamsson. Stenkrossen dragen av gammal traktor visades av Fredrik Elofsson och Roger Schander. Tröskverket tröskade havre under överinseende av Sten Dalhög
och Mats Henrysson och Leif Rosenkvist skötte spånhyveln och Yngve Karlsson slipade liar på en slipsten . Gamla traktorer visades av Leif Henrysson, Göran Johansson och Leif och Margareta Erixon från Rinna. Föreningens vagnar och slädar hade ställts ut för påseende.
Våge Erixon med medhjälpare gärdslade nedanför skolmuseet. Skolmuseet var naturligtvis öppet och visades av Lennart Kroon och Ingrid Staaf. Lennart tyckte att i år var det ovanligt mycket folk från andra orter som besökte museet.
Under pauserna berättade Roland Hagberg om Granliden och alla torpen längs vägen till gården samt om Heddastugan och dess flyttning till Hembygdsgården.
Kl 16.00 förrättades prisutdelningar i dagens tävlingar varefter SPF-kören, Lysingers, tog scenen i besittning för en fin och uppskattad sångstund.
Sedan alla avtackats samlades de närvarande för att tillsammans sjunga nationalsången under ledning av Åke Fredriksson och Erik Rydberg med dragspel.
Under dagen lämnades en gåva från fru Gomér, f d Bonderyd nu Tranås i form av Handbok i snickarslöjd av Otto Salomon, Carl Nordendahl och Alfred Johansson tryckt 1890.
Under dagens lopp kom många utflyttade Ödeshögsbor fram och uttalade sin tacksamhet för en fint ordnad hembygdsdag. Sådant värmer!
Under dagen såldes 13 amerikanska lotterier och dessa tillsammans med olika försäljningar av kaffe, korv, ostkaka, tipspromenad och karamellförsäljning gav 13 570: 50 kr med utgifter under dagen för ca 4 271: 50 kr alltså ett netto på ca 8 229 kronor.
Föreningen har med tacksamhet fått motta tre gamla traktorer, 2 från familjen Lundell och 2 från Per Danielson, Råby.
Programgrupp: Elisabeth Jonsson, Stig Olof Karlsson, Lars-Göran Andersson och Irene Jonsson.

Ödeshögs Hembygdsförenings styrelse: Ordförande Ingrid Staaf, vice ordförande Hubert Mayrhofer, Irene Jonsson, ansvarig Hässlevadets såg Jan Johansson, Lars Göran Andersson, ansvarig vandrarhemmet Majken Johansson.
Suppleanter: Göran Håkansson, Elisabeth Jonsson och Stig-Olof Karlsson.
Kassör har varit Maj Saxborn MLM:s Bokföringsbyrå, Vadstena, till en kostnad av ca 20 000 kronor. Medlemsavgift 50 kronor.
Hässlevadets såg: Jan Johansson, Arne Lundgren, Rolf Fransson och Stig Olof Karlsson.

En medlemsträff ordnades i april med Lisbeth Linge, som berättade om sin far Karl August Gustavsson och Hans Rydberg visade film.
Lantbruksmuseets vänner har skänkt 16 845 kronor för uppförande av ett skydd för föreningens jordbruksredskap i anslutning till ångmaskinhuset.

2008 **På Ödeshögs bibliotek invigdes 2 september Ödeshögs digitala hembygdsbok** av kommunalrådet Magnus Oscarsson under enkla och värdiga former. Kulturchef Magnus Lundberg och personal på biblioteket visade på hur dataprogrammet kan användas. Ödeshögs Hembygdsförening bidrar med ett unikt bildmaterial.
Förhoppningen är att det i framtiden skall hjälpa ortsbor, turister och skolelever att hitta svaren på frågor om vår hembygd. Det är endast vi själva som kan skriva den historien.
Samtidigt överlämnades ”Regionalt kulturarvsprogram för Östergötland 2008 – 2010 utarbetat av regionförbundet Östsam.

2008 **En torpinventeringsgrupp från studieförbundet Vuxenskolan har inventerat 160 torp i Ödeshögs socken** och genom att studera kartor, läsa kyrkoböcker, intervjua äldre människor har man lyckats får fram vissa data om folk som bott i stugorna. Varje torp har utmärkts med en skylt uppsatt på plats. Från början var det Ebbe Åsenhed och Yngve Karlsson som träffades och insåg att det var i sista minuten om man skulle få reda på något om de gamla torpen i Ödeshög. Torpen i Stavabygden och St Åby var redan inventerade. Många av dem som har kunnat berätta är redan borta. För fem år sedan startade cirkeln. Ödeshögs by bestod av ett 25-tal gårdar. Man fortsatte med byarna runt Ödeshög. Gruppen har totalt träffats ca 90 gånger och varje sammanträde är dokumenterat av sekreteraren Bengt Engholm. När Lantmäteriet öppnade sina arkiv och lade ut kartorna på nätet blev allt mycket enklare. Ebbe Åsenhed har forskat i arkiv och tagit fram kartmaterialet. Den äldsta är från 1639. Lisbeth Linge har lett cirkeln där också orienteraren Lars Erik Redin ingått. Materialet kommer att presenteras i en bok samt utställs på Ödeshögs Bibliotek.

2008 Ödeshög är Sverigebäst på hemtjänst*. Socialstyrelsen ger äldreomsorg och hemtjänst i Östergötland VG. Både Vadstena och Ödeshög finns bland de fem kommuner i landet där de som har hemtjänst eller bor i äldreboenden är mest nöjda. Över 140 000 personer har fått möjlighet att betygsätta vården. Aspekter folk fått ta ställning till är bemötande, trygghet, hjälpens omfattning och utförande, maten och vårdinsatserna. Social samvaro och aktiviteter får låga betyg. Ödeshög fick siffrorna Hemtjänst 89 och äldreboende 83. 75 – 100 är väl godkänt.*

Inom hemtjänsten finns ca 100 gamla och andra hjälpbehövande och kommunen har 21 anställda motsvarande 16,43 heltidstjänster. År 2006 kostade äldrevården 8614: kr per invånare, en låg summa jämfört med liknande kommuner.

2009 Midsommarfest ordnades på sedvanligt sätt i Ödeshögs Hembygdsgård. Det var ett mycket blandat väder med ett flertal regnskurar. Trots detta kom mycket folk som drack kaffe

och köpte lotter. Många av familjer med mindre barn deltog i ringlekarna kring midsommarstången.
Midsommarstången kläddes på förmiddagen av en liten grupp människor.
Behållningen beräknas till ca 6 000 kronor.

2009 **Valborgsmässofirande** skedde på sedvanligt maner i *Ödeshögs Hembygdsgård* och i *Hästholmens hamn*. På hembygdsgården inleddes firandet kl 19.30 med musik av musikskolans orkester, sång av en kör under ledning av Elisabeth Ramstrand samt vårtal av kommunalrådet Magnus Oscarsson. För intresserade serverades kaffe i Slöjdvillan, där också lotterier såldes. På grund av det torra vädret bevakades elden noga. Gösta Gustavsson och Lars Andersson såg till att allt fungerade.

I *Hästholmen* tändes elden traditionsenligt kl 21.30 på en flotte i hamnen. En kör framförde de sedvanliga vårsångerna och vårtalet hölls av Gideskog. Ett ståtligt fyrverkeri avbrändes.

Vid *Klöverdala missionshus* firade SAM-kretsen in våren med en brasa. Vårtalet hölls av Kjell Zingmark och ett fyrverkeri avbrändes. Vidare hölls andakt med drama och dans samt korvgrillning.

2009 **Sågardagen i Hässlevadet** lördagen den 2 maj hade lockat uppskattningsvis 800 – 1000 personer, som kom dit i ca 300 bilar. Många kom och såg sega sågare segra. Vädret var soligt och fint. Allt arbete i skogen och i sågen samt övriga arrangemang fungerade bra. I skogen fällde man träd och kvistade varefter timret med häst fördes till sågen. Kusk är sedan många år Göran Johansson från Tranås med sina hästar Brisak och Ronja, som slet i värmen med att få ut timmerstockarna ur skogen och vidare till sågen. 18 lotterier slutsåldes och kaffeserveringen och korvförsäljningen gick lysande. Folk såg ut att trivas. För många var en tur med häst och vagn en angenäm upplevelse. Sågen drivs i dag med en vattenturbin. Arrangemanget startade kl 10.00 och avslutades kl 13.30. Sågarlaget och alla övriga medhjälpare bjöds efter tillställningen på ärtsoppa och kaffe med tårta. Jan Johansson är bas för sågarlaget.
Behållningen beräknas till ca 15 000 kronor.

2009 **Nationaldagen firades lördagen den 6 juni på Ödeshögs torg arrangerat av Ödeshögs kommun i samarbete med Ödeshögs Hembygdsförening.** När festdeltagarna anlände trots risk för regn fyllde dukade långbord hela torget och snart ringlade två köer mot matserveringen. Fisken låg färdigskuren och potatisen kom kokt från Slöjdvillans kök. Potatisen var skänkt av Flenstedt AB. Gräslöken var klippt och skänkt av hembygdsvänner. ICA svarade för matleveranserna samt läsk och öl. Sillunchen var färdig att serveras.

Kl 12.00 startade fanparaden, där olika ideella föreningar deltog, från Musikskolans lokaler. Fanorna surrades längs torget ena långsida och var ett fint blickfång under festen. Hembygdsmedlemmar såldes under hela lunchen 15 lotterier, vars intäkter går till föreningens verksamhet.
Gästerna fick nu uppleva dansuppvisning, musikunderhållning och fanparad samt högtidstal av Bruna Lago, en gång socialdemokraternas starke man i kommunen. Han påminde om att det är 40 år sedan kommunerna Ödeshög och Alvastra slogs ihop. Han framhöll betydelsen av samarbete för att lyckas. Flaggor utdelades till folk, som ansökt om en sådan. Nationalsången sjöngs och leven utbringades.
I samband med festen utdelas Johannastipendiet ur Folke och Ingeborg Löfs fond till Ulla Karin Hellsten, Storeryd. Hon kom 1977 som lärare till Lysingskolan i Ödeshög och efter några år startade hon och hennes man Börje Ullspinneriet, där de lyckats bra som designer och marknadsförare bl.a. i Japan.

Årets företagare utses bland 225 kommuner och har tilldelats *Ulf och Thomas Johansson, Kyrkljus AB.*
Kommunens ledarstipendium för året på 10 000 kr tilldelas *Alvastraryttarna med ordföranden Mats Roth.*
Kommunens kulturstipendium tilldelas *Hawkey Franzén,* som i sitt tacktal uttalade oro för var som sker med kulturen i Ödeshög utan kulturchef och kulturutskott.
Till Hembygdsförening lämnad ekonomisk redovisning av festen:

Intäkter:		
Sålda lunchbiljetter		16 730:-
Lotterier 15 st		5 011:-
Sålt resterande sill		1 300:-
Sålt resterande vinster		944:-
Divers intäkter		24:-
Summa intäkter:		24 009:-
Utgifter:		
Kornettgården lån av bord	2 100:-	
City Gross	2 514:-	
Lottringar		270:-
Skattegårdens handelshus	1 400:-	
ICA		6 178:-
Summa kostnader:		12 462:-
Netto:		**11 547:-**

Planeringsgrupper: Nationaldagen Gunilla Christensen, Ingrid Staaf
Sillunchen Majken Johansson, Ingrid Staaf, Irene Jonsson
Tillstånd olika myndigheter Majken Johansson

Hembygdsföreningens styrelse består år 2009 av: ordförande Ingrid Staaf, sekreterare Ann Margret Vikström, Irene Jonsson, Jan Johansson, Majken Johansson, Lars-Göran Andersson med suppleanterna Elisabeth Jonsson, Göran Håkansson och Stig-Olov Karlsson.
Kassörsfunktionen sköts av MLM Betalningsservice i Vadstena.
Föreningen har 261 betalande medlemmar med en medlemsavgift på 50 kronor per år.
Vandrarhemsföreståndare: Majken Johansson.
Hässlevadskommitté: Jan Johansson, Arne Lundgren, Rolf Fransson och Stig-Olov Karlsson.

2009 Midsommar firades på många håll i Ödeshögs kommun.

I St Åby kyrka hölls midsommarnattsgudstjänst med början kl 23.00. En midsommarkör underhöll liksom Towe Gustavsson på violin och Sandra Nordal på flöjt. Kl 24.00 avslutades högtiden med psalmen Härlig är jorden men alla deltagarna stående på kyrktrappen.
På Öninge camping underhöll trubadurerna Håkan och Henrik under midsommardagen mellan kl 19.00 – 24.00.
I Trehörna hembygdsgård samlades man på midsommardagen kl 11.00 till friluftsgudstjänst där kyrkokören medverkade.
Kl 12.00 berättar direktör Hedda Jansson vid Ellen Keyinstitutet om ”Ellen Key i Östergötland”. Därefter var det öppet hus i hembygdsmuseet mm samt kaffeservering till kl 14.00.
På Åvallen i Svanshals samlas man dagen före midsommar kl 19.00 för att klä midsommarstången. Midsommarafton kl 14.00 anordnades dans kring midsommarstången och man hade chokladhjul, bollkastning, kiosk, lotterier, luftgevärsskytte samt kaffeservering.

I Ödeshögs Hembygdsgård samlas intresserade kl 09.00 – 11.00 för att klä stången samt binda två blomsterkransar. Efter väl förrättat värv bjöds på kaffe och saft med kakor. De medverkande bjöds på dragspelsmusik.
Kl 15.00 startar midsommarfirandet med att stången restes och så bildades ett flertal ringar. Lekledare var Solveig Redin och vid dragspelet fanns Hans Nyberg. Kl 16.00 dansade Alvastragillet och alla barn bjöds på glass. Kaffe serverades och 15 amerikanska lotterier såldes. Festen avslutas ca 17.00 med nationalsången.
Det var mycket blandat väder med regnskurar. Trots detta kom ganska mycket folk och deltog i dansen samt köpte lotter och drack kaffe.
Intäkterna utgjorde 9 785 kronor.
Utgifterna belöpte sig till 3 228 kr med ett netto på 6 557 kronor.

2009 **Hembygdsdagen firades i Ödeshög den 19 juli** med gudstjänst av Svenska kyrkan, Ödeshög. Kl 12.00 regnade det varför gudstjänsten fick hållas i ett hyrt partytält, vilket gick alldeles utmärkt. Tingshusklockan kallade till andakten. Ca 30 personer deltog i gudstjänsten och många drack kyrkkaffe efteråt.

Hembygdsdagen pågick mellan 13.00 – 16.30 med två uppskattade sånguppträdanden av syskonen Andersson bördiga från Ödeshög. Ordföranden Ingrid Staaf hälsade välkommen i den av fanor prydda scenen. Regnet avtog alltmer och vädret blev riktigt hyfsat och med det kom allt fler intresserade. Ca 250 – 350 personer besökte tillställningen. Kommunen bidrog med 1 000 kr för sånggruppen, som erhöll 2 000 kr. Sångarna skänkte ett band med en hyllningssång till hembygdsföreningen och kommunen för vilket Ingrid Staaf och kommunalrådet Magnus Oskarsson tackade. Kaffe, ostkaka från Brostorp utanför Tranås och korv serverades för 6 133 kr och hade en strykande åtgång. I lanthandeln såldes karameller för 939 kr. 12 amerikanska lotterier med en intäkt på 3 996 kr såldes. Tipspromenad, spikslagning, femkamp för barn samt tur med hästskjuts var andra inslag för att förströ

besökarna. En hunduppvisning utav hundklubben engagerade en del av publiken. I vanlig ordning hölls bodarna med föreningens föremål öppna och Wåge Erizon gärdslade staketet mot Klockarängen. Raili Mahanen visade tvätt på gammalt vis och gamla tvättmaskiner utställdes tillsammans med gamla motorsågar. Ångmaskinen, stenkrossen, spånhyveln och slipstenen var i verksamhet och biodlarna visade något från sin verksamhet. Några hantverkare och representanter från några studieförbund visade prov på sina verksamheter och i slöjdsalen visade Gun-Britt och Ragnar Gomér sin konst. Skolmuseet visades några gånger under eftermiddagen. Hembygdsdagen avslutades med nationalsången. Dagens netto blev ca 6 000 kr.
2009 Den 9 september berättade **Arne Ivarsson om gamla tider i vår bygd**.

2010 Den 25 januari fylldes nästan slöjdsalen i Slöjdvillan av sångglada människor, som under kantor Elisabeth Ramstrands ledning sjöng **Önskesånger** av hjärtans lust.

2010 Den 24 februari visades för andra gången på begäran **filmen Bondens liv på 40-talet** Ett trettiotal personer hade infunnit sig till den intressanta filmen, som gav upphov till många frågor och erfarenhetsutbyte om gamla brukningsmetoder.

2010 Invånarantalet i kommunen minskar tyvärr. Kommunen fortsätter att krympa och tappade 36 invånare under år 2009 och stannade **på 5 314 personer.** Det dog fler än vad som föddes och det flyttade ut fler än vad som flyttade in.

2010 **Styrelsen**: ordförande Ingrid Staaf, Lars Göran Andersson, sekreterare Ann-Margreth Vikström, Majken Johansson, Jan Johansson, Irene Jonsson, kassör MLM betalningsservice Ab, Vadstena, suppleanter Göran Håkansson, Elisabeth Jonsson och Stig-Olof Karlsson. Adjungerande ledamöter är Roland Hagberg och Hubert Mayrhofer. Årsavgiften höjdes till 100 kr från år 2011.
Kassör har varit Maj Saxborn MLM:s Bokföringsbyrå, Vadstena, till en kostnad av ca 20 000 kronor.
Kommitté för Hässlevadets såg är Jan Johansson, Rolf Fransson, Stig-Olof Karlsson samt Åke Karlsson.
Medlemsantalet i föreningen utgör 161.

2010 **Sågardagen i Hässlevadet** drabbades av regn och kyla men trots detta var det många som sökte sig till sågen vid Sättra. För de hungriga fanns servering och hade man tur så kunde man vinna ostkaka.
Göran Johansson med häst svarar för timmertransporterna och skjutsar barn och vuxna upp till avverkningsplatsen i skogen, Ca 40-talet idealister arbetar med sågardagen. Träden fälls med gamla redskap. Tre hästekipage är engagerade med transporterna. Sågningen sker i den gamla ramsågen. Sågen var i drift fram till 1958. År 1987 fick Hembygdsföreningen skötsel- och nyttjanderätt på sågen. De personer som var med och byggde upp sågen igen har en efter en gått bort och nya medarbetare har lärts upp.

2010 **Vid firandet av nationaldagen på Ödeshögs torg söndagen den 6 juni samlades över 400 gäster till Hembygdsföreningens sillunch samt ytterligare något hundratal åskådare.** Sillunchen kostade 60 kronor. Kl 12.00 anlände fanborgen med ett antal föreningars fanor. Musikskolan underhöll och dess dansgrupp dansade. Även Alvastragillet framträdde. Det var vackert väder.
347 biljetter och 15 lotterier
Netto 15 244 kronorsåldes..

Ödeshögs kulturstipendium utdelades till **Kristoffer Karlsson** för hans arbete med biografverksamheten i Ödeshög där han ombesörjer att Ödeshögsborna får se filmer av god kvalitet.
Roland Fransson fick **ledarstipendiet** för sitt arbete som scoutledare sedan 1958 då han var 16 år. Han har arbetat inom Missionskyrkans ungdom. Han har hela sittliv bott i Ödeshög och arbetat på sparbanken där.
Årets Johanna blev Ann Gistet för hennes osjälviska, brinnande och entusiastiska arbete med ungdomarna på Lysingskolan där hon är navet i verksamheten helt ideellt. Ann har även väckt lusten att läsa hos många ungdomar, vilket påverkar deras läsförståelse, utvecklar deras fantasi och lär dem bli tänkande självständiga individer. Hon är nu pensionär men fortsätter sitt arbete helt ideellt.

2010 **Midsommarfirandet kunde ske under stålande sommarväder**.
På Ödeshögs Hembygdsgård samlades uppskattningsvis över tusen personer när festligheterna började kl 15.00.
Stången låg färdigklädd efter förmiddagens samling. Gösta Gustavsson med fyra medarbetare stod för eklövsbeklädnaden av stången och Ingrid Staaf och Gösta Orrenius med medhjälpare svarade för kransarna. Dragspeltoner gladde de medverkande. En grupp japanskor på sykurs i Ullspinneriet i Storeryd gjorde studiebesök och återkom till dansen på eftermiddagen. De gjorde även ett besök i skolmuséet där Roland Hagberg guidade. Alla medverkande bjöds efter väl förrättat värv på gott kaffe.
Hela parken låg välputsad med klippta gräsmattor och kaffetältet var rest och 22 lotterier låg frestande utlagda på ett långbord. Stången restes av några starka medverkande och så bildades snart fyra ringar med barn och vuxna och till tonerna av Hans Nybergs dragspel kom danslekarna igång. När raketen klingat färdigt tog det populära folkdanslaget från Alvastra över gräsplanen för sin populära dansunderhållning. Barnen bjöds på glass vilket utnyttjades av 144 stycken. 300 personer satte sig ner och drack kaffe och alla de 22 lotterierna blev slutsålda. Alla verkade nöjda!
Netto för midsommardagen 13 071 kr.
På midsommardagen hölls friluftsgudstjänst i parken. Platsen kring talarstolen var smyckad med vårblommor och ett sextiotal personer bänkade sig i den vackra parken där fågelsången ljöd. Tyvärr hade några vandaler under natten rivit ner midsommarstången och tagit flaggan i toppen. Några starka män band fast kransarna och reste stången till gudstjänstens början.
Den gamla tingshusklockan med Ingrid Staaf som ringar kallade till gudstjänsten.
Serveringen av kyrkkaffe inbringade 860 kronor.

Sammanfattning: **Inte blev det samma fest i Hembygdsföreningen utan värdinnor som klär ut sig i sin finaste dräkt och gör grovjobbet i bakgrunden.**

Hembygdens dag 15 augusti firades på sedvanligt vis på Hembygdsgården. Föreningens 75-åriga verksamhet visades genom en utställning med fotografier och protokoll från de gångna åren sammanställd av Elisabeth Jonsson och Roland Hagberg. Skolmuseet och bodarna visades liksom Skolmuséet. Lanthandeln var till besökarnas glädje öppen. Föreningens maskiner var i verksamhet. Underhållning bjöds från scenen och kaffe och bröd serverades i parken. Raili Mahanen svarade för tvätt på gammalt vis.

Foto Hembygdsföreningens arkiv.

2011 Årets program på Hembygdsgården inleddes med **önskesånger** med Elisabeth Ramstrand som sångledare. Kaffe serverades.
Den 22 februari anordnades en filmafton med filmer visande hembygdsföreningens arbete under gångna år bl a från Hässlevadets såg.
Den 22 mars hålls årsmötesförhandlingar i Slöjdvillan varvid deltagarna bjuds på kaffe.

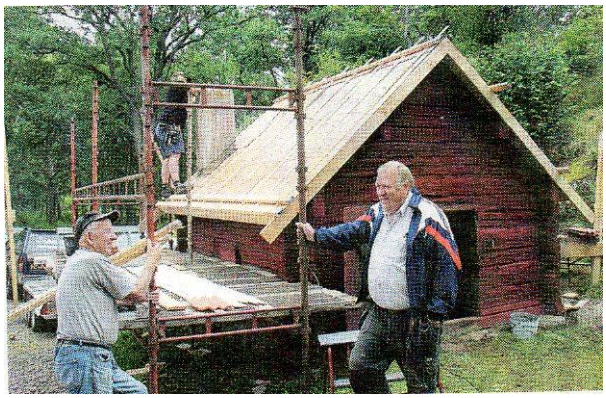

Bild från Östgöta Correspondenten 110822.

2011Fräscht tak räddar den anrika smedjan. Hembygdsföreningen har erhållit 50 000 kronor från projektet Hus med historia av Sveriges Hembygdsförbund. Snickaren Joakim Gustavsson har fixat arbetet som förutom tak bestått i utbyte av vissa murkna stockar. Lars Göran Andersson i Skramlar är nöjd med aretet.

Birgitta Gustavsson, Risinge hembygdsförening och till höger Ingrid Staaf. Ödeshögs hembygdsförening

Bild Östergötlands Hembygdsblad, Östergötlands Hembygdsförbunds årsmöte år 2011

<u>Ödeshögssången</u>
Av folkskollärare, speciallärare och ämneslärare Bertil Nises.
1. Om vägen upp känns lång och tung
– är Du gammal eller ung –
får Du lön för mödan Din
och blir glad uti Ditt sinn,
när Du Ombergs Hjässa nått
och ser Vätterns vatten – blått –
ända ner till Visingsö
i denna klara sjö!
Refr.

2. Går din blick i västerled,
ser Du Västergötland – med
Hökensås, Karlsborg och Hjo
under himlavalvets bro.
Långt i söder finns Taberg
-ovan Smålands tuvors färg –
Holavedens skogskantskrus
som fond till slättens ljus!
Refr.
3. I öster, väster, syd och nord
lika sköt naturens bord
dukat står för en och var
alla våra levnadsdar.
När du åter hemåt går –
tag med minnen, som består!
Allt vad våra sinnen minns
i vårt hjärtas gömmor finns!
Refr.
Här syns Östergyllens kyrkor väl
och Tåkerns vattenblänk.
Här syns ”Rågens rikes” färger
som ofattbar gudaskänk.
Och här strör vinden toner
för generationer
vandrare, som Omberg lyft –
och styrkt till kropp och själ.

Många hembygdsvänner har genom åren hedrats på olika sätt för sitt hembygdsarbete.
Ur Stiftelsen Ingeborg och Folke Löfs minnesfond har följande personer hedrats:

1985 Kalle Bäck, docent och hembygdskännare av stora mått.
1986 Hugo Brolin, född i Ödeshög och hembygdsvän
1987 Roland Hagberg, Ödeshögs Hembygdsförening
1988 Bertil Nises, Ödeshögs Hembygdsförening
1990 Ragnar Gomér, Stehn Carenlöv, Herbert Hansson, Ödeshögs Hembygdsförening
1991 Sten Edström, Torsten Andersson, född i Ödeshög, språkforskare
1993 Inga Svensson, Ombergskännare bl a.
1994 Sigbritt Persson, eget museum, Johannapriset 2003
1995 Astrid Andersson, hembygdskännare
2000 Harry Ström, St Åbykännare, Mona Söderbäck. Ödeshögs Hembygdsförening
2001 Jan Johansson, Ödeshögs Hembygdsförening
2002 Roland Hagberg, Ödeshögs Hembygdsförening
2003 Ulla Baugner, Kalle Bäck
2004 Märta Tollander, Heda Hembygdsförening
2005 Sören Evaldsson, Heda, Katarina Ljungholm, Hästholmen
2007 Ingrid Staaf Johannapriset, Ödeshögs Hembygdsförening
2008 Ebbe Åsenhed, Ödeshögs Hembygdsförening

Kulturnämndens kulturpris:
1987 Eskil Åberg, Inge Juberg, Sven Mjärdner, Lantbruksmuseets skapare
1989 Sven Olof Karlsson, Ödeshögs Hembygdsförening
1991 Harry Pharmansson, Ödeshögs Hembygdsförening, Hässlevadets såg
1992 Sten Carenlöv, Herbert Hansson, Ödeshögs Hembygdsförening
1994 Inge Juberg, Tåkernkännare
1995 Roland Hagberg, Ödeshögs hembygdsförening
2001 Kalle Bäck, professor
2005 Mona Söderbäck, Ödeshögs Hembygdsförening
2006 Karl och Katarina Ljungholm, Hästholmen.

Vandrarhemsföreståndare:

År	Namn	Övernattningar	Bäddar	Kostnad
1962	Sigfrid Andersson		50	
1963	”			
1964	”			
1965	”			
1966	”			
1967	”			
1968	”	1600 över		
1969	” avtackad 1970			
1970	Hanna och Filip Schander			
1971	”	1700 ca	42	
1972	”	1500		
1973	”			
1974	”	1354		
1975	” avtackade 1975			
1976	Maria Regnér	1773		
1977				
1978				
1979	Anders Håkansson	1625		
1980	Ulla Svensson	1550		
1981	”	1753		
1982	”	1900	62	
1983	”	1926		
1984				
1985				
1986				
1987				45 kr / bädd
1988	Camilla Carenlöw	1958		
1989	”			
1990	”			
1991	”			
1992	”			
1993	Annelie Johansson-Linner	1523		
1994		951		
1995		1625		
1996	Åsa Magnusson	1637		

1997	”		
1998	”	Camilla Carenlöw	1820
1999	Eva Broberg	Bengt Erlandsson	2146
2000	”	”	2220
2001	”	”	1796
2002	”	”	
2003	”	”	
2004	”	”	2067
2005	”	”	2220
2001	”	”	1796
2002	”	”	
2003	”	”	
2004	”	”	2067
2005	Ylva Hedin		
2006	Mia Jensen	Alexandra Lindgren	1537
2007	Majken Johansson, Eivor Wagell		
2008	”		
2009	”		
2010	Majken Jonsson, Eivor Wagell, Gerd Andersson		

Föreningens ordförande:
1935 Målarmästare Per Lund

1940 Målarmästare Per Lund
?
1948 Inspektör Rickard Allenborg
?
1955 – 1956 Sparlåga
1956 Disponent Halvar Andersson
1957 Redaktör Malcus Johansson

1959 Speciallärare Bertil Nises
1984 Verkmästare Jan Johansson Invald i styrelsen 1982.
1988 Rektor Roland Hagberg
?
1992 Greger Albrektsson
?
2000 Småskollärare Ingrid Staaf. Invald i styrelsen 1988

Hembygdsföreningens vykort:

Festlighter

Portlidret

Granlidens huvudbyggnad